Осъзнаване - Живот - Форма

GA 89

Рудолф Щайнер

Текстовете, представени в този том, датират от годините 1903 до 1906 г. Те представляват предварителния труд на Рудолф върху историята на човешката и световната еволюция, който е трябвало да бъде публикуван под заглавието „ *Окултна наука, очерк“* през 1910 г. От самото начало е било обявено, че това е продължение на *„Теософията“*. *„Въведение в свръхсетивното определяне на света и разбирането на човека“* , публикувано през юни 1904 г. Първоначално, тоест през 1903 г., когато е била писана „Теософията“.[a]Рудолф Щайнер е възнамерявал космологията да бъде последната глава в това произведение. Той споменава това в предговора си към изданието на „Окултна наука“ от 1925 г., датирано на 10 януари 1925 г. Първоначалното намерение обаче скоро се е променило, тъй като тогава е било планирано да се издаде отделен том. В лекцията, изнесена в Берлин на 9 юни 1904 г., той казва: „Втори том на моята *„Теософия“* , който трябва да излезе скоро, също ще бъде посветен на космологията.“ Може да се предположи, че той вече е започнал да я пише, тъй като на 5 декември 1904 г. е провел дискусия с издателя Макс Алтман от Лайпциг. След това г-н Алтман пише на 9 декември 1904 г., като прилага издателски договор [в този том], основан на дискусията. Фрагментът от ръкопис, публикуван за първи път в този том, свидетелства, че планът е бил да се публикува том по космология.

Относно този том

Част I
Духовно-научна космология
Писмени текстове, бележки и лекции

Чернова на духовна космология

Фрагмент от 1903/4 г.

Еволюция на Земята

Приложение с писмо до Мари фон Сиверс от 6/7 януари 1906 г.

Христос като макрокосмически човек, обърнат наопаки

От писмо до Мари фон Сиверс от 13 януари 1906 г.

Имената на дните от седмицата и човешката еволюция

Приложение към писмо до Мари фон Сиверс от 25 ноември 1905 г.

Теософска космология I **26 май 1904 г.**

Проблеми, които теософските автори (Блаватска, Синет) имат при представянето на космологичната еволюция. Теософска космология и съвременна наука. Какво е посветен? Окултно знание, задържано в по-ранни времена. Мисията на теософското движение е била да представи окултните истини в мисловните форми на съвременния живот.

Теософска космология II **2 юни 1904 г.**

Духовната природа на човешкото аз; физическият мозък като инструмент. Състоянието на съзнателна осъзнатост на духовното аз в началото на Земната еволюция. Земна еволюция в седем етапа („кръга“) – арупа кръг, рупа кръг, астрален и минерален кръг; бъдещето на Земята. Човешкото същество участва в създаването на природните светове.

Теософска космология III **9 юни 1904 г.**

Етапи в еволюцията на Земята. Манвантара и пралая. Произход на материята. Първите три „кръга“. Земята в състояния на огън, етер, мъгла. Четвърти „кръг“ – нашата настояща Земя. Човекът в Лемурийската, Атлантската и настоящата епоха. Дни на сътворението в Битие.

Планетарна еволюция I **17 октомври 1904 г.**

Човешкото същество в тяло, душа и дух. Душата и тялото като одежди за развиващия се дух. Дейностите на Владителите на Мъдростта и Владителите на Любовта. Луцифер, ръководещ човешкия интелект. Бъдещата земна еволюция – трансформиране на мъдростта в любов. Възходяща и низходяща еволюция.

Планетарна еволюция II **19 октомври 1904 г.**

Дхианични духове, участващи в оформянето на физическото човешко същество. Опасности от едностранчиво развитие поради втвърдяване или одухотворяване. Христос, Господар на Любовта. Христос, превръщащ се в човек като космическо събитие. Преглед на подрасите на петата коренна раса.

Планетарна еволюция III **22 октомври 1904 г.**

Осъзнатост, живот, форма. Дхиани, субстанции и елементарни духове във връзката им със съзнателното осъзнаване, живота и формата. Пазителят на прага. Необходимост от морално обучение.

Планетарна еволюция IV **25 октомври 1904 г.**

Три принципа в хода на еволюцията – осъзнатост, живот, форма. Седемте състояния на съзнателно осъзнаване, седемте етапа на живота и седемте етапа на формата. Еволюцията, преминаваща през тези състояния. Трите Логоса.

Планетарна еволюция V **29 октомври 1904 г.**

7 етапа в еволюцията на съзнателното осъзнаване = планети; 7 нива на живот = кръгове; 7 нива на форма = глобуси. Напредъкът на човешкото същество през различните състояния на осъзнаване, живот и форма.

Планетарна еволюция VI **31 октомври 1904 г.**

Еволюция на човека и природните светове на древната Луна и на Земята. По-висша еволюция на човека, с изоставени природни светове. Изкупление на природните светове в по-късни етапи на еволюцията. Ложи на Братството и дхианични духове.

Планетарна еволюция VII **1 ноември 1904 г.**

Метаморфоза на даването и приемането, сетивното възприятие и дейността в човешката еволюция. Подреждане на света според мярка, число и тегло. Делото на дхяните и седемте класа питри. Великите учители на човечеството.

Планетарна еволюция VIII **2 ноември 1904 г.**

Физическо тяло, надарено със сила на мисълта. Развитие на два пола. Намерения на Яхве елохим и луциферически духове. Първоначално почитане на Луцифер в езотеричните школи. Еволюция и инволюция в развитието на сетивата - слух в полярийската епоха, чувство в хиперборейската, зрение в лемурийската и вкус в атлантската епоха. Трансформация на старите сетива в бъдещи духовни сетива.

Планетарна еволюция IX **3 ноември 1904 г.**

Земята и човекът в лемурийската епоха. Развитие на сетивните органи с уплътняването на материята. Редуване на вътрешно и външно, активност и пасивност. Съществуване като резултат от дейността. Активно и пасивно мислене. Живот и съществуване. За Властелините на Кармата.

Планетарна еволюция X **5 ноември 1904 г.**

Развитие на числовите взаимоотношения във вселенското пространство. Праджапати на осъзнаването, на живота и на формата. Значение на числото 1065. Относно чакрите на астралното тяло. Първото „човешко“ ману.

Планетарна еволюция XI **9 ноември 1904 г.**

Форми на ефективна дейност в духа, душата и тялото – будхи, кама, прана – и техните граници; Аз-осъзнаване. Разкритие на планетарните духове. Индивидуално осъзнаване и общ идеал; произход на братска ложа. Закон на формата – раждане и смърт; закон на живота – прераждане; закон на духа – карма.

Планетарна еволюция XII **10 ноември 1904 г.**

Сътворението на света - дело на свободния Логос. Трите Логоса. Трите части (гуни) на третия Логос - тамас (духовна тъмнина), раджас (абсолютен копнеж или желание), сатва (прост огледален образ на първия Логос). Седемте творчески сили и как от тях са възникнали праджапатита на съзнателното осъзнаване, живота и формата. Съзнателно осъзнаване и нирвана.

Част II

Логософия — космософия

Бележки и лекционни бележки

Уводни бележки

Първото, второто и третото синовство на Бога

ръкописно, без дата, около 1903/04 г.

Божеството се разкрива като Цялата Душа и Цялата Живот

записано за Ян Пеелен, 27 април 1905 г

Знаци и еволюция на трите Логоса в човешките раси

написано за Едуар Шуре, май 1906 г.

Първият, вторият и третият Логос, лято 1903 г.

написано от Мари фон Сиверс

Логоите, 2 юли 1904 г.

написано от Мари фон Сиверс

Еволюция и инволюция, 3 юли 1904 г.

написано от Мари фон Сиверс

Съществуване [форма], живот и съзнателно осъзнаване I, 4 юли 1904 г.

написано от Мари фон Сиверс

Съществуване [форма], живот и съзнателно осъзнаване II, 7 юли 1904 г.

написано от Мари фон Сиверс

Относно Логосите

недатирани бележки от Матилде Шол

Приложение

Част III Бележки
за единични лекции

Относно Кабала **18 март 1904 г.**

с 4 страници от тетрадка по проблема с категориите сефироти

Символи, отразяващи изначалната мъдрост **27 март 1905 г.**

Относно книгата от десет страници **3 април 1905 г.**

Източници

Относно проектодоговора на издателя за тома, предназначен да продължи „Теософията“

Специална бележка върху еволюционните метаморфози, основани на принципа на числото

Чернова на духовно-научна космология

Човешкото съществуване днес се намира на редица различни нива на съзнание. Обикновеното състояние е това, в което се намираме от събуждането до заспиването. В това състояние ние възприемаме нещата чрез сетивата и развиваме идеи, основани на нашите сетивни възприятия. *Физическият свят* съществува за нас благодарение на това и нашите душевни сили, нашето мислене, чувстване, воля, намерение и действия са свързани с този свят.

Две други състояния на съзнанието редовно заемат мястото на горното – сън, изпълнен със сънища, и дълбок сън без сънища. Те често се наричат „несъзнателно“, но терминът маскира истинската ситуация. В действителност те са просто различни видове съзнание. Можем да ги наречем по-слаби форми на съзнание.

Сънят, изпълнен със сънища, не представя обекти, както го прави будното дневно съзнание, а *образи* , които възникват в душата и отново изчезват. В светлината на нашето обикновено съзнание тези образи може да изглеждат силно объркващи, но ако получим яснота относно същността им, те могат да ни отведат по-дълбоко в природата на света. Начинът, по който се представят в нощния живот на душата, не може да осигури подходяща основа за проницателно прозрение в тях. Това възниква само за някой, който развива своите висши сили на прозрение, както е описано в тази книга.[1]което ще му даде прозрение за световете, които се намират отвъд този, възприеман от сетивата. В тази глава ще бъде дадено описание на истинските факти, свързани с тези висши светове. Всеки, който следва пътя, водещ до прозрение в тези области, тогава ще открие и тези факти за истина.

Първото нещо, което ни прави впечатление, когато става въпрос за света на сънищата, е *алегоричният* характер на неговите образи. Това може да се очертае ясно, ако обърнем сравнително фино внимание на цветното богатство и разнообразие от събития в съня. Този свят, който преминава мимолетно през душата, предлага всички междинни етапи от проста алегория до драматично събитие. Сънувате пожар; събуждате се и установявате, че сте заспали до лампата. Светлината на лампата е била възприета в съня ви не по начина, по който изглежда на сетивата в обикновения свят, а като алегоричен пожар. Или сънуваш, че чуваш група конници да минават. Събуждаш се и звукът на копитата на конете се слива с биенето на часовника, който по този начин е намерил алегорична форма. Сънуваш животно, което те драска по лицето. Събуждаш се и установяваш, че чувстваш болка в тази област; тази болка е намерила своя собствена алегория в съня ти. По-дълъг сън може да бъде нещо подобно. Някой сънува, че се разхожда през гора. Чува звук. Докато той продължава напред, някой се появява от храстите и го напада. Започва борба и нападателят стреля. В този момент сънуващият се събужда и установява, че току-що е съборил стола до леглото си. Столът, който пада на пода, се е превърнал в алегорично действие в сънното му съзнание. Външни събития или също така

вътрешни, както в примера с драскащото животно, могат да бъдат възприети като алегории чрез съня. Афектите и настроенията също могат да приемат тази форма. Така някой може да има потискащо чувство, че нещо неприятно ще се случи през следващите няколко дни. В съня му чувството се изразява в това, че се оказва в опасност от удавяне.

Горните примери характеризират две качества на съзнанието на ниво сън – образна природа и нещо *творческо* в нея. Нашето дневно съзнание няма това творческо качество. То представя обектите, които ни заобикалят, такива, каквито са във физическия свят навън. Съзнанието на ниво сън добавя нещо, което идва от различен източник.

Какво кара този източник да се отвори? Нищо друго, освен че функцията на сетивата, от които зависи дневното съзнание, е престанала по време на сън. Тя е замлъкнала, което е видно от факта, че човешкото същество вече няма самосъзнание. Това самосъзнание е свързано с функцията на физическите сетива; когато те замлъкнат, то потъва в бездна. В науката за духа ние говорим за това, като казваме, че човешката душа се е оттеглила от физическия свят. Освен ако не искате да настоявате, че човешките същества престават да съществуват, когато заспят, и се пресъздават, когато се събудят, няма да ви е трудно да осъзнаете, че в съня си човешките същества съществуват в свят, който не е физическият свят. Този свят се нарича астрален свят. Засега читателите могат да приемат този термин като име за света, за който човешките същества получават някаква представа чрез сънищата си. Други глави в тази книга ще дадат пълното му оправдание.[2]

В сънищата си човешките същества са в астралния свят. Реалностите и същностите на този свят се появяват в образи. Съзнателният ум възприема тези образи; но човешките същества нямат самосъзнание. Аналогия от ежедневието може да даде представа каква е ситуацията. Човешките същества възприемат света около себе си само дотолкова, доколкото имат органите за това. Ако нямаха уши, за тях нямаше да има свят от звуци, нито свят от светлина и цвят без очи и т.н. Ако човешките същества развият нов орган в телата си, нещо съвсем ново също ще се появи в тяхната среда, точно както светлината и цветът изглеждат като нещо съвсем ново за някой, който е роден сляп и е претърпял операция.

Точно както човешкото физическо тяло възприема физическия свят чрез своите органи, така и друго тяло – тяло на душата – възприема другия, астралния свят чрез собствените си органи, когато сънуваме. Просто в това тяло няма самосъзнание. Самосъзнанието е извън човешката сфера, когато сме в това състояние.

Ако беше невъзможно човешкото самосъзнание да възникне и в това състояние, никога нямаше да можем да прозрем условията, които се отнасят до това. Това обаче е възможно с по-висшата тренировка, наричана още *посвещение* , която беше спомената по-горе и е описана в тази книга. С нея се учим да развиваме органи в астралното тяло, когато сме в състояние на сън, и те са подобни на органите, които

физическото ни тяло има за възприемане на физическия свят. След като тези органи се развият, по време на съня възниква самосъзнание, подобно на самосъзнанието, което имаме в будния си живот. След като това ниво на съществуване бъде достигнато, целият свят на нашите сънища също ще се промени в значителна степен. Той ще загуби обърквашото богатство на разнообразие, което има при обикновения спящ, като на негово място ще заемат вътрешен ред и хармония, които не са просто равни на нашия обикновен физически свят, но го надхвърлят далеч по отношение на тези качества. Тогава човешките същества осъзнават, че около тях винаги е съществувал друг свят, точно както светът на светлината и цветовете съществува около някой, който е сляп. Те просто не са били в състояние да го видят, защото не са имали органите за това, точно както сляп човек не може да вижда света на светлината и цветовете преди операцията си. Значимият момент, когато астралните органи на възприятието започват да функционират у човек, се нарича „пробуждане“ или „прераждане“ в окултната наука.
В този момент на пробуждане индивидът се оказва заобиколен от един по-висш свят, където нещата, които е познавал преди в света на сетивата, имат различни качества и, освен това, съществуват факти и *същности* , които преди са му били непознати. Сега той ще осъзнае също, че този друг свят съдържа образите, от които се оформят обектите в света, възприемани чрез сетивата. Не е лоша идея да сравним начина, по който физическият свят възниква от астралния свят, с начина, по който ледът се образува във водата. Точно както ледът е трансформирана вода, така и физическият свят е трансформиран астрален свят. И точно както водата е винаги в състояние на движение, така и астралният свят е постоянно променящ се свят от образи, който се намира зад физическия свят. Астралните форми нямат твърдата дефиниция и контури, които познаваме в обикновения свят. Всичко е в движение и промяна. И физическият обект или същност възниква само сякаш такъв течащ образ би бил замръзнал, по някакъв начин, за момент. Всеки, който иска да приложи идеите на физическия свят с неговите ясно определени очертания към астралната област, би показал само, че няма истинско разбиране за този свят, който е от съвсем различен вид.
Точно както същностите на физическия свят са въплътени във физическо тяло, така и астралните образи са отражение на същности, които не навлизат във физическия свят. Те се изразяват в различен вид материя от човека, живеещ във физическия свят и изразяващ се в плът и кръв.
Каква е природата на тази астрална материя? Тя наистина е форма на материя, която човешките същества също притежават. Просто в будния ежедневен живот тя е покрита, така да се каже, от идеи, основани на света на сетивата. Човешките желания, мечти и антипатии, симпатии и антипатии се отнасят до нещата, възприемани чрез сетивата. Хората желаят един обект и отхвърлят друг. Никъде другаде, освен в тези желания, мечти и антипатии, не трябва да се търси източникът,

от който черпи и състоянието на съзнанието, което имаме в сънищата си, когато обектите се трансформират в алегории. Самосъзнанието, което имаме през деня, дава на нашите желания и мечти храната, от която се нуждаят, като я взема от възприятията, придобити във външния свят. Ако дейността на външните сетива замлъкне, в действие влиза различна, творческа сила, която създава образите от материал, състоящ се от желания и мечти. В окултната наука се казва, че съществото човешко същество е в астрално тяло, изтъкано от желания и мечти, и че физическото тяло тогава е без самосъзнание. Що се отнася до посветените, или тези, които са били пробудени, те също са напуснали физическите си тела, но тяхното самосъзнание се намира в астралните им тела. Точно както физическото тяло е способно да предава възприятие за физически неща, защото органите му са направени от същия материал като физическия свят, така и посветеният е способен да възприема същностите на астралния свят, защото има органи, направени от материала на желанията и мечтите, в които тези същности се изразяват.
Разликата между непосветените и посветените е, че за първите астралният свят не става видим като външен свят, докато за вторите е такъв. Този астрален свят остава просто вътрешен свят за онези, които не са пробудени; те го живеят в своите желания и мечти; но не ги виждат. Посветеният не просто чувства желание; той го възприема като обект във външния свят, точно както някой, който не е пробуден, възприема маси и столове.
Обикновеният свят на сънищата обаче е само слаб отзвук от света, възприеман от посветения. Това е неизбежно, тъй като не е налице самосъзнание. Но къде е нашето самосъзнание по време на сън? То се е оттеглило в по-висш свят, където първоначално човешкото същество не съществува като такова. Нашата връзка с този свят може да бъде показана с аналогия. Представете си човешка ръка и инструмент, държан в тази ръка. Докато ръката държи инструмента, двете са едно цяло, така да се каже. Последната прави това, което първата реши. Обаче, веднага щом ръката остави инструмента настрана, тя е оставена на себе си; движенията на ръката просто изразяват волята на индивида, на когото принадлежи ръката. Следователно физическото тяло в дневния буден живот трябва да се разглежда като инструмент на крайник, принадлежащ на по-висша духовна същност. Ако това удължи крайник, така да се каже, във физическото тяло, в това тяло възникват сензорни функции и следователно самосъзнание. Самосъзнанието престава, когато крайникът напусне тялото. Най-съкровеният дух на човешкото същество, който е способен на самосъзнание, е по този начин част от висш дух, който е разтегнат, така да се каже, за периоди от време и облечен във физическото тяло. Можем да получим още по-добра представа за това, ако разгледаме разтежението като вървящо ръка за ръка с процес на връзване, сякаш капка се отделя от висшия дух в часовете ни на будност, която след това се абсорбира отново по време на сън. В часовете си на будност човешките същества не осъзнават връзката си с висш дух; по този начин те са

наистина откъснати от него. По време на сън те трябва да бъдат без самосъзнание, защото тогава то се оттегля във висшия дух; той го абсорбира и то почива в него. Светът на образите изчезва в *сън без сънища*Тогава физическото тяло сякаш лежи там напълно без съзнателно осъзнаване; в действителност обаче състоянието му на съзнателно осъзнаване е просто по-слабо от това, което е имало по време на сън, изпълнен със сънища. Способността да създава образи също е напуснала физическото тяло. Поради това само прозренията, получени от събудените индивиди, могат да дадат представа за това състояние. Тези, които не са били събудени, нямат възприятия за него. За някой, който е събуден, обаче, тялото, създаващо образи, което преди това все още е било слабо свързано с физическото тяло, се показва като издигнато от него. И то не е неактивно сега, а служи за възстановяване на енергиите на физическото тяло, които се показват като изтощени, когато сме уморени, до необходимото ниво. Това обяснява освежаващия ефект на здравия сън. Уморено, физическото тяло заспива. В този момент то предава самосъзнанието си на висши духове. В междинното състояние на сън, изпълнен със сънища, душата все още е слабо свързана с физическото тяло. Характерният аспект на тази душа е нейната творческа природа. От момента на събуждането, то започва да използва своите творчески сили, за да направи възприятията, опосредствани чрез сетивата, част от нашия вътрешен живот. При заспиване вече няма сетивни възприятия за външния свят. В междинното състояние на съзнуване творческият елемент е все още активен, трансформирайки се в алегоричните образи, които описах; тогава алегоричните образи също престават да се развиват; душата насочва цялата си творческа сила към тялото, върху което сега работи отвън. Всеки, който желае да остави настрана прозренията, представени в окултната наука, би трябвало да осъзнае природата на нощната дейност на душата просто от факта, че се чувстваме освежени, когато се събуждаме сутрин. Дневният живот има нехармонични, хаотични качества. Нещата от физическата среда влияят на човешките същества от всички страни. Първо едно нещо навлиза във вътрешния им живот, а след това друго. Това изважда вътрешните творчески сили от реда, който е техен по природа. Редът и равновесието се възстановяват през нощта. Душата възстановява реда и хармонията. С живота, който водим през деня, физическото тяло постепенно започва да изглежда като въздушно тяло, през което преминават ветрови течения от всички страни, като различни части на това въздушно тяло показват неравномерни относителни движения. При събуждане физическото тяло може да се сравни с въздушно тяло, приведено в редовно трептене от ритъма и хармонията на музикално произведение. И посветените наистина възприемат работата, която душата извършва върху тялото по време на сън, като проникване със звук. В съня си човешките същества навлизат в хармонията на вътрешния живот. Това е самата хармония, от която са създадени. Преди физическото тяло за първи път да се отвори към външния свят чрез

сетивните си органи, то е било изцяло под влиянието на тази хармония, която го е отличавала.Това е хармонията на душата, музиката на душата, която преминава през целия свят. Човешките същества са заобиколени от неговите звуци, точно както са заобиколени от образите, за които говорих по-рано. Този образен свят е възприеманата реална среда за онези, които постигат пробуждане чрез вътрешно обучение, и на всяко по-високо ниво това важи и за този трети свят. Звуците започват да възникват около тях. И в тези звуци смисълът на света става очевиден за тях. Точно както формата на физическия свят е възникнала от образите, така и тези форми са получили своето вътрешно значение и природа от звуците, които описах. От тази гледна точка всички неща са звук, превърнал се във форма.
Следователно, когато е буден, човекът е съставен от три тела: физическо тяло, което възприема физическия свят чрез имплантирани в него органи от външния свят и което обхваща самосъзнанието; тяло, което има вътрешно подвижен образен характер; неговите образи са едновременно архетипите на физическото тяло, чиито твърдо определени форми са възникнали, така да се каже, чрез замръзване и замръзване от непрекъснато променящите се образи на второто тяло; както физическото тяло, така и образното тяло са изпълнени с хармония на звука, която е трето тяло. В съня, изпълнен със сънища, душата се оттегля от физическото тяло; тя остава свързана с другите две тела, озвучавайки цялото здраво тяло и изпълвайки образното тяло с образи. Последните влияят на физическото тяло и му придават съновидни образи, които са като сенки. В съня без сънища душата е свързана само със здравото тяло; частта от нея, която е била *във* физическото тяло по време на будност, сега е извън него и работи върху него отвън. Тази активност, която тече от душата към физическото тяло, създава ниво на съзнание, което е толкова слабо, че човешкото същество не го възприема.
Всъщност това са три състояния на съзнанието за физическото тяло – дневно будно съзнание, състояние на сън и състояние на сън без сънища. Мрачността на последните две е ясна за посветения; благодарение на това той живее във висши светове, точно както непробудените живеят във физическия свят около себе си в дневно будно състояние. Това ни дава *пет* състояния на съзнанието и в постепенен ред на яснота те могат да бъдат изброени, както следва:
1. състояние на сън без сънища
2. състояние на сън, изпълнено със сънища
3. дневно будно съзнание
4. ниво на образно осъзнаване на посветения
5. ниво на съзнателно осъзнаване на посветения в звука

Ако вземем предвид, че посветените достигат последните две нива като етап от по-висше човешко развитие с обучението си в окултна наука, осъзнаваме, че дневното будно съзнание е ниво, което е по-високо от двете, които се намират под него, и следователно се е развило от тях. Това се преподава в окултната наука. Там

научаваме, че в далечното минало човешкото същество е преминало през етап на еволюция, в който е имало само смътно ниво на съзнание по време на сън, без никакви образи на сънища; след това се е издигнало до смътно състояние на изпълнено със сънища съзнание, преди най-накрая да достигне до дневното будно съзнание, което има днес. Някой, който се подготвя за посвещение, продължава тази линия на еволюция. Той развива двете по-висши форми на съзнателно осъзнаване.
Съществува още по-високо ниво на осъзнатост, което един посветен може да достигне. От гореизложеното е видно, че на нивото на осъзнатост за звука душата все още е свързана с човешкото тяло. Тази връзка обаче може да прекъсне напълно. Душата може да напусне тялото напълно. Посветеният се научава да прави това. Ако все още иска да възприема нещо в този момент, той трябва да е развил органи от още по-висш вид. Когато това е така, смисълът на света се изразява директно в неговата среда, без звук, който да го опосредства. Това ниво на осъзнатост, което засега ще наречем най-висше, се нарича духовно осъзнаване или съзнание в чист дух. Ако се върнем към горния списък, това ниво би трябвало да съответства на състояние за човешкото същество, при което съзнанието е дори по-тъпо, отколкото при сън без сънища. Всъщност това е така, като цяло. Човешките същества от днешната епоха все още не са в състояние да преживеят това състояние в реалността. Душата би трябвало да е напълно извън тялото; едно напълно бездушно състояние би трябвало да прекъсне съня без сънища. Това всъщност би означавало, че физическото тяло е било напълно предадено на себе си, тоест временно мъртво. На това физическото тяло не бива да бъде излагано, за да не рискува да стане вече неспособно да приема душата в себе си.
В еволюцията обаче това състояние наистина е предшествало нивото на съзнание без сънища. Пълната последователност от човешки нива на съзнание е следната:
1. ниско ниво на съзнание, най-слабото от всички
2. състояние на сън без сънища
3. състояние на сън, изпълнено със сънища
4. дневно будно съзнание
5. ниво на образно осъзнаване на посветения
6. ниво на съзнателно осъзнаване на посветения в звука
7. духовно осъзнаване

В настоящия момент живото човешко тяло е напреднало само до четвъртото ниво. Посветените могат да достигнат по-висшите видове съзнание. Те също така ги отвеждат в по-висши светове. Човешката еволюция обаче трябва да се разглежда като самото физическо тяло, еволюиращо в първите три етапа, като сега е достигнало ниво, където все още показва две други форми на съзнателно осъзнаване в съня, които са остатъци от по-ранни етапи. Първият етап е напълно

замъглен в хода на еволюцията. Трите по-висши етапа за посветените все още не могат да се проявят във физическото тяло в настоящия момент, защото то не може да развие органи за него. Те са пророческо предварително доказателство за формите, които физическото тяло ще приеме в бъдеще.
Ако вземем гореизложеното като основа за получаване на реална картина на света, какъвто е днес, той се разглежда като четиричастен – първо физическият свят, възприеман от физическите сетива, след това свят от образи, който го обгръща и прониква в него, освен това свят от звуци, който присъства във всяка част от другите два, и накрая духовен свят, който стои зад всичко това.
Този свят е бил предшестван от свят, в който човекът е живял като насън. По това време състоянието на физическото му тяло е било подобно на това, в което се намира днес в изпълнения си със сънища сън. Заобикалящата го среда е била като панорама от променящи се образи. Нищо не е било ясно очертано. Това състояние по онова време е било прекъснато от друго, което е подобно на нашия безсънен сън днес, а то от своя страна е отстъпило място на такова, което вече не може да бъде реализирано днес и е било изпълнено с нивото на съзнателна осъзнатост, дадено като първо в списъка по-горе.
В един свят, съществувал още по-рано, човекът не би могъл да се издигне до живо преживяване на образи в сънищата. Най-високото ниво на съзнание е било това на съня без сънища. Това състояние е било прекъснато от по-нисшето и най-слабо съзнание, което днес вече е замъглено; а то от своя страна от състояние, което е загубило всякакво значение по отношение на съвременната еволюция.
В първия свят, за който чуваме в окултната наука, човекът също не е имал притъпеното съзнание за сън; първото от описаните по-горе състояния тогава е било най-висшето; две други, които днес не се разглеждат, са се редували с него.
Така ние поглеждаме назад към еволюцията в далечното минало; възприемаме четири етапа, през които е преминало човешкото физическо тяло. Поглеждаме и в бъдещето, когато трите нива на висше съзнание, които днес могат да бъдат достигнати от посветените, ще се реализират във физическия свят. Нашият свят ще отстъпи място на бъдещ свят, където човешките физически тела ще имат органи, чрез които човек ще може да възприема един вечно променящ се свят от образи, като същевременно има самосъзнание и наистина ще вижда себе си като такъв свят. Отвъд това ние възприемаме свят, където образите ще бъдат изпълнени с хармонични звуци, изразяващи тяхната вътрешна природа. Накрая възприемаме свят, който е духовен по природа, но ще е излял духа си във физическата природа.
Ето как е представена еволюцията на света в окултната наука, свят, в който човечеството преминава през своите последователни етапи.[3]Тези етапи са наречени и с имена, които са били прилагани и към планетите, обграждащи света.[4]Етапът на развитие, в който човекът е бил все още на най-слабото ниво на съзнание, се нарича еволюция на Сатурн; вторият етап, когато човекът е живял в

ниво на съзнание без сънища, еволюция на Слънцето; третият, когато е възникнало нивото на съзнание, сънуващо, еволюция на Луната; четвъртият, който е настоящият, когато човекът си е проправил път до ясно дневно съзнателно осъзнаване, еволюция на Земята. А етапите за бъдещето, когато нивата на по-висше съзнание, до които посветените са способни да достигнат сега, ще дойдат до физическо изражение, се наричат последователно еволюция на Юпитер, Венера и Вулкан. Разликата между нивата на съзнание, които имат посветените, и тези, които човечеството ще има по време на бъдещите еволюции на Юпитер, Венера и Вулкан, се състои във факта, че първите трябва да се издигнат до по-висши светове, за да живеят в тези състояния на съзнателно осъзнаване, докато бъдещото човечество ще ги има във физическия свят. Това е така, защото при днешните посветени подходящи органи за възприятие се създават от силите на тези висши светове; в бъдеще, от физическата среда ще възникнат органи, които ще бъдат техни равни за физическите тела. Човекът може да възприема света около себе си, който осигурява материал за неговите органи. В бъдеще физическата среда ще има творчески сили, които в момента принадлежат само на висшите светове. Следователно можем да видим еволюцията на света така, че все по-висши светове се въплъщават физически последователно. Земята е четвъртото въплъщение. Нейната физическа диференциация е такава, че е способна да впечатли органите за ясно дневно съзнание в организма. В термините на окултната наука тя еволюира от различно физическо състояние, в което е била способна да впечатли само органи за съзнание на ниво сън в тялото. Това състояние е наречено „Луна“. По този начин Земята се е развила от тази Луна, като е придобила нова способност, а именно да развива органите за дневно будно съзнание. „Луната“ е възникнала от „Слънцето“. Това, което сега е станало „Земя“, следователно е било „Слънце“ по онова време. В окултната наука терминът „слънчево състояние“ се използва за състоянието, при което космическото тяло, което е в това състояние, е способно да създаде само органите за съзнание без сънища в човешкото тяло. И преди Земята да е била „Слънце“ в този смисъл, тя е била на „стадия Сатурн“.
Какво дава на такова космическо тяло силата да създава необходимите органи в човешкото тяло? То никога не би било в състояние да направи това, ако тези органи не бяха създадени първоначално в човешки същества, които са изпреварили времето си по отношение на висшите светове. Развивайки предварително органите на Юпитер, днешните посветени създават възможността образният свят около нас да приеме физически характер. Образите стават твърди и приемат физическа, телесна природа, защото формите, които ще приемат, съществуват преди всичко в духа. Посветените по този начин преобразяват космическото тяло, върху което живеят. Творческите сили, които по-късно ще призоват към съществуване обектите на физическото обкръжение на човечеството, сякаш блестят от тях.

Ето как посветените на Лунния етап създадоха физическата форма на Земята в духа, преди тя да стане физическа земя. Те възприемаха Земята като свой обект на един по-висш свят.
В окултната наука са известни седем големи световни цикъла или периода, през които преминава съществото, което на четвъртото си ниво е Земята. Всеки период е свързан с по-висше развитие на човешкото тяло. От това прозрение окултните учени виждат „ *четирикратността* “ като нещо, което характеризира настоящия етап от световната еволюция.[5]Това се отнася например до „четирите елемента“, известни на Питагор и неговото училище. Четири е числото на „макрокосмоса“, т.е. света, който човечеството обитава в момента. Това е издигнало човечеството до четвъртото ниво на съзнателно осъзнаване.
В окултната наука човекът се разглежда като „микрокосмос“ по отношение на този „макрокосмос“. Душата му вече притежава потенциала за бъдещия физически „макрокосмос“. Следователно той е в процес на разширяване на вътрешния си „микрокосмос“ в „макрокосмос“. Творческата утроба за последния се намира в него. От тази гледна точка душата се разглежда в окултната наука като творческо семе за бъдещето, „вътрешен“ принцип, който се стреми да се реализира в нещо, което ще бъде нещо „външно“.
За да може да бъде творческа във външния свят, тази душа първо трябва да узрее. Тя трябва да има *жив вътрешен опит* за нещата, на които по-късно ще придаде външна форма. Преди душата да има способността например да отпечатва органи за ясно дневно съзнание върху физическото тяло, тя е трябвало да премине през поредица от етапи на развитие, където постепенно е придобила тази способност. По този начин тя е трябвало да има жив опит от първото състояние на съзнание в себе си, преди да е в състояние да го създаде; и същото важи и за другите нива на съзнателно осъзнаване. Тези етапи на развитие, които предшестват създаването на различните видове съзнателно осъзнаване в душата, се наричат *нива на живот* в окултната наука. Следователно има седем нива на живот, точно както има седем нива на съзнание. Животът се различава от съзнателното осъзнаване по това, че първото има вътрешен характер, докато второто зависи от връзка с външния свят. По отношение на Земята можем да кажем, че преди ясното дневно състояние на съзнание да се развие върху нея в човешкото тяло, това космическо тяло е трябвало да премине през четири състояния, които могат да се разглеждат като четири състояния на живот.

Нивата на жизнения опит на душата се откриват, ако си представим външния свят такъв, какъвто е възприеман в състоянията на съзнанието, превърнат в част от

вътрешния живот. Първо имаме най-слабото състояние на съзнание, което предшества съня без сънища. В последния случай душата работи върху тялото, за да го хармонизира; съответното състояние на живот е хармонизиране на собствения вътрешен живот. Следователно тя се изпълва със свят на звучащо движение. Преди това, в най-слабото състояние на жизнения опит, тя е била в собствен неподвижен вътрешен живот. Тя е навлязла изцяло в усещането на това в безразличие, което не е познавало диференциация. Това най-ниско състояние на живот се нарича първи елементарен свят.[6]Тук материята се преживява в първоначалната си природа. Материята започва да се движи и раздвижва във всевъзможни посоки. Самоопитването на тази мобилност е първото ниво на живот и първият елементарен свят. Второто ниво се достига, когато в тези движения възникнат ритъм и хармония. Съответното ниво на живот се състои във вътрешно осъзнаване на ритъма като звук. Това е вторият елементарен свят. Третото ниво се развива, когато движенията се превърнат в образи. Тогава душата живее в себе си, сякаш в свят от образи, които приемат форма и се разтварят отново. Това е третият елементарен свят. На четвъртото ниво образите приемат определена форма; отделните елементи се появяват от променящата се панорама. Това означава, че вече не е само вътрешно преживяване, а може да се възприема и отвън. Това е светът на външните тела.
В този свят трябва да правим разлика между конфигурацията, която тя има за ясното дневно съзнание на човека, и конфигурацията, която преживява в себе си. Тялото наистина има жив опит в себе си за своята форма, тоест за материята в правилни конфигурации. На следващото ниво това просто преживяване на формата е преодоляно; неговото място се заема от жив опит за променящата се форма. Конфигурацията възниква и се променя. Би било разумно да се каже, че на това ниво третият елементарен свят се проявява в по-висша конфигурация. В третия елементарен свят движението от една конфигурация към друга може да се преживее само като образ; в този, петия свят, образът прогресира до превръщането си в солиден външен обект, но този външен обект не завършва във формата, защото запазва способността си да се променя. Това е светът на растящите тела, които се възпроизвеждат. Способността му за промяна се проявява в самия този растеж и възпроизвеждане. В следващия свят се придобива и способността да се има жив опит за начина, по който външното влияе на вътрешното. Това е светът на съзнателните същества. Последният свят, който трябва да се разгледа, е този с не само вътрешен опит за нещата отвън, но и със споделяне на техния вътрешен опит. Това е светът на *споделеното вътрешно преживяване* . Последователността на нивата на живот е следната:

1. смътно живо преживяване на материята
2. живо преживяване на вътрешно движение
3. живо преживяване на вътрешна конфигурация
4. живо преживяване на определени граници

5. живо преживяване на променяща се форма
6. живо преживяване на влиянието на външния свят като съзнание
7. споделяне в живото преживяване на външния свят

Живото вътрешно преживяване на душата трябва да бъде предшествано от създаването на този живот. Защото не можем да имаме живо преживяване на нищо, освен ако то не съществува. Ако живото вътрешно преживяване се нарича душевен елемент в окултната наука, тогава творческият елемент се нарича духовен. [Физическото тяло] възприема посредством органи; душата преживява себе си вътре; духът насочва творческата дейност навън. Точно както седем душевни преживявания предшестват седемте нива на съзнателно осъзнаване, така и седем вида творческа дейност предшестват тези преживявания в душата. Това, което съответства на смътното преживяване на материята в творческата сфера, е създаването на материята. Материята се влива в света там по безразличен начин. Тази сфера се нарича сфера на *безформеността* . На следващото ниво материята се диференцира и частите ѝ влизат във взаимоотношения помежду си. Тогава имаме различни форми на материята, които се комбинират и разделят. Това се нарича сфера на *формата* . На третото ниво материята вече не е необходимо да се свързва със самата материя; вместо това в материята се развиват *сили* , формите на материята се привличат или отблъскват и така нататък. Това е астралната сфера. На четвъртото ниво материята се конфигурира от сили около нея; На трето ниво те просто регулираха външните взаимоотношения, а сега работят във вътрешния аспект на същностите. Това е *физическата* сфера. Същността, която е на това ниво, отразява света около нея;[7]Силите на този свят работят върху неговата диференциация. По-нататъшният прогрес означава, че съществото не само се диференцира вътрешно в хармония със силите на околния свят, но и си придава външна физиономия, която носи отпечатъка на този околен свят. Докато съществото от четвърто ниво е огледално отражение на заобикалящата го среда, съществото от пето ниво изразява този околен свят във физиономията си. На шесто ниво физиономията се превръща в нещо, което изтича навън. Съществото на това ниво създава неща в заобикалящата го среда, точно както първоначално е създало себе си. Това е нивото на конфигурация. На седмо ниво конфигурацията се превръща в творение. Съществото, достигнало това ниво, създава форми около себе си, които в малък мащаб са това, което е околният свят в голям мащаб. Това е нивото на творческа работа.

Еволюцията на духовния принцип е протекла по следния начин:

1. безформеност
2. придаване на форма
3. въплъщаване на сила
4. конфигурация в съответствие със силите на околния свят
5. способност за физиогномично изразяване

6. сила на конфигурацията
7. творческа способност

Когато еволюцията на Сатурн започна, човешкото тяло беше на ниво на безформеност. То трябваше да се пребори до творческа способност, преди душата да може да получи първия си, жив опит с материята в него. Това означава, че тялото трябваше да еволюира през седемте нива на творческа дейност; след това душата му можеше да живее във всички свои части. След това душата трябваше да достигне точка, в която може да предаде вътрешното си движение на седемте форми на тялото. Първия път, когато тялото премина през седемте си форми, то все още беше съвсем безжизнено. Едва на седмото ниво, където тялото стана творческо, животът му се събуди. И сега то трябваше да се събуди, защото тялото изразходва материя в процеса на сътворение. Душата трябваше да я замени. Тогава започна втори цикъл. Материята, вливаща се в тялото като заместител, премина през седемте нива от безформеност до творческа способност. След като достигна тази точка, душата вече не се ограничаваше до живите преживявания, които идваха с движението на вливащата се материя, а започна ново ниво на живот. След като самата тя стана творческа, вливащата се материя започна да изпълва тялото отвътре. Преди това то винаги е само заместало изразходваното; сега се е установило в тялото. И отново е преминало през всички нива от безформеност до творческа способност. Първоначално е било безформено, когато се е отложило в тялото, а след това постепенно е прогресирало до форми, е развивало сили, е конфигурирало структури, е им давало физиономичен израз и така нататък. През целия този цикъл душата е преминавала през третото си ниво на живот. Тя е хармонизирала тази вътрешна диференциация и е поправяла всяко разстройство, възникнало чрез вътрешните процеси. След като е създала по този начин вътрешна конфигурация, материята е позволила на външния свят да ѝ влияе на четвъртото ниво. Тя е била способна да направи това, защото душата, която е обитавала в нея, е била готова да живее с неясно осъзнаване на впечатленията, идващи отвън, и по този начин да възстанови реда на всяко разстройство, причинено от външния свят. В следващия цикъл тялото вече не просто се е диференцирало; то е приемало нова конфигурация под влиянието на външния свят. Душата е придобила способността да регулира процеса на трансформация. След това е настъпил цикъл, в който тялото е възприемало влиянията на външния свят, като е било осъзнато за тях. Душата отново е била регулатор на това ниво на съществуване. Тогава тялото беше достигнало своето последно ниво; то беше способно да има жив опит с външния свят. Душата беше достигнала точката, в която очакваше бъдещо ниво, което щеше

да бъде следващото ниво на съзнателна осъзнатост в това, което за Сатурновото съществуване беше по-висш свят. По този начин тя преминаваше през състояние на сън без сънища в този последен Сатурнов цикъл. И в първия Слънчев цикъл тя пренесе това във физическото тяло.
Може да се види, че по време на периода на Сатурн физическото човешко тяло е преминавало през физически етап седем пъти. Всеки път, когато е достигало такъв етап, душата е достигала по-високо ниво в своя жизнен опит. На седмия етап тя е надхвърлила еволюцията на Сатурн, така че вътрешният ѝ опит е сочил към етапа на Слънцето.
Когато започна Слънчевият цикъл, физическото тяло беше достигнало точката, в която можеше да поеме собствената си конфигурация. Преди душата имаше регулирана конфигурация; сега тялото имаше свой собствен конфигуратор в себе си. Това наричаме етерно тяло. Тогава душата вече не беше в пряка връзка с физическото тяло; между тях беше етерното тяло, действащо като медиатор. Преживяванията на душата сега бяха на етерното тяло, точно както преди бяха станали на физическото тяло. Това етерно тяло сега първо трябваше да премине през седемте състояния на формата - от безформеност до творческа дейност. Работейки за конфигуриране на физическото тяло, етерното тяло през цялото време губеше тонус. И това непрекъснато се регулираше от душата. Слънчевата еволюция премина през седем физически етапа по този начин. На всеки етап душата беше достигнала по-високо ниво; на седмия тя започна да очаква ново състояние на съзнателно осъзнаване. Все още споделяйки опита на етерното тяло, докато то ставаше създател на нови структури, които бяха по образ и подобие на целия Слънчев свят, то вече усещаше вътрешно свят от образи, които се издигаха и спускаха в него.
В първия лунен цикъл той прехвърли този свят от образи върху етерното тяло и то след това конфигурира физическото тяло според тези душевни образи. Докато на слънчево ниво етерното тяло се намираше между физическото тяло и душата като конфигуратор, така тялото от образи, което характеризирах, сега намери своето място между етерното тяло и душата. В окултната наука то е известно като сетивно тяло. Защото, както човешкото вътрешно сетивно усещане на външния свят тече навътре, така да се каже, правейки по този начин съдържанието на външния свят нещо, което вътрешният свят притежава, така и образите в тялото от образи действаха отвътре навън, отпечатвайки съдържанието *си* върху етерното тяло, което от своя страна ги прехвърли върху физическото тяло.
По време на Лунната еволюция човекът отново премина седем пъти през всички състояния на формата, позволявайки на душата да узрее до по-високо ниво във всяко от тях. По време на седмото ниво душата имаше способността да придава на своите образи по-съвършена форма; тя беше способна да влезе в живия опит на всичко, което се случваше около нея върху космическото тяло, и нейният свят от

образи по този начин отразяваше целия лунен свят. В същото време тя очакваше преживяването на най-високото ниво на съзнание, което щеше да дойде на следващото ниво; тя започна да вижда твърди форми в рамките на своя променящ се свят от образи. Това я подготви да повлияе на етерното тяло, така че да може да развие в себе си органи, които бяха с по-траен характер. С това стана възможно да се осъществи преходът към първия Земен цикъл. Физическото тяло сега прие в себе си твърдите форми на образите; те станаха негови органи. След това в човешкото същество започна да се развива четвърто тяло. Възприятията за външни обекти се оказаха между тялото на образа и душата. В известен смисъл тялото вече беше надраснало душата; то беше станало независимо. Преди това в него се бяха развили плодовете на образите, които душата беше придобила от външния свят. Сега външният свят извличаше директни възприятия в тялото. Вътрешният живот на душата тогава се превърна в споделяне на тези възприятия. Тази самостоятелна дейност от страна на тялото се отрази в самосъзнанието. То обаче узря бавно. Първо, човешкото същество трябваше да премине през цикъл от форми, по време на които в органите му се усещаше само смътен живот на материята; във втори цикъл влиянието на материята предизвика вътрешно движение; етерното тяло можеше да участва в преживяването на външния свят чрез това и трансформира органите, за да ги направи живи инструменти на физическото тяло. В трети цикъл тялото-образ също стана способно да пресъздаде външния свят. То стимулира органите до такава степен, че самите те произвеждаха образи, които живееха в него, макар че все още не бяха отражения на външни неща. Едва в четвъртия цикъл самата душа стана способна да влезе във всяка част на телесните органи; по този начин тя отдели образите от тези органи и облече външните неща в тях. Тогава тя имаше външен свят, с който се изправи лице в лице като вътрешна, независима същност. Сега дойде и времето, когато органите на тялото, които душата използваше, от време на време се изтощаваха. Тогава възможността за връзка с външния свят щеше да престане. Щеше да настъпи сън, в който душата отново щеше да действа, за да хармонизира физическото тяло чрез образа и етерното тяло, както е правила преди. Следователно в окултната наука сънят се явява като нещо, останало от по-ранни етапи на еволюцията. В настоящия момент човешкото същество е отишло донякъде отвъд средата на четвъртия земен цикъл. Това се отразява във факта, че то възприема не само външни обекти,правейки това в ясно дневно съзнание, но също и законите, които стоят зад тях. Душата е започнала да преживява вътрешното преконфигуриране на нещата.

По време на еволюцията на Сатурн човешкото тяло е било на ниво на най-слабо съзнание. Не бива обаче да се предполага, че други нива на съзнание не са съществували в същности, които по това време са съществували във връзка с това ранно въплъщение на Земята. Преди всичко, една същност, съществуваща по това време, е имала форма на съзнание, равна на будното дневно съзнание, което

човешките същества имат днес. Условията в средата на Сатурн обаче са били много различни от тези, които имаме на Земята, и това е означавало, че това ниво на съзнание също е трябвало да функционира по много различен начин.
На Земята човекът има минерали, растения и животни около себе си като обекти за сетивно възприятие. Той ги смята за намиращи се на по-ниско ниво, а себе си – на по-високо ниво от тях. Обратното е било с духа на Сатурн. Той е имал три групи същности над себе си и е трябвало да се смята за най-нисшия от същностите, които е бил способен да възприема. В окултната наука тези три групи висши духове получават различни имена, в зависимост от езика на народа и епохата, към която са принадлежали неговите окултни учители. Термините, използвани в християнската окултна наука, са, отдолу нагоре: Господства (Kyriotetes), Могъщества или Добродетели (Dynamis) и Сили (Exusiai).[8]Четвъртият и най-нисш дух последвал, точно както на Земята човекът е най-висшето същество над минералния, растителния и животинския свят. Тъй като условията били толкова различни, природата на възприятието също се различавала. Посветеният знае това от опит. Защото е като духовното съзнание, което той постига като трето ниво, надхвърлящо будното дневно съзнание. Там изглежда, че впечатленията не идват до сетивата от външни обекти, а се движат към сетивата отвътре, вливайки се във външния свят от тях и оттам попадайки върху обекти и форми на живот, за да се отразят в тях и след това да се появят пред съзнателния ум в отражението. Така било и за този дух на Сатурн. Той оставил жизнената си енергия да тече към нещата на планетата и тяхното отражение се връщало към него от всички страни по безкрайно много начини. Той възприемал собствения си живот като огледален образ, отразен от всички страни. И нещата, които отразявали природата му обратно към духа, били началото на човешкото физическо тяло. Защото планетата се състояла от тях. Всичко останало, което се възприемало, се появявало не на планетата, а в нейната околност. Духовете, наречени Екзусиай (Сили), се появявали като блестящи духове, които осветявали космическото тяло от всички страни. Сатурн като такъв е бил тъмно тяло; той е получавал светлината си не от мъртви източници на светлина, а от онези духове, които са живели около него и са светели, за да го осветят. Тяхната светлина се е разкривала на възприятието на този дух на Сатурн, точно както днес животинското тяло става възприемаемо за човешкото същество. Духовете, наречени Динамис (Могъщи сили), са се разкривали по подобен начин от външната периферия чрез отекване в духа, а Кириотетите (Господарствата) чрез нещо, наречено „космически аромат“ в окултната наука, вид впечатление, което днес можем да сравним с миризма.
Точно както човекът на Земята се издига отвъд възприятието за външни неща до идеи, които живеят само в него, така и духът на Сатурн познаваше не само гореспоменатите духове, които му се разкриваха сякаш отвътре, но и други, които той възприемаше отвън; в християнската окултна наука те са известни като

Серафими, Херувими и Престоли.[9]Нищо в обсега на земния човешки опит не може да се сравни с възвишените характеристики, в които те са се проявили по това време. Накрая, този дух на Сатурн познавал и трета група, която също обитавала планетата. Те населявали вътрешната част на планетата. Тя била изцяло съставена от човешки тела на нивото, което били достигнали по това време. За да добием представа за тези тела, можем да ги сравним с автомати, състоящи се от най-фината етерна материя през периодите, когато са приемали физическа форма. Те отразявали живота на този дух на Сатурн; самите те били напълно безжизнени и нямали никаква съзнание. В тях обаче живели два вида духове и те развили свой собствен живот и способност за съзнание. Те се нуждаели от основа за такова развитие. Защото не имали собствено физическо тяло и въпреки това били създадени по такъв начин, че можели да развиват висшите си способности само във физическо тяло. Затова те използвали човешкото физическо тяло.
Телесният, душевният и духовният елемент по този начин присъстваха на Сатурн по начин, подобен на този, по който съществуват на Земята. Само че на Земята те съставляват тройната природа на човешкото същество - неговото тяло, неговата душа и неговия дух. Всеки от тях е троичен на свой ред, като тялото се състои от физическо, етерно и сетивно тяло; душата на сетивната душа, разумната душа и духовната душа; духът на Духа Аз, жизнения дух и духовния човек. На Сатурн телесните, душевните и духовните елементи не бяха части от *едно* цяло, а съществуваха като независими единици, като физическата телесна част беше първите начала на човешкото тяло и действителната материална основа на самата планета, етерното тяло беше Ангел, сетивното тяло Архангел; сетивната душа беше представена от онези духове на Сатурн, които характеризирах, разумната душа - от Силите, духовната душа - от Могъщите, Духът Аз - от Господствата, жизнения дух - от Престолите, духовният човек - от Херувимите, със Серафимите над всички тях. Следователно, по времето, когато е бил на своето физическо ниво, Сатурн е имал диференцирано тяло, състоящо се от фини етерни тела; Ангели и Архангели са били активни в това, точно както жизнените и нервните енергии са активни в човешкото тяло днес. И докато последното има своите сензорни инструменти отвън, така Сатурн е бил покрит, така да се каже, само с сетива на повърхността си; те обаче не са били възприемчиви, а отразяващи. Те са отразявали всичко, което е правело впечатление в обкръжението на космическото тяло. Светещите Сили са сияели върху повърхността на Сатурн и тяхната светлина се е отразявала по много начини от тази повърхност. Звукът е идвал до Сатурн от Могъщите и след това е излизал отново в пространството като многообразно ехо; накрая ароматът на Доминионите се е излъчвал към повърхността на Сатурн, която го е отразявала по много променени начини. Душевният живот на този дух на Сатурн се е състоял във възприемането на всички тези отражения. Можем да наречем този дух действителния дух на планетата Сатурн. Защото е съществувал само *един* от нейния

вид, точно както в едно човешко същество на Земята може да има богато разнообразие от части, сетива и т.н., но само *едно* самосъзнание. Целият Сатурн беше тялото на този планетарен дух.
Еволюцията на Сатурн протича в седем цикъла, в които се разгръща душевният живот. Във всеки от седемте цикъла планетата преминава през седемте форми от безформеност до творческа способност. В първия цикъл Троновете са били душевният елемент, който е давал насока, във втория цикъл - Господствата, в третия - Могъщите, в четвъртия - Силите, а в петия - самият планетарен дух на Сатурн. Той не е имал пълно ясно съзнание от началото на еволюцията на Сатурн, а го е придобил едва в четвъртия цикъл. Едва тогава е бил действително способен да преживява събитията на планетата като душа. По време на петия цикъл той е бил способен да бъде активен като самата душа. По време на този цикъл Архангелите са развили вътрешен живот на душата, чието съдържание е взето от събитията на Сатурн. Те са могли да го правят, като използват човешките тела, които по това време са се развили в подходящи инструменти за тях. Това им е позволило да ръководят събитията като самостоятелно активни души в шестия цикъл. Същото е било и с Ангелите в седмия цикъл.
В петия цикъл планетарният дух на Сатурн не би могъл да бъде активен като душа по описания начин, ако беше останал в тялото на Сатурн. Съставът на това тяло не би позволил това. Следователно духът на Сатурн е трябвало да напусне тялото на Сатурн и да действа върху него отвън. Така в този цикъл се е случило разделяне на Сатурн на две космически тела, макар че едното от тях, това, което е излязло, трябва да се нарече душа на Сатурн. Това е било, така да се каже, пророческо предсказание за следващото планетарно въплъщение - Слънцето. В петия, шестия и седмия си цикъл Сатурн е бил обикалян от един вид Слънце, точно както Земята днес обикаля от своята Луна.
Нещо подобно трябваше да се случи и с Архангелите в шестия цикъл. Те напуснаха масата на Сатурн и я обиколиха като нова планета, известна в окултната наука като Юпитер. В седмия цикъл нещо подобно се случи и с Ангелите. Те изтеглиха масата си от тази на Сатурн и я обиколиха като независима планета. Това се нарича Марс в окултната наука. Подобни процеси вече бяха настъпили по време на предходни цикли на Сатурн. В третия цикъл Силите ръководеха развитието на душата. В четвъртия те напуснаха планетата и я обиколиха като ярка, независима планета, която в окултната наука се нарича Меркурий. В третия цикъл същата ситуация се случи и със Силите, които станаха независими като планета, наречена Венера.
В еволюцията на Слънцето, човешкото тяло, което е било автоматично, оживява само по себе си. Това се случва, защото светлината, която преди това е огрявала Сатурн от светещите духове в периферията, сега се поема в съставните части на самото слънчево тяло. Слънцето се превръща в светеща планета.

Усъвършенстваните човешки тела развиват светещ живот. Звукът сега идва от околността и космическият аромат се лее от духовете, свързани с аромата.
За духа на планетата Сатурн настъпила трансформация. Той се умножил. Едно станало седем. Точно както едно семе е едно и има много семена в царевичния кочан, който израства от него, така и седем издънки произлезли от единия дух на планетата Сатурн по време на прехода към нивото на Слънцето. И животът му също се променил. Той развил способността да възприема регион, който бил едно ниво по-ниско. Това станало възможно, защото редица човешки тела изостанали в развитието си, оставайки на нивото на Сатурн. Това ги направило неспособни да приемат светлинния живот на Слънцето. Те се превърнали в тъмни петна в сияещата планета Слънце. Седемте слънчеви духа, които се развили от духа на планетата Сатурн, ги възприемали като свят на природата, който бил под тях. Така седемте духа живели на повърхността на Слънцето; под тях те виждали свят със същества, които имали тела, само че те били едно ниво по-ниско от човешките тела на Слънцето. Последните обаче им давали необходимата храна чрез светлината, която излъчвали. Докато телата на Сатурн само отразяваха собствената същностна природа на духа на Сатурн обратно към него, слънчевите тела заемаха позицията спрямо слънчевите духове, която днес Слънцето със своята светлина заема за растителния свят. По отношение на телесната организация човекът е бил на нивото на растителната природа по време на слънчевата еволюция. Не би било правилно да се каже, че той самият е преминал през растителния етап по това време. Защото видът растителен свят, който имаме днес, е могъл да се развие само при специфичните условия, които имаме на Земята. За да използваме аналогия, можем да си представим слънчевото човешко тяло като растителна форма, която е насочвала органи към собствената си планета, подобни на тези, които растенията днес развиват като свой цвят. И точно както днешното растение получава светлината си от външно слънце, така и човешкото слънчево растение е получавало светлината си от собствената си планета, която, разбира се, е Слънцето. Днес растението пуска корените си в почвата; върху слънчевото тяло този аспект е бил насочен към звуците и миризмите, които са влизали; човекът ги е приемал и ги е преработвал навътре. Можем да наречем днешното растение човешко тяло, което е останало на нивото на Слънцето и се е обърнало напълно. Следователно то целомъдрено протяга органите си за растеж и размножаване нагоре към Слънцето, докато днешният човек ги крие и ги оставя да обърнат надолу.
Човешкото тяло се е развило напълно по този начин едва по време на четвъртия слънчев цикъл. Трите предходни цикъла са били подготвителни. Първият цикъл е бил всъщност само рекапитулация на съществуването на Сатурн. Неговите седем нива на форма са били седем рекапитулации на нивата на живот на Сатурн. Едва по време на втория слънчев цикъл животът проблясва в човешкото тяло. Този живот все още не е бил толкова напълно развит, че Архангелите, които на Слънцето са

заели мястото, което планетарният дух е заемал на Сатурн, са могли да се задоволят с него. По-скоро Силите са изсмуквали енергията, която може да изтече от този живот; по време на третия цикъл седемте духа, развити от духа на Сатурн, са заели това място; и по време на четвъртия слънчев цикъл Архангелите са живели в живота на земните тела по начина, по който планетарният дух е бил отразен в телата на Сатурн. По време на петия слънчев цикъл Архангелите са се издигнали до по-високо ниво на съществуване, а Ангелите са заели своето място на планетата. По време на шестия слънчев цикъл Ангелите също са се развили до ниво, на което вече не са се нуждаели от физическите части на човешкото тяло; Всичко, което те все още използваха за свои цели, беше светлината, струяща навън и навътре, и в нея тогава живееха. Човешкото физическо тяло се беше превърнало в независима единица, модел за днешното човешко физическо тяло. На това ниво то се държеше изцяло като физически апарат; с изключение на това, че беше апарат, чиито части бяха живи. То беше, така да се каже, жив инструмент за сетивата, макар че не приемаше техните възприятия в себе си, нямайки необходимата степен на съзнание за това. Тялото беше в растителен сън, така да се каже, и това беше най-високото му ниво на съзнание. Всички сетивни възприятия, съставени в него, отиваха в съзнанието на Ангелите, Архангелите и т.н., в зависимост от последователността на различните слънчеви цикли. Тези висши духове бдяха над спящото човешко тяло.
Какви са били причините, влиянията, под които Слънцето еволюира от Сатурн? Ще ги разберем, ако разгледаме крайните състояния в еволюцията на Сатурн. Да предположим, че седмият цикъл е достигнал четвъртото формално ниво, което би било физическото. Човешкото тяло се е развило дотолкова, че е било в състояние да служи на Ангелите като сетивни органи, които отразяват същностната им природа за тях. Те имат един вид човешко съзнание на това ниво, макар и само чрез използване на сетивата на човешкото тяло. Те последователно са развили по-високите нива на съзнателно осъзнаване. В момента, в който и Ангелите са се развили до такива по-висши форми на съзнателно осъзнаване, те вече не са могли да използват човешкото тяло. Затова са го напуснали. То е трябвало да умре. Това обаче е означавало, че това физическо тяло на Сатурн се е разпаднало, преди да се е развила физиогномичната форма на седмия цикъл. Следователно това физиогномично ниво вече не е било ни най-малко физическо. Планетата тогава е съществувала само като планета на душата. Физическата форма е слязла в бездната. На планетата на душата Ангелите са живели в образно съзнание, което е било отвъд физическото. И висшите духове са работили върху нея със съответно по-висши форми на съзнание. В момента, в който и Ангелите бяха израснали отвъд образното съзнание, планетата на душата също трябваше да се разпадне. Нейното място беше заето от друга, където се разви конфигуриращата форма. Тя се носеше в света, в който се намира земният посветен, само когато е навлязъл във висше съзнание, свързано със звука. По същите причини от тази планета еволюира друга планета в

края на седмия цикъл на Сатурн и тя принадлежеше към още по-висш свят. Творческата форма на съществуване беше реализирана в нея. Показано е, че когато висшите духове се издигнаха до съответните форми на съзнателно осъзнаване, спътниците на Сатурн винаги се отделяха и те трябваше да се носят във висши светове, защото основната форма на Сатурн не беше в състояние да поеме такива форми на съзнателно осъзнаване. След това обаче самият Сатурн се издигна до такива висши светове. Последицата беше, че всеки път, когато пристигаше в такъв висш свят, той се обединяваше с който и да е спътник в този свят. До края на седмия цикъл на Сатурн Юпитер, Марс, Венера, Меркурий и Слънцето следователно се бяха събрали отново със Сатурн. Всичко отново беше един свят. В този един свят съществуваше творческата форма на жизнената енергия на Сатурн. Чрез него светът, който беше станал духовен по показания начин, беше свален отново на по-ниските нива на съществуване. Това се случи с еволюцията на Слънцето. В хода на неговите цикли планетите, които първоначално бяха се развили на Сатурн, се появиха отново. Всяка от тях обаче сега беше с една степен по-близо до физическото съществуване.
Ако човешки наблюдател, надарен със сетива в сегашната им форма, би могъл да проследи еволюцията на планетата, която описах, той би видял как космическото тяло излиза от тъмнината в определени моменти, изчезвайки отново от погледа на такъв наблюдател за дълги интервали. През тези интервали то би било възприемчиво само за наблюдател, чието съзнание е способно да присъства във висши светове. По този начин се прави разлика между сумрачните или нощните състояния на планетарното съществуване във физически термини. Не мислете обаче, че планетата и нейните духове стават неактивни през тези интервали. Тогава тя просто попада във висши светове и по този начин се изразява в съществуване, което е много по-реално от простото физическо съществуване.

Когато Слънцето завърши своите седем цикъла, настъпи време, когато човешкото тяло се разви дотолкова, че не само можеше да приема входящата светлина в себе си и да бъде оживено от нея, но и придоби способността да позволи на света на звука, създаден от Могъщите, да продължи да му влияе, а също и да го възпроизвежда в звуци. На това ниво на съществуване, което се нарича Лунна еволюция, самото човешко тяло произвеждаше звуци. На ниво Сатурн звукът, отразен от планетата към околния свят, беше просто ехо от обкръжението ѝ; сега звукът се беше променил, докато излизаше в това обкръжение. Той се беше променил до такава степен, че отразяваше по най-различни начини случващото се в човешките тела. По този начин тези човешки тела направиха чувствителното тяло

напълно част от своята същностна природа като трето тяло. Защото тяхната вътрешна природа, техният свят на чувствата, се изразяваше в звук. Седемте духа, които се бяха развили от духа на Сатурн по време на Слънчевата еволюция, сега бяха станали седем пъти по седем. Светът около тях стана такъв, че те имаха жив опит от собствения си свят на чувствата в развитите чувствителни тела. Тогава те се почувстваха обградени от два свята, които бяха на по-ниско ниво, и един, който беше над тях. Светът над тях се усещаше като космически аромат, идващ от космическото пространство; те се възприемаха като същества, издаващи звук, а двете сфери, които бяха на по-ниско ниво, бяха възникнали, защото една област от човешки тела беше останала на нивото на Сатурн, а друга - на нивото на Слънцето. Тези лунни духове бяха обградени от същества, които бяха подобни на автомати и продължаваха своето сатурново съзряване на Луната при условия, много различни от тези, които съществуваха на Сатурн, а също и от растителноподобни слънчеви тела, които бяха в подобно положение. По този начин в действителната лунна маса присъстваха три вида същества. Съществата, които бяха подобни на автомати, сами по себе си тъмни, все още бяха запазили способността от Сатурн да оставят живота да свети около тях. Те не бяха безжизнени, както са днешните минерали. На Луната нямаше минерална основа, подобна на тази, която имаме на Земята. Вместо това имаше основа, състояща се от тези същества. Можете да добиете представа за тях, ако си помислите, че са надарени с живот, който присъства във всяка тяхна част, така че минералната почва на нашите ниви би била жива, подобна на каша маса на Луната; дървесните части в тази маса са били като скалните маси, намиращи се в по-меката минерална материя тук, на Земята. В тази жива основа, частите на която могат да бъдат наречени растителни минерали, са се вкоренили слънчевите същности, които характеризирах, които са били на ниво между съвременните животни и съвременните растения. Свободно движещите се същности, обитаващи Луната, са били човешките тела, в развитие по средата между животинските и човешките. Те са осигурили жилища за потомците на планетарния дух на Сатурн. Този дух обаче не би могъл...да развият в себе си будно дневно съзнание. Съществата винаги е трябвало да излизат от тялото, за да живеят в такова съзнание. Когато са били в тялото и следователно са споделяли неговия живот, те са имали само съзнание, изпълнено с образи от сънища. В това състояние на съзнание те не са виждали нищо от физическата си среда, но са оставяли вътрешните си преживявания да излязат в околния свят под формата на звук. Страстите и желанията на лунните същества тогава са оживявали като звук по време на съня им. За да разгледаме само един пример за това живо преживяване, трябва да отбележим, че това, което днес наричаме любовен живот, който е основата на размножаването, се е случвало по време на изпълнен със сънища сън на Луната. Будният дневен живот е бил свободен от желание и, трябва да се каже, също така без любов, изцяло отдаден на виждането на околния свят. Човешкият прародител

на Луната не е знаел нищо за сексуалните връзки през дневния си живот. Мястото на чувствата, които хората изпитват в сексуалната любов днес, е било заето от образи от сънища, които са показвали само днешната фактическа реалност в алегорична форма. Следователно на Луната не човешкият прародител е живял в света на образите, когато е буден, а духовете, които са били непосредствено над човешките същества - Ангелите. Светът на сънищата на човешкото същество беше за тях, така да се каже, ясна дневна реалност. Те бдяха над сънуващия човешки свят, точно както Архангелите бдяха над слънчевия свят, когато той беше в подобен на растения сън.

Първите два лунни цикъла бяха рекапитулации на предходните състояния на еволюцията. Седемте форми на първия цикъл рекапитулираха седемте цикъла на Сатурн, а седемте форми на втория - седемте слънчеви цикъла.

По време на третия лунен цикъл човешкото тяло се е развило дотолкова, че духовете, които са били на ниво Архангел, са могли да преживяват неговите съновидения като своя среда; в четвъртия цикъл това е било така за Ангелите. Потомците на духа на планетата Сатурн са могли да използват човешкото тяло през този цикъл до такава степен, че обгръщайки го отвън, са могли да го използват, за да постигнат ясно дневно съзнание. До петия цикъл тези духове са се издигнали до ниво, където вече не са се нуждаели от физическото човешко тяло; тогава то е възприемало обкръжението си само за себе си, но е достигнало само по-ниско ниво на съзнание за тези възприятия. През това време тези духове са се нуждаели само от етерното тяло и от сетивното тяло. В шестия цикъл те също са оставили етерното тяло на себе си, а в седмия - от сетивното тяло.

Луната беше превъплъщение на планетата Слънце. По времето, когато етапът от еволюцията на Слънцето беше преразгледан на Луната, тоест във втория цикъл, слънчевото тяло се отдели от лунната маса. Това отделно слънчево тяло беше обитавано от духове, които бяха приели ниво на съзнание и живот, условията за които не можеха да бъдат намерени на самата Луна. По време на втория цикъл тези духове бяха Силите; те бяха споделяли живота на физическото човешко тяло по време на слънчевия живот. Сега, на Луната, това слънчево ниво имаше ограничено, изостанало съществуване в гореспоменатите животински растения. Силите не можеха да живеят в тях. Вместо това те дадоха на тези животински растения живот отвън, като им изпратиха необходимата светлина от Слънцето. По време на третия лунен цикъл потомците на Духа на планетата Сатурн също достигнаха ниво, на което вече не можеха да съществуват на Луната. Следователно Архангелите напуснаха Луната в четвъртия цикъл и в този период от време това беше и обиталището на Ангелите, тъй като Земята по-късно щеше да бъде в четвъртия си цикъл за човешките същества.

Другите планети са се появили стъпка по стъпка по време на еволюцията на Слънцето и са направили същото сега по време на еволюцията на Луната. Само че

те са били по-близо до физическото съществуване на друго ниво сега, когато Луната е била в разгара на своята еволюция, тоест от физическата форма на четвъртия си цикъл нататък. С петия цикъл Марс, тогава обитаван от Ангелите, достига фина, етерна и физическа форма; с шестия цикъл това се случва за Юпитер, обиталище на Архангелите. Накрая, в седмия лунен цикъл, същото се случва и за Меркурий. Марс и Юпитер са станали още по-плътни дотогава, като плътността на първия е такава, че е станало възможно да се произвежда топлина чрез преместване на неговите съставки и оставянето им да изтичат в космическото пространство.

Земната еволюция получи плодовете, узрели на Луната. Човешкото тяло по това време премина през три нива на еволюция. На първо място, то можеше да бъде като физически инструмент, който служи като орган на възприятие за духове, които бяха напреднали толкова далеч на слънчево ниво, че можеха да се откажат от такъв апарат. Те бяха духове, вече способни да посветят работата си като създатели на планетата Слънце отвън. Духовете на планетата Сатурн имаха телесната си организация не *на* планетата Слънце, а в творческите сили, които поддържаха слънчевия живот. На Луната Архангелите станаха творчески сили. Ангелите на Луната, които по това време имаха ясно дневно съзнание, можеха да гледат нагоре към своите създатели и да се възхищават на телесната им организация.
Тези три нива на планетарна еволюция бяха първоначално рекапитулирани в първите три Земни цикъла. Това беше, за да се подготви човешкото тяло, за да може да придобие жив опит *в себе си* с образите, които са се развили по време на Лунното съзнание. То трябваше да се развие не само в себе си, но и в способността си да отразява околния свят навътре в своите образи. На Луната беше стигнато дотам, че Ангелите можеха да съзерцават нейните образи. Човешкото Лунно тяло беше светът, обграждащ Ангелите. И те също бяха напреднали в съзерцаването на Лунния човек; те бяха стигнали до точка, в която можеха да правят на по-високо ниво това, което бяха възприемали на Луната. Освен двата свята, които бяха под тях, те имаха около себе си и духове, които бяха равностойни на тях. Когато Лунната еволюция приключи, те успяха да отпечатат природата на тези духове в човешкото тяло. Тогава земните човешки същества можели да видят във физическата си среда, докато живеели в телата си, това, което ангелите можели да видят на Луната само когато се издигнали до по-висш свят – тези от техния вид. Човешкото тяло можеше да бъде насочено нагоре към тази способност само на етапи. И това се случи по време на трите Земни цикъла. В първия човекът можеше да възприема себе си такъв, какъвто е бил на Сатурн, във втория - като на Слънцето, а в третия - като на Луната. По време на първия Земен цикъл другите човешки

същества не бяха нищо друго освен ходещи автомати за него; през втория те се явяваха като растителноподобни същества; през третия имаха животински характер.
Когато започнал четвъртият цикъл, човешкото същество било способно да възприема творенията на Ангелите, от неговия вид, около себе си. Ангелите били три нива на съзнание над него. Те били способни да създават това, което той възприемал. Човешкото тяло сега имало четири части - физическото [тяло], което станало огледало за околния свят, живото [тяло], което било способно да трансформира нещата, възприемани в околния свят, във вътрешно движение, тялото-образ, което било способно да трансформира вътрешните движения и да им придава характер на алегории, и накрая тялото, което станало носител на ясно дневно съзнание. Това хармонизирало вътрешните образи с впечатленията, получени от околния свят, и по този начин осъществявало връзката между вътрешния опит и събитията отвън. Ясното дневно съзнание обаче било ограничено до физическия външен свят; жизнените процеси и образите на тялото-образ били вътрешно оживени, но не се възприемали като външен свят. Човешкото тяло-образ останало обект на Ангелите, на следващото по-високо ниво, а човешкото жизнено тяло всъщност това на Архангелите. Всички неща, свързани с човешкото жизнено тяло, законите, управляващи неговия растеж и размножаване, били скрити от човешкото същество; По отношение на тях неговото съзнателно осъзнаване беше на нивото на сън без сънища. За Архангелите, от друга страна, тези процеси бяха обекти във външния им свят, върху които те въздействаха, което беше подобно на ситуацията, с която се сблъсква човек, работещ върху физическа машина. Всичко, свързано с образното съзнание, законите, които са по-скоро загадка за човека, придаващи специфичен характер и осанка на лицето му, специфична форма на походката му и т.н.; всичко, което се изразяваше в характера, темперамента му и т.н., се управляваше от Ангелите. Само нещата, които той създаваше във външната си среда, бяха подчинени на неговите собствени закони.
Човешкото същество се разви в същество, което можем да характеризираме по следния начин, в четвъртия Земен цикъл. Ангелите, развили се до творческо съзнание на ниво Луна, вече не можеха да намерят място за себе си на Земята, когато образното тяло започна да принадлежи на самия човек, тоест от момента, в който вторият цикъл премина своята средна точка. След това те се оттеглиха в по-висша общност с нови условия на живот; Слънцето отново се отдели от Земята и оттогава нататък изпращаше силите си към нея отвън.
В третия земен цикъл човешките тела, които не бяха достигнали точката във втория цикъл, където за техните образни тела биха могли да се грижат силите, събрани на Слънцето, трябваше да паднат в по-нисша форма на съществуване. Те се спуснаха от животинско и човешко до чисто животинско ниво. Къде биха могли сега да намерят силите, необходими за техния образен образ? Те не бяха отворени за

слънчевите сили на усъвършенстваните Ангели. Същностите обаче изостават в развитието си на всяко ниво. До третия цикъл Ангелите бяха изостанали в еволюцията си и тогава не можеха да намерят място на Слънцето. През втората половина на третия земен цикъл те все още не бяха в състояние да намерят способността да се издигнат до Слънцето. Но те също така не бяха в състояние да продължат да влияят на образните тела на човешките същества, които напредваха в усъвършенстване. Затова те се оттеглиха от земната маса, за да се превърнат в нашата днешна Луна. Следователно това е космическо тяло, представляващо по-ранна част от земната еволюция в нещо като втвърдено състояние. То е обиталище на духове, които не искаха да бъдат създатели на съвършеното човешко тяло. Намираме ги активни в образните тела на животните; но те през цялото време насочват атаките си и срещу образното тяло на човешкото същество – макар че това е област, която е израснала отвъд тях. Щом човешкото същество се отклони само малко от това да бъде посветено на висшата си природа, която идва при него чрез впечатления, получени чрез сетивата, щом стане подвластно на сили, които влияят на образното му тяло, тези духове ще могат да му влияят. Тяхната дейност е очевидна в разпуснати сънища, които отразяват животинските желания, идващи от по-нисшата човешка природа.
Когато третият земен цикъл премина средната си точка, Земята стана физическа за трети път, не съществуваха условия за форма на физическо човешко тяло, която да е способна да приема възприятия отвън. Физическото умря. Резултатът е, че грехът на изоставащите Ангели, че са пропуснали нещо, вече не се усещаше толкова болезнено от съществата, които се бяха възнесли в слънчево съществуване. Следователно Луната отново беше включена в земното тяло. Когато цялата Земя премина отвъд образното съществуване и в един по-висш свят, с продължаването на цикъла тя също се обедини отново със Слънцето. Силите в човешкото тяло, които в третия цикъл бяха способни да виждат само образно оживеното тяло в околния свят, тогава придобиха творческа способност. Това им позволи да влязат в четвъртия цикъл. Там те първоначално все още бяха в света, който е възприеман само за духовно осъзнаване, но постепенно се спускаха към по-нисши светове на етапи. Накрая човешкото тяло се разви дотолкова, че беше способно да развие органи за възприемане на други от неговия вид; те имаха фина етерна форма. По този начин физическото тяло придоби способностите за своята земна форма. Това беше и времето, когато Земята вече не можеше да бъде арена за усъвършенстваните Ангели; Слънцето се отдели от Земята заедно с тях и я освети отвън. Физическото тяло продължи да се развива. Образите на образното тяло развиха жизненост, която преди не притежаваха; органите на физическото тяло им осигуряваха храна в отразените образи на външни обекти. Беше дошло времето, когато външната земна среда отнемаше тези образи от изоставащите Ангели. След

това те трябваше да изтеглят от Земята частта от Земята, която щеше да бъде тяхно обиталище. Луната отново се отдели от Земята, обикаляйки около нея като спътник. Докъде беше стигнало човешкото тяло по това време? То беше развило своята четворна природа. Организацията му беше такава, че можеше да поддържа етерно или жизнено тяло и да даде дом на тяло-образ. Сетивните му органи също така позволяваха земната среда да се отразява в тези образи. Следователно човешкото физическо тяло беше достигнало напълно ново ниво. То отразяваше навътре, точно както на Сатурн отразяваше същностната природа на Духа на планетата Сатурн навън. Поради това частта от този дух, която тогава беше негов най-нисш принцип, сега можеше да живее в него. Този принцип се беше отделил от духа на планетата Сатурн; той беше загубил способността да получава откровенията на горните сфери и се превърна в средство за човешкото самосъзнание. Човешкото същество се научи да вижда себе си като „Аз“. Отсега нататък то имаше природата, в която планетарният дух на Сатурн се беше разкрил като външна среда на планетата.
По този начин човекът достигна ниво, където Архангелите се разкриха в неговото етерно тяло, Ангелите - в неговото образно тяло, а планетарният дух на Сатурн - в неговото себесъзнание. Тогава той успя да се издигне до ниво, където духът на Сатурн в него щеше да може да се свърже с образното тяло по начин, подобен на начина, по който самият дух на Сатурн го направи, когато постепенно израсна извън собственото си планетарно съществуване и стана обитател на Юпитер. Човекът обаче продължи да обитава Земята и поради това подобни сили можеха да му влияят само отвън. Това означава, че Земята попадна в сферата на влияние на силите на Юпитер. Подобен процес се случи на по-късно ниво по отношение на духовете, които тогава бяха на ниво, където влияеха на етерното тяло само отвън, от Марс.
Когато Слънцето, Земята и Луната все още са били едно тяло, човешкото тяло на тази планета е било направено от материал, подобен на въздух. Освен човешките тела, само потомците на човеко-животните от Луната са присъствали в тела, които са били в течно състояние. Потомците на лунните същества, които са живели там като растителни минерали, са достигнали твърдо състояние. Освен течните човеко-животни, по това време е имало и животински, растителноподобни същества, които са еволюирали от лунните растително-животни. Но докато първите са били по-воднисти на вид, животно-растителноподобните същества са се състояли от гъста, подобна на каша маса, която, когато е нараснала, се е доближила до материала, от който днес се правят гъбите.
Когато Слънцето отдръпнало веществото си от Земята, така че последната имала само масата на Луната в себе си, всички условия на планетата се променили. Материалът, от който са били направени човешките тела, се кондензирал, за да се превърне в течна форма на материя, която може да се сравни с днешната ни кръв. Същества, които преди са били течни, станали твърди, а твърдите растителни

минерали имали много плътна консистенция. Преди Слънцето да се отдели, животът на човешкото тяло се състоял по същество в един вид дишане, поемане и отделяне на въздухоподобна материя. След отделянето от течната среда се развила форма на хранене. И размножаването също било свързано с това хранене. Лепкавото човешко тяло било импрегнирано от репродуктивния материал в обкръжението си и разделено под влиянието на това импрегниране. Докато лунната субстанция все още била в земната среда, развитието на тялото било такова, че в течната маса се развивали полутвърди части, придобиващи хрущялна плътност. То все още не било в състояние да развие твърди, костоподобни включвания на крайници, защото земната маса не била подходяща за това, докато Луната все още била в нея. Едва когато Луната си тръгна, с премахването на най-плътната форма на материята, в човешкото същество се развиха зачатъците на твърди скелетни структури. Това беше и времето, когато вече стана невъзможно да се взема материал за импрегниране от околната среда. С напускането на лунната маса, земните вещества също загубиха способността си да оплождат човешкото тяло. В миналото човешкото тяло не е имало два пола. Човекът е бил женски по природа, с мъжки принцип, присъстващ в земната му среда. Цялата Лунна Земя е била мъжка по характер. Когато Луната си тръгна, някои от човешките тела се промениха в тела с мъжки характер. По този начин те приеха в себе си оплодотворяващите сили, които преди това, така да се каже, присъстваха в сока на самата Земя. Женската природа на човешкото тяло претърпя трансформация, която направи възможно мъжката, която сега се беше появила, да я оплоди. Всичко това се случи, защото форма на двуполово човешко тяло се промени, за да стане еднополово. Предишното човешко тяло се беше оплодотворило с вещества, които беше поело. Сега единственият вид човешко тяло, женското, имаше само силата да позволи на оплодотворения принцип да узрее. Начинът, по който се случи това, беше, че мъжката сила в това тяло загуби способността да приготвя оплодотворяващи вещества. Тази сила остана само за етерното или жизненото тяло, което трябваше да осъществи процеса на зреене. Мъжкият вид човешко тяло загуби потенциала да прави нещо с оплодотворяващия материал вътре в себе си. Неговият женски принцип беше ограничен до етерното тяло. Ето защо при съвременните човешки същества ситуацията е такава, че при мъжете етерното тяло е женско, докато при жените е мъжко.[10]Едновременно с това се е развил и солиден костен скелет.

Друг важен процес обаче се е случил първо. Когато човешкото тяло се е променило от въздушна към течна консистенция, са започнали да се развиват първите зачатъци на орган, който е поемал въздушна материя. Това е било началото на дишането като отделен процес. По това време веществата, които по-късно са се отделили от общата маса и са станали течни и твърди, са били все още въздушни, те са били част от въздуха. А когато течната форма на материята е започнала да се развива, човешкото тяло не е живеело върху твърда земя, а във флуиден елемент.

Движението му е било като плуване. А въздухът, който е бил над флуидния елемент, е бил много по-плътен тогава. Той е съдържал не само всичко, което по-късно се е превърнало във вода, но и много други вещества са били разтворени в него. Следователно целият човешки дихателен апарат също е бил различен.
Преди Слънцето да залезе, функцията на целия дихателен процес е била различна. Тя е била да приема и отдава топлина от и в околната среда. Можем да кажем, че топлината, която човешките същества все още подготвят в себе си чрез кръвообращението си, по това време е била вдишвана и издишвана от и в околната среда. След като Слънцето е залязло, процесът се е променил, така че въздухът ще произвежда топлина само чрез дейността си в тялото, след като е бил вдишан. Чрез дишането на въздуха по начина, по който го прави днес, човешкото тяло е започнало да генерира топлина вътрешно.
Тази голяма промяна в човешкото тяло е била свързана с космическо събитие, което в окултния език се нарича отдръпване на Марс от Земята. Марс е планетата, която преди това отдръпване, със силите, присъщи на нея, е предизвикала процеса в човешкото тяло, който по-късно е бил поет от кръвообращението. С поемането по този начин на активността на Марс от кръвта, съответните духове са могли да излязат извън Земята и влиянието на Марс върху човешкото същество тогава е било такова, че му е въздействало отвън. Начинът, по който това се е случило физически, е, че желязото е станало важна съставка на кръвта; желязото е формата на материята, върху която силите на Марс имат специфично влияние. Дишането, каквото е днес, е свързано с отдръпването на Марс. Всичко това е дало на човешкото същество нещо, което можем да наречем вътрешна сила на кръвта. Одушевяването е станало възможно. Човекът наистина е дишал душата си, когато е дишал въздух.
Докато Земята беше свързана със Слънцето, именно силата на Слънцето регулираше другите влияния в човешкото тяло. В силата на Слънцето се криеше принципът, който действаше едновременно като мъжки и женски принцип в човешкото тяло. Под негово влияние законът и редът също влязоха в процеса на Марс на приемане и отдаване на топлина. Когато Слънцето си отиде, някои човешки тела се промениха и станаха безплодни. Това бяха предшествениците на бъдещите мъжки тела. Докато лунните сили все още бяха свързани със Земята, останалите все още бяха способни на самооплождане. Те загубиха това, когато Луната си отиде.
Оттогава нататък Слънцето влезе в действие, като духовете, които обитаваха него, влияеха върху способността за размножаване. Мъжкото етерно тяло попадна под влиянието на тези слънчеви духове. Женското етерно тяло, бидейки мъжко, запази връзката си с духовете, които бяха направили Луната своя арена. Женското физическо тяло съответно беше под влиянието на слънчевите сили. То беше развило формата, която имаше сега, когато Слънцето вече светеше на Земята отвън. Мъжкото физическо тяло, от друга страна, попадна под влиянието на Луната, защото

под влиянието на тази планета, когато все още беше съединена със Земята, то прие форма, която по отношение на размножаването беше безплодна. Докато всичко това се случваше, сетивата също се развиха, поставяйки образния свят на сетивното тяло под влиянието на земната среда и по този начин човешкото същество под влиянието на потомците на планетарното тяло на Сатурн. Пулсиращата сила на кръвта също се разви в тялото, което доведе до одушевяване и направи възможно, с наличните сетивни възприятия, да се развие вътрешен живот и симпатия и антипатия към околния свят.
Човешкото същество е достигнало това ниво, когато Земята се е появила като независима физическа планета в четвъртия си цикъл, отделяйки се от Слънцето, Луната и Марс.
По това време човешките същества вече бяха постигнали разделението на два пола. Те възприемаха заобикалящия ги свят чрез сетивата. Познаваха симпатия и антипатия към обкръжението си. И като се отличаваха от това обкръжение, те бяха надарени с наченките на самосъзнанието. Човешкото тяло беше станало четиричленно. И вътрешността на душата се беше зародила в четвъртия принцип на това тяло чрез кръвта, защото това позволи на силите на Марс да влязат.
По този начин човешките същества бяха развили всичко, което можеха да имат, като плодове на първите три нива на планетарна еволюция. Четвърти принцип се беше появил в телата им, защото други влияния, които не можеха да играят роля в неговото развитие, се бяха оттеглили от Земята.
В окултните термини това човечество се нарича третата основна раса на Земята.[11]Можем да говорим само за раси, развиващи се от този момент нататък. Защото едва тогава е съществувало човешкото размножаване и следователно и различията в човечеството, породени от влиянието на човешките същества един върху друг. Развива се принципът, който можем да наречем наследственост или кръвно родство. Земята, като четвъртата планетарна форма на еволюция, все още не е имала влияние. Възприятията за околния свят първо са се захванали с образите в сетивното тяло. Етерното тяло все още не е било под влиянието на земната среда. Четвъртата планета все още не е влияла върху наследствените условия. Само първите три са го правили. Ето защо расата, при която това е било така, се нарича „трета“.
След него последва четвъртото ниво и тук земната среда започна да влияе върху самото етерно тяло. Това би могло да се случи само ако духовете бяха способни да влияят на човешкото същество, чиято еволюция беше на ниво, на което те не притежаваха творческата способност да влияят на етерното тяло по начин, който би го импрегнирал, но въпреки това бяха отишли отвъд простото получаване на впечатления от възприятието на физическата среда. Това бяха духове, които не бяха развили творческа способност на Луната, тоест по време на предишното въплъщение на Земята, което би им позволило да населят Слънцето; но те бяха

отишли отвъд нивото, където вътрешният живот зависи изцяло от образите на човешкото тяло. В рамките на земната еволюция те имат способността да възприемат нещата чрез сетивата на човешкото същество, но не и способността да създават тези сетива. Там тези духове могат... човешкото същество...
[ръкописът свършва тук]

Еволюция на Земята

Земята е четвъртата от седемте планети, на които човешкото същество развива седемте си състояния на съзнателно осъзнаване, едно след друго. Луната е доказано арена за разгръщане на образното осъзнаване.[12]„Образът“ е просто подобен на обекта, а не същият като него. Нивото на съзнателна осъзнатост, което се развива на Земята, обаче произвежда идеи, които в известен смисъл са „същите“ като обекта, към който се отнасят. Ето защо земното ниво на съзнателна осъзнатост се нарича още „осъзнаване на обектите“. То се развива само по време на четвъртия по-малък цикъл (кръг) на Земята. Условията, преживени преди това на Сатурн, Слънце и Луна, са накратко преразгледани в първите три цикъла. Още веднъж трябва да се каже обаче, че това не е просто преразказване, защото в хода му физическото тяло, етерното и астралното тяло се трансформират, така че да могат да бъдат носители на „Аз-а“, тъй като осъзнаването на обектите в четвъртия кръг зависи от развитието на Аз-а. Когато след третото преразказване, открито на Земята – между „архетипния“ и „арупа“ глобус – е настъпило състояние на сън и четвъртият кръг започне, се появява всичко – първоначално арупично – което може да се счита за резултат от еволюцията на Сатурн, Слънце и Луна. В този случай, следователно, имаме потомци на трите лунни свята - минерален свят, който в известен смисъл все още е бил растителен, растителен свят, който е имал нещо като животински живот, и животински свят, който е бил на по-високо ниво от нашия настоящ животински свят. Тези три царства заедно съставляват планетата, която след това се прероди от състоянието на здрач - Земята. Трябва да се помни обаче, че тази Земя все още е съдържала предишното Слънце и предишната Луна в себе си. Когато лунната манвантара е наближавала своя край, Слънцето и Луната отново се обединяват, влизайки в пралая като едно тяло. След това те също се появяват отново като едно тяло, въпреки че тенденцията за разделяне вече е била ясно очевидна в третия земен кръг. Сега - в четвъртия кръг - Земята преминава през рупа и астрално състояние, след което влиза в процеса на повторно физическо превръщане. Развитието на това физическо състояние за трите гореспоменати свята беше отговорност на Духовете на Формата. Особено в най-висшия от тях, животинско-човешкия свят, те трансформираха по-ранните „семена на сетивата“ в наистина оформени сетивни органи. Във всички по-ранни физически състояния, през които човечеството беше преминало, сетивните органи все още не са имали твърдо установена форма.

След като придобиха определена форма, тези органи престанаха да бъдат активни; те загубиха своята продуктивност, ставайки чисто пасивни, годни само за възприемане на каквото и да било чрез обекти, представени отвън. По този начин продуктивната сила се оттегли от сетивните органи; тя отиде повече навътре; тя създаде органа за ума. - Този орган обаче не би могъл да бъде създаден, освен ако

част от човешката природа не беше свалена на по-ниско ниво. Самият човек хвърли част от своята същностна природа в по-нисша област. Той отдели част от себе си, превръщайки я в своя по-нисша природа. Тази по-нисша природа запази продуктивната сила, която сетивните органи трябваше да отдадат. Тази продуктивна сила, свалена в по-нисша сфера, стана силата на половото размножаване, каквато я имаме на Земята. Духовете на Формата щяха да замразят цялата продуктивна сила и следователно целия живот, оставяйки я да се втвърди в чиста форма, ако не бяха концентрирали тази сила върху част от същностното човешко същество. Следователно те доведоха до разделение по пол. Без това щеше да има статуи, а не живи човешки същества.[13]

Целият този процес вървеше ръка за ръка с пълна трансформация на Земята. Възникнаха условия, при които описаните форми на живот бяха способни да живеят. Това стана възможно, тъй като Земята – все още обединена с Луната по това време – се отдели от това, което остана като слънце. В резултат на това слънцето стана независимо тяло спрямо земята. Това беше външното физическо условие за възникване на сетивно възприятие, съзнателно осъзнаване на обектите и за потенциала за развитие на полови органи. По това време обаче бисексуалността все още съществуваше. Това беше така, защото лунните сили все още бяха в земята. Органът на ума съществуваше по това време, но все още беше доста неактивен. Той щеше да разгърне активност едва след като сексуално продуктивната сила намалееше наполовина, така че всеки индивид щеше да има само половината от предишната продуктивна сила. Това означаваше два пола. Външно това беше причинено от силите, напускащи Земята, които след това щяха да я орбитират като нашата сегашна Луна. Ако разделянето не се беше случило, цялата земя щеше да се превърне в твърда маса, в просто форма. Така че, принципът, който абсолютно трябваше да се втвърди, си беше отишъл, превръщайки се в Луната, където човешкият живот не можеше да се разгърне. По този начин Земята запази за себе си от общата планетарна материя принципа, който можеше да бъде продуктивен, дори и само в по-нисшата сфера на сексуалния живот. Йехова беше представител на „духовете на формата“. Следователно той доведе до развитието на сетивните органи; ако беше активен сам по себе си, той също щеше да направи всичко напълно замразено в твърда форма.

Две събития бяха значителни в последвалото. Едното беше развитието на два пола, поради гореспоменатата причина. Формата на сексуалния принцип произлиза от духовете на формата. Но това не включва чувството, което единият пол изпитва към другия. Това се е появило, защото специфични духове са слезли от далечна арена, от Венера, за да се въплътят в двата пола. Чрез тях *любовта* в най-нисшата си форма, привличането между половете, се е въплътила на земята. Тази любов е предназначена да се издигне на все по-високи нива, а по-късно да приеме най-възвишените форми.

Точно както духовете на Венера осигуриха елемента [на чувствата] за отделните полове, така те направиха възможно и умът да бъде плодовит. Той получи половината от продуктивните сили, които не бяха отишли в сексуални сили. Монадите, които, както показах, възникнаха в цикъла на Сатурн, Слънце и Луна, можеха да се спуснат в умствения орган - първоначално тяхната манас част. Техните дейности обаче щяха да бъдат студени и сухи, ако астралното тяло не беше повлияно дотолкова, че човешките същества да изпитват определена страст, от по-висш вид, в използването на ума си. Това влияние дойде при тях от Марс. Луциферическите духове го предадоха; те бяха отишли отвъд нивото на това, което по-късно щеше да бъде човешкото съществуване на Земята, но все още не бяха стигнали дотам, че да могат да завършат своята лунна еволюция с Лунната манвантара, както направиха лунните питри. Като посветени те донесоха астралните сили на Марс в човешкото астрално тяло, разпалвайки в него страст за използване на интелекта. По този начин те внесоха *живот* в начина, по който хората придобиваха прозрение; те ги запалиха с независимост. Това е помощта, която луциферическият принцип оказва на човешката еволюция. Те обаче добавиха личен интерес към постигането на прозрение. Защото те разпалват мисленето чрез страст, а това означава личен интерес. Но само заради това човешките същества накараха земята да служи на техните цели, използваха я за своя употреба. Йехова би дал само формата *на* органа за ума, а духовете на Венера биха събудили само ум без страст в *това* ; защото всичко, което биха могли да дадат в тази посока, би било предадено на силата на размножаването.

Христос като макрокосмически човек, обърнат наопаки

Същностната Христова природа трябва да се мисли като макрокосмически човек в обратна посока, който обаче е същият като втория аспект на божеството или на Логоса. - Представете си момента преди „монадата“ (съвкупността от монади) да слезе, за да се въплъти в животинско-човешкото тяло, което е било подготвено дотогава. Животинският свят дотогава, доколкото е възникнал, тоест без бозайниците, е имал всичко физически разпръснато, което за нисшия човек е било необходимо да бъде концентрирано в едно цяло. Монадният свят се е спуснал в този лемурийски животинско-човек, като първоначално манас се е отделил от будхи. Така манас се е въплътил в лемурийския човек, обединявайки се с кама, за да бъде камаманас; будхи-атман е останал свързан с манас само като *потенциал* . Христос е бил духът, който е събудил будхи първоначално като първа искра. За това е било необходимо Христовият дух да завладее чела от трета степен (Исус). Ето как трябва да гледаме на събитието Христос на Земята – като *инверсия на процеса в монадния свят* , на това, което се е случило с „Адам“. Павел е заявил това много ясно, когато е нарекъл Христос „Адам наобратно“.[14]Външното историческо събитие е просто *действителният* символ на вътрешния духовен процес.

Следователно въпросът трябва да се разглежда горе-долу както е показано на Фиг. 1.

Moon
animal-human
impulse coming from Jehovah 3rd divine person.
atma
budhi
Earth in Lemurian age.
impulse coming from the Christ 2nd divine person.
atma
budhi
manas
Earth in Arian age.
impulse coming from the 'Father' 1st divine person.
atma
budhi
manas
Earth in 6th root race (end)

Фиг. 1

Теософска космология I

Курсът от лекции върху основните елементи на теософията, който обявих преди време, ще трябва да се проведе по-късно, във време, когато броят на участниците може би ще бъде по-голям.[15]Отложих датата за тези лекции и реших да използвам следващите няколко четвъртъка, за да развия някои аспекти на космологията, или световната еволюция, тоест учението в теософски термини за произхода на света и сътворението на човека в този свят.

Разбира се, напълно осъзнавам, че предлагам да се занимая с една от най-трудните глави в теософското учение и вероятно е правилно да ви кажа, че в някои ложи е взето решение засега да не се разглежда темата, тъй като е твърде трудна. Въпреки това реших да го направя, защото вярвам, че с указанията, които мога да дам, това ще бъде полезно за някои от вас. Може би не ще можем да навлезем в цялата толкова трудна тема веднага, но би трябвало да е възможно да се даде насърчение, така че по-късно да можем да навлезем по-задълбочено в нея.

Тези от вас, които са част от теософското движение от известно време, знаят, че въпросите за това как всъщност е възникнал светът и как той постепенно се е развил до наши дни, когато същества като нас са в състояние да го обитават, са били първите, които са били разглеждани в теософското движение. Не само една от първите книги, които са привлекли вниманието на западния свят към древните възгледи за света, „ *Разкритата Изида“* на Х. П. Блаватска ,[16]занимават се с подобни въпроси за произхода и еволюцията на света, но книгата, на която вероятно сме задължени за най-голям брой наши последователи, *„Езотеричен будизъм“* на Синет ,[17]е направил същото. Как еволюира слънчевата система, планетите и съзвездията? Как се е развила Земята, през какви етапи е преминала и какво все още ѝ предстои? Тези въпроси са разгледани изцяло в „ *Езотеричен будизъм“* . *След това, в края на 80-те години, се появява „Тайната доктрина“* на Блаватска и в първия том тя също разглежда въпроса как се е развила човешката раса в земната еволюция.

Сега трябва да се позова само на една точка, за да покажа целия проблем. Ако отворите том 1 на *„Тайната доктрина“* на Блаватска, ще откриете, че някои от твърденията, направени в *„Будизъм“* на Синет , се считат за погрешни и са частично коригирани от нея.[18]Теософските писатели отчасти са разбрали погрешно тези неща и отчасти са ги представили по начин, който е довел до неразбиране. Затова г-жа Блаватска е трябвало да ги поправи. Тя каза, че е възникнало своеобразно вавилонско объркване на езиците по отношение на теософската космология,[19]и че водещите фигури [в Теософското общество] със сигурност не са били веднага добре информирани по тези въпроси.

Всички знаете, че съдържанието на „ *Тайната доктрина“* е дадено от велики, възвишени учители, които са били далеч изпреварващи средното ни ниво на развитие. Преди публикуването ѝ се е появила книга, в която Синет, автор

на *„Езотеричен будизъм“* , е публикувал редица писма от махатма.[20]По този начин можем да видим проблемите, които възникват с разбирането на тази тайна доктрина, и можем да разберем, че хора, които, подобно на Синет и Блаватска, са се стремили да приемат тези доктрини, буквално са въздъхвали, тъй като е било толкова трудно да разберат доктрините, които са им били дадени. „О“, казал един учител, „като сте свикнали да схващате нещата с различен начин на мислене, не можете да разберете това, което имаме да кажем, колкото и да се стремите да го разберете.“ Ако разгледаме тези думи, проблемите ще станат очевидни. Възгледи, които биха могли да бъдат разбрани погрешно, са възниквали навсякъде, където хората са говорили за космология.[21]Следователно това е добре установено и се надявам да мога да ви помоля за търпение, докато се опитвам да кажа нещо по тази доктрина.

Нека като начало кажа нещо, което ще изясни връзката на теософската космология със съвременната наука и нейните методи. Някой може да дойде и да каже: „Помислете за напредъка, постигнат от астрономите; ние дължим това на телескопите, на математическите и фотографските методи, които ни дадоха познания за далечните звезди.“ Съвременната наука с нейните внимателни методи изглежда – според учените – има единственото право да установи каквото и да било за еволюцията на космическата система. Изглежда, че в съвременната наука е приемливо да се не одобрява всичко, което другите казват за еволюцията и произхода на космическата система. Много астрономи ще възразят: „Това, което вие, теософите, ни казвате за космологията, са древни доктрини, преподавани от халдейците или ведическите жреци, и част от най-старата мъдрост, позната на човечеството; но какво значение може да има нещо, казано преди хилядолетия, след като преподаването на астрономията е придобило разумна сигурност едва след Коперник?“ Следователно просто изглежда, че съдържанието на първия том на „ *Тайната доктрина“* на Блаватска обърква нещата, които ни обясняват астрономите, въоръжени с телескопи и т.н. Но един теософ не е нужно да е в конфликт с нищо, което казва един астроном. Няма нужда от това, въпреки че има теософи, които вярват, че трябва да се борят срещу съвременната астрономия, за да направят място за собствените си доктрини. Знам твърде добре, че водещи фигури в теософското движение смятат, че са способни да учат астрономите. Един прост пример може да послужи, за да илюстрира позицията, която някои теософи заемат срещу астрономите.

Вземете един поет, чиито произведения носят удоволствие и назидание. Може би някой друг ще бъде негов биограф и ще се опита да направи душата и духа, които живеят в поета, разбираеми и да ги обясни. Съществува и друг начин да се гледа на човек, а това е физиологичният или научният начин. Да предположим, че един учен изучава поета. Той, разбира се, ще разгледа само физиологичните и физиогномичните аспекти, които го интересуват. Той ще ни разкаже за всичко,

което е в състояние да види в поета и да го съчетае с научното си мислене. Като теософи бихме казали, че ученият описва и обяснява поета от гледна точка на физическия план. Ученият обаче няма да каже нито дума за биографията на поета, както я наричаме, или за неговата душа и дух. По този начин имаме два подхода, които вървят рамо до рамо, макар че не е необходимо да се сблъскват. Защо да не съществува научно изследване и успоредно с него такова, което разглежда душата и духа, като всяко е валидно по свой начин? Нито едното не се намесва в другото. Същото важи и за научната космология, с информацията, която астрономите ни дават за космическата структура и еволюцията на космическата система. Те ще ни кажат какво може да бъде достъпно за обикновените сетива. В същото време обаче е възможно да се разглежда материята от гледна точка на духа и душата и ако приемем космическата структура по този начин, никога няма да се сблъскаме с астрономията; двата начина на гледане на нещата понякога ще се потвърждават взаимно, защото те вървят рамо до рамо и са независими един от друг. Например, когато научната физиология на мозъка все още беше далеч от днешното си състояние, хората вече предоставяха биографии на велики умове. Следователно астрономът не може да възрази, че окултният подход е остарял и невъзможен, тъй като Коперник постави астрономията на различна основа. Окултните източници са напълно различни от това; те са съществували много преди окото да бъде обучено да изучава небесата чрез телескопи и преди фотографията да е достигнала точката, в която е било възможно да се снимат звезди. Коперниковата наука предлага нещо много различно от окултните изследвания; и едната сила в човешката душа изобщо не зависи от другата. Силата, която ни дава прозрение за елемента на духа и душата, датира толкова отдавна, че никой историк не е в състояние да ни каже откъде е възникнал този начин на възприемане на космическата структура. Не е възможно да се установи как великите умове са развили тези окултни прозрения. Окултни училища са съществували в Европа преди създаването на Теософското общество през 1875 г. Знанието, което сега представяме в популярна форма, обаче тогава се е споделяло само в рамките на затворени групи. Законът да не се допуска то да излиза извън тези училища се е спазвал стриктно. Хората, които са искали да се присъединят към такова училище, са трябвало да положат сериозна работа върху себе си, преди да им бъдат дадени първите истини. Смятало се е, че хората трябва да се подготвят, преди да могат да приемат тези истини. В тези училища са имали много степени, през които хората са напредвали, степени на изпитание; и когато някой се е оказал неготов, е трябвало да продължи да се подготвя. Ако ви опиша степените, ще ви се завие свят, като си помислите за строгостта, която е била прилагана. Въпросите, свързани със световната еволюция, са се смятали за едни от най-важните и са се преподавали само на най-високите нива. През 17 -ти век, който е оказал голямо влияние върху цивилизацията, това знание е било в ръцете на розенкройцерското движение.[22]Първоначално това е произлязло от знания,

притежавани на Изток, и европейските последователи са го получили на много различни нива. Към края на 18-ти и най-вече в началото на 19- ти век тези окултни школи изчезват от европейската култура. Последните розенкройцери се оттеглят на Ориента. Това е епохата, когато човечеството е трябвало да организира условията на живот според външните знания; тогава идва изобретяването на парната машина, научното изучаване на клетките и т.н. Окултната мъдрост няма какво да каже за това и индивидите, достигнали най-високия връх на тази мъдрост, хора от най-висша степен, се оттеглят на Ориента. Окултни школи съществуват и след това, но те са от малък интерес за нас; трябва да ги спомена обаче, защото г-жа Блаватска и г-н Синет са отишли до изворите, когато са получили своите космологични знания от будистки тибетски окултни школи.

Дълъг период на културно развитие в Европа е довел европейския мозък, европейската способност за мислене, дотолкова напред, че са възникнали трудности при разбирането на окултните истини. Те са можели да бъдат схванати само с мъка. Когато това ранно знание за теософската космология е станало публично достояние, отчасти чрез *езотеричния будизъм* и отчасти чрез „ *Тайната доктрина“* , последователите на окултните школи са наострили уши.[23]и им се струваше погрешно, че строгото правило да не се допуска нищо извън училищата им е било нарушено. Последователите на теософската школа обаче знаеха, че е необходимо да направят част от нея достояние. Западната наука обаче не можеше да направи нищо с такива знания, защото никой не можеше да провери истинността на написаното от г-жа Блаватска и г-н Синет. Преди всичко хората не знаеха какво да правят със славната космологична песен, която се състои от Стансите на Дзиан и е публикувана в началото на „ *Тайната доктрина“* на г-жа Блаватска .[24]Стиховете разказват историята на вселената. Тяхната автентичност беше поставена под съмнение; никой учен не можеше да направи нищо с тях; първоначално изглеждаха, че противоречат на всичко, което европейските учени знаеха. Имаше един човек, Макс Мюлер, ориенталистът, когото уважавам най-много; той енергично се изказваше в защита на източната мъдрост.[25]Всичко, до което успял да се добере в тази сфера, било направено достъпно за европейците от Макс Мюлер. Но нито той, нито други европейски учени знаели какво да правят с нещата, които г-жа Блаватска разкрила. По онова време хората просто казвали, че всичко, казано в *„Тайната доктрина“,* е чиста фантазия. Причината била, че учени никога не били открили нищо от това в индийските книги.

Г-жа Блаватска каза, че големи богатства от древна литература все още могат да бъдат открити на мястото, откъдето са дошли нейните тайни, но че най-важното нещо за тази мъдрост е било скрито от очите на европейските учени. Европейското мислене е било такова, че дори малкото, което е било възможно да се разкаже, не е могло да бъде разбрано; липсвали са коментари, които да съдържат ключа към разбирането. Книгите, които показват как трябва да се приемат отделните

твърдения, са били на съхранение от местните тибетци, получили учението; поне така е казала г-жа Блаватска. Други, които са достигнали напреднали нива, обаче също са казали, че тази литература предоставя исторически доказателства, че е имало оригинална мъдрост, която в духовните неща е далеч отвъд всичко, което хората по света познават днес. Ориенталските мъдреци казват, че тази оригинална мъдрост съществува в книги, които са на тяхно съхранение, и че тя не е дошла при нас от човешки същества като нас, а от божествени източници. Ориенталците говорят за оригинална божествена мъдрост. Макс Мюлер каза в лекция пред своите студенти, че след определени изследвания е невъзможно да се твърди, че е имало такава оригинална мъдрост. След като чул мнението на Макс Мюлер от г-жа Блаватска, един велик брамин-учен по санскрит казал: „О, ако Макс Мюлер беше брамин и аз можех да го заведа в определен храм, той щеше да може сам да се увери, че съществува такава древна божествена мъдрост.“[26]

Нещата, които г-жа Блаватска представя в Стансите на Дзиан, отчасти идват от такива скрити източници, които тя е отворила. Ако самата тя беше измислила тези стихове, щяхме да наблюдаваме още по-голямо чудо.

Не е нужно обаче да разчитаме на получаването на окултните знания за световната еволюция от старите писания. В човешкото същество съществуват сили, които му позволяват сам да възприема и изследва истините, ако развие тези сили по правилния начин. Всичко, което можем да научим по този начин, е в съответствие със знанието, което г-жа Блаватска е донесла със себе си от Далечния изток. Оказва се, че и в Европа окултистите са съхранявали знания, които са били предавани от учител на ученици и никога не са били поверявани на книги. Следователно окултистите са могли да проверят знанията, представени от г-жа Блаватска в нейната Тайна доктрина, спрямо собствените си знания и най-вече спрямо неща, които са придобили чрез собствените си сили. Някой, обучен по европейски начин, също може да провери информацията, дадена в Тайната доктрина на г-жа Блаватска. И тя е била проверена и потвърдена.[27]но въпреки това е трудно за европейските окултисти да се справят с това. Нека кажа само едно нещо. Европейското окултно знание е повлияно по доста специфичен начин от християнски и кабалистични елементи, които са му придали известна предубеденост. Ако обаче игнорираме това и се върнем към основата на това знание, е възможно да имаме пълно съгласие със знанието, което г-жа Блаватска ни разкри.

Въпреки че е възможно по някакъв начин да се провери космологията, която г-жа Блаватска ни е представила, е трудно да се обясни на учените какво имаме предвид, когато говорим за произхода на света, правейки го от окултно знание. Разбира се, забележително е това, което те постигат в дешифрирането на древни записи, полагайки големи усилия да разгадаят вавилонската клинопис и египетските йероглифи; но самият Макс Мюлер е казал, че нищо, което са открили от тези

записи, все още не им дава картина на историята на произхода на света. Виждаме учените да работят върху черупката, така да се каже, без да проникват в ядрото. Това не означава нищо против внимателната работа и финитe детайли, върху които учените са работили. Бих просто насочил вниманието към публикуваните книги, свързани със спора между Библията и Вавилонската кула.[28]Всичко това е на части; учените не излизат отвъд черупката. Чувствате, че нямат представа за пътищата, които ви водят до ключа към тези тайни. Точно както когато някой започне да превежда книга от друг език на своя собствен. Първоначално това е несъвършено. Така е и с превода на древни митове за сътворението от днешните учени. Те са отломки от древна мъдрост, преподавана от поколение на поколение в школите на мистериите. Само хора, достигнали определена степен на посвещение, биха могли да знаят нещо за това. Ще се върна към това отново в края на тези лекции. Следователно, посветените са тези, които са способни да стигнат до тези неща чрез собствения си опит. Ще попитате: „Какво всъщност е посветен?“ Хората често говорят за „посветени“ в теософията и окултните общества. Посветен е някой, който е развил сили, които спят във всяко човешко същество и са способни на развитие,[29]след като е направил това във висока степен. Посветеният ги е развил до такава степен, че е способен да разбере природата на тези сили в космоса, в космическата структура, които се вземат предвид за това, което искам да обсъдя с вас. Е, вие ще кажете: „Хората винаги казват, че такива сили спят в човешкото същество, но няма сигурност в това.“ Това се дължи просто на недоразумение. Мистикът или окултистът не казва нищо, което всеки учен не може да каже в своята област. Представете си, че някой ви казва математическа истина. Ако никога не сте учили математика сами, няма да имате знанията, за да проверите тази истина. Никой не би отрекъл, че човек трябва да притежава необходимите способности, преди да може да прецени математическа истина. Никой авторитет не може да реши въпроса, само човекът, който го е преживял, може да го прецени. По същия начин само някой, който самият е преживял, преживял окултна истина, може да я прецени. Хората от нашето време обаче изискват окултистите да доказват всичко, което имат да кажат, незабавно и за всяко средно ниво на разбиране. Те ще цитират думите: „Всичко, което е истина, трябва да може да бъде доказано и всеки трябва да може да го разбере.“ И все пак окултистите не казват нищо друго освен това, което всеки друг учен би казал в своята област, и не искат повече, отколкото би поискал всеки математик.

Можем да се запитаме защо днес се представят окултни истини. Досега окултните школи са следвали принципа, че знанието не трябва да се разпространява отвъд малък брой хора. Тези, които са „десни“, все още следват принципа днес.[30]И все пак всеки, който има опит и е способен да разчита знаците на времето, ще знае, че това вече не е уместно днес. И точно този факт, че вече не е уместно, е дал началото на теософското световно движение. Днес рационалният ум е най-силно развит.

Асоциативното мислене, съчетано със сетивата, е довело до напредък в индустрията и технологиите. Това рационално, интелектуално мислене е постигнало най-големите си триумфи през 19 век. Външното интелектуално мислене никога не е било толкова силно развито, колкото е днес. Говорих за източни мъдреци, притежаващи оригинална мъдрост, и тя е била много различна по форма от нашето мислене днес. Дори най-великите майстори сред тях не са притежавали тази острота на логическото мислене, тази чиста логичност; нито са се нуждаели от нея. Поради това е било трудно да бъдат разбрани. Те са имали интуиция, вътрешно зрение. Истинската интуиция не идва с логическо или асоциативно мислене; това, което се случва, е, че една истина се представя директно в ума на съответния индивид. Той ще я познае и няма да има нужда от доказателства.
Учителите в теософското движение сега имат правото да представят част от окултната мъдрост. Ние имаме правото да изразим мъдростта, която ни е дадена под формата на интуиция, влагайки я в мисловните форми на съвременния живот. Мисълта е сила като електричество, сила като парна енергия, като топлинна енергия; и мислите, представени в рамките на теософското движение, са сила за всеки, който ги възприеме, отдаде им се и не ги посрещне с незабавно недоверие. Като ги чуе, човек няма да ги забележи веднага, защото семето ще покълне едва по-късно. Никой теософски учител не иска нищо друго освен хората да го слушат. Той не иска сляпа вяра, а само хората да слушат. Нито приемането като въпрос на вяра, нито отхвърлянето с невярване са правилното отношение. Слушателите просто трябва сами да обмислят мислите, оставяйки настрана вярата или съмнението, да или не. Те трябва да бъдат „неутрални“ и да позволят на учението да оживее в умовете им, само за да „го изпробват“. Ако позволите на теософските мисли да бъдат живи във вас по този начин, не само ще имате мисли в себе си, но ще се влее духовна енергия, която ще бъде активна във вас и ще даде плод.
Западноевропейската цивилизация е развила мисленето до такава висока степен, че хората намират за най-лесно да стигнат до каквото и да било чрез мислене. Дори най-верните църковни християни не могат сега да си представят вярата, която хората са имали в миналото. Този извор на убеждение е пресъхнал. Днес трябва да направим мислите си плодотворни по съвсем различен начин. В миналото мисленето не е било широко разпространено и затова духовното знание е можело да бъде представено само в окултни школи. Днес трябва да се обърнем към силата на мисълта с нещата на духа; след това ние разпалваме мислите, така че те да оживеят в нас. Духовният говорител говори на своите слушатели по начин, който е много различен от този на другите говорители. Той говори по начин, който кара от него да извира един вид духовна атмосфера, духовни сили. Слушателите трябва да приемат мисълта, без да я приемат или отхвърлят, като нещо изцяло обективно, да живеят с тази мисъл, да медитират върху нея и да я оставят да оживее в тях. Мисълта след това ще генерира енергия или сила в нас.

Днес трябва да оповестим окултните истини относно произхода и еволюцията на света под формата на европейски мисли и съвременния научен подход. Лекциите ще се занимават с условията, предшестващи началото на нашия собствен свят. Ще се върнем към отдавнашни времена, когато съществото еволюира от най-сивия сумрачен мрак, което по-късно е станало човек. Ще се върнем към етапа, в който това човешко същество е било прието от земни сили, обградено от земна материя, до момента, в който сме днес. Ще се запознаем с предземната и земната еволюция на нашата световна структура и ще видим как теософията открива перспектива за бъдещето. Ще видим посоката, в която ще продължи световната ни еволюция. Всичко това ще бъде показано, без да се противопоставяме на идеите на съвременната астрономия. Събуждайки силите, които спят в нас, ние самите ще осъзнаем великата цел, към която се движим - да придобием космологична мъдрост. Нека разгледаме тази космологична мъдрост в следващите сесии.

Теософска космология II

След въведението от миналия четвъртък, бих искал да започна, като ви дам очертание на световната еволюция, такова каквото можем да дадем въз основа на теософски прозрения. Моля, обърнете внимание, че тъй като времето е кратко, мога да дам само кратко описание, като много неща ще бъдат споменати само мимоходом. Може би ще имаме възможност да се спрем по-подробно на тях по-късно.

Преди да преминем през еволюцията на Вселената и най-вече развитието на нашата планета Земя от теософска гледна точка, трябва да установим някои понятия, които западните хора вече нямат, тъй като толкова дълго време са се посвещавали изключително на физически явления. Във всяка книга по космология се казва, че е нужно само да погледнем в космическото пространство, за да видим хиляди и хиляди светове, разпростиращи се пред нас, които са като нашата собствена слънчева система, и че нашата Земя, планетата, на която животът ни протича от хилядолетия, е като мъничка прашинка сред тези много светове, като човешкото същество е само мъничка форма на живот върху тази прашинка във Вселената. Всичко това, казват, учените са открили от времето на Коперник. Учените ни казват колко грешни са били хората в по-ранни времена, когато са виждали Земята като център на света, вярвайки, че космическата еволюция е била само подготовка за тяхното собствено човешко съществуване. Стана ни много ясно колко малък е човекът в сравнение с Вселената. Авторите пишат, че е чиста самонадеяност да се мисли, че светът е създаден такъв, какъвто е, само заради човека. Шилер се изказа срещу този начин на гледане на нещата по най-красив начин:

Не бръщолевей толкова за мъглявини и слънца!
Нима природата е велика само защото ти дава неща за броене?
Твоят обект, разбира се, е най-възвишеното в пространството;
Но, скъпи приятели, възвишеното не обитава в пространството.[31]

И Гьоте, чиито познания за окултни неща са ви известни от други лекции, каза горе-долу следното по темата: „Какъв би бил смисълът на целия свят с неговите слънчеви системи и звезди, ако той не съществуваше за човека, за да може той да се наслаждава на всичко това и да расте чрез него?“[32] Виждате ли, хора като тези двамата, които са възприемали истински духовен поглед върху света, не са намирали идеята за малкия размер на човешкото същество и прашинката на света за адекватна.

Нека сега разгледаме космологията и човека във връзка с цялата еволюция, каквато я познаваме чрез теософията. Първо трябва да кажа няколко неща. Нека разгледаме позицията, която съвременният човек заема в света от космологична гледна точка. Всичко, което сме способни да възприемаме чрез сетивата – било то макроскопичните сетива, които използваме всеки ден, или по-изтънчените сетивни

възприятия, достъпни в науката с нейните микроскопи и методи на дисекция – всичко, на което се натъкваме там в човешките същества, е в края на краищата само външният физически човек. Тези от вас, които са чували доста теософски лекции преди, знаят, че този външен човек е само обвивката, външно откровение на действителния, вътрешен човек. Какво е физическият човек? Ако изучавате анатомията, ще откриете, че той се състои от редица системи – скелетната и мускулната система, нервната система, която се е оформила в мозък, и т.н. Знаете също, че мозъкът е органът на мисълта. Като теософи, вие също знаете, че не мозъкът е този, който мисли, а че мозъкът е само инструмент, така че истинският човек използва мозъка си само като инструмент за мислене. Духът, който мисли в човека, не може да бъде възприет с инструментите, предоставени от нашите физически сетива; дори някой, чиито астрални сетива са развити, не може да го види. Следователно, той се нуждае от добре развито чувство за ясновидство, за да възприеме наистина какво наистина мисли в човека. В теософски термини ние наричаме това истинското аз. Това вътрешно ядро на същностната човешка природа, истинското аз, е духовно по природа. То не заема пространство, нито се развива във времето. То е отвъд времето и пространството, вечно. Описание на това аз беше дадено в моите лекции за девакана,[33]и ще можете да намерите точно описание в моята книга *„Теософия“* , която ще излезе след няколко дни?[34] Духовното „аз“ се нуждае от физически мозък, за да живее и мисли в настоящия период на човешката еволюция. Бихме могли да възприемаме нещата без физически мозък чрез нашето духовно „аз“ в астралния свят и в деваканичния или менталния свят, но в този външен, физически свят можем да възприемаме нещата само с физически мозък. Ако наистина искаме да разберем днешния човек, трябва да кажем, че днешният човек е Духовно „аз“, въплътено във физически мозък. Този физически мозък първо е трябвало да се развие, но той не е вечен като духовното „аз“. Духовното „аз“ може да бъде проследено до безкрайно далечни времена в миналото и можем да го проследим и до безкрайно далечни времена в бъдещето. От определен момент нататък това Духовно „аз“ се е обгърнало в мозъка, създавайки го за себе си в съответствие със собствената си присъща природа. Такъв орган не се създава толкова лесно. Би било напълно невъзможно някой да създаде жизнеспособен мозък във физическото пространство чрез някакъв процес в света. Това би бил изкуствен обект, но не жизнеспособен мозък, който духът би могъл да използва като свой инструмент. Други органи е трябвало да се развият, преди да може да възникне такъв мозък. Мозъкът може да се развие само във вида физическо тяло, което имаме в човешкото физическо тяло. Следователно е било необходимо развитието на нашия мозъчен инструмент да бъде предшествано от развитието на останалата част от човешкото тяло. Поглеждайки назад към етапите на развитие, които са предшествали настоящия ни, виждаме как инструментът, който човешките същества имат днес, средствата за комуникация със света около

нас, са се развивали само бавно и постепенно. Целта и предназначението на нашата настояща еволюция на Земята е човешкото същество с неговото духовно „аз“ да има органи, които биха му позволили да разбира света по този специфичен начин. Всичко, което се е случвало на тази Земя през хилядолетията, се е случвало с цел еволюцията да достигне точката, в която Духовното „аз“ би имало мозък, който би могло да използва.

Просто се върнете с мен за момент към началото на нашето развитие на Земята. Някой, който е развил умствено зрение, ще възприеме следното. В началото на нашата планетарна еволюция, нашият Духовен Аз е достигнал определено ниво в своето съществуване. По това време, когато Земята е била в своя зародиш, всеки от нас е бил на определено ниво на развитие. Представете си всички духовни азове, които са били, са и ще бъдат въплътени на Земята, върнати във времето, когато е започнала нашата еволюция на Земята. Всички вие вече сте съществували по това време, макар и не по начина, по който сте днес, а в съвсем различно състояние. Ние имаме специфична мисия в нашата Земна еволюция; човешките същества са предназначени да бъдат нещо в резултат на тази еволюция. Нека ви кажа с няколко думи, в разказвателен стил, какво е било Духовното Аз, когато е влязло в еволюция на Земята. Застанало пред портите на нашето земно съществуване, Духовното Аз е имало съвсем различен вид съзнание от днешното. Можем да добием представа за това, като влезем в позицията на някой в смътно състояние на сън, който не е в състояние да размишлява върху образите, които прелитат покрай съзнателния му ум, и да използва понятия; Той просто ги вижда поставени пред него и протичащи пред въображението му в панорама. Всеки отделен Духовен Аз е имал това ниво на съзнание, подобно на сън, и то е трябвало да премине през земна еволюция и да еволюира от смътното осъзнаване на възприемането на образи до яркото, ясно концептуално съзнателно осъзнаване, което имаме през деня. Сънуващото състояние на съзнание, което духовният Аз е имал в началото на земната еволюция, може да се сравни с това на животните, въпреки че нивото на съзнателно осъзнаване не е същото. Мисията, която нашият духовен Аз трябва да изпълни в хода на този планетарен период, е да позволи на съзнателното осъзнаване да става все по-ясно и по-ясно; когато ще напуснем тази земна еволюция в далечното бъдеще, ние ще сме издигнали това ярко, ясно съзнателно осъзнаване до най-високата му точка.

Духовете, които са влезли в земната еволюция по това време, наричаме питри, което означава „бащи“. Ние бяхме такива питри по това време; това беше природата, която бяхме усвоили в това по-ранно състояние на еволюцията. Бяхме преминали през предварителни етапи, преди да влезем в земната еволюция и да се издигнем до подобното на сън състояние на питри. Така че сега знаем докъде сме стигнали самите ние, когато е започнала земната еволюция. Питрите трябваше стъпка по стъпка да се облекат с всички органи, от които се нуждаят, за да могат да

използват физически мозък в рамките на физическата телесна конституция, която познаваме днес, за да общуват със среда, която също е физическа. Последното нещо, което човешкото същество трябваше да постигне – това е видно от казаното дотук – беше да се превърне в мислещо физическо същество, за да може неговото „аз“ да мисли във физическия свят.

Сега стигам до втората идея, която трябва да обмислим предварително. Ако изследвате мозъка научно във всичките му аспекти, използвайки само сетивата, ще откриете, че той се състои от същия вид материя и се контролира от същите сили, както всички други физически същества на земята. Ако погледнете планински кристал, парче калцит или каменна сол, растение или животно и го изследвате химически и физически, ще откриете, че цялата ни физическа природа, доколкото може да се види с очи и да се хване с ръце, се състои по подобен начин от същите химични и физически сили, които са активни в минералния, растителния и животинския свят. Затова в теософията казваме, че за да достигне сегашното си ниво на развитие, човешкото същество е трябвало да облече духовното си аз в минерално тяло. Духовното аз си е създало минерално тяло. Това е отнело много време и процесът все още не е приключил. В бъдеще човешките същества ще продължат да се развиват в това минерално облекло. Някои органи все още са в стадий на зародиш в телата ни,[35] и те все още трябва да се развиват. Това са нови сетива, от които засега съществуват само остатъци. Виждате ли, човешкото същество – неговото духовно „аз“ – се нуждаеше от дълго време, за да се облече във физическото тяло, което има днес.

Върнете се във времето, когато духовното „аз“ на човека е започнало работата по създаването на това минерално тяло за себе си, тяло, способно да ходи и да стои, с всички механизми за растеж и размножаване, които са необходими за човека, с нервна система и с вида мозък, от който се нуждае човешкото същество. Върнете се мислено във времето, когато всичко това е било в ранния стадий на зародиш, и след това преминете към времето, когато човешкото същество ще е достигнало най-високата точка в своята еволюция, когато в средата на главата му ще се е развил орган, който ще му позволи да има различни възприятия от тези, които сме способни да имаме днес. Цялата минерална еволюция на сегашното човешко същество се осъществява между тези две точки. В теософската терминология ние наричаме такъв период „кръг“. Кръгът, който току-що ви описах, този период на еволюция, се нарича „минерален кръг“. Но преди човешкото същество да развие това тяло по начин, който му позволява да създаде мозъка като инструмент, то е трябвало да подготви други части от своята природа. Духовното „аз“, бидейки чисто духовна същност, не би могло да контролира такова минерално тяло просто така. Представете си духовния Аз като точка, ако желаете, и си представете тази точка вътре в механизъм като нашето тяло; тази точка никога не би могла да задвижи механизма, никога не би била в състояние да мисли посредством физически мозък.

Така имаме две неща. Знаем, че нашето духовно „аз“ е имало подобно на сън състояние на съзнание в началото, когато никога не би могло да контролира минералното тяло. То е трябвало да създаде медиатор, ако е искало да контролира тялото. Какво ме кара да движа ръката си? Първо, имам мисълта: Искам да движа ръката си. Ако имах само мисълта, тя щеше да е жива в мен, но никога нямаше да може да движи физическа ръка нагоре, точно както самата мисъл не би могла да повдигне бутилка например. Ако искате да движите бутилката, към мисълта ще трябва да се добави сила, която да посредничи между мисълта и моето физическо тяло. Такава сила съществува в астралния свят. Не бих могъл да движа ръката си, ако нямаше астрална сила между моята мисъл и моето физическо тяло, от която ръката е част. Тази астрална сила действа като медиатор между мисълта и физическото тяло, физическата ръка. Трябва да има медиатор между моето духовно „аз“ и моето физическо тяло и този медиатор е астрален по природа. Ако движа крака или ръката си, ако задвижа мозъка си, за да излюпя идеи – физическото ми тяло трябва да бъде свързано с мисълта ми чрез астралното тяло.
От предишни лекции знаете, че човекът има такова астрално тяло. Ясновидецът го вижда в астрален облак, който наричаме аура на човек, с неговите желания, волеви импулси и мечти, живеещи в него. Когато имам мисъл, мисълта не е в състояние да направи нищо сама. Ако се добави желание или волеви импулс, това е сила, нещо, което сияе, което ясновидецът е способен да възприеме. Преди човекът да развие физическото и минерално тяло, което има днес, той е трябвало да създаде астрално тяло за себе си, тяло на желанията, което може да посредничи между мислите му и неговата физическа и минерална природа. Друг период на развитие е трябвало да предшества този, който нарекох „минерален кръг“, и астралното тяло е трябвало да се развие в него. Така че трябва да се върнем към период, когато човешкото астрално тяло е било в процес на подготовка. Едва след това физическото и минералното тяло е могло да бъде вградено в астралното тяло. Този период, който също е имал своето начало и край и е предшествал минералния кръг, се нарича „астрален кръг“.
Така че виждате, че има две „времена“. Ние живеем в едно от тях сега, в минералния кръг. То е било предшествано от друго, астралния кръг. Но човешкото астрално тяло също е трябвало да бъде подготвено за него. То можеше да стане част от човешката природа само по съвсем специфичен начин. Астралното тяло не е съществувало преди да се родим и ще изчезне известно време след смъртта ни. То възниква и изчезва отново, подчинено на специфични закони. Вижте едно дете. Астралното тяло на детето е съответно малко; то расте, докато детето расте физически. Растежът и размножаването са в основата на минералната и физическата, а също и на етерната природа на човешкото същество. Ние трябва да се развиваме според законите на растежа и размножаването в живота си на Земята. Основата за такъв произход и растеж не се крие в астралното тяло. То съдържа само

желания, волеви импулси и копнежи. Ние сме астрални същества, точно както животните, и споделяме качество с растенията и животните, което е способно да се възпроизвежда от организма и да го остави да расте от малък до голям размер. Ако искате да го кажете с думи, можете да кажете, че това, което описвам, е конфигуриращият принцип, който конфигурира формата. Нашето физическо тяло и нашето етерно тяло трябва да имат специфична конфигурация, когато възникват, и тя трябва да може да расте и да се увеличава. Можете да добиете представа за това, ако разгледате едно семе... [празнина в бележките].
Силата на конфигурирането не принадлежи на астралната сфера. Астралното тяло е способно да живее пълноценно в нещо, което е било конфигурирано, но първо трябва да бъде конфигурирано самото то. Човешкото астрално тяло не би могло да възникне, ако не е било предшествано от период на еволюция, през който е била подготвена човешката форма. Нека нарека това период на конфигуриране, в теософски термини „кръгът на рупа“. Това е периодът, през който е била подготвена конфигурацията на човешката форма, за да може след това да еволюира настоящата му форма.
Всичко, което можем да проследим в тези три „кръга“, са одеждите, обгръщащи духовното „аз“ на човека. В минералния кръг човекът облича минералната одежда. В астралния кръг, който е предшествал този, човекът е подготвил астралната одежда, а в рупа кръга, който е дошъл още по-рано, човекът е придобил способността да си придаде конфигурацията, от която се нуждае, за да възприема, мисли и действа като човешко същество.
Като теософи можем да кажем: Когато бяхме питри, живеещи в това подобно на сън състояние на съзнанието в началото на нашата еволюция на Земята, ние бяхме резултат, плод, ако мога да го кажа така. Ние не произлязохме от нищото по онова време, а вече бяхме преминали през етапи на развитие; ние бяхме резултат от по-ранни периоди, които ще опишем по-късно. Точно както растението пониква от семе, когато то е поставено в нова почва през пролетта, така и ние трябва да се подготвим за арената, която е Земята, за да можем да еволюираме на нея. Ние бяхме резултат от друг свят и сега трябваше да бъдем началото на един напълно нов свят. И все пак първо трябваше да се ориентираме в този нов свят. Можете да запазите семе, получено през есента, през зимата и след това да го поставите в нова почва през пролетта, и така го прави и природата на питри, по някакъв начин. Първо трябва да бъде поставено в нова среда, във форма на материя в земния свят, която не е съществувала в по-ранни планетарни периоди. Ако искате да добиете представа за силите и формите на материята, съществуващи на по-ранния планетарен етап, в който сме еволюирали до питри, ще откриете, че те са много различни. Това означава, че е трябвало да е предшествал още един период на еволюция, период, в който човешкият Духовен Аз, попаднал от по-ранен период,

първо е трябвало да свикне с новата среда. Това ни отвежда до период на еволюция, който датира много назад.
Колкото повече се отдалечаваме от настоящето, толкова по-трудно е да формираме идеи. Теософът не мисли, че може да се върне към началото на света с въпросите си. Когато хората чуят нещо за теософията за първи път, те често питат: „Как е възникнал светът?“[36]Като теософи, ние вече не сме в състояние да задаваме доста от тези въпроси, защото не се връщаме към началото. Видяхте времето, когато се сблъскахме с природата на питри. Ясновидецът е способен да изучава това време, използвайки специфични методи. Но човешкото същество не се е появило тогава, защото по това време то вече е достигнало определено ниво на развитие. Теософът не спекулира, нито мисли за тези неща абстрактно. Той преследва нещата, които трябва да се научат, своите преживявания, интуиции в свръхсетивната сфера и ще разкаже за всичко научено и преживяно. Точно както един изследовател би описал само регионите, които е посетил, да речем в Африка, а не нещо, което не е видял, така и един теософ не би казал нищо за началото на света, което е далеч, далеч. Теософът може да проследи нашата еволюция само до известно разстояние и ние правим това чрез това, което научаваме, а не чрез спекулации.
Едно семе е навлязло в нашата еволюция от по-ранен момент. Човешкото същество е било безформено семе на Земята. Наричаме това време „арупа кръг“ или „безформен кръг“. По този начин имаме четири периода от време до момента, в който сме сега. Наричаме ги „кръгове“. Първият, вторият и третият кръг са преминали. Сега сме в четвъртия кръг и ще последват още три. Ще говорим за тях по-късно. Наричаме човешкото същество от четвъртия кръг човек от минералния свят, защото той се е конфигурирал в минералните сили. Наричаме някого от предходния кръг, астралния кръг, когато е успял да оформи астралното си тяло, човек от третия елементарен свят. Разграничаваме човешките същества от третия, втория и първия елементарен свят. По време на първия елементарен свят или първия кръг, човешките мисли са се движели в безформена мисловна материя. По време на втория елементарен свят или втория кръг, човешките мисли са се движели в конфигурирана мисловна материя. А в третия елементарен свят човешките мисли са могли да бъдат конфигурирани на ниво желания; Те успяха да приемат конфигурацията, която ние можем да възприемем като астрални лъчи в астралния свят. Едва в четвъртия кръг човекът достигна точката, в която можеше да контролира минералния свят. Точно както човешкият астрален мозък се разви от астрална материя в третия кръг, така и човекът успя да създаде физически мозък за себе си в четвъртия кръг, който му позволява да мисли.
Така имаме три елементални свята и минералния свят. Трите елементални свята са мястото, където е живял човекът от миналото. Това, което следва, може да се засегне само бегло. Но ще можете да го схванете, ако използваме аналогия. Настоящият ни кръг ще бъде последван от друг, когато човекът ще достигне още по-

високо ниво на еволюция. Тогава той ще може да мисли не само с физическия си мозък, но и със силата, която наричаме астрална сила. Той ще може да контролира не само физическата материя, но и астралната сила. За да стане това по-ясно, нека ви дам пример. Ако искам да преместя тази чаша от тук на тук, ми е необходимо физическо посредничество - ръката ми. Човекът от четвъртия кръг е достигнал точката, в която може да действа със съзнателно обмисляне във физическия, минералния свят. Той обаче все още не е способен на съзнателен контрол над астралната сила и все още не е развил астрален орган за волята. Той ще може да направи това в петия кръг. Човекът от петия кръг ще може да контролира астралния свят, точно както днес е способен да контролира физическия свят. В шестия кръг човешкото същество ще е напреднало още повече. Тогава то ще може да контролира конфигуриращия свят, точно както днес контролира физическия свят, а в петия кръг ще може да контролира астралния свят. В петия кръг човешкото същество ще може да изпълни желание не само на мястото, където го има. То ще може да изпраща желанията си на далечни места. В шестия кръг човешкото същество ще има силата да конфигурира. Тогава то ще може самият той да контролира силата на рупа. След шестия кръг нашата земна еволюция ще бъде завършена. Тогава човешкото същество ще е усвоило всичко, което е в състояние да научи на Земята. Едва тогава то ще е придобило истинско, ясно самосъзнание. Тогава то вече няма да се нуждае от медиация, след като е постигнало целта си. В седмия кръг човешкото същество, след като е достигнало целта си, отново ще бъде безформено. То обаче ще е усвоило всички неща, които е трябвало да научи. Човешкото същество трябва да премине през седем кръга. Успях да дам само приблизително описание на тези. Едно нещо, което трябва да помним, е, че човешкото същество и Земята не са били физически през целия ни минерален кръг. Те е трябвало първо да достигнат това състояние, приемайки го, за да станат физически възприемаеми. Ние поглеждаме назад от нашия минерален кръг към другите етапи на развитие. Ние сме способни да възприемем, че наблюдаваме седемстепенна еволюция на нашата Земя и че Духовното Аз е трябвало да премине през седем нива или кръга. По време на всеки от тези кръгове Духовното Аз е било в един от природните светове. Нека да разгледаме човешкото същество. То е преминало през първия, втория и третия елементарен свят и сега е в четвъртия кръг, който е нашият настоящ свят.

Следващият път, когато се срещнем, ще покажа, че само човекът достига минералния етап по време на този четвърти кръг. Днешната минерална материя, неживата природна материя като планински кристал, калцит и т.н., достигна върха на своята еволюция в първия кръг. Днешните растения достигнаха своя връх във втория кръг, а днешните животни го направиха в третия кръг. Човекът постигна физическа и минерална еволюция в четвъртия кръг.

Така виждаме, че преди хилядолетия друга Земя е предшествала нашата. Тогава е възникнал минералният свят. Тогава човекът е бил само в първия си елементарен свят. Във втория кръг еволюира растителната природа; тогава са съществували както минералната, така и растителната природа, като човекът е бил във втория си елементарен свят. След това е дошъл третият кръг, когато животинската природа става част от земната еволюция. Човекът като такъв тогава е бил все още астрален и все още не е бил в състояние да се спусне в минерално въплъщение. В четвъртия кръг, най-накрая, с вече съществуващи минерали, растения и животни, човекът е успял да постигне въплъщение в минералния принцип. Така имаме четири свята един до друг в четирите кръга: минералният свят в първия, растителният свят във втория, животинският свят в третия и човешкият свят в четвъртия кръг. Човешкият свят е изпратил останалите три свята напред като подготвителни етапи. Гьоте е бил прав следователно да попита: „Каква би била цялата природа, ако нямаше човека за своя цел?“ Този велик космически процес е трябвало да бъде въведен; човекът е трябвало да еволюира през три кръга, за да може да приеме минерална форма в четвъртия. Човешкото същество е било създателят, съ-създателят, макар че формата му не е била видима. Като питри, той е дошъл от друг период на еволюция. Ние работихме върху тези първи кръгове в състояние на съзнание, подобно на сън. Работихме, за да се подготвим за създаването на нашата Земя, така че да възникне свят, който би могъл да бъде основата за нашата еволюция.
Това е процесът на еволюцията на Земята от началото (което успях да ви покажа днес) до момента, в който се намираме сега. Ще допълним това следващия път, когато се срещнем.

Теософска космология III

Преди седмица се опитах да обясня един начин на мислене, който е много чужд на хората на Запад и който дава на теософа прозрения за космоса. Лекциите по необходимост трябва да бъдат схематични по характер и това ми пречи да представя теософската космология в пълни подробности. Ще се опитам обаче да ви дам картина на генезиса на света, който е основата на теософията, правейки го в разказвателна форма. Бих помолил онези, които изискват нещо научно, да помнят, че просто не е възможно да дам каквато и да е научна основа за това, което имам да кажа в три кратки лекции. Всеки, който иска такава научна основа, ще я намери в по-късен курс, когато ще говоря по темата по-подробно.[37]Втори том от моята *„Теософия“* , който се очаква да излезе скоро, също ще бъде посветен на космологията.[38]

Преди всичко, нека ви дам една важна начална идея, която по същество е много проста, но трябва да бъде обмислена от всеки, който се стреми да разбере еволюцията в теософски термини. Говорейки за еволюция в голям мащаб, ние имаме предвид не само животински или растителен живот, произлизащ от друг живот, но и големите трансформации в нашата вселена, и това включва произхода на материята, материята в действителния смисъл, както сме способни да я възприемаме с физическите си сетива днес.

Последния път, когато говорихме за седемте последователни нива, които трябва да се разграничат в еволюцията на нашата планета, аз ви ги описах поне накратко. Трябва да си представите как нашата земна планета преминава през седем етапа в ритмична последователност, така да се каже, етапи, които наричаме кръгове. Всичко, което съществува и живее на нашата Земя днес, е съществувало и преди днешната ни Земя да се появи; то е съществувало обаче в един вид семе, точно както цялото растение вече съществува в семе, лежащо в латентно състояние в него, така да се каже, преди да се разгърне във външния свят. В теософията ние наричаме такъв спящ етап на всички човешки същества също „пралая“. Състоянието, в което всичко се пробужда за живот, постепенно се появява и напредва от началото до съвършенството, до върха, се нарича „манвантара“. Когато съвършенството е достигнато, отново следва пралая, последвана от състояние на будност и растеж. Планетата преминава през тази последователност седем пъти, пробуждайки се към нов кръг седем пъти. Периодът между една манвантара и друга преминава в състояние, в което всичко живо и активно на нашата Земя заспива, така да се каже. Този сън не може да се сравни с обикновения човешки сън. При последния се преустановяват само дейностите на рационалния ум и човешките сетива, докато човешкият физически живот продължава. Трябва да видите състоянието на сън на Земята като нещо много различно. Това състояние на Земята би било възприемаемо само за отвореното око на най-високо развития виждащ, дангма. Такова състояние

не може да бъде описано с нашите думи, защото нашите думи не са създадени за тази форма на съществуване. Не мога да намеря думи за това състояние на никой език. Следователно развитият виждащ би казал нещо съвсем различно, за да даде представа за това състояние. Той би казал: Представете си растение. Виждате го. Сега си представете един вид гипсов отлив на това растение, като растението във всичките си части сега е кухо пространство, заобиколено от гипс. Сега си представете, че всичко, което е гипс, е духовно и възприемаемо само за определени сетивни възприятия. Някой, който е способен да види растението, не може едновременно да види и гипсовата отливка, тъй като тя е негативът на растението.[39]Това би било горе-долу това, което един развит ясновидец би могъл да възприеме за Земята в нейния пралайя сън. Земята не би била там. Тя би била кухината, празната форма. Сякаш се намира в огромно, огромно море от най-възвишени духове, което постепенно се изтънява във всички посоки, като съществуването на самата Земя сякаш се излива от това.
Тогава нещо започна да се развива в това кухо пространство, но то все още не беше възприемчиво за физическите очи, а само за високо развит виждащ, способен да се движи свободно в сферата на деваканичния план. Някой, който има това видение, би видял сфера в пространството в началото на земното съществуване, чисто духовна сфера, с всичко върху нея, също духовно, възприемчимо само за окото на деваканичния виждащ. Преди да започне нов кръг, нашата Земя беше в такова духовно състояние. Събуждайки се от пралайя сън, тя се събуди за такава сфера. Деваканичният виждащ я възприема като имаща чудесен червеникав блясък. Сферата не е видима само за някой с астрално зрение. Тя все още съдържа всичко в себе си, което по-късно ще бъде Земя. Дори най-плътните тела вече са там.
Как можем да си представим това? Можем да разгледаме един прост процес. Представете си съд, съдържащ вода. Водата е течна. С намаляването на температурата водата ще замръзне и ще се превърне в лед. Имате същото като преди - ледът не е нищо друго освен вода, само че в различна форма. Когато увеличите температурата, ледът ще се превърне отново във вода, а ако го нагреете допълнително, дори в пара. Можете да си представите, че цялата материалност възниква чрез кондензация от духовното. Духовната сфера - видима само за окото на високо развит ясновидец - се кондензира все повече и повече, след като първо е преминала през малка пралая. След това ще бъде видима и за окото на по-слабо развит ясновидец. Следва един вид кратко състояние на сън, след което цялата сфера се представя в по-кондензирано състояние. След това е видима за астралното око, тоест за някой, чиито сетива са отворени на астралния план. След това идва друго състояние на пралая и сферата се появява отново, този път под формата на кондензирана физическа материя. Едва сега физическите очи могат да я видят, физическите уши да я чуят, физическите ръце да я хванат. Това е четвъртото състояние. След още една кратка пралая състоянието се разтваря отново

и отново имаме астрална сфера, но духовете в нея са много по-високо развити сега. Аналогично състояние се развива в шестия кръг, което отново е видимо само за девачански виждащ. След по-нататъшна пралая състоянието е такова, че само окото на най-високо развития виждащ може да го види. След това сферата изчезва дори за дангма. Следва голяма пралая, след което целият процес започва да се повтаря. Това се случва седем пъти. По този начин Земята се трансформира от най-ниското си до най-високото си ниво.

Нека сега разгледаме първия кръг. Най-добрият начин да го изучим е да разгледаме това, което тогава е било най-плътно на нашата Земя. Минерални форми не са съществували в първия кръг, нито физически сили на природата или химични сили. Земята дотогава се е развила достатъчно, за да осигури основа за физическо съществуване; тя е създала тази основа, за да се подготви за физическо съществуване в четвъртия кръг. Тогава Земята се е представила като огнена маса, с толкова изключително висока температура, че никоя от формите на материята, които имаме днес, не би могла да има формата, която имат днес. Всички вещества са били първична маса - вид каша, ако мога да използвам такъв общ термин - еднородна и недиференцирана. В теософията се казва, че Земята е била в огнено състояние по това време. Това обаче не е обикновен огън, а огън от по-висш, духовен вид. Не са съществували химически елементи. И все пак е имало активност вътре в тази материя. В него са действали два вида духове – тези, които наричаме „дхян-чохани“, и други, които все още не са се спуснали в състояние на физическа материалност, отчасти имащи духовно тяло, а отчасти обгърнати от астрална материя; те са заливали огнената материя с огромна скорост. Виждаме непрестанно да възникват и изчезват неправилни форми, включително форми, които вече напомнят за това, което по-късно ще съществува на Земята. Изглежда като един вид шаблон, винаги идващ и изчезващ. Нещо се издига, което ни напомня за формите на по-късни кристали и по-късни растения, и дори нещо, което вече приема човешки форми, само за да изчезне отново. Човешките същества, които са се въплътили по-късно, са живели в този огън, развивайки и моделирайки телата, подготвяйки ги. Така ни се представя това състояние в първия кръг на Земята. Тази огнена, течаща Земя след това е преминала в състояние на сън.

Вторият кръг започна по същия начин. Нека отново погледнем земята, където тя беше най-плътна. Това състояние сега прие съвсем различна форма в сравнение с преди. Това беше форма, която съвременните физици също познават, наричайки я „етер“. Етерът е по-фин от днешните газове, но по-плътен от това, което Земята е била в по-ранния кръг. В тази изключително фина материя еволюира нещо, което наричаме химични елементи. Ще откриете, че този втори етап е описан по наистина чудесен начин, казвайки, че боговете са подредили всичко според мярка, число и тегло.[40]Нещо, което дотогава е било неправилно, се е организирало в химични елементи, а те са приели ред по номера. Химиците ще разберат това, защото

познават правилната периодична система от елементи. Така материята е развила специфични пропорции на мярка и число, след като е придобила степен на плътност, етерна форма. Отделните вещества все още не са били свързани на този етап. Те са били чужди една на друга. Сега, с диференцирането на материята, виждаме как се развиват най-чудесните форми, които напомнят на тези, които ще се появят по-късно, но все още не са стабилни - звездовидни форми, ъгловати форми, тетраедри, полиедри, заоблени форми и т.н. Дава се намек за формите, които по-късно ще се появят в естествения свят. В първия кръг кристалните форми са имали своите предшественици; сега във втория кръг се прави подготовка за растителния свят. След това цялото отново е починало; астралното и деваканичното са преминали отново през пралая, преди да се появят в третия кръг.
Ако разгледаме физическото състояние на третия кръг, ще открием, че материята се е променила значително. Тя все още не е била диференцирана на въздух и вода, а е била вид пара или мъгла. Вече не е била в етерна форма, а като вид водна пара, мъгла или като нашите облаци днес - така бихме трябвало да си представим Земята на този трети етап. С тези мъгли - ние ги откриваме в древни легенди като тези на Нифлхайм (земя на мъглата) - материята вече не е била организирана според броя, а е била надарена с енергии. Окултните учени говорят тук за закона за избирателните афинитети. Химическите вещества се регулират според този закон. Сега, в третия кръг, се появява енергията, която прави възможно малките неща да растат по-големи и да се разширяват. Веществата са могли да се организират напълно отвътре, изпълвайки се с енергия. Не само се появяват зачатъците на растителната природа, които вече видяхме във втория кръг, но растежът е станал възможен. Появяват се първите животински форми, макар че днес бихме ги сметнали за напълно гротескни. Гигантски, колосални форми са възникнали от мъглата. Има известна истина в това за един окултист, когато погледне нагоре към облаците и види, че единият прилича на камила, другият на кон. В този трети кръг същностите са били мъгляви форми, като възпроизвеждането се е състояло в това, че едното се е променило в другото, едното е възникнало от друго, подобно на днешните по-нисши клетъчни организми, които ни напомнят за онова време. Животноподобните тела, възникнали от мъглата, са могли да осигурят първоначална основа, така че отделни същности, дошли от по-ранни светове, да намерят тяло. След това човешкото същество е могло да се въплъти, намирайки жилище, което му е позволявало да се изрази, макар и първоначално по несъвършен, примитивен и неудобен начин. Въплъщенията могат също да се провалят. Можем да кажем, че в третия кръг на Земята са били същности, които са били междинни между човек и животно, като човешкото същество не се е чувствало напълно комфортно в тях, но все пак е било способно да се въплъти.
След това дойде друга пралая, последвана от четвъртия кръг. Това е кръгът, от който ние самите сме част. Така Земята първо премина през деваканично състояние, след

това надолу през астрално и етерно състояние, накрая достигайки физическото състояние, което сега сме достигнали. В първия кръг се разви основата за минералния свят, във втория - основата за растителния свят; в третия кръг възникна потенциалът за развитие на животински форми. Сега, в четвъртия кръг, на човешкото същество е дадена способността да приеме формата, която има сега. Нека разгледаме по-отблизо състоянието на нашата физическа Земя, нашия настоящ кръг. Състоянието на Земята на това четвърто ниво трябва да се каже, че е много по-плътно от състоянията на по-ранните кръгове. Първоначално е имало огнено състояние, след това мъгливо и накрая такова, което е било между въздух и вода. Сега обаче, в началото на четвъртия кръг, имаме един вид набъбваща материя, подобна на протеин. Цялата Земя е била в това състояние в началото на четвъртия кръг. След това всичко постепенно се е кондензирало и материята, каквато я познаваме на Земята днес, не е нищо друго освен кондензираната материя, която първоначално е била набъбваща - точно както ледът е кондензирана водна материя. В началото на този четвърти кръг всички същества са били такива, че са могли да живеят в тази набъбваща материя. Формата на човешкото същество наистина е наподобявала днешната, но човекът е бил все още в напълно смътно състояние на съзнание, което би било сравнимо с днешния сънлив човек. Той е сънувал пътя си през живота в един вид сънливо ниво на съзнание; той все още не е имал ум и дух. Нека разгледаме това по-отблизо. Човешкото същество е било възможно в набъбващата материя. Бихме нарекли човешкото същество от тази първа раса човек насън. Трудно е да се опише човешкото същество от тази първа раса. Това състояние е последвано от друго, когато материята се е кондензирала повече и се е диференцирала в материалност, която е била по-духовна, и друга, която е била по-физическа - северен полюс и южен полюс, така да се каже. Бих ви помолил да обърнете внимание на разликата между окултния възглед за това и общоприетия дарвинистки възглед. Когато Земята е била в това състояние, човешкото същество е присъствало, както и растителният свят; животинският свят също е съществувал, но във форми, в които все още не е имало полово размножаване и топла кръв. Тези форми на живот все още не са били способни да произвеждат звуци от себе си. Самото човешко същество е било все още мълчаливо. Нито е било способно да мисли, тъй като е било неспособно да има дори най-смътните идеи. Умът и духът все още не са стигнали до живото тяло. В следващата раса, втората, материята се е диференцирала, за да създаде два полюса. Човешкото същество, така да се каже, е изтегляло материята, която е била полезна за него, оставяйки настрана всичко по-малко полезно; това е довело до развитието на висшите животни като вид странични разклонения. Нисшите животни вече изглеждали подобно на днешните мекотели и дори рибоподобни форми еволюирали.

Човешкото същество продължило да се развива. На третото ниво на еволюция на расата то отново отделило материята, която не успяло да превърне в средство за по-висша форма на съзнателно осъзнаване. То отново се освободило от нея, за да осигури материал за същества, които след това изглеждали горе-долу като земноводни, в гигантски форми. Митовете и басните ги наричат летящи дракони и т.н. Досега никоя от еволюиралите форми на живот не е имала полово размножаване. Едва в средата на третата раса, средата на Лемурийската епоха, се появили зачатъците на това. Арената за тези събития била в Лемурия, в района на днешния Индокитай в Индийския океан.
В средата на Лемурийската епоха се случи великото събитие, което направи човешкото същество човек. Не всички хора, дошли от по-ранни планетарни състояния, бяха на едно и също ниво на еволюция. Тези, които бяха постигнали нормална еволюция по време на по-ранния цикъл на мъгливата Земя, успяха да се въплътят по време на третата раса. Някои от тях обаче вече бяха достигнали по-високо ниво и бяха напълно неспособни да се въплътят в третия кръг. Във всеки кръг някои човешки същества еволюираха до нормално ниво, а други до етап, който надхвърляше това. Тези, които надхвърлиха нормалното ниво, бяха майстори, по-високо развити индивиди. В теософската терминология те се наричат „слънчеви питри“. Те бяха постигнали по-високо ниво на духовност, но не можеха да се въплътят в тялото, което човешкото същество имаше по това време, точно както днешният човек не може да се въплъти в растително тяло. Те чакаха еволюцията да продължи, докато дойде подходящият момент и първото им истинско въплъщение стане възможно в четвъртата раса. Тогава тези по-високо развити индивиди, слънчевите питри, успяха да завладеят съществуващите форми. Възникнало е човечество, достигнало високо ниво на духовно развитие. Легендите и митовете разказват, че в онези времена е имало хора, които са се издигали високо над другите човешки същества – личности като Прометей,[41] ришите на индийците, огнените риши, които след това станали действителните водачи на човешката раса, а също и ману, които дали на по-късното човечество техните закони. Само тези слънчеви питри са могли да се въплътят като адепти.
Както ви казах, сексуалността все още не е съществувала в началото на четвъртия кръг. Разделението на половете се е случило едва в Лемурийската епоха. И едва с това е станало възможно въплъщението, завладяването на тяло, нещо, което не е съществувало преди това. Преди това едно същество е възникнало от друго. С разделението на половете в средата на Лемурийската епоха, на Земята са дошли раждането и смъртта, а това е означавало и възможността кармата да бъде активна. Хората са могли да се обременяват с вина. Всичко, което знаем като „човешко“, е възникнало по това време.
Континентът Лемурия загина в огнени катастрофи, а континентът Атлантида след това се появи от това, което днес е Атлантическият океан. Друго важно събитие се

случи по времето на Атлантида. Обърнах вниманието ви към него, когато говорих за Петдесетница.[42]Тогава казах, че с изключение на слънчевите питри, всички съществуващи същности са на ниско ниво на ум и дух. Само избрани тела са били способни да приемат слънчевите питри. Другите просто биха направили възможно тези духове да живеят в състояние на смътно съзнателно осъзнаване. Хора без сърце и ум биха възникнали, ако телата от онова време бяха използвани. Следователно питрите са чакали, докато специфични животински форми се развият по-нататък. Те, от една страна, са се спуснали по-дълбоко в живота на нагоните, но от друга страна, това е създало предпоставките за развитие на мозъка по-късно. Материята се е диференцирала на „нервна материя“ и „полова материя“. Питрите, които са чакали този по-късен етап, след това са се въплътили в тази по-бедна форма на материя. Това се нарича „Паденето“ в религиозната терминология - слизането в материя от по-беден вид. Ако това не беше направено, всички те щяха да останат на много по-малко съзнателно ниво. Те не биха могли да бъдат използвани за ясния живот на мисълта, който имаме днес, а щяха да останат в много по-мрачно, по-скучно състояние. Цената, която платиха за това, беше, че позволиха на тялото да се влоши, от една страна, за да могат да го подобрят и да развият мозъчната материя, постигайки по-високо ниво на съзнателна осъзнатост. Специален резултат от еволюцията на атлантската раса беше феноменалната памет. Когато Атлантида загина – чрез вода – нашата настояща пета раса стана по-късно продължение. Нейното специално постижение е асоциативният ум, който позволява на петата раса да издигне изкуството и науката до най-високите им нива, нещо, което не е било възможно преди. В петата подраса на четвъртия кръг човешкото същество достигна връхна точка – контрол чрез духа, дух, който се беше спуснал в материята, за да може сега да бъде издигнат отново нагоре към все по-високи и по-високи нива. Видяхме как космосът еволюира в ритмична последователност от етапи до точката, в която сме днес. По-ранните кръгове доведоха до развитието на

1. минерален свят,
2. растителен свят,
3. животински свят,
4. [и след това] човешко същество.

Теософската космология е завършена сама по себе си структура, възникнала от мъдростта на най-високоразвитите ясновидци. Ако само имах малко повече време, щях да мога да ви покажа как отделни естественонаучни факти силно допринасят за обосноваването на този образ на света. Помислете например за известните генеалогии на Хекел, в които цялата еволюция е интерпретирана в чисто материален смисъл.[43]Но ако вземете духовните състояния такива, каквито са описани в теософията, а не материята или кристала, можете да създадете генеалогии, точно както е направил Хекел, макар че обяснението би било различно.

Нека насоча вниманието ви към следното, за да не объркате различните астрални или физически състояния, описани в някои теософски трудове, с това, което казах тук. Еволюцията често се описва така, сякаш различни състояния протичат едно до друго; виждате кълба, поставени едно до друго, така че изглежда сякаш животът се движи от едно в друго. В действителност обаче има само едно кълбо и само неговото състояние или състояние се променя. Винаги е едно и също кълбо, преминаващо през различните метаморфози – духовно, астрално, физическо и т.н. Видяхме, следователно, че отправната точка, която взехме от думите на Гьоте, има своето пълно оправдание, а именно, че в крайна сметка човекът е този, който се оказва целта, така да се каже, мисията на земната планета.[44]Окултистът знае, че всяка планета има определена мисия. Нищо в космоса не е случайно. Мисията на физическата еволюция е да позволи на принципа, който възниква за нас, хората, да достигне целта си. Няма да намерите човешко същество като днешния човек на никоя друга планета. Духове - да, хора - не. Земята съществува, за да може човешкото същество да еволюира като същество, осъзнаващо, че е Аз. Природните светове са еволюирали в първите четири кръга, за да може в четвъртия човешкото същество да има самосъзнание, способно да се отразява съзнателно в тялото. То ще продължи да се издига към по-висши състояния и само много малко хора могат да си съставят реална представа за тях.[45]В следващия, пети кръг, минералният свят ще изчезне напълно. Цялата минерална материя ще се трансформира в растителна материя. Всичко ще живее в растителната идея – казано с окултни термини. Тогава и растителният свят ще достигне съвършенство, а в следващия кръг животинският принцип ще бъде най-нисшият свят. В седмия кръг човешкото същество ще е достигнало върха на своята еволюция. Тогава то ще бъде това, което е предопределено да стане в своята планетарна еволюция.
Някой, който разбира това, може да получи и задълбочено прозрение в религиозните оригинални документи. Имало е време, когато хората са вярвали в тях като деца. Последва период на просветление, когато не се е вярвало в нищо. Сега ще дойде време, когато хората ще се научат отново да разбират образите, които са ни запазени в религиозни писания, приказки и басни. Така имаме седемте кръга, показани като седемте дни на сътворението в Библията. Първите три дни на сътворението са отминали, сега сме в четвъртия. Последните три все още предстоят. Първите три дни на сътворението представляват кръговете, които са в миналото; в последните три имаме индикация за това какво ще дойде в бъдеще. Правилно разбрано, това, което Моисей е искал да каже, описвайки четвъртия ден на сътворението, е, че сме в четвъртия кръг; той също така е описал този ден конкретно. Ето защо имате две сътворения в книгата Битие.[46]Хората, които просто прилагат рационалния ум към Библията, никога няма да разберат това. Човекът от седмия ден все още не е създаден. Създаването на човек от глина е сравнение за нашия четвърти кръг. Историята за двойното сътворение говори в образна форма за

това, което е било създадено, за състоянието, в което се намираме сега, и за състоянието, което ще съществува в края на седмия кръг. Когато разглеждаме библейските текстове по този начин, тези документи внезапно придобиват смисъл, за който преди не сме могли да имаме и най-малка представа. Сега човечеството най-накрая ще осъзнае, че смисълът на всичко това е толкова дълбок, че почти трябва да станем различни човешки същества, за да го разберем. Ще бъде необходимо възвишеното духовно значение на този, най-старият документ, да бъде изяснено отново,[47]което е мисията на теософското движение. То не намира недостатъци в материалистичните аспекти на нашето време, осъзнавайки, че те са необходими. Но работи за постигане на целта човечеството да разпознае отново духовното значение на тези документи. Това е и това, върху което искаме да работим през предстоящата зима. Днешната лекция е последната от курса. Но нашите понеделници ще продължат. Ще се срещаме тук всеки понеделник вечер в осем.

Планетарна еволюция I

Трябва да осъзнаем, че микрокосмосът до известна степен е свързан с макрокосмоса. Човешките същества имат двойствена природа, както се представят днес – тяло и душа отвън и дух, който са развивали отвътре, започвайки от средата на Лемурийската епоха. Душата и тялото са одежди за развиващия се дух. Човешките същества постепенно ще стават все по-духовни. Душата е посредникът между физическия аспект и духа. Днешният духовен човек не е участвал в процеса, в който множество възвишени духове са работили, за да развият този организъм с неговото тяло и душа. Това е създадено от голяма мъдрост. Най-съвършеният фотографски апарат би бил детска игра в сравнение със структурата на окото, което показва такава мъдрост, и това важи и ако сравним пианото със структурата на ухото, което също показва мъдрост. Човешкият скелет е конфигуриран по начин, показващ най-голяма мъдрост. Всяка кост е съставена от безброй малки подпори, които се поддържат една друга. Това е много по-дълбока мъдрост от всяка мъдрост, която човешките същества някога са придобили чрез дейността си във външния свят. Как човешкото същество показва своята двойствена природа? Що се отнася до одеждите, в съвършена структура; що се отнася до духа, като начало на постепенна еволюция.

Развитието на човешкото същество е дело на две войнства от възвишени космически строители.[48] Те постепенно предават работата си на други. Мъдростта е основното качество на тези космически строители. По времето, когато човешките същества започнаха да развиват духа, в средата на Лемурийската епоха, едно от тези войнства наистина я предаде на други, които сега помагат на човешките същества да поемат ума и духа си напред чрез своите превъплъщения. Мъдрите космически строители, които създадоха човешкото същество като микрокосмос, също са еволюирали допълнително, защото всичко е в еволюция. Те научиха задачата си на [старата] Луна, където преминаха през най-високото ниво на еволюция, което беше възможно на Луната. Това им позволи да предприемат изграждането на човешкото тяло на Земята. В средата на Лемурийската епоха в тях се разви следващото по-високо качество. Това беше любовта. Техният манас беше усъвършенстван на Луната; сега те се издигнаха до нивото на будхи. Любовта е външната макрокосмическа форма, приета от будхи. На Луната те бяха научили всичко, което можеше да се научи там, и затова бяха способни да построят прекрасните сгради на микрокосмоса. Те развили своето будхи в средата на Лемурийската епоха, както по-рано, на Луната, развили своя манас. Оттогава нататък човешката раса вече не била изградена от мъдрост, идваща отвън, а водена от любов. Новата задача, която макрокосмическите духове поели, била да постигнат облагородяване чрез любов. По-висше развитие от всякакъв вид обаче може да се постигне само като се остави другите да изостанат. На Луната една група духове

изостанали в развитието си. Те навлезли във фазата на Земната еволюция в латентно състояние и едва тогава могли да се развият по-нататък в своя индивидуален манас. Те могли да се появят само много постепенно. Това са духовете, изпълнени с мъдрост, които в езотерични термини се наричат луциферически принцип. Луцифер, водачът на човешкия интелект, сега се намесвал, докато другите духове били водачи на любовта.
Нека разгледаме следващото ниво на планетарна еволюция, което е Юпитер. Всичко минерално тогава ще е изчезнало, ще е погълнато. Мъдростта ще е била изцяло трансформирана в любов. Резултатът ще бъде, че тъй като макрокосмосът е любов, астралното тяло ще може да достигне най-високото си ниво на развитие. Растителният свят ще бъде най-ниското тогава, а човешкото същество ще има толкова меко астрално тяло, че астралът ще бъде създател на форми, закон на природата. Кармата ще бъде нещо от миналото, а любовта ще се е превърнала в реалност. Последицата ще бъде, че всичко, което хората чувстват, също ще намери непосредствен израз в света на формите. Човекът ще отрази своя кармичен баланс. Тогава човек ще може да види каква карма е донесъл със себе си. Любовта ще бъде непосредствена реалност, както е законът на природата сега. По този начин Будхи ще се изрази на това пето ниво.
На шесто ниво, макрокосмическият атман ще се прояви. Божественото „аз“ ще присъства от първа ръка, изразявайки се в манасичната материя... [липсва текст]. Днес словото може да съществува физически само в изговорена дума. На шесто ниво словото ще тече през света като непосредствено присъствие, отекващо. Тогава човешкото същество ще се е превърнало в звук. Това е, което авторът на Евангелието на Йоан нарича Логос. Точно както с всичко, което предстои, един индивид винаги се развива предварително, за да поеме лидерството и така словото е станало плът сега в Христос. На шесто ниво обаче човечеството ще бъде слово, станало звук.
За да разберем позицията на принципа на духовната еволюция, трябва да разгледаме едно значително развитие в атлантската раса. Духове, които първоначално са били [пълни с мъдрост], сега са се превърнали в бунтовници, агитатори, желаещи да получат своята независимост. Сурите са станали асури. Дотогава те са били латентни на Земята. Те са силите, които сега, в настоящия момент, представляват интелектуалната и умствената страна на човечеството. Този аспект на Луцифер е и този, който е представлявал християнството в ранните векове.
Съществуват два документа, свързани с това – единият е във Ватикана, а другото копие е притежание на най-посветения християнин на Запад, граф Сен Жермен. Тази Луциферова природа е представлявала и християнството в ранните векове. След това Луцифер постепенно се е превърнал в един вид противник в

християнската традиция. Първоначално неговата позиция е била тази на приятел на човешкото същество.
Еволюцията следователно означава, че различните потоци във вселената не се развиват с еднаква скорост. Част трябва да върви напред, нещо друго трябва да навакса по-късно. Това изоставане на еволюционните потоци води до противоположни интереси в света. Това е важен окултен закон. Някои еволюции са показани като възходящи и низходящи в теософските книги. Имаме 7 планети със 7 кръга всяка и винаги 7 състояния на формата, общо 343 състояния. Те са били около средата на своята точка до средата на Атлантската епоха. Възходът по този начин започва с намесата на луциферическия принцип. При спускането еволюцията се забавя, а при изкачването си става все по-бърза и по-бърза. Това ускорено развитие обаче не се е насочило към целия физически план, а само към отделните духове. Властелините на мъдростта първоначално са били във възходяща еволюция. Те са достигнали връх до средата на Атлантската еволюция. Що се отнася до любовта, те са в началото; те са издълбали любовта в макрокосмоса, но са в низходящата линия и в закъснение. Господарите на луциферическия принцип, от друга страна, са във възходящата линия на развитие. Поради това интелектуалността се увеличава бързо, докато облагородяването чрез любов е много бавно. Пример: производител на пиана, работещ с любяща грижа, би бил неуместен в концертна зала; там трябва да имате перфектния виртуозен пианист. Дисхармония би се получила, ако първият искаше да продължи да свири на чук със същата любяща преданост в концертната зала.[49]
Следователно два потока винаги трябва да се събират. Относителното зло възниква, когато два потока, съвършени сами по себе си, си взаимодействат. Исус каза на учениците си: „Защо ме наричате добър? Никой не е добър освен само Бог.“[50]Нищо в света не е добро, само принципът на началото, който е Отецът. Ето как божествените качества атман и будхи се развиват макрокосмически в множеството на устроителите на света.

Планетарна еволюция II

Напуснахме човешката еволюция в точката, в която човешкото същество навлезе в това, което бихме нарекли минерален свят. Той вече беше станал минерал. Мозъкът се развиваше от средата на Лемурийската епоха. Минералният свят достигна най-високото си качество, когато мозъкът се разви, като в него се установи интелектуалността. Това спускане на човечеството към минералния свят беше възможно само защото по-ранните етапи на еволюцията бяха превели човешкото същество през първия, втория и третия елементален свят.[51]Преди да премине през трите елементални свята, човешкото същество е било чиста монада, чист дух (атман, будхи, манас). След това то се е спуснало през трите елементални свята в четвъртия. Минералният свят е четвъртият свят. Кой е участвал активно в това развитие? Духове, наречени „дхиани на мъдростта“, са били активни, сглобявайки тялото в неговата минерална форма отвън. И едва когато мозъкът е бил завършен, потокът от еволюция е можел да продължи отвътре. Ако дхианичните духове на мъдростта са продължили да работят отвън *за* себе си по това време, човешкото същество би станало по-твърдо дори от минералния свят; то нямало да има вътрешна същност, никаква духовност, която да противодейства на втвърдяващите се тенденции на материята, и би било изгубено за космическия живот. То би отпаднало като пепел в хода на еволюцията, изхвърлено от последователните природни светове. Ако живот в ума и духа не се е намесил отвътре , би възникнал свят от напълно вкаменени човешки конкреции, които не биха били способни да се развиват по-нататък. Такъв вкаменен свят трябва да отпадне от поредицата от светове. Окултистите наричат този хипотетичен свят „осмата сфера“.

Тъй като по това време са изоставали, дхяните на мъдростта биха отвели човечеството в задънена улица. В този момент дхяните, които са изоставали преди и сега се възнасят, са завладели човечеството. Този духовен принцип е поел човечеството, движейки се към втвърдяване, за да внесе духовност в човешката еволюция. Дхяните, работещи отвътре, са се стремили да одухотворяват човешкото същество все повече и повече и в този случай би имало само мъдрост. Тогава човешкото същество е имало два отворени пътя – да падне в осмата сфера,[52]или да бъде изцяло одухотворен. И двете неизбежно биха довели до нещо различно от това, което е човечеството днес – човечеството или би изчезнало в осмата сфера, или би ставало все по-духовно. Тези две течения работеха едно срещу друго от средата на Лемурийската епоха. Ситуацията щеше да остане такава, ако дхианите, които бяха изградили човешкото същество отвън и биха го отвели напред в осмата сфера, не бяха приели будхи или любовта. (В бележките на Мари Щайнер-фон Сиверс това изречение гласи: „Щеше да остане така, ако дхианичните духове на любовта не се бяха въплътили, за да внесат любов и в материята.“) По този начин те

спасиха материалния аспект на човешкото същество от гибел. Те се присъединиха към останалите като трети поток; те действаха отвън.
С трите потока, действащи заедно, част от материалния, минерален свят се превърна в това триделно човешко същество, съставено от материя или тяло, душа и дух. Всичко, което не можеше да бъде взето, защото потоците не бяха равни, наистина се превърна в пепел. Това е [днешната] луна. Тя е част от осмата сфера; пепел. В луната имаме символ, засега, на това, което първата дхиани би могла да постигне. Дейността на дхианичните духове, които са дали на човешкото същество неговата форма дотогава, е символизирана в луната. На еврейски езотеричен език те се наричат общо Яхве или Йехова, богът на макрокосмическата мъдрост, на формата. Затова Х. П. Блаватска го нарича лунен бог, бог на формата. В *езотеричния будизъм* на [А. П. Синет] луната се разглежда като част от осмата сфера. Тя е само част от нея, символ на това, което човешкото същество би било в осмата сфера. Яхве е елохимът на четвъртия кръг, господарят на изпълнената с мъдрост форма (четвъртият елохим).
От средата на четвъртия кръг, господарят на любовта е активен – Христос, любовта на света, вторият Логос. Господарят на формата, четвъртият елохим, е мъдростта, третият Логос. Йехова е духът на третия Логос. В духа, Христовият принцип, принципът на любовта, е започнал в средата на Лемурийската епоха. Луцифер се е намесил по същото време.
Трябва да разберем разликата между нетленните и нетленните неща. Гръцките скулптори например са създавали великолепни, славни произведения, но ще дойде време, когато всички те ще са загинали. Ако тези произведения бяха всички, бихме трябвало да кажем, че са нетленни. Всичко на физическия план е смъртно по този начин. Но фактът, че художниците работят на физическия план, означава нещо, което ще остане за духа на твореца, нещо, което не би съществувало, ако той не беше работил на физическия план. Възприемането на нещо, направено на по-нисш план, е способността на духа на по-висш план – това е еволюцията. Само чрез въплъщение човешките същества придобиват богатства в духа си, които иначе не биха имали. Това е, което означава нетленното за нетленното.
Скелетната система е най-минералният аспект на човешкото същество. Тя също така дава на физическите човешки същества в настоящето най-съвършената им форма. В бъдещата земна еволюция храносмилането, сърцето и т.н. ще бъдат все по-съвършени, но не и скелетната система. Това постепенно ще изчезне. Важно е да стоим здраво във физическия свят със своята скелетна система. Човешките същества ще могат да вземат със себе си това, в което са се превърнали чрез своята скелетна система.
Фактът, че костите на Христос не трябва да бъдат счупени, означава, че частта от него, която принадлежи на минералния свят, не трябва да бъде унищожена, трябва

да бъде оставена непокътната. Символите от мистериите тогава за първи път бяха преживени в света.

Превръщането на Христос в човешко същество е едно от най-важните космически събития в четвъртата подраса на петата коренна раса. Основателите на по-ранните религии са учили мъдрост; Христос учи на любов.
Подрасите на петата коренна раса
1-ва подраса: Индийци, *Раса на духовността*
2-ра подраса: Перси (зороастрийска религия), *расата на пламъците*
3-та подраса: халдейци, асирийци, вавилонци, египтяни, най-ранните гърци, римляни, келти. Зевс е останал от 2-ра подраса. Героите Херакъл, Тезей и Язон са слънчеви герои на третата подраса. *Расата на звездите* .
4-та подраса: По-късните гръцки и латински народи, *Расата на личността*
5-та подраса: Германските, англосаксонските народи, превръщащи личността в свободна личност, която завладява света; наречена *Расата на света* .
6-та подраса: *Славянската раса*
7-ма подраса: Американските народи.[53] *Расата на егоизма* .

Планетарна еволюция III

Има три термина, които искаме да разгледаме. Трябва да си представим, че всеки дух във вселената се състои от три принципа, както и човешкото същество. Не е нужно да знаем трите принципа за останалите духове, но те определено съществуват:

1. съзнателно осъзнаване
2. живот
3. форма.

Когато разгледаме същества, които съществуват на нашата Земя, откриваме, че всички те вземат формата си от минералния свят, както го наричаме. Няма друг формен принцип за човешкото същество в земния свят. Тази форма на минералния свят може да бъде издигната на по-високо ниво само чрез даване на живот. Една форма на живот може да получи център само чрез достигане на осъзнатост. Форма, живот и съзнателно осъзнаване са следователно трите принципа, които всяко същество притежава. Човешкото същество се състои от тяло, душа и дух. Знаем, че душата се простира в тялото, създавайки душевното тяло. То е изпълнено, така да се каже, с чувствителна душа. Висшият принцип винаги се интегрира в нисшия. Душата има съзнателно осъзнаване, защото духът се интегрира в духовната (или съзнателната) душа. Поради това човешкото същество има тройна природа – форма, живот и съзнателно осъзнаване.

Като представим различните духове в света пред въображението си, можем да ги разделим на три вида, използвайки следното определение:

тези, при които формата преобладава над другите две, животът и осъзнаването осъзнаването може да надделее над живота и формата

и трите могат да бъдат в равновесие.

За настоящия цикъл се позоваваме на

Духове, при които преобладава осъзнатостта – „дхяни“. Те имат мощен съзнателен ум.

Духове, при които съзнателното осъзнаване, животът и формата са в равновесие – наричани „субстанции“ в езотерични термини.

Духове, където формата е преобладаваща – „елементалите“.[55]

За „субстанциите“ съществува известна връзка между дхиани и елементали. Човешките същества са били в състояние на субстанция, когато са излезли от състоянието на елементалния дух и са се комбинирали с душата. По това време те са били просто модели или форми. По това време човешките същества са били красиво светещи кълба, с души, носещи се около тях. Те са били „субстанция“ в средата на Лемурийската епоха. Днес те са преминали отвъд нивото на битие просто на ниво „субстанция“. Те са в процес на дхианска еволюция. В езотерични

термини принципът, който е бил готов да завладее тези тела в Лемурийската епоха, се нарича „човешки“.
Сега се питаме: Какво са способни да правят тези три вида духове? Първо, нека разгледаме същества, при които преобладава съзнателното осъзнаване. Тяхното съзнателно осъзнаване е по-всеобхватно от собствения им живот и собствената им форма. Следователно те са способни да имат власт над друг живот и други форми. В християнските езотерични термини такива духове се наричат ангели на орбиталните периоди. Какво прави една планета способна да обикаля около Слънцето? Фактът, че тя има ангел на орбиталния период, който е способен да я движи в орбита. Това са планетарните дхяни или духове. Следователно Земята има свой собствен ангел на орбиталния период, своя Земен дхян. Нека ви напомня за „Земния дух“ във „ *Фауст“* на Гьоте . Неговото тяло е цялата астрална материя на Земята.[56]
Човешкото същество е в процес на превръщане в планетарен дух. В момента то е образ на божеството само в минерални термини, защото все още трябва да развие своята астрална, рупа-ментална и арупа-ментална природа. След това, в края на седмия кръг, то може да стане ангел на орбиталния период. Най-висшият от дхян чоханите ще му каже: „Всички животни и растения са дадени на твоя грижа.“ Това ще се случи на 7-ия ден от сътворението. Тогава човешкото същество ще бъде дхян чохан, дхяничен космически дух (чохан = космически дух).
Второ, духовете, в които формата, животът и съзнателното осъзнаване са в равновесие, имат власт над формата и самите те се ръководят от своето съзнателно осъзнаване. Духовете от този вид, които познаваме, са човешки същества, които са на определено ниво. Те продължават да се развиват и да се освобождават все повече и повече от контрола на своята форма, на своята по-нисша природа. Те се стремят да постигнат нещо по-висше, което е осъзнаване.
Трето, при елементарните духове формата е по-могъща от живота и съзнателното осъзнаване и следователно тяхната форма трябва да бъде контролирана от съзнателното осъзнаване и от живота. Те са пълната противоположност на дхианичните духове. Те могат да контролират повече от просто формата и живота си. При елементарните духове формата е по-всеобхватна от живота и съзнателното осъзнаване. Следователно те се нуждаят от различен живот и различно съзнателно осъзнаване, за да контролират формата си. Това означава, че елементарните духове трябва да се установят в друг вид живот и друг вид съзнателно осъзнаване, за да могат да го използват за себе си. Следователно те забавят живота и съзнателното осъзнаване на другите. Следователно елементалите са духовете, които възпират еволюцията. Всички паразитни форми на живот се управляват от такива елементални духове. За нас, хората, тези форми на живот вече са се завършили според вида си в лунния период, поради което формата е преобладаваща в тях. Сега те са в упадък, като еволюцията им е в низходяща фаза.

Животните с външни скелети, например, са излезли отвъд еволюцията. Вътрешното им развитие се е разтворило и те се обграждат с рогов слой отвън (бръмбари, насекоми). Те се готвят да потънат в осмата сфера. Древната Луна също е имала осма сфера, спътникова Луна. Тези форми на живот са достигнали завършеност тогава, надхвърляйки еволюцията си, и сега са като презрели плодове. Паяците принадлежат към осмата сфера, например, а сред растенията - имелът. Затова Гьоте приписва света на паяците и мухите на Мефистофел.[57]Всичко паразитно е външно отражение на елементарни духове, живеещи на астралния план.
Преди това човешкото същество също е било елементарен дух. Не всичко, което е физическо в него, е предопределено да бъде изкупено. Остава пепел. Тази пепел, която остава там, винаги присъства в човешкото същество; поради нея човешкото същество е под влиянието на тези астрални елементали; елементарната природа, която върви с нея, се прилепва към него. Поради това човешкото същество винаги е свързано с принципа, който е враждебен на неговото развитие, възпрепятствайки го и нарушавайки го. Духовете, които се прилепват към човешкото същество, се наричат „ *Албен* “ в немската митология [елфи, спрайтове, гоблини, староанглийска *mære* ; преводач]. Те се появяват смътно в така наречените „кошмари“, сънища, в които човек си мисли, че дух седи на гърдите му. Когато получите астрални видения, първо виждате тези духове. („Обитателят на прага“ в „ *Занони* “ на Булвер Литън .)[58]Това е отражение на астралното познание на човешкото същество за неговата кобила, опитваща се да отблъсне врага, проекция на астрален дух в нас самите. Това е [по-малкият] пазител на прага. Някой, който не е способен да преодолее страха си от врага вътре в себе си, обикновено се връща обратно на портата на посвещението.
В по-висшата област на астралния план, [образът на] сфинкса трябва да бъде хвърлен в бездната, преди да можете да продължите напред. Човешкото същество, което трябва да се развива, се движи към този момент. Това е етап на развитие, през който хората не е необходимо да преминават по същия начин. Възможно е човек да бъде воден през него със завързани очи, така да се каже. Ако сте способни първо да издигнете моралната си природа на по-високо ниво, преди да получите астрално зрение, пазачът на прага ще изглежда по-малко страховит.
В атлантската раса, преди всичко туранци са се отдали на черната магия и са получили най-голямо запознаване със света на елементалите.
Окултните школи сега поставят основния акцент върху практикуването на добродетелта на предаността, на безкористността и върху моралното развитие, за да подготвят хората по-ефективно за борбата. Всички окултисти, които продължават да бъдат амбициозни, суетни или егоистични, опознават тези забавящи сили в еволюцията по наистина ужасяващ начин, като тези сили им влияят още по-силно. Трябва да обичаме учението, да бъдем скромни, смирени и всеотдайни, ако искаме

да сме сигурни, че ще победим. Еволюцията е забавена, задържана от елементарните духове, докато е ускорена от дхианичните духове.

Планетарна еволюция IV

Тъй като цялата еволюция следва три принципа – съзнателно осъзнаване, живот и форма – и всяко същество трябва да премине през тези три принципа многократно, трябва да знаем точно за какви нива на осъзнаване, живот или форма говорим. Можем да знаем нещо за седем от тях. Седемте нива на съзнателно осъзнаване са:
„Трансовото“ състояние на ума, известно още като „дълбок транс“;
Сън без сънища;
Сън, изпълнен със сънища
; Будно състояние или осъзнаване на обекти;
Психическо състояние или живот в образно осъзнаване;
Хиперпсихично състояние или живот в съзнателно осъзнаване;
Духовно състояние = самоосъзнато, всеобхватно осъзнаване.

Състоянието на транс е характерно универсално. То е най-цялостното осъзнаване що се отнася до обхвата, но е ограничено от полумрак. Това е най-слабото състояние на осъзнаване. Същество, живеещо на нашата Земя, което е поставено в това състояние на транс, би възприемало движенията на планетите, минералните форми, кристалните форми и т.н. Растителният, животинският и човешкият живот не биха съществували за този дух. Ако това състояние на транс бъде предизвикано, съществото е в състояние да вижда такива неща в космоса, но не и живота на физическите форми на живот. Ако в транс се влезе патологично, засегнатите индивиди започват да описват космически вериги и т.н.; понякога това е по объркан начин, но понякога те ще произведат някои много странни неща, които са много подобни на теософските учения. Това е широкообхватно универсално осъзнаване, но твърде слабо, за да възприеме действително живи, съзнателни форми на живот.
Второто състояние е това, което наричаме „сън без сънища“. Начинът, по който човешките същества преминават през състоянието на сън, като цяло е толкова тъмен, че повечето от тях чувстват, че са безсъзнателни в него. То е по-малко тъмен от първото състояние, но по-тясно. Хората, които преминават през него, съзнателно възприемат какво се случва в минералния и растителния свят, но животинският свят и т.н., светът на вътрешните реакции и мисли, не съществува за тях. Сомнамбулите от тази степен създават необикновени рисунки на арабески в това състояние, но не са способни да чертаят космически системи.
Третото състояние е това на съня, изпълнен със сънища, което ни е познато. Обикновено не знаем нищо за каквато и да е връзка между сънищата ни и случващото се в космоса. Състоянието не е всеобхватно, а отразява неорганичния свят и минералната, растителната и животинската природа. За някой, който не се е развил по-нататък, в такива сънища често ще се появяват отражения на собствените му страсти, на животинската му природа.
В четвъртото състояние, будното състояние, което е най-тясното, но и най-ясното, ние възприемаме минералния свят, растенията, животните и хората, но само във

външната им форма; не закона, не вътрешния отклик. Това е нещо, което хората трябва да изградят сами в будно състояние, водени от външния жест.
В по-засилените състояния на осъзнатост се запазва ярката яснота на физическото осъзнаване. Петото състояние, психическото осъзнаване, се простира през астралния свят, където чувствата се възприемат директно. По този начин не само ще видите намръщеното лице на някого, но и директно ще възприемете неговите чувства. Шестото състояние е хиперпсихичното състояние на осъзнатост. Тук човешките същества възприемат цялата кама, а освен това и всичко, което живее. Те виждат принципа на растежа и на самия живот. Седмото състояние е духовното осъзнаване. В него човешките същества възприемат всичко, което се случва в космоса, с ярко, ясно съзнателно осъзнаване.
След това имаме и седемте етапа в еволюцията на живота. Те са:
Първият елементарен свят
Вторият елементарен свят
Третият елементарен свят
Минералният свят
Растителният свят
Животинският свят
Човешкият свят
За да характеризираме тези етапи по начин, подобен на използвания за съзнателния ум по-горе, можем да кажем следното.
Първият елементарен свят е най-субективен. Вторият е по-малко субективен. Третият - още по-малко. Всъщност ние сме в състояние да различим три степени на субективност в трите елементарни свята. Там, където той започва да бъде обективен, т.е. действа по такъв начин, че действа не само отвътре навън, но и се вижда отвън, той се превръща в минерален свят. В случая на първия елементарен свят, съществуването се проявява във външни термини. В случая на втория елементарен свят, животът се проявява във външни термини. В случая на третия елементарен свят, чувствителността или осъзнатостта се проявява във външни термини. В случая на четвъртото състояние, което е минералният свят, съществуването е станало обективно (4-то ниво на живот). Растителният свят: животът е станал обективен (5-то ниво на живот). Животинският свят: чувствителността и осъзнатостта са станали обективни (6-то ниво на живот). В човешкия свят и трите степени стават обективни (7-мо ниво на живот). Съзнателното осъзнаване и Азът тогава са навлезли изцяло в обективност.
По този начин животът еволюира през седемте свята. Формата също преминава през седем етапа, както следва.
1. Арупичната форма, която е форма в най-ранния си потенциал, когато тя все още не е действителна форма, но вече има стремеж да се разгърне навън.
2. Рупичната форма, която е духовната форма, само с намек за външна форма.
3. Астралната форма започва да бъде видима външно.

4. Физическата форма.
5. Пластичната форма, която вече не е твърда, а се усеща отвътре, с живот, тласкан навън, във формата.
6. Интелектуалната форма, която е станала още по-мобилна, с дух, тласкан навън.
7. Архетипната, оригинална форма. Тази форма е напълно в контрол над себе си, изцяло подвижна сама по себе си. Всичко се разгръща навън; тя може да конфигурира всичко; тя е активна.

Ако сега искаме да разгледаме еволюцията на дадено същество, трябва да сме наясно, че то трябва да премине през всички етапи на съзнателно осъзнаване, живот и форма и че това се случва по следния начин.

Всяко същество трябва да премине през седемте етапа на съзнателно осъзнаване. Всеки етап от това състояние на съзнанието в различните форми, които приема, се нарича „планетна система“ в теософските учебници. Едно същество преминава през планетарна система, което означава, че то се метаморфозира през тези седем състояния на осъзнаване. Човешкото същество сега преминава през етапа на будно съзнание. Това е известно като „земно състояние“. Преди това то е преминало през състоянието на сънливо съзнание. Това е било на етапа на лунната еволюция. Това се изразява с думи като: Човешкото същество е завършило лунния етап в своята еволюция.

Човешките същества трябва да преминат през всички сфери на живота във всяко състояние на съзнателно осъзнаване. На Луната те са преминали през първия, втория и третия елементален свят, а през останалите четири свята - в сънуващо съзнание. На Земята те трябва да преминат през седемте етапа на живота. В момента хората са в планетарната система на Земята, което означава в будно състояние, в средния етап на живота и в минералния свят. По форма хората сега са физически (четвърта сфера или четвърта форма на състояние); по отношение на живота те са минерални (четвърти кръг); по отношение на съзнателното осъзнаване, будни (четвърта планетарна система). „Кръг“ означава преминаването на същество през една от сферите на живота. Всяка планетарна система има седем кръга. На Земята човешките същества са в своя четвърти кръг. В този кръг минералната еволюция ще бъде доведена до своето съвършенство, в петия кръг - растителна еволюция, в шестия - животинска еволюция - животинско ниво на осъзнаване, а в седмия кръг - човешка съзнателна осъзнатост. Всяко същество трябва да премине през всички форми във всеки от тези седем свята, приемайки всяка форма. Първо ще бъде арупично, след това рупично, астрално, физическо, пластично, интелектуално и накрая архетипно. Тези седем метаморфози на формата са били наричани седемте „глобуса“ в ранните дни на развитието на теософските учения:

арупична метаморфоза - първият глобус,
рупична метаморфоза - вторият глобус,
астрална метаморфоза - третият глобус,
физическа метаморфоза - четвъртият глобус,

пластична метаморфоза - петият глобус,
интелектуална метаморфоза - шестият глобус,
архетипна метаморфоза - седмият глобус.

Тези седем глобуса всъщност не са отделни глобуси; обективният процес не е такъв, че човек да напусне един глобус и да отиде на друг. Заедно те образуват сфера, в която тези различни състояния на формата се проникват. Тази еволюция на състоянията на формата е била наричана „фазови състояния“ в по-ранната езотерична терминология. С това е свързано нещо, което може да се опише, като се следва следният начин на мислене.

Представете си същество с физически очи и също така, че всички тези състояния винаги присъстват в света. Докато човешките същества са на своето ниво, други същества са на различни етапи на еволюция. В езотерични термини това се нарича: Тук започва по-висша форма на пространство. Тази област се нарича област на проникновение на езотеричен език. Дори в астралния свят две същества са способни да се проникват. Трябва да развиете вътрешно чувство за тази област на проникновение, за начина, по който нашият свят е проникнат от друг. Физически виждаме само част от космоса, част от цялото. От тази гледна точка видимо небесно тяло е това, което е в четвъртото състояние на форма, във фазата на физическата форма; по отношение на живота това е минералният свят.

Физическата видимост възниква постепенно, от арупичната форма надолу, и след това постепенно изчезва отново, докато се приближаваме към архетипната форма. Затова наричаме тези състояния на формата „фази“. Земята е преминала през арупично, рупично и астрално състояние, преди да стане физически видима. След физичес

Планетарна еволюция III

Има три термина, които искаме да разгледаме. Трябва да си представим, че всеки дух във вселената се състои от три принципа, както и човешкото същество. Не е нужно да знаем трите принципа за останалите духове, но те определено съществуват:

1. съзнателно осъзнаване
2. живот
3. форма.

Когато разгледаме съществата, които съществуват на нашата Земя, откриваме, че всички те вземат формата си от минералния свят, както го наричаме. Няма друг формен принцип за човешкото същество в земния свят. Тази форма на минералния свят може да бъде издигната на по-високо ниво само чрез даване на живот. Една форма на живот може да получи център само чрез достигане на осъзнатост. Форма, живот и съзнателно осъзнаване са следователно трите принципа, които всяко същество притежава. Човешкото същество се състои от тяло, душа и дух. Знаем, че душата се простира в тялото, създавайки душевното тяло. То е изпълнено,

така да се каже, с чувствителна душа. Висшият принцип винаги се интегрира в нисшия. Душата има съзнателно осъзнаване, защото духът се интегрира в духовната (или съзнателната) душа. Поради това човешкото същество има тройна природа – форма, живот и съзнателно осъзнаване.
Като представим различните духове в света пред въображението си, можем да ги разделим на три вида, използвайки следното определение:
тези, при които формата преобладава над другите две, животът и осъзнаването осъзнаването може да надделее над живота и формата
и трите могат да бъдат в равновесие.
За настоящия цикъл се позоваваме на
Духове, при които преобладава осъзнатостта – „дхяни“. Те имат мощен съзнателен ум.
Духове, при които съзнателното осъзнаване, животът и формата са в равновесие – наричани „субстанции“ в езотерични термини.
Духове, където формата е преобладаваща – „елементалите“.[55]
За „субстанциите“ съществува известна връзка между дхиани и елементали. Човешките същества са били в състояние на субстанция, когато са излезли от състоянието на елементалния дух и са се комбинирали с душата. По това време те са били просто модели или форми. По това време човешките същества са били красиво светещи кълба, с души, носещи се около тях. Те са били „субстанция“ в средата на Лемурийската епоха. Днес те са преминали отвъд нивото на битие просто на ниво „субстанция“. Те са в процес на дхианска еволюция. В езотерични термини принципът, който е бил готов да завладее тези тела в Лемурийската епоха, се нарича „човешки“.
Сега се питаме: Какво са способни да правят тези три вида духове? Първо, нека разгледаме същества, при които преобладава съзнателното осъзнаване. Тяхното съзнателно осъзнаване е по-всеобхватно от собствения им живот и собствената им форма. Следователно те са способни да имат власт над друг живот и други форми. В християнските езотерични термини такива духове се наричат ангели на орбиталните периоди. Какво прави една планета способна да обикаля около Слънцето? Фактът, че тя има ангел на орбиталния период, който е способен да я движи в орбита. Това са планетарните дхяни или духове. Следователно Земята има свой собствен ангел на орбиталния период, своя Земен дхян. Нека ви напомня за „Земния дух“ във „ *Фауст*“ на Гьоте . Неговото тяло е цялата астрална материя на Земята.[56]
Човешкото същество е в процес на превръщане в планетарен дух. В момента то е образ на божеството само в минерални термини, защото все още трябва да развие своята астрална, рупа-ментална и арупа-ментална природа. След това, в края на седмия кръг, то може да стане ангел на орбиталния период. Най-висшият от дхян чоханите ще му каже: „Всички животни и растения са дадени на твоя грижа.“ Това

ще се случи на 7-ия ден от сътворението. Тогава човешкото същество ще бъде дхян чохан, дхяничен космически дух (чохан = космически дух).
Второ, духовете, в които формата, животът и съзнателното осъзнаване са в равновесие, имат власт над формата и самите те се ръководят от своето съзнателно осъзнаване. Духовете от този вид, които познаваме, са човешки същества, които са на определено ниво. Те продължават да се развиват и да се освобождават все повече и повече от контрола на своята форма, на своята по-нисша природа. Те се стремят да постигнат нещо по-висше, което е осъзнаване.
Трето, при елементарните духове формата е по-могъща от живота и съзнателното осъзнаване и следователно тяхната форма трябва да бъде контролирана от съзнателното осъзнаване и от живота. Те са пълната противоположност на дхианичните духове. Те могат да контролират повече от просто формата и живота си. При елементарните духове формата е по-всеобхватна от живота и съзнателното осъзнаване. Следователно те се нуждаят от различен живот и различно съзнателно осъзнаване, за да контролират формата си. Това означава, че елементарните духове трябва да се установят в друг вид живот и друг вид съзнателно осъзнаване, за да могат да го използват за себе си. Следователно те забавят живота и съзнателното осъзнаване на другите. Следователно елементалите са духовете, които възпират еволюцията. Всички паразитни форми на живот се управляват от такива елементални духове. За нас, хората, тези форми на живот вече са се завършили според вида си в лунния период, поради което формата е преобладаваща в тях. Сега те са в упадък, като еволюцията им е в низходяща фаза.
Животните с външни скелети, например, са излезли отвъд еволюцията. Вътрешното им развитие се е разтворило и те се обграждат с рогов слой отвън (бръмбари, насекоми). Те се готвят да потънат в осмата сфера. Древната Луна също е имала осма сфера, спътникова Луна. Тези форми на живот са достигнали завършеност тогава, надхвърляйки еволюцията си, и сега са като презрели плодове. Паяците принадлежат към осмата сфера, например, а сред растенията - имелът. Затова Гьоте приписва света на паяците и мухите на Мефистофел.[57]Всичко паразитно е външно отражение на елементарни духове, живеещи на астралния план.
Преди това човешкото същество също е било елементарен дух. Не всичко, което е физическо в него, е предопределено да бъде изкупено. Остава пепел. Тази пепел, която остава там, винаги присъства в човешкото същество; поради нея човешкото същество е под влиянието на тези астрални елементали; елементарната природа, която върви с нея, се прилепва към него. Поради това човешкото същество винаги е свързано с принципа, който е враждебен на неговото развитие, възпрепятствайки го и нарушавайки го. Духовете, които се прилепват към човешкото същество, се наричат „ *Албен* “ в немската митология [елфи, спрайтове, гоблини, староанглийска *mære* ; преводач]. Те се появяват смътно в така наречените „кошмари“, сънища, в които човек си мисли, че дух седи на гърдите му. Когато

получите астрални видения, първо виждате тези духове. („Обитателят на прага“ в „ *Занони* “ на Булвер Литън .)[58]Това е отражение на астралното познание на човешкото същество за неговата кобила, опитваща се да отблъсне врага, проекция на астрален дух в нас самите. Това е [по-малкият] пазител на прага. Някой, който не е способен да преодолее страха си от врага вътре в себе си, обикновено се връща обратно на портата на посвещението.
В по-висшата област на астралния план, [образът на] сфинкса трябва да бъде хвърлен в бездната, преди да можете да продължите напред. Човешкото същество, което трябва да се развива, се движи към този момент. Това е етап на развитие, през който хората не е необходимо да преминават по същия начин. Възможно е човек да бъде воден през него със завързани очи, така да се каже. Ако сте способни първо да издигнете моралната си природа на по-високо ниво, преди да получите астрално зрение, пазачът на прага ще изглежда по-малко страховит.
В атлантската раса, преди всичко туранци са се отдали на черната магия и са получили най-голямо запознаване със света на елементалите.
Окултните школи сега поставят основния акцент върху практикуването на добродетелта на предаността, на безкористността и върху моралното развитие, за да подготвят хората по-ефективно за борбата. Всички окултисти, които продължават да бъдат амбициозни, суетни или егоистични, опознават тези забавящи сили в еволюцията по наистина ужасяващ начин, като тези сили им влияят още по-силно. Трябва да обичаме учението, да бъдем скромни, смирени и всеотдайни, ако искаме да сме сигурни, че ще победим. Еволюцията е забавена, задържана от елементарните духове, докато е ускорена от дхианичните духове.
което състояние тя ще премине през пластичното, интелектуалното и архетипното състояние.
На физически план съществува окултна връзка между тези фази на формата и фазите на Луната. Преминаването през седемте фази на формата от арупичното до архетипното състояние следователно се нарича „космически месец“, въпреки че терминът не се използва във всички езотерични езици. Преминаването през всички състояния на съзнателно осъзнаване се нарича „космическа година“. Между космическия ден (цикъл на формата) и космическата година (цикъл на съзнателното осъзнаване) се намира космическият месец (жизнените състояния). Той е по-дълъг от космическия месец и по-кратък от космическата година.
В езотерични термини съзнателното осъзнаване е „Слънцето“, формата „Луната“, животът за нас сега е „Земята“. Състоянието на съзнателно осъзнаване отнема най-много време, жизненото състояние отнема по-малко време, а формално състояние е най-малко дълго. Всяко жизнено състояние трябва да премине през всичките седем формални състояния. От арупа до архетипно състояние то преминава първо в първия елементарен свят, след това във втория и третия елементарен свят и така нататък. По този начин преминава през седем пъти по седем последователни

метаморфози на живота – това са седемте кръга, всеки от които преминава през седем метаморфози. Седем пъти по седем метаморфози или 49, през които всяко същество трябва да премине: 49 на Земята, 49 на Луната, следователно по 49 на седем планетарни системи, т.е. 7 пъти по 49 = 343 (сумата от цифрите = 10). Тези 343 състояния съставляват една космическа година.[59]Сега сме в четвъртата планетарна система (четвърто състояние на съзнателно осъзнаване, будно съзнание). Намираме се на Земята, преминавайки през четвъртата сфера на живота, четвъртия кръг, минералния свят. Минералният свят е достигнал четвъртата сфера, тоест четвъртата фаза на формата, която е физическата фаза. Той ще достигне съвършенство в този кръг, което също означава, че човешкото физическо тяло в неговите минерални аспекти ще достигне съвършенство в този кръг. След завършване на всичките 343 състояния, човешкото същество ще бъде това, което наричаме „бог“. Това не е върховният бог, а „третият Логос“, който всъщност е Логосът на формата, когато е преминал през 343-те метаморфози. Това е форма в най-напредналия си етап. Тези различни конфигурации на съзнателно осъзнаване са форма отново на по-висш план. Замислени като цяло, тези 343 форми са по този начин третият Логос. Вторият Логос ще представлява живота в най-висшия му етап, а първият Логос - съзнателното осъзнаване в най-висшия му етап. За езотеричните ученици етапите на формата са представени в цветове и знаци, етапите на живота - в звуци, животът - звучене. Във физическия свят не съществуват характеризиращи знаци за етапите на съзнателно осъзнаване.

Планетарна еволюция IV

Тъй като цялата еволюция следва три принципа – съзнателно осъзнаване, живот и форма – и всяко същество трябва да премине през тези три принципа многократно, трябва да знаем точно за какви нива на осъзнаване, живот или форма говорим. Можем да знаем нещо за седем от тях. Седемте нива на съзнателно осъзнаване са:
„Трансовото“ състояние на ума, известно още като „дълбок транс“;
Сън без сънища;
Сън, изпълнен със сънища
; Будно състояние или осъзнаване на обекти;
Психическо състояние или живот в образно осъзнаване;
Хиперпсихично състояние или живот в съзнателно осъзнаване;
Духовно състояние = самоосъзнато, всеобхватно осъзнаване.

Състоянието на транс е характерно универсално. То е най-цялостното осъзнаване що се отнася до обхвата, но е ограничено от полумрак. Това е най-слабото състояние на осъзнаване. Същество, живеещо на нашата Земя, което е поставено в това състояние на транс, би възприемало движенията на планетите, минералните форми, кристалните форми и т.н. Растителният, животинският и човешкият живот не биха съществували за този дух. Ако това състояние на транс бъде предизвикано, съществото е в състояние да вижда такива неща в космоса, но не и живота на физическите форми на живот. Ако в транс се влезе патологично, засегнатите индивиди започват да описват космически вериги и т.н.; понякога това е по объркан начин, но понякога те ще произведат някои много странни неща, които са много подобни на теософските учения. Това е широкообхватно универсално осъзнаване, но твърде слабо, за да възприеме действително живи, съзнателни форми на живот.
Второто състояние е това, което наричаме „сън без сънища“. Начинът, по който човешките същества преминават през състоянието на сън, като цяло е толкова тъмен, че повечето от тях чувстват, че са безсъзнателни в него. То е по-малко тъмен от първото състояние, но по-тясно. Хората, които преминават през него, съзнателно възприемат какво се случва в минералния и растителния свят, но животинският свят и т.н., светът на вътрешните реакции и мисли, не съществува за тях. Сомнамбулите от тази степен създават необикновени рисунки на арабески в това състояние, но не са способни да чертаят космически системи.
Третото състояние е това на съня, изпълнен със сънища, което ни е познато. Обикновено не знаем нищо за каквато и да е връзка между сънищата ни и случващото се в космоса. Състоянието не е всеобхватно, а отразява неорганичния свят и минералната, растителната и животинската природа. За някой, който не се е развил по-нататък, в такива сънища често ще се появяват отражения на собствените му страсти, на животинската му природа.
В четвъртото състояние, будното състояние, което е най-тясното, но и най-ясното, ние възприемаме минералния свят, растенията, животните и хората, но само във

външната им форма; не закона, не вътрешния отклик. Това е нещо, което хората трябва да изградят сами в будно състояние, водени от външния жест.
В по-засилените състояния на осъзнатост се запазва ярката яснота на физическото осъзнаване. Петото състояние, психическото осъзнаване, се простира през астралния свят, където чувствата се възприемат директно. По този начин не само ще видите намръщеното лице на някого, но и директно ще възприемете неговите чувства. Шестото състояние е хиперпсихичното състояние на осъзнатост. Тук човешките същества възприемат цялата кама, а освен това и всичко, което живее. Те виждат принципа на растежа и на самия живот. Седмото състояние е духовното осъзнаване. В него човешките същества възприемат всичко, което се случва в космоса, с ярко, ясно съзнателно осъзнаване.
След това имаме и седемте етапа в еволюцията на живота. Те са:
Първият елементарен свят
Вторият елементарен свят
Третият елементарен свят
Минералният свят
Растителният свят
Животинският свят
Човешкият свят
За да характеризираме тези етапи по начин, подобен на използвания за съзнателния ум по-горе, можем да кажем следното.
Първият елементарен свят е най-субективен. Вторият е по-малко субективен. Третият - още по-малко. Всъщност ние сме в състояние да различим три степени на субективност в трите елементарни свята. Там, където той започва да бъде обективен, т.е. действа по такъв начин, че действа не само отвътре навън, но и се вижда отвън, той се превръща в минерален свят. В случая на първия елементарен свят, съществуването се проявява във външни термини. В случая на втория елементарен свят, животът се проявява във външни термини. В случая на третия елементарен свят, чувствителността или осъзнатостта се проявява във външни термини. В случая на четвъртото състояние, което е минералният свят, съществуването е станало обективно (4-то ниво на живот). Растителният свят: животът е станал обективен (5-то ниво на живот). Животинският свят: чувствителността и осъзнатостта са станали обективни (6-то ниво на живот). В човешкия свят и трите степени стават обективни (7-мо ниво на живот). Съзнателното осъзнаване и Азът тогава са навлезли изцяло в обективност.
По този начин животът еволюира през седемте свята. Формата също преминава през седем етапа, както следва.
1. Арупичната форма, която е форма в най-ранния си потенциал, когато тя все още не е действителна форма, но вече има стремеж да се разгърне навън.
2. Рупичната форма, която е духовната форма, само с намек за външна форма.
3. Астралната форма започва да бъде видима външно.

4. Физическата форма.
5. Пластичната форма, която вече не е твърда, а се усеща отвътре, с живот, тласкан навън, във формата.
6. Интелектуалната форма, която е станала още по-мобилна, с дух, тласкан навън.
7. Архетипната, оригинална форма. Тази форма е напълно в контрол над себе си, изцяло подвижна сама по себе си. Всичко се разгръща навън; тя може да конфигурира всичко; тя е активна.

Ако сега искаме да разгледаме еволюцията на дадено същество, трябва да сме наясно, че то трябва да премине през всички етапи на съзнателно осъзнаване, живот и форма и че това се случва по следния начин.

Всяко същество трябва да премине през седемте етапа на съзнателно осъзнаване. Всеки етап от това състояние на съзнанието в различните форми, които приема, се нарича „планетна система“ в теософските учебници. Едно същество преминава през планетарна система, което означава, че то се метаморфозира през тези седем състояния на осъзнаване. Човешкото същество сега преминава през етапа на будно съзнание. Това е известно като „земно състояние“. Преди това то е преминало през състоянието на сънливо съзнание. Това е било на етапа на лунната еволюция. Това се изразява с думи като: Човешкото същество е завършило лунния етап в своята еволюция.

Човешките същества трябва да преминат през всички сфери на живота във всяко състояние на съзнателно осъзнаване. На Луната те са преминали през първия, втория и третия елементален свят, а през останалите четири свята - в сънуващо съзнание. На Земята те трябва да преминат през седемте етапа на живота. В момента хората са в планетарната система на Земята, което означава в будно състояние, в средния етап на живота и в минералния свят. По форма хората сега са физически (четвърта сфера или четвърта форма на състояние); по отношение на живота те са минерални (четвърти кръг); по отношение на съзнателното осъзнаване, будни (четвърта планетарна система). „Кръг“ означава преминаването на същество през една от сферите на живота. Всяка планетарна система има седем кръга. На Земята човешките същества са в своя четвърти кръг. В този кръг минералната еволюция ще бъде доведена до своето съвършенство, в петия кръг - растителна еволюция, в шестия - животинска еволюция - животинско ниво на осъзнаване, а в седмия кръг - човешка съзнателна осъзнатост. Всяко същество трябва да премине през всички форми във всеки от тези седем свята, приемайки всяка форма. Първо ще бъде арупично, след това рупично, астрално, физическо, пластично, интелектуално и накрая архетипно. Тези седем метаморфози на формата са били наричани седемте „глобуса“ в ранните дни на развитието на теософските учения:

арупична метаморфоза - първият глобус,
рупична метаморфоза - вторият глобус,
астрална метаморфоза - третият глобус,
физическа метаморфоза - четвъртият глобус,

пластична метаморфоза - петият глобус,
интелектуална метаморфоза - шестият глобус,
архетипна метаморфоза - седмият глобус.

Тези седем глобуса всъщност не са отделни глобуси; обективният процес не е такъв, че човек да напусне един глобус и да отиде на друг. Заедно те образуват сфера, в която тези различни състояния на формата се проникват. Тази еволюция на състоянията на формата е била наричана „фазови състояния“ в по-ранната езотерична терминология. С това е свързано нещо, което може да се опише, като се следва следният начин на мислене.

Представете си същество с физически очи и също така, че всички тези състояния винаги присъстват в света. Докато човешките същества са на своето ниво, други същества са на различни етапи на еволюция. В езотерични термини това се нарича: Тук започва по-висша форма на пространство. Тази област се нарича област на проникновение на езотеричен език. Дори в астралния свят две същества са способни да се проникват. Трябва да развиете вътрешно чувство за тази област на проникновение, за начина, по който нашият свят е проникнат от друг. Физически виждаме само част от космоса, част от цялото. От тази гледна точка видимо небесно тяло е това, което е в четвъртото състояние на форма, във фазата на физическата форма; по отношение на живота това е минералният свят.

Физическата видимост възниква постепенно, от арупичната форма надолу, и след това постепенно изчезва отново, докато се приближаваме към архетипната форма. Затова наричаме тези състояния на формата „фази“. Земята е преминала през арупично, рупично и астрално състояние, преди да стане физически видима. След физическото състояние тя ще премине през пластичното, интелектуалното и архетипното състояние.

На физически план съществува окултна връзка между тези фази на формата и фазите на Луната. Преминаването през седемте фази на формата от арупичното до архетипното състояние следователно се нарича „космически месец“, въпреки че терминът не се използва във всички езотерични езици. Преминаването през всички състояния на съзнателно осъзнаване се нарича „космическа година“. Между космическия ден (цикъл на формата) и космическата година (цикъл на съзнателното осъзнаване) се намира космическият месец (жизнените състояния). Той е по-дълъг от космическия месец и по-кратък от космическата година.

В езотерични термини съзнателното осъзнаване е „Слънцето“, формата „Луната“, животът за нас сега е „Земята“. Състоянието на съзнателно осъзнаване отнема най-много време, жизненото състояние отнема по-малко време, а формално състояние е най-малко дълго. Всяко жизнено състояние трябва да премине през всичките седем формални състояния. От арупа до архетипно състояние то преминава първо в първия елементарен свят, след това във втория и третия елементарен свят и така нататък. По този начин преминава през седем пъти по седем последователни

метаморфози на живота – това са седемте кръга, всеки от които преминава през седем метаморфози. Седем пъти по седем метаморфози или 49, през които всяко същество трябва да премине: 49 на Земята, 49 на Луната, следователно по 49 на седем планетарни системи, т.е. 7 пъти по 49 = 343 (сумата от цифрите = 10). Тези 343 състояния съставляват една космическа година.[59]Сега сме в четвъртата планетарна система (четвърто състояние на съзнателно осъзнаване, будно съзнание). Намираме се на Земята, преминавайки през четвъртата сфера на живота, четвъртия кръг, минералния свят. Минералният свят е достигнал четвъртата сфера, тоест четвъртата фаза на формата, която е физическата фаза. Той ще достигне съвършенство в този кръг, което също означава, че човешкото физическо тяло в неговите минерални аспекти ще достигне съвършенство в този кръг. След завършване на всичките 343 състояния, човешкото същество ще бъде това, което наричаме „бог“. Това не е върховният бог, а „третият Логос“, който всъщност е Логосът на формата, когато е преминал през 343-те метаморфози. Това е форма в най-напредналия си етап. Тези различни конфигурации на съзнателно осъзнаване са форма отново на по-висш план. Замислени като цяло, тези 343 форми са по този начин третият Логос. Вторият Логос ще представлява живота в най-висшия му етап, а първият Логос - съзнателното осъзнаване в най-висшия му етап. За езотеричните ученици етапите на формата са представени в цветове и знаци, етапите на живота - в звуци, животът - звучене. Във физическия свят не съществуват характеризиращи знаци за етапите на съзнателно осъзнаване.

Планетарна еволюция V

Съзнателното осъзнаване на първата планета беше на ниво дълбок транс. То имаше най-широк хоризонт, но беше и най-слабо видимо. В това състояние човекът имаше общ поглед върху цялата планетарна система. На втората планета съзнателното осъзнаване беше на нивото на сън без сънища - малко по-ярко, но и по-тясно. На третата планета осъзнаването на ниво сън, изпълнено със сънища, беше отчетливо по-ярко и по-тясно. На нивото на сън без сънища човешките същества бяха способни да възприемат живота, а на нивото на сън, изпълнен със сънища, - и вътрешните чувства. Съзнателното осъзнаване на четвъртата планета е дневно съзнание, стеснено в най-голяма степен, но също така предопределено да възприема съзнателния аз в друг индивид. Това е най-ясното състояние на съзнателно осъзнаване. Психичното ниво на осъзнаване на петата планета ще бъде много по-ярко от сегашното ни. То ще се простира върху цялата астрална сфера. На шестата планета съзнателното осъзнаване ще бъде на хиперпсихичен етап. По-нисшият мисловен свят ще бъде открито видим за човешките същества. На седмата планета човечеството ще достигне духовния етап на съзнателно осъзнаване. Тогава висшият ментален свят ще се отвори пред тях. Всяка фаза на развитие в рамките на такова ниво на съзнателно осъзнаване се нарича „планета“ или „планетна еволюция“. Това обхваща еволюцията на съзнателното осъзнаване.

Следва преглед на еволюцията на живота. Всеки етап от осъзнаването трябва да премине през седем жизнени етапа, като това са първият, вторият и третият елементарен свят, минералният, растителният, животинският и човешкият свят. Всяка фаза на преминаване през жизнен етап се нарича „кръг“. По този начин имаме 7 кръга на всяка планета и общо на 7-те планети 49 метаморфози на живота.

Етапите на формата. Всеки жизнен етап трябва да премине през седем етапа на формата, формите на

1. арупичен
2. рупичен
3. астрален
4. физически
5. пластичен (физически подвижен - животът управлява формата)
6. интелектуален (не само подвижен, но може да бъде пронизан от мисълта)
7. архетипен (целият Аз е изложен на външния свят)

Тези етапи на развитие се наричат „глобуси“. Всеки етап има специфична функция. Нека разгледаме тези функции в случая с човешките същества.

Човешките същества първо преминават през седемте свята в седемте етапа на дълбоко трансово осъзнаване. На всяка планета най-плътният етап е средният (№ 25 в таблицата по-долу).

Така имаме първия елементарен свят в арупичния, рупичния, астралния, физическия, пластичния, интелектуалния и архетипен етапи; след това втория

елементарен свят в същите седем етапа и по същия начин третия елементарен свят. Имаме и минералния свят в етапните състояния. Тези сфери обаче са били само на етапа на зачатъци; в действителност е имало само един свят. Число 49 е човешкият свят в архетипен етап, като последна сфера в последния кръг – форма, живот, духовно осъзнаване.
Характерната физическа форма се преодолява в средата на 49-те етапа. Човешкото същество навлиза в еволюцията като универсален дух, който след това се превръща в отделен дух. Първо, индивидуална сфера се отделя от обща сфера. Тези индивидуални човешки сферы преминават през различните етапи на трансформация. Един от по-късните процеси на трансформация води до „етерното двойно тяло“. Този етап на първо отделяне от универсалното се нарича „съзнателно осъзнаване, слизащо в бездната“.[60]Достига се във физическия етап на първата планета. Преди това са преминали 24 етапа, а след това са последвали още 24. Средният етап, 25-ият, е най-плътният. Физическият потенциал за човешкото същество е възникнал като плътна физическа сфера. По това време Земята е била като етера или като консистенцията на светлината на сегашната ни Земя. Когато съзнанието е паднало в бездната, то е имало форма, подобна на черница.
На втората планета, в състояние на дълбок сън на осъзнатост (сън без сънища), човешкото същество се потапя в числа. Сферите, развити на първата планета, действат в определена регулярна хармония. Реликт от това второ състояние е, че химичните елементи не се комбинират в произволни числа. Цветовете и звуците са в ред, определен от дължините на вълните им. По този начин на втората планета откриваме ред, основан на мярка, число и тегло.
На първия етап (Сатурн) е съществувал само един свят; на втория етап (Слънце), когато човешкото същество се е потопило в числата, е станало възможно разделянето му на два свята. Възникнал е един свят, който е останал континуум чак до човешкото същество, и друг, съдържащ всичко, което не е било подходящо за развитие до човешкото същество. Това се е превърнало в отделен втори свят (потенциал за животински и растителен свят, по-нисшите форми на живот). Закон: Не е възможно да има по-високо развитие, освен ако нещо не е отделено и оставено на по-ниско ниво. Степента на развитие е била специфична и е дадена в този потенциал на първата планета. От него е следвал законът на живота. Това е законът за неравномерното, но пълно развитие - няма вземане без даване. Първото задължение на езотеричния ученик е да даде нещо обратно.
На третата планета се развил трети елемент – законът за избирателните афинитети. Хората развиват симпатия и антипатия един към друг. Този закон важи във всички светове, например в химията и в минералния свят. Това също така направило възможно развитието на нов свят. Развили се животинският, растителният и минералният свят. Човекът, какъвто го виждаме днес, все още не е съществувал по

това време. Тогава той все още е бил вид животно, на камично ниво. Духът все още не е бил влязъл в тялото.
На четвъртата планета, в будно съзнание, за някои същности се разви нов потенциал, така че те да не бъдат подчинени на закона за избирателния афинитет. Трябваше да дойде форма на живот, която отива по-далеч. Това беше раждане и смърт, които не са съществували преди. Тази форма на живот можеше да дойде само защото същностите вече не съществуваха изолирано, а бяха държани заедно от свръхсетивна нишка на живота. Отделните въплъщения бяха сякаш нанизани на памук. Същността ставаше многообразна във времето чрез раждане и смърт. Преди човешките същества бяха многообразни само в пространството. На третата планета (Луната) умножението се случваше чрез връзване и делене и всички живееха в симпатия и антипатия помежду си. Всичко, което се умножава чрез делене, следователно е безсмъртно в материален план. Поради това най-нисшите животни, монадите, са безсмъртни (според Вайсман).[62]Смъртта е възможна само когато съществува осеменяване, както и разделяне. Цената за раждането и смъртта е била, че съществата продължават да се разделят, като човешкото същество се развива за сметка на други същества. Поради това раждането и смъртта са били наложени и на всички останали същества, които нямат индивидуална карма. Човекът е трябвало да избута всеки от световете, които са били под него, с едно ниво надолу.
Раждането и смъртта са свързани с човешката карма. На следващата планета, човешкото същество, достигнало по-високо ниво на осъзнаване, ще осъзнава не само действието на кармата, но и ще има съзнателно осъзнаване за самата карма. Вътрешната му сила ще е нараснала до такава степен, че ще има волята да бъде своята карма. Той ще я носи във фигурата и физиономията си. Физиономията му ще разкрие какво се крие в астралното и менталното му тяло. Тогава ще се случи така, че някой, който е добър, ще бъде наистина възприеман като добър отвън, а някой, който е зъл, като зъл. Такива зли хора ще се срещат само сред онези, които са се обучавали в черна магия. Ще дойде великият съд, който ще раздели доброто от злото. Това ще се случи на петата планета. От петата планета нататък можем да говорим само за еволюцията на доброто.
На шестата планета всичко безсмислено ще бъде елиминирано с продължаването на еволюцията – всичко, което се оказва безсмислено и нелогично на по-нисшия ментален план. Тази шеста планета е планетата на Логоса, словото, защото то е словото, което дава смисъл.
На седмата планета ще преобладава напълно пречистено състояние. Планетите, които са съществували преди тях, ще са изпълнили своите функции и плодовете на това ще бъдат събрани. Това е състоянието на пълна хармония с Бога. Духът е присъствал през цялото време, когато човешкото тяло се е развивало и е преминавало през всички тези етапи. Първоначално той се е носил над тялото, а след това, в средата на Лемурийската епоха, се е обединил с тялото. Духът е

предназначен да събира опит на по-ниските планове чрез тялото. В гръцкото езотерично учение човешката душа е била сравнявана с пчела, събираща мед от планетарните еволюции, от падането в бездната на първата планета до състоянието на пълна хармония с Бога на седмата планета. По този начин изкуплението се случва през цялото време. Това, което е държано под магия в материята, се освобождава и изкупва. Човешките същества са събирали опит само от времето, когато са обитавали тялото. Преди това те са били архитектът, който е построил цялото него, за да го обитават.

По този начин човекът преминава през следния процес на еволюция.

I. Първи елементарен свят

1. арупичен
2. рупичен
3. астрален
4. физически
5. пластичен
6. интелектуален
7. архетипен

II. Втори елементарен свят

8. арупичен ... 14. архетипен

III. Трети елементален свят: 15. арупичен ... 21. архетипен

IV. Минерален свят: 22. арупов ... 28. архетипен

V. Растителен свят: 29. арупичен ... 35. архетипен

VI. Животински свят: 36. арупичен ... 42. архетипен

VII. Човешки свят: 43. арупичен ... 49. архетипен

25-то ниво, средното, винаги е най-дълбокото и най-плътното. Сега сме на четвъртата планета и на 25-то ниво, което означава в най-плътното състояние. На седмата планета, в седмия свят, човешкия свят, и седмата форма, която е архетипна, човешката еволюция ще достигне най-голямото си съвършенство. Тогава човешкото същество ще има своята архетипна форма, ще бъде истински богоподобно и човешко, с всеобхватно, духовно съзнателно осъзнаване.

Планетарна еволюция VI

Днес ще разгледаме еволюцията на нашата Земя по-специално. Първо, нека накратко обобщим това, което разглеждахме досега.

В земната еволюция ние сме на четвъртото ниво на съзнателно осъзнаване, тоест на четвъртата планета. Яркото дневно съзнателно осъзнаване се развива стъпка по стъпка през 49 етапа. Най-високото ниво на предходната планета, което беше Луната, беше съвършенството на високо развито осъзнаване на ниво сън. Това беше подобно на осъзнаването, което сега виждаме при най-високоразвитите животни. Физическото човешко същество – не човешкото същество на душата и духа, защото тогава то следваше друга линия на еволюция и едва по-късно щеше да се обедини с физическото – тогава беше способно да мисли по начина, по който осъзнаването на ниво сън на най-високоразвитите животни днес позволява. В началото на такъв еволюционен процес нашата най-съществена природа е тази, която има значение за начина, по който напредваме.

Животните, растенията и минералите са се развили по-рано от човека. Всичко, което след това се е развило по такъв начин, че да може да се развива по-нататък, е преминало в един вид семенно състояние с човека и чрез пралая. На Луната човешките семена са били достатъчно напреднали, за да развият капацитет за по-високо ниво на осъзнаване, подобно на сън. Животните са достигнали само смътно ниво, подобно на сън, растенията - още по-ниско, а минералите са били на още по-ниско ниво на осъзнаване. Всичко, което не е било подходящо за по-нататъшно развитие, е било изхвърлено като вид пепел. В следващия етап, еволюцията на Земята, са съществували семена за този вид хора, животни, растения и минерали. Това означава, че са съществували семена не само от човешкия свят, но и от животинския, растителния и минералния свят, които са били много различни от това, което познаваме като животни, растения и минерали днес. Минералите са били по-скоро в състояние, което се наблюдава днес при металите при изключително високи температури.

Формите, които се развиват стъпка по стъпка в нашата земна еволюция, не са идентични с животните, растенията и минералите от по-ранни времена. Те вече са били с една степен напред от това, което е било необходимо за Земята. Само човекът е намерил необходимите му условия на Земята. Следователно другите светове са се развили горе-долу като презрели плодове. Те не са могли да се вкоренят. Следователно тези същества не са наистина у дома си на самата Земя, а само в почвата, осигурена от същества, които са у дома си тук. Те са се превърнали в паразити. Лунните животни и растения са били свикнали да живеят в кама почва, бидейки изцяло в психическата сфера, и следователно са могли да намерят почва на Земята само когато там е съществувала кама. Така те са станали паразитни, като например имел, който е развил самостоятелен растеж на Луната, но не е могъл да

расте директно в почвата тук, на Земята. Това е била сила, която е имала своето оправдание на Луната, но не и на Земята. Това я е превърнало в сила, която забавя и влияе върху развитието на други растения. Следователно Сатана е господар на паразитите; той използва силите, които са паразитни. В германската митология бог Локи е бил враждебен към Балдер, бог на Земята. Всичко, което е дошло от лунния период, е било представено от Локи. Никой на Земята не е можел да навреди на Балдер, само този, който е дошъл от Луната. Затова Балдер е бил повален от имел, чиято сила е идвала от Луната.

Нашите животни, които еволюират, както и човекът, са развили скелетна система на Земята. Животните, които вече са завършили еволюцията си на Луната, не са имали скелетна система там. На Земята те са си създали екзоскелет - кора или черупка. Примери за това са бръмбарите, паякообразните и т.н. Те са дошли в земната еволюция от Луната. Всички форми на живот, които наистина следват земната еволюция, развиват ендоскелет. Ето защо се казва, че Ева е създадена от ребро. Така че на Земята е имало два потока, първо всичко, което може да се развие в животни, растения и минерали на Земята, и второ, човешки същества в стадия на семе.

Как протичаше висшето развитие на човешкото същество? За да притежава всичко, което по-късно би му позволило да достигне нивото на развитие, което му е било предопределено да достигне, човекът трябваше да елиминира всичко, което иначе би се развило чрез паразитно развитие. Той трябваше да развие тези три други свята до своя собствен.

Първата фаза е периодът от време, който в теософската литература се нарича „първи кръг“. В първия кръг човешкото същество е трябвало да създаде от себе си потенциала за физическия и земния минерален свят, във втория кръг - растителния свят, а в третия кръг - потенциала за животинския свят, защото това, от което тези светове са се развили, би му попречило да постигне това, което е успял да постигне само чрез дестилиране на човешката си природа. Едва в четвъртия кръг той се е освободил достатъчно от всички останали светове, за да бъде съд за духа, който се е носил около него и го е чакал. Едва в четвъртия кръг той се е развил дотолкова, че духът е успял да завладее това пречистено тяло. Той е бил все по-способен да се разпространява, оставяйки след себе си по пътя си като свои дарове минералния, растителния и животинския свят. Всяко по-висше развитие трябва да бъде платено, като се оставят зад гърба му други същества.

В четвъртия кръг човешкото същество се учи да управлява минералния свят чрез сетивата си. То използва неживия, минералния свят и ще напредва все повече и повече в това. Жизнените енергии на растителния свят все още не са под неговия съзнателен контрол. Атлантите са ги контролирали несъзнателно, инстинктивно. Атлантите също са създавали своите дирижабли несъзнателно. Задачата за втората половина на четвъртия кръг е да се излее духът съзнателно в неорганичния свят.

Това означава, че до края на четвъртия кръг минералният свят ще бъде постепенно абсорбиран от човешкото същество. То ще е трансформирало физически всичко физическо и минерално със своите мисловни форми. Неговата задача е да изкупи отново минералния свят, като влее своя ум и дух и го конфигурира чрез своя дух. Във втората половина на четвъртия кръг човешкото същество ще е преминало към контрол над астралния свят. На последната сфера, архетипната на четвъртия кръг, минералният свят ще бъде изцяло жив.
В първата половина на четвъртия кръг човешките същества най-накрая развиха способността да свържат сетивата си с минералния свят. Във втората половина на четвъртия кръг те ще изкупят минералния свят. Част от него обаче ще остане, като ще бъде елиминирана, тъй като не е по-полезна за човешките същества. Това създава „осмата сфера“, която не е по-полезна за човешката еволюция, а само за духове от по-висш вид. По-късно, когато се разтвори в космически прах, тя ще служи като материал за създаването на нови светове. Тя ще бъде поета от други еволюционни потоци; човешкото същество не може да я поеме за себе си. Първо имате еволюция, сътворение за външното, след това инволюция, когато нещата отново се поемат.
В петия кръг минералният свят ще е изчезнал. Той ще е бил изкупен. В първата половина на този кръг човешките същества ще развият висшите сетива, които ще им позволят да се отнасят към растителния свят по начина, по който сега се отнасят към минералния свят; те ще развият „растително мислене“. Тогава човешкото същество ще живее в пълно съзнание в Едемската градина. Гравитацията ще е изчезнала. Всичко ще се е метаморфозирало в растения. Във втората половина на петия кръг човешкото същество отново ще привлече целия растителен свят в себе си; то ще го изкупи, доколкото е в състояние да го изкупи. Тези светове, разбира се, са били отделени по-рано, за да помогнат на човечеството, тъй като са били излишни и са били пречка за човешката еволюция.
Същото ще се случи и с животинския свят в шестия кръг. Тогава човешкото същество ще бъде изцяло човек. В седмия кръг човешкото същество ще развие истинската си предназначена природа в своя атман – освободен от онези други светове, които е отхвърлил, тогава той ще развие своята собствена богоподобна природа. Всеки кръг е ден на сътворението [в библейския смисъл, превод]. Седмият кръг ще бъде седмият ден на сътворението, когато човекът става богоподобен и когато Бог може да си почине от трудовете си.
От средата на нашия собствен кръг, четвъртия, еволюцията ще трябва да поеме в друга посока. Минералният свят показва най-забележимо разделение. Човекът се свързва със света на материята, който става все по-плътно уплътнен, по изцяло външен начин. Минералите, растенията и животните са по-тясно свързани с околния свят, отколкото той самия. Силите в кристала живеят във вселената, без да претендират да бъдат специални или отделни. Той е част от цялото. Претенцията да

бъдеш отделен и различен ще става все по-силна на етапи. Човешкото същество е най-отделно и само по себе си, нещо, което се е случило най-вече в средата на лемурийската раса за човешкото същество. За духа е създаден дом. След това духът се е обединил с човешкото същество. И докато духът е работил, за да се появи отново, човешките същества са започнали да се интегрират отново в този свят, правейки го чрез общност. Първо те са трябвало да установят отделна идентичност; след това са развили общности в духа, братство. Това, което е било симпатия и антипатия на ниво кама, сега се превръща в сила на привличане по избор. Развива се съзнателно избрано братство. Някой, принадлежащ към ложа на братята, вече не познава разделението, което другите познават; Той не се отделя от своята група, а се интегрира в нея с пълно осъзнаване. Съзнателното осъзнаване на един адепт почива в неговото братство или група. Духовете, които са достигнали определено ниво с това, се наричат дхианични духове, великите творчески енергии. Ложите на братството се развиват в дхианични духове. Дхианичните духове са като колекции от клетки. Братската ложа на адептите ще се разглежда като дхианичен дух. Еволюцията отново носи обогатяване тук. Важен момент се намира в средата на четвъртия кръг: Човешките духове започват да се обединяват в братство, за да развият дхианичен дух.
Следователно, ние усещаме, че има огромна разлика между първата и втората половина на един кръг. В първата половина човешкото същество развива органите, чрез които се протяга навън. Във втората половина то отново привлича тези органи в себе си. Първата половина е предназначена да го подготви за това отдръпване. Във втората половина на кръга всеки дух ще намери изкупление за свой собствен вид живот, на подходящото ниво. „Кръг“ е също „цикъл“ в езотеричната терминология. Във всеки цикъл еволюцията протича от арупичното към архетипното. Това е известно като „епицикъл“ [= глобуси]. По този начин само във втората половина на цикъл или кръг едно същество може да събере карма, защото тогава ще започне да бъде активно. Следователно кармичното развитие на едно същество ще има значение по-специално на нивото, където то се развива в момента.
Съществуват духове, които ръководят физическата еволюция от по-висши планове. Тяхната най-ниска форма на еволюция се случва в астралната материя. Всяка нация, всяка раса, всяко племе имат обща астрална материя, която е материалът, в който се въплъщава духът на нацията. Духът на една нация винаги е малко по-напред от отделните членове на нацията в своето развитие. От средата на цикъла нататък той е способен да събира карма. Ние помагаме за създаването на кармата на нацията, расата и т.н. Това е известно като „колективна карма“, нещо много реално. Резултатът е, че духовете, които са едно ниво по-напред, също ще имат карма. Международните начинания принадлежат на още по-всеобхватен дух, който обхваща целия астрален материал на Земята. Физическата Земя е и физическото

тяло за този дух на Земята, планетарния Логос, който, ако се издигнем до него, означава кармата за цялата Земна еволюция. Международните начинания са първата стъпка към великото единство, което ще имаме на арупичния план. Теософите живеят с идеята за тази велика всеобхватност, тази концентрация в една точка.

Планетарна еволюция VII

Разглеждахме влиянията, на които е подложен човекът на физически план. Еволюцията в глобусите се насочва към физическия план. Човешкото същество, което сега е на минерално ниво, е трябвало да премине през предходните етапи, за да се подготви за съществуването си на физическия план. Във всяка област или на всеки план трябва да обърнем внимание на важната част. В момента разглеждаме самото човешко същество.

В седемте последователни състояния на първата планета (Сатурн) той е бил доста несъвършен, вид черница, прогресивно развиваща се форма. Първа планета: Съзнателно осъзнаване, слизащо в бездната. В човешката еволюция са участвали духове, които вече са преминали през свои собствени еволюции и са станали дхианични, каквото човешкото същество ще бъде едва до края на 343-те етапа. Тези духове са придобили всякакви сили и енергии.

Човешките същества *приемат* през първата половина на цикъла; през втората половина те връщат това, което са взели. В първата половина на един цикъл минералният свят е бил отделен по този начин, тъй като е бил пречка за човешките същества. Тогава те са използвали за себе си цялата енергия, която иначе би послужила за по-нататъшното развитие на минералния свят; по-късно те отново са абсорбирали този свят. Във втората половина на цикъла човешките същества по този начин изкупват минералния свят, метаморфозирайки го. След това те дават на минералния свят постиженията на собствената си еволюция, след като първо са отделили този свят. Абсолютно всичко в човешката еволюция е подложено на метаморфозата на вземане и даване. Това определя нашите етични нагласи в най-висока степен. Всичко, което правим свое, може да бъде взето само за да може да бъде върнато отново по-късно.

Дхианичните духове са преминали през етапа на приемане в по-ранен етап от своята еволюция. Това ги прави даващи духове на Земята. От самото начало те са били създатели, водачи и са въвеждали ред. Когато черницата (Сатурн) се е разделила на много кълба, тези дхианични духове е трябвало да развият много кълба от това едно кълбо. На втория етап (Слънцето) те са подредили кълбата според мярка, брой и тегло. На третия етап (Луната) те са установили закона за избирателния афинитет, за симпатия и антипатия между кълбата. Дхианите на четвъртия етап (Земята) управляват раждането и смъртта и кармата. Те са господари на кармата, липиките, които са над всичко приемане или получаване, отвъд симпатията и антипатията. Те се намесват на четвъртото ниво на осъзнатост, което е нивото на дневно съзнателно осъзнаване. Отново и отново нови създатели са идвали и са се намесвали на еволюционния етап, до който е достигнало човешкото същество.

Нека си дадем ясна представа за природата на тези създатели. Духовете, които са на човешки етап, приемат и дават на свой ред. Ние можем да даваме само нещо, което сме получили преди това. По този начин човешкото същество се редува между това да бъде подчинено на „възприятие“, както се нарича, и дейност. Възприятието е подчинено на закона за вземане; дейността - на закона за даване. Законът на създателите обаче е законът за откровението. Тяхната дейност е известна като „откровителна дейност“. (Подреждане на света според мярка, число и тегло, симпатия и антипатия, разделяне на доброто от злото и т.н.)
Има съществена разлика между тези духове, които се разкриват, и нас, хората. Погледнато самостоятелно, човешката еволюция протича по такъв начин, че първоначално човекът е бил долу в бездната (физически кълбо), след което е бил установен ред с мярка, число и тегло и т.н. Човешките същества също стават по-духовни на всяко по-високо ниво на еволюция. Ако вървим отвън навътре в човешката еволюция, стигаме до по-висшите способности.
Казахме, че човешките същества еволюират към принципа на братството. Днес, на четвъртото ниво, се появява манас и будхи и атман са потенциално там. На по-късно ниво ще се появи будхи, а на още по-късно - атман. Когато братството се развие около тях отвън, докато се развиват отвътре навън, те ще прилагат тези принципи отвън в същата степен, в която се развиват отвътре. Когато човешкото същество е развило манас, например, будхи ще започне да свети като потенциално развитие. Развивайки будхи, човешките същества реорганизират цялото астрално тяло; тогава се развива другият полюс на кама (будхи). Кама, която преди това е изпълвала човешкото същество отвътре, ще излезе навън и ще го обгради като будхи. Това е инверсия, обръщане на астрала. Цялата кама се приема от благосклонни сили, насочени навън. Тогава атман ще се появи в будхи. Същата насочена навън трансформация ще настъпи и за етерното тяло. Етерното тяло е способно да действа във външния свят не само морално и благотворно, но и магически. Тогава то придобива магически сили, жизнени енергии. Влиянието на атман и будхи кара човешкото същество да се излее в света, то се разпростира, за да облагодетелства външния свят. Ложа, основана на по-високо развито братство, има способността да върши магия в света и да влияе на жизнения етер.
На следващия етап атман, божественото „аз“, ще заблести. Тогава човешкото същество ще осъзнае, че принадлежи не само на Земята, но и на целия свят. То ще развие Логос осъзнаване. Ще бъде създател на свят, със способността да контролира физическия свят, точно както е контролирало жизнената енергия преди. Първоначално човешкото същество се е развивало отвън навътре; след това отвътре навън. Когато е стигнало дотам, че ще може да контролира външната си среда, то ще бъде дхианичен дух. Първоначално безсилен по отношение на влиянието си, след това ще бъде всеконтролиращ... [липсва текст].

Дхианичните духове също са били активни в средата на Лемурийската епоха. Те вътрешно са решили да свържат искрата на действителния живот в духа с принципа, който е физическото тяло. Те са били способни да бъдат творчески настроени във физическото от самото начало. Но не са могли да внесат манасичния елемент във физическото, освен ако първо не са създали мярка, число и тегло, избирателна близост, симпатия и антипатия във физическото. Сега, с въвеждането на раждането и смъртта, те са имали възможност да свържат манасичния принцип с физическото тяло и тогава физическото тяло е било способно да мисли. На Луната те са могли да имплантират кама в лунния човек. Дхианичните духове са се спуснали толкова дълбоко в материята в своята творческа работа, че са могли да изливат манасичната искра капка по капка в съществото, което са подготвяли. Телесният принцип е бил способен да приеме искрата на мисленето.
Ако тялото беше преминало само през една еволюция, то щеше да е способно да се превърне в изключително силен мислител. Но човечеството дойде на Земята от Луната с кама, доведена до най-високото си ниво на съвършенство.
Първата еволюция: дхианските духове са оформили човешкото физическо тяло от материя, а човешките същества, които са се явили като лунни души с камична еволюция (питрис), са участвали в това. Те също са работили в тялото, но по-нататъшната им еволюция е била породена от това, че създателите са работили с тях, за да издигнат тялото с едно ниво по-високо, отколкото са били на Луната.
Ако дхяните, които са създали тялото от девствена материя, бяха действали самостоятелно, човешките същества щяха да бъдат мислещи автомати. Човешките същества обаче са добросърдечни, със симпатии и антипатии, и това е било дело на Лунните питри. Девствената материя е била, от една страна, обработена от дхян чоханите, които се разкриват, а от друга страна от Лунните питри, които са се присъединили към работата в средата на Лемурийската епоха. Това е създало човешки същества, способни да мислят, които също така са били способни да свързват симпатиите и антипатиите с мислите си.
Така човешкото същество се е превърнало в мислеща душа, обитаваща тяло. На Луната то е било душа в тяло. Принципът, който наричаме „его“, е присъствал като качество на душата от самото начало, преминавайки през еволюция на третата планета.
На четвъртата планета егото също е приело манасичния или духовния принцип. Преди егото е било най-висшият принцип, сега то е приело и манасичния. От този момент нататък си имаме работа с его, надарено с дух. Преди егото се е наричало „аханкара“, елементът, който сега държи духовното его в себе си. Ако човешките същества са способни да си казват „аз“ днес, тази способност идва от средата на Лемурийската епоха. Преди всяко човешко същество е било божествена мисъл. Душата вече е еволюирала през три състояния. Но в средата на Лемурийската епоха божествената мисъл се е обединила с душата, така че е имало душа, надарена с дух.

Истинският вечен принцип, който действа в нас, първоначално е бил божествената мисъл в нас. Тогава ние сме били под пазителите на божеството. Създателите от самото начало са подготвяли съдове за тази божествена мисъл и на нас ни е било позволено да участваме в работата. Душите са живели в тези съдове, за да ги подготвят, за да могат да приемат божествената мисъл. Ето как душата, тялото и духът са се свързали помежду си в човешкото същество. Манасичният принцип е бил излят в човешката кама по това време. След това на човешкото същество е даден будхи от други дхианични духове, а още по-късно други отново са му дали атман.

Потенциалът, който е бил налице, когато човешкото същество се е появило като лунна душа, появявайки се в своята пълнота едва в края на еволюцията, е атман. Манасичното е изгряло първо в лунния човек. Тази искра на манасичното е била предопределена да доведе будхи и атман до развитие в себе си по-късно. Лунните човешки същества, дошли на Земята в средата на Лемурийската епоха, когато телесният им дом е бил готов да бъде обитаван и подготвен да приеме манас, се наричат питри, което означава „бащи“. Следователно това е зависело от това как питрите са се развили по-рано и кога са получили искрата на манас. Един питри може също да изостане толкова много в еволюцията, че в средата на Лемурийската епоха да не е достигнал нивото, в което да може да се свърже с човешкото тяло и дхианичния дух.

Еволюциите винаги протичат в седем цикъла. Възможно е да изостанем малко в еволюцията на всеки етап от седемте цикъла. Тези, които са изостанали, ще трябва да използват последната фаза, за да наваксат с някои неща. По този начин можем да различим седем класа лунни питри, според начина, по който са изостанали. Те са съществували в средата на лемурийската раса. Само най-високо еволюиралите питри тогава са могли да се въплътят. Другите все още не са били в състояние да правят нищо с телата си. Поради това нови питри са се появявали непрекъснато до края на атлантската епоха и дори в постатлантските времена. И до днес питрите все още се въплъщават в групи от населението, които са на много ниско ниво; човек може да намери и доста детински, слабо развити питри сред по-ниските нива на населението в нашите големи градове. Въпреки това, днес е рядкост питри да се въплъщават за първи път. Има само няколко много млади питри, които все още са изцяло управлявани от своята кама.

Над тези питри на Луната е имало други, които не само са достигнали нормалното ниво, но вече са се насочили към вида еволюция, към която се стремим сега; това е било, за да могат да бъдат лидери. Дхианските духове е трябвало да мислят от името на питрите на Луната, така че на Луната е нямало никой с независимо мислене, нито някой, който да е способен да действа самостоятелно. Но дхианските духове са намерили отделни питри, които са били по-склонни инструменти от другите, както сега виждаме и при животните, например. Те се ръководят от други

мислещи духове, винаги по един дух от род. Следователно, сложната дресура не е нещо, което да ни изненадва. В този случай мисленето произлиза от друг духовен център.
По време на Лунната еволюция някои от тях се оказали и по-подходящи инструменти за дхианичните духове. Те били два вида: такива, при които астралното тяло било по-склонният инструмент, и такива, при които жизненото тяло било по-склонният инструмент. Ако физическото тяло било налично като инструмент, те биха могли да се присъединят към редиците на дхианичните духове, макар и като по-нисши дхиани с по-ограничена сфера на власт. Следователно можем да си представим, че освен седемте класа питри, два класа от тях са се развили до още по-високо ниво. Това били слънчевите питри, с власт над своето астрално тяло и своето прана тяло.
По този начин на Земята имаме:
Първо, питри, които са преминали през различните етапи на еволюцията до най-висшия, който обикновено се достига; в средата на Лемурийската епоха те са започнали да преминават през човешка еволюция – лунни питри.
Второ, питри, които са били наполовина дхианични, което означава, че до средата на Лемурийската епоха са стигнали дотам, че много скоро щяха да въплътят в себе си висшия божествен принцип – слънчевите питри.
Трето, духове, които вече са били дхиани.
В средата на Лемурийската епоха имаме дхиански духове, манасични дхяни, чиято функция е била да хвърлят искрата на манас в човешкото същество. След това имаме тези, които са хвърляли искрата на будхи в човешкото същество. Тези дхяни, които живеят на по-висш план, са тези, които се наричат буди във висш смисъл или Христос в християнски смисъл. Те са четвъртата дхяни, будхи дхяни. Те са истински богове. Сега разширихме хоризонта си. Искрата, която будхи дхяни са там, за да дадат, може първо да бъде хвърлена в слънчевите питри. Такъв слънчев питри, в когото е хвърлена искрата на будхи, се нарича бодхисатва.
Много по-късно искрата на будхи успяла да се спусне чак до лунните питри. Първият лунен питри, изпълнен с будхи и в когото човешкото и божественото се обединили, бил Исус Христос. И тук трябва да вземем предвид, че в Исус Христос божествеността на будхи се е спуснала до най-ниското ниво.
Искрата будхи може да се спусне чак до кама манасичния принцип. Тогава човешкото същество би било учител. Буда, Заратустра, Кришна, Моисей, Хермес и други са били такива учители. Такива хора се раждат предопределени да бъдат учители. Ако влиянието на будхи е стигнало до самата кама, тогава Христовият принцип е трябвало да се спусне в тяло по-късно в живота, когато то вече е било заето от кама. Така е било с Исус, който е успял да приеме Христос едва на 30-та си година. Ако разгледаме еволюцията на Исус, той е поел карма, защото кама е била развита в него от самото начало. Това не е било така със слънчевите питри; те са

били едно ниво отвъд кама. Лунните питри обаче са започнали като чисто камични духове и след това са започнали да приемат човешката земна карма. За да бъде наш брат, Христос е трябвало да влезе в тяло, носещо карма. Тялото, което е трябвало да приеме Христос, принципа будхи, е било конфигурирано от висш чела от третата степен на посвещение (Заратустра). Това тяло стана сграда за божеството, Христос.
Дхианските духове също не са способни да реализират мисли без предварителна подготовка. И човешкото тяло е трябвало да бъде подготвено, преди тези духове да дадат мислене на човечеството.

Властелинът на формата	Яхве елохим
Господар на живота	Христос
Властелинът на съзнателното осъзнаване	

Говорейки за тройственост на душата, трябва да кажем: Отец, Майка и Син – Озирис, Изида, Хор.
Говорейки за троица на духа, трябва да кажем: Отец, Слово и Свети Дух.
По-късно троицата на душата и троицата на духа били объркани.

Планетарна еволюция VIII

В средата на лемурийската раса, изграждането на дома за човешкото същество е напреднало дотолкова, че то е имало потенциал за мислене. Дхианичните духове са постигнали ниво на съвършенство, което им е позволило да дарят физическото тяло със силата на мисълта. С това, че физическото тяло вече е притежавало тази сила, еднополовата природа се е променила в двуполова. Преди едно същество е можело да произвежда потомство без участието на друго същество. Следователно силата на физическата продуктивност е била два пъти по-голяма при тези същества, отколкото е при отделните човешки същества днес. Следователно в средата на лемурийската епоха човешката сила на продуктивност е била разделена на две, като втората половина е била използвана за развиване на способността за мислене.

Дотогава човечеството се е развивало за сметка на други светове, които са били елиминирани от него. Сега човешките същества трябвало да се разделят на две – на по-нисша и по-висша продуктивна сила (сила на мисълта). Последната се е развила за сметка на първата. Нашата физическа сила на рационално разбиране е по този начин трансформирана предишна регенеративна сила.

До този момент на Земята са съществували само студенокръвни форми на живот. Никоя форма на живот все още не е притежавала вида кръв, която развива огън отвътре чрез кама. Всички те, включително човекът, са били студенокръвни по онова време. Всички студенокръвни форми на живот, които имаме днес, са атрофирали форми, произлезли от студенокръвните форми на живот от онова време. Всеки вид топлокръвна форма на живот, която имаме днес, все още е била част от човека тогава, само че постепенно се е отделяла.

Стъпка по стъпка човекът винаги е изоставял всичко, което е било по-малко добро, за да постигне по-високо развитие. Влечугите, птиците и бозайниците са се отделили първи, а маймуните сравнително късно. Топлокръвните форми на живот също са по-ранни етапи, които са били изоставени, като човекът ги е изоставил, точно както е направил с минералния, растителния и студенокръвния животински свят преди това. Фактът, че дотогава не са съществували топлокръвни форми на живот, всъщност означава, че е бил създаден друг свят. В езотеричното мислене наистина се говори за минерален свят, растителен свят, студенокръвни животни, топлокръвни животни.

Топлокръвните животни са се отделили едва в Лемурийската епоха, защото кама е навлязла в телата, завладявайки долната част на тази наполовина намалена продуктивност. Кама, действаща отвътре, е довела до топлината в топлокръвните форми на живот.

След това дхианските духове успяха да създадат човешка форма, където половината от продуктивната сила беше превърната в сили на рационално

разбиране. Лунните питри след това продължиха стъпка по стъпка, за да завладеят така създадените човешки тела.
Дхианските духове също може да изостават в еволюцията. Някои от класа духове, създали човешкото същество на Луната, по този начин са останали назад. Те не са успели да стигнат дотам, че да участват в създаването на двуполова природа. Но са придобили способността да развият тялото кама, конфигурирайки го с голяма мъдрост. Те са успели да издигнат камичния принцип в човешкото същество до най-високия му връх. Това е работата, която тези духове все още са вършили в лемурийската епоха. На Луната обаче тялото кама все още не е имало пол, което означава, че тези духове не са могли да участват в развитието на кама в сексуалната сфера.
Докато дхяните, които са ги предварили, са развили човешкото тяло дотолкова, че духът е бил способен да влиза в телата на два различни пола, единствената цел на тези изостанали духове е била да използват най-възвишената си мъдрост, за да създадат човешка раса, която да развие това, което е било целта на Луната, макар че това е изключвало сексуалността. Освен това те са открили, че мъдростта в човека е сходна с тяхната собствена същностна природа. Те са се хванали за човешкото същество и са искали да го приведат във форма, която би изключвала целия нисш камичен елемент; те са искали да го доведат до съвършенство директно, без първо да преминават през сексуалността. Те са искали да създадат човешко същество, изпълнено с мъдрост, оставяйки настрана това, през което трябва да премине във физическата си природа. Това са духовете, които са отказали да участват в съзидателната работа във физическата природа.
Ако човешкото същество се беше развило само в съответствие с намеренията на първата дхяни, неговата нисша камична природа нямаше да се развие и то щеше да бъде под ръководството на дхяни мисълта. Кой тогава би мислил в човешкото същество? Божествени мисли бяха влезли в него. Човешките същества щяха да бъдат под Божието ръководство. Бог би мислил в тях, а никога самите те. Тогава те щяха да бъдат истински деца на Бога, но никога не биха могли да станат като самите Бог. Те щяха да бъдат мислещи автомати, никога неспособни да схванат вътрешната искра на мъдростта като своя; тя винаги щеше да бъде чужда светлина.
Тогава дойдоха тези изостанали духове и те бяха точно на правилния етап, за да дойдат и да помогнат в този момент. Те бяха развили изпълненото с мъдрост кама тяло на Луната и знаеха как да проникнат в кама с мъдрост. Те бяха духовете, на които човешкото същество дължеше свободата си. Той трябваше да бъде свързан с кама, за да може искрата на духа да бъде негова собствена. Така те се научиха да обичат светлината на другите дхианични духове. В езотерични термини те се наричат велики аскети или кумари. Защото първоначално те отказаха да бъдат творчески; не разбираха двуполовото състояние. Те бяха непокорни. Те станаха

водещи духове за човешкото същество в момента, в който кама беше насочена към мъдростта.
Елохимите, и особено елохимите Яхве, бяха създали човешкото същество, но не искаха то да бъде „като един от нас“. Сега, след намесата на изостаналите дхиани, те искаха поне да предотвратят превръщането на човешките същества в духовни и да оставят настрана всичко ниско. Първоначалната цел на Луцифер беше да позволи на сексуалността да отшуми и да позволи на човешкото същество да се слее изцяло с духовното. Йехова, от друга страна, е склонен да постави акцент върху физическия живот.[63]Той не иска човешкото същество да се духовно развие твърде рано, а иска да го накара да премине през фазите на Земната еволюция. Заедно двете водят до свободното човешко същество.
Бунтът на нисшите дхиани е дело на Луцифер, намесата на духовете, които освобождават човешкото същество, е известна като „тайната на Луцифер“. Във всички езотерични школи Луцифер е бил почитан толкова, колкото и всички останали дхиански духове. Луцифер е бил призоваван винаги, когато хората са се нуждаели от напътствие, за да намерят пътя към духа в пълна яснота на проницателното разбиране. В ранните християнски мистерийни центрове Мистерията на Луцифер все още е била разбирана и записвана в онези ранни дни. Тази книга е най-внимателно пазена в Римокатолическата църква, с основание, защото Църквата е обявила Луцифер за враг на човечеството, въпреки че истината е, че той е превърнал автоматизираното човешко същество в свободен дух. Книгата се съхранява във Ватикана; граф Сен Жермен има копие.[64]
Досега разглеждахме начина, по който небесните духове (дхяни), земните духове (човекът в земното си тяло и лунният душевен принцип на питриса) и луциферическите духове са работили заедно в лемурийската епоха. Нека сега разгледаме една специфична линия на човешката еволюция. Цикълът винаги ще бъде низходящ и след това възходящ: еволюция - инволюция. Така е било и с еволюцията на нашите сетива. Не винаги сме имали едни и същи сетива. Човекът от полярната епоха е бил обвит в материя, която е била силно разредена и дори подобна на сянка. Той е бил развит според питриса - етерния. Тези етерни човешки същества наистина са изглеждали овални, като яйце, и са се движели в изцяло етерна стихия. Съвременните ни сетива биха били безполезни по онова време. Едно чувство, което да ни даде ориентация в етерната материя, е било достатъчно и това е било чувството за слух. Те са имали само това едно сетиво, да възприемат движението на етерната материя, точно както по-късно, в 6-та коренна раса, човешкото същество ще чуе „тромбите“ (Книга Откровение), тоест звуците на сферите.
С кондензацията на материята се развил принцип, който трябва да наречем температурни разлики. Движенията вече не били редовни и това създавало по-плътни и по-топли области. Хиперборейците били съставени от въздушна материя.

Те били способни да откриват температурни разлики чрез чувство за усещане. По-нататъшното кондензиране на Земята първоначално направило телата по-твърди, а накрая – нажежени. Външно това можело да изглежда като пламък. Зрението се развило и това се случило по такъв начин, че температурният орган на главата, който стърчал като фенер от върха на главата, се превърнал в орган за зрение. По-късно това щяло да бъде епифизата, атрофирала днес, но нажежена и стърчаща в по-ранни времена – единственото око на циклопа. По-нататъшното кондензиране на Земята довело до инволюция на това око, като две очи заели мястото на едното, въпреки че те се развили напълно едва по времето на Атлантида.
До третата подраса на Атлантската епоха винаги е имало хора, които са развили едното си око (окото на Циклопа) и са го използвали за ясновидско виждане. След това се е развила нова способност, която е включвала сетиво, чрез което е можело да се възприема кондензираната материя - чувството за вкус (език). Материята е трябвало да бъде концентрирана до такава степен, че да стане подобна на сол. Обонянието се е развило последно; то е трябвало да придобие истинското си значение едва в следващите кръгове.
Еволюцията продължава и в този кръг сме призовани да развием две нови сетива. Вече започнахме активно да стартираме цикъла там, където преди го започнахме пасивно. Това, което преди беше пасивно, сега става активно за нас. Потенциалът се разви у атлантите. Преди това човешките същества нямаха реч; това започна да се развива едва при атлантите. В речта човешките същества изричат това, което са чули с ушите си. Еволюцията преди е била инволюция. Говоренето е противоположният полюс на слуха. То трябва да продължи да се развива. То ще придобие значение и ще се превърне в сетиво, когато мистичната еволюция е усъвършенствала човешкото същество отвътре до такава степен, че да може да приема духовния елемент директно. Когато духовното се съедини с ларинкса, човешкото същество най-накрая ще може да говори в по-висш смисъл (в присъствието на учителите).
Първият път, когато човешки ману, който ще бъде човешки „господар“, ще се появи към края на петата коренна раса. В шестата коренна раса той ще бъде брат на човешката раса. Тези, които са довели своята мистична еволюция на астрала дотам, че ще могат да разпознаят господаря, ще са постигнали това чрез развиване на следното чувство. „Преди гласът да може да говори в присъствието на господарите, той трябва да е загубил силата си да наранява.“[65]В нашия цикъл е необходимо да се развие и седмо чувство. Точно както чувството за слух ще се прояви активно в речта, която вече не ранява, така и чувството за чувство ще претърпи обрат. Индивидът вече няма да смята само нещата, които идват отвън, за чувства, а ще знае и как да ги насочи навън. Той ще може да позволи на сърцето си да се разгърне свободно за навън и да позволи на най-дълбоките си чувства да обгърнат другите човешки същества. Тогава духовният душевен принцип, който живее в

сърцето днес, ще изтече навън. Индивидът ще положи душата си открито в краката на другите. Няма да можем да развием това чувство, освен ако съзнателно не се стремим да се срещнем открито с другите и с целия свят: „Преди душата да може да застане в присъствието на господарите, краката ѝ трябва да бъдат измити в кръвта на сърцето.“ Астралното тяло организира тези сетива, когато човек живее в духа на тези две правила.

Планетарна еволюция IX

Ще разгледаме пример за това как еволюира светът, като се съсредоточим върху момента, в който еволюцията е преминала през средата на Лемурийската епоха, и ще разгледаме част от времето преди и след това. Целта е да покажем как сетивото на окото се е развивало по това време.

Ако можехме да погледнем света такъв, какъвто е бил по времето на първата, полярната раса, щяхме да открием, че той е етерна сфера. Скоро, което означава няколко милиона години по-късно – което може да означава „скоро“ в световната еволюция – материята се е кондензирала. Виждаме началото на това, което наричаме „въздух“. В самия въздух са се развили първите начала на това, което наричаме „огън“ и „вода“. По това време обаче водата във въздуха е била огнена мъгла. По това време, в началото на лемурийската епоха, Земята е била гъста, димна, огнена мъгла. Истинската вода, каквато я познаваме днес, се е развила едва по-късно, когато Земята се е охладила; твърдата материя се е появила още по-късно.

Трябва да осъзнаем, че човешките същества са участвали под една или друга форма във всеки един от тези етапи на развитие. Човешката еволюция винаги зависи от околната среда. Нека сега разгледаме човешкото същество, когато то е започнало да се развива по времето, когато тези огнени мъгли са се развивали. По това време то е имало слух и чувство за температурни разлики; то е било силно диференцирано, подвижно същество, летящо в огнената мъгла. То се е нуждаело от орган, за да усеща дали условията са благоприятни, нито твърде горещи, нито твърде студени. По това време се е развил органът, подобен на циклоп, който първоначално е служил като орган за усещане на околната температура, за да му каже дали може да влезе в нея или не.

Тогава цялата маса, в която се движеше, започна да се разпалва. Преди този елемент, който сега наричаме „пламък“, не присъстваше; нивото на температурата беше много по-високо от температурата на огъня днес. Органът на чувствата усещаше, че състоянието на топлина се превръща в пламък и по този начин постепенно се кондензира в орган на зрението. Следователно виждаме, че този орган на чувствата се е развил отвътре, възниквайки първоначално от вътрешна нужда на човешкото същество; тя е била да му каже дали се чувства добре или не. Първоначално органът е съществувал заради самия човек, за да може той да се развие като форма на живот при условия, които биха позволили това. В същото време – първоначално като съпътстващо явление – органът развива способността да възприема пламъка, който е изстинал, което е светлина. Органът се намираше на върха на човешката глава, като светещ фенер. С по-нататъшното кондензиране на материята тя се промени от орган на чувствата в орган на зрението.

Подвижното човешко тяло ставаше все по-плътно. Резултатът беше, че това чувствително око загуби значение при срещата с по-плътни обекти с външни граници. Сега съпътстващият феномен на способността да се вижда студеният пламък се прояви. С уплътняването на материята органът стана способен да вижда обекта с неговите граници; по този начин му беше дадена, така да се каже, нова роля, когато обкръжението се промени. Първоначалната функция се запази и ще се прояви на по-късен етап.[66]

По този начин новото качество е влязло в съществото отвън, за да му бъде дадена по-късно функцията му. Всяко същество първо абсорбира от околната среда това, от което по-късно ще се нуждае за условията си на живот. Човешките същества никога не биха могли да възприемат нещата чрез очите си, ако те не бяха създадени в тях от околната среда. Първо трябва да бъдат създадени органи от околната среда, за да може тази среда да бъде възприета. Чрез органите, които околният свят е създал в него, той от своя страна може да окаже влияние върху околната среда. Човешките същества никога не могат да дадат нищо на света, освен ако светът първо не е създал условията за това. Така взаимодействието между човека и света е създало очите и чрез тях по-късно хората отново ще могат да влияят на света. Винаги имаме един и същ процес; човекът първо абсорбира нещо отвън, което по-късно ще даде отново. Всичко в нас е резултат от дейност. Няма нищо в съществуването, което първоначално да не е било дейност. Цялото съществуване е резултат от дейност. Това важи във всички области на съществуването, на всички планове.

Ако разгледаме дхианичните духове в тяхната разкриваща дейност, това е резултат от дейност, която те преди това са погълнали. Това е законът на кармата в най-обширния му смисъл. Всичко, което е резултат от дейност. За да бъдеш щастлив човек, трябва сам да си създал късмета си в по-ранен живот. Щастието, на което някой се радва, е резултат от някаква дейност от страна на този човек, която се е оказала благословия.

Разглеждането на кармата на развитието на очите се различава от другите [изследвания на кармата] по това, че индивидът остава напълно спокоен и обективен, когато разглежда. Емоциите се появяват, когато той разглежда кармата на своята същностна природа - идеята за справедливо и несправедливо. Във ведантските и питагорейските школи е било обичайно да се обсъжда кармата, като се избират обекти, които не биха предизвикали емоции. Това преди всичко пречиства мислите, така че нищо под формата на страсти и чувства да не навлиза в тях. Това е било „учение“, като целта е била да се опознаят законите на света по начин, който не включва емоции. Наричало се е „катарзис“, оставяйки настрана всичко лично. След това съответният индивид е можел да стане мистик. Откакто човешките същества са размишлявали върху съдбата на душите си, те са били много заинтересовани да узнаят дали тя е смъртна или безсмъртна. Затова в онези

времена е трябвало да преминат през катарзис, преди да могат да изучават съдбата на душата без емоции. Спокойното, беземоционално изучаване би ги освободило от страх и самосъжаление, преди всичко от егоистично състрадание. Следователно Аристотел определя драмата като пречистване чрез страх и състрадание.[67]
Следователно можем да видим, че еволюцията включва поредица от етапи. На едно ниво едно същество ще абсорбира нещо, а след това ще бъде активно отвън на друго. В началото съществото се сблъсква лице в лице с външния свят; след това се развива взаимодействие. Това би продължило, ако обстоятелствата не се променят. Когато настъпи кондензация, активността се отменя и съществото се трансформира отвътре.
В развитието на очите, ние имаме преди всичко сетивното око в директен контакт с околния свят. След това окото е било ограничено от по-плътната материя, която е образувала слой между тях. Този физически слой е отделял огъня на вътрешното око от огъня външно. По-плътните слоеве се образуват по следния начин. Ако в началото има еднородна сфера, първо ще се развие сферична обвивка, която се отделя от вътрешната сфера, защото се образува слой между тях. Така е възникнал първоначалният атом.[68]Следователно, първоначално имаме еднакво фина материя отвътре и отвън, разделена от фина мембрана от по-плътна материя. Представете си, че процесът продължава. Представете си, че мембраната от по-плътна материя се разделя отново по подобен начин, сякаш е развила по-нова, по-плътна мембрана около себе си. Така се развива отделна единица, обграждаща се с прогресивно по-плътни мембрани, подобно на начина, по който се развива атомът. Следователно трябва да мислим за начина, по който се образуват атомите – част от съществуваща форма на материя, която се отделя от материя, която прогресивно става по-плътна. Тогава съществува разлика между вътрешно и външно. Това ще трябва да се прояви по някакъв начин. Помислете за усещането, както го наричаме. То може да бъде причинено например от убождане с карфица. Но трябва да има нещо, което причинява усещането, и нещо, което го притежава - нещо активно и нещо пасивно. Всичко в света възниква по този начин. Всичко, което е резултат от дейност. Всяка дейност зависи от наличието на нещо пасивно. Това са двата полюса, които трябва да търсим при всяка дейност. Дори при най-малкия атом имаме нещо активно и нещо пасивно. В случая с атома, силите, действащи отвън, обръщат мембраната, която го обгръща. Тя става вдлъбната отвън и изпъкнала, обратното, отвътре.
По отношение на света ние сме пасивната част, защото получаваме и усещаме впечатления през цялото време. Тези непрекъснати впечатления се усещат от астралното тяло. Трябва да правим разлика между активност и пасивност в астралния свят. Всяко усещане трябва да бъде произведено или по-скоро причинено. Нищо не може да бъде причинено в света на сетивността, без да има ефект в този свят. Трябва да визуализирате цялото сетивно пространство. Ако имаше само едно астрално тяло, никога нямаше да можем да припишем усещанията

на дейностите на други същества. И все пак способността да усещаме нещата не би могла да се развие в нас, ако не я бяхме разграничили от целия астрален свят по този начин. Астралното съществуване предполага астрална активност. По същия начин менталното съществуване предполага мисловна активност, а физическото съществуване - физическа активност.
След като сме разбрали това, разбираме и нещо друго. Човекът мисли. Това е неговото съществуване. Cogito ergo sum (Декарт).[69]Пасивното ни мислене за нещата предполага активно мислене, предполага, че нещата първо са били създадени чрез мисълта. Нашето човешко пасивно мислене предполага такова, което е активно. За всяка пасивна мисъл трябва да е имало активна и творческа мисъл преди това. Всяко чувство, всяко усещане, всяко пасивно преживяване в астралното тяло предполага, че това астрално преживяване е било активно предизвикано. Всичко, което се появява в света около нас, предполага, че явленията първо са били призовани към съществуване. Светлината не би съществувала, ако светлината не беше предизвикана; съществуването не би съществувало, ако не беше предизвикано; сетивното възприятие предполага, че явлението е първо разкрито.
Навсякъде по света срещаме тези три:
Активно и пасивно мислене.
Активен и пасивен живот.
Активно и пасивно съществуване.
Всичко, което е пасивно съществуване за човешкото същество, се нарича физически план; то е същността на цялото пасивно съществуване.
Същността на целия пасивен живот се нарича астрален план.
Същността на цялото пасивно мислене се нарича рупа ментално ниво.
Същността на цялото активно мислене се нарича арупа ментално ниво.
Същността на целия активен живот се нарича нивото на будхи.
Същността на цялото активно съществуване се нарича нивото на нирвана.
Това са петте [шест] плана, които са ни познати. Активността е най-интензивна в плана нирвана, защото там се създава самото съществуване.
Ако разгледаме човешкото същество от гледна точка на тези равнини, виждаме, че всяка мисъл, която човек мисли, е последвана от друга активна мисъл на съответната равнина, която е реакцията. Ако имате мисъл на по-ниския ментален план, това причинява контраобраз на по-висшия ментален план. Ако имате чувство, това произвежда контраобраз на равнината будхи. Ако сте активни във физическия план, това произвежда контраобраз на равнината нирвана. Точно както по-рано една активна мисъл е създала нашето пасивно мислене, така и активната мисъл създава своя пасивен контраобраз на по-висшия ментален план и така нататък. По този начин не можем да приемем нито една мисъл, че тя няма свой контраобраз, и същото важи и за чувство или действие.

Сумата от всички тези контра-мисли, контра-преживявания и контра-действия се нарича акашова хроника. Следователно е възможно да се прочете всяка човешка мисъл на по-висшия ментален план, всички чувства и преживявания на нивото на будхи и всички действия на нивото на нирвана. Духовете, които регулират връзката между тези контра-образи и човешките същества, играят важна роля. Човешките същества живеят мислите си на ментален план. Всичко, с което се занимават в мислите си, се случва на ментален план. Когато са там, в девачан, между смъртта и прераждането, те изграждат характера на своето мисловно тяло за следващия живот. Там се намират контра-образите на предишните им мисли. Индивидът ги привлича към своето ментално тяло, което е освободено от всичко физическо или астрално, и по този начин създава бъдещото си ментално тяло според мисловните образи, които е създал. Той обаче не би могъл сам да свърже контра-образите на своите преживявания и действия със себе си. Това изисква духове, които регулират нещата отвън, господарите на кармата, липиките. Те свързват противоположните образи на чувствата и действията на човешкото същество с него, когато е на равнините будхи и нирвана – с камични и други елементи, които вече го обгръщат – за да осигурят превъплъщенията, които ще последват.

Планетарна еволюция X

Седем пъти по седем метаморфози трябва да се премине през, за да се стигне от началото до края на еволюцията:
7 състояния на съзнателна осъзнатост,
7 свята или състояния на живот,
7 състояния на формата
Седемте състояния на съзнателно осъзнаване са
дълбок транс,
сън без сънища,
състояние на
сънуване, будно състояние
, психическо състояние
, хиперпсихично състояние
, духовно състояние.
Седемте свята или състояния на живота са
първи елементарен свят,
втори елементарен свят,
трети елементарен свят
, минерален свят,
растителен свят,
животински свят,
човешки свят.
Седемте състояния на формата или метаморфози на формата са

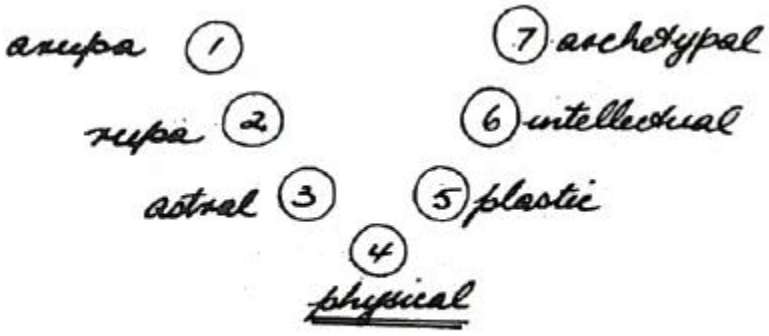

Фиг. 9

В действителност тези седем глобуса или състояния на формата не са седем различни глобуса, а само една сфера; тя преминава през седем последователни състояния. Всяко състояние трябва да се трансформира в следващото. За да се направи това, е необходим дух, който представлява специфична сума енергия и премества сферата от едно ниво на следващото. Такъв дух се нарича „праджапати“. Тези възвишени духове, с огромните си сили, са получили тази способност в по-ранни еволюции. Те имат зад гърба си дълъг етап на обучение. Това ги е

превърнало в енергии, способни да трансформират една сфера в следващата в новата вселена.
Тези седем състояния на форма се преминават във всичките седем свята на живота и във всичките седем състояния на съзнателно осъзнаване. Сега можем да видим, че всичко, което постигнат в един цикъл, тези духове (праджапати) могат да постигнат и в останалите – например на Земята, на Луната и т.н., така че състояния от един и същи вид винаги могат да бъдат предизвикани от духове от същия вид.
Това се случва с всички цикли, на всичките седем планети. Праджапатите на формата съществуват веднъж завинаги; тук те са най-нисшите праджапати, които трябва да доведат до окончателната трансформация, влизайки в действие винаги, когато се наложи преход.
Арупа и архетипните състояния се различават значително от останалите пет нива. Състоянието на формата всъщност започва на ниво рупа. На ниво арупа все още няма форма, а на архетипното ниво формата си дава собствена форма; там тя е целият живот. Поради това първото и седмото състояние на формата са всъщност състояния на живот, като седмото винаги е в зараждащото се (започващо да се развива) състояние на първото, което следва, или където седмото (архетипното) се е превърнало в това, което е било в зараждащото се състояние в началото.
Архетипното състояние на формата е такова, че формата се е превърнала в живот; на арупично ниво формата е все още живот. Следователно, ние всъщност имаме само 5 праджапати на формата, тъй като 2 от 7-те вече принадлежат към висшата праджапати на съзнателното осъзнаване. Можем да кажем, че етапите от живота и състоянията на формата са просто кондензирани състояния на съзнателно осъзнаване или може би пасивната страна на активното осъзнаване, или може би действителният негативен аспект на светогледа, като съзнателното осъзнаване е положителният аспект. Първият и последният праджапати на състоянията на формата по този начин принадлежат към висшата йерархия на праджапати на съзнателното осъзнаване.
Всеки дух преминава и през световете на живота. Това ни води до праджапати на кръговете, като всеки от тях контролира един свят на живота. Седем състояния на живот се трансформират едно в друго от седем духа. Всеки път, когато завършим седмия кръг, ние сме в състояние, съответстващо на това на първия кръг, но на по-високо ниво. Човешкото същество е навлязло в Земната еволюция с пробуждащо се ясно дневно съзнателно съзнание; сега то го развива и до края на седмия кръг човешкото същество ще е довело до пълно развитие потенциала, който е имало в първия кръг, в началото.
Тези седем кръга са седемте дни на сътворението в Битие.[70]Сега сме в четвъртия ден. Във втората глава на Битие имаме конкретно описание на четвъртия кръг – сътворението на човешкото същество, като времето, когато това се е случило, е средата на Лемурийската епоха. Едва на седмия ден човешкото същество наистина

ще се е развило по образ Божи по отношение на своите физическо, астрално, ментално и арупа тяло. Принципите, които са били заложени в края на Лунната еволюция, са се превърнали в потенциал в началото на Земната еволюция. Всъщност можем да наречем само шест кръга „кръгове на живота“, защото седмият е кръг от следващото по-висше състояние на съзнателно осъзнаване. Тъй като по този начин има само шест състояния на живот, има и само шест праджапати на живота. Добавяме едно праджапати на живота към седемте праджапати на съзнателното осъзнаване и след това има и две праджапати на формата. По този начин всъщност имаме десет праджапати на съзнателното осъзнаване, включително това, което организира прехода към шестте праджапати на живота, и две, които организират прехода към праджапати на формата. Това ни дава

10 праджапати на съзнателното осъзнаване
6 праджапати на живота
5 праджапати на формата

или 10 + 6 + 5 = общо 21 праджапати.

Четвърта строфа от Дзиан в *„Тайната доктрина“* на Е. П. Блаватска се отнася до това: Десет се нарича „Единственият от яйцето“[71]= 0. От яйцето (0), 10-те праджапати на съзнателното осъзнаване, произлязоха първо от всички праджапати на живота, последвани от шест други праджапати на живота и пет праджапати на формата = 1065,[72]или 21 (10 + 6 + 5, стойността на Йехова).

Относно чакрите на астралното тяло,[73]Точно както човешкото физическо тяло има сетива, така и човешкото астрално тяло има сетива. Те са разположени в редица. Едната от тях е над ларинкса. Те се наричат чакри, свещени колела. Те не се движат при обикновените хора, но при ясновидеца са подвижни и се въртят. Чакрата над ларинкса е по същество във формата на листо. Всички астрални чакри се наричат „лотосови цветя“. Тази над ларинкса се нарича 16-листчест лотос. Това колело еволюира постепенно в човешката еволюция. [Вижте Фиг. 9j] Едва в лемурийската раса, в средата на лемурийската епоха, идеята, способността за мислене, постепенно започва да се развива. Само последната лемурийска раса я е развила до разумна степен. По това време първото от лотосовите листенца блести и всяка следваща раса добавя още едно, ако развитието е вървяло нормално:

седем венчелистчета в седемте подраси на четвъртата коренна раса, атлантската раса,
седем венчелистчета в седемте подраси на петата коренна раса, арийската раса (пет досега, тъй като ние сме в петата подраса)
едно венчелистче в първата подраса на шестата коренна раса.

Тогава всичките 16 венчелистчета на способността за формиране на идеи ще светнат. От третата подраса на четвъртата коренна раса нататък се развива и паметта. Потокът на паметта също преминава към колелата на етапи, през пет

подраси на четвъртата атлантска коренна раса, през седем подраси на петата коренна раса и през четири подраси на шестата коренна раса.
Следователно, средностатистическият човек има развити 13 венчелистчета на способността да формира идеи, а паметта е достигнала своето 10-то венчелистче. Ако паметта, която е започнала с 4-то венчелистче на способността да формира идеи, се срещне с потока от способността да формира идеи, чакрата започва да се върти. При нормално развитите хора това би било в 4-та подраса на 6-та коренна раса. След това колелото ще се завърти като вихрушка. С всяка следваща раса светлината ще се премести към друга спица в колелото или към друго венчелистче на лотосовите цветове.
Колелото ще бъде завършено с първата подраса на шестата коренна раса. В момента на средностатистическия човек все още му липсват три спици, които са тъмна празнота. Колелото няма един вихър, а два.
Вторият поток пресича първия. В третата подраса на атлантите е добавена памет. Паметта ще продължи до четвъртата подраса на шестата коренна раса. След това ще бъде загубена, ставайки излишна.
Когато паметта се появи в четвъртата подраса, просветлението върху способността за формиране на идеи беше стигнало дотам, докъдето четвъртата говореше; три подраси бяха без памет. Последната част от потока на паметта се среща с другия поток. В четвъртата подраса на шестата коренна раса колелото най-накрая ще започне да се движи. Когато колелото се задвижи, човешкото същество ще даде думата си на астралния свят. Всичко, което ще каже тогава, ще има незабавен ефект върху другите. Така друг човек ще почувства добротата, изразена в една дума; той ще почувства всяка дума.
Човешкият ману от шестата коренна раса, който ще ръководи тази раса, бидейки първият *човешки ману* ,[74]ще могат да живеят с човешки същества само когато са се развили дотолкова, че да могат да говорят с учителя. Те ще могат да правят това само когато тази чакра е напълно развита, когато човешкото слово премине директно в потока на колелата. Това обикновено би било в четвъртата подраса на шестата коренна раса. Изоставането би означавало, че не всичките 16 спици се развиват. Тогава индивидът не би могъл да говори в присъствието на учителя, в резултат на което не би могъл да бъде воден от учителя на това ниво на еволюция. Особено важно е да се развие тази чакра и това ще зависи от това дали човешкото същество ще се откаже от навика да наранява с гласа си.[75]
Човешките същества имат 16 възможности – преминавайки през 16 подраси – да развият тази чакра. Ако не го направят, те ще следват 16-те пътя на погибелта чрез словото.[76]
В следващите метаморфози [последните венчелистчета на 16-листения лотосов цвят] се развиват допълнително, пластично, след това в мисловна материя, а след това архетипно. В следващия кръг 16-листният лотосов цвят наистина ще бъде

вегетативно венчелистче или листо на физическо ниво. След това спиците ще бъдат истински листа, а минералният елемент ще е изчезнал напълно. В 7-ма коренна раса ще се развие чакрата, която се нарича двулистният лотосов цвят и се намира между веждите. (Фиг. 9)

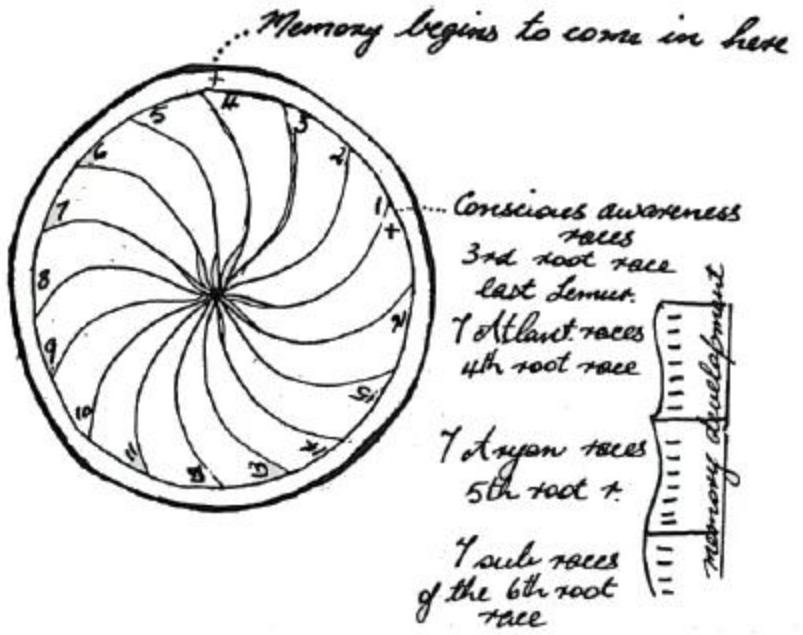
Memory begins to come in here
Conscious awareness races
3rd root race
last Lemur.
7 Atlant. races
4th root race
7 Aryan races
5th root r.
7 sub races
of the 6th root
race
memory development

Фиг. 9

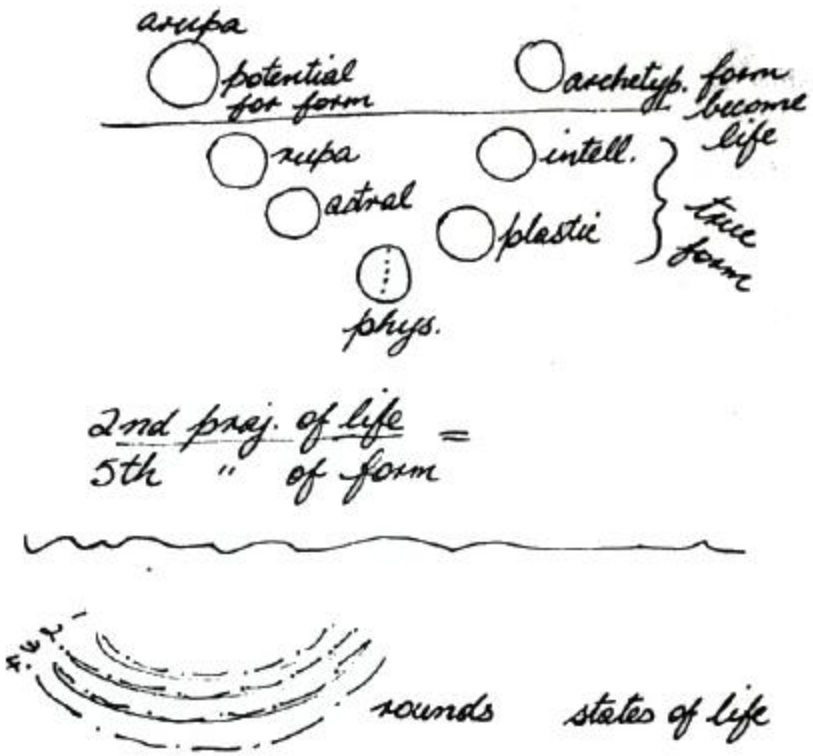
arupa
potential
for form
archetyp. form
become
life
rupa
intell.
astral
plastic
true
form
phys.
2nd praj. of life =
5th " of form
rounds
states of life

4 states of life — the three states of life in ascending line are already higher development of conscious awareness

10 proj. of conscious awareness 1065
6 proj. of life
5 proj. of form.

777 incarnations
700 + 70 + 7

7 planets are written for the first figure
7 rounds (cycles) for the second
7 globes (metamorphoses) for the third

I.e. the m. (master) demands that people realize we are not dealing with superficialities but with states, that esoterically the round relates to the globe as 10:1 and furthermore that the planet relates to the cycle or round as 100:10.
the solution of 777 is therefore = 343

Page 191 of The Secret Doctrine.

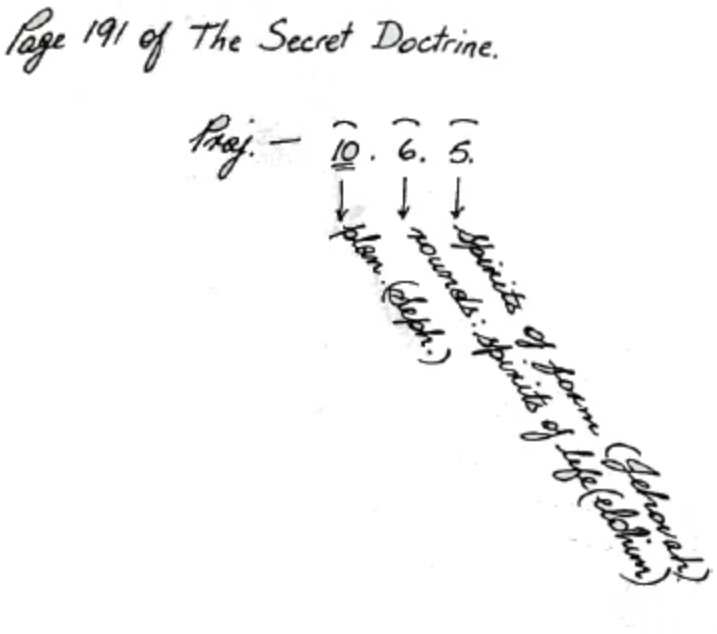

Страница 2 от „Бележниците на Щайнер“

Планетарна еволюция XI

Често говорим за принципите, сякаш са от един и същи вид и се различават само по степен. Но ако искаме да разберем как нещата са свързани, трябва да опознаем самите принципи в тяхната природа.

Трябва да различим три неща в света; три вида ефекти. Само нещата, които имат ефект, могат да бъдат разгледани от възприемчиво същество и затова ние фокусираме вниманието си върху ефектите. Следователно има три начина, по които нещо може да окаже ефект – първо, действително в духа; второ в душата, трето на физическо ниво. Ефектите в духа, всичко, което по някакъв начин може да окаже ефект в духа, се нарича будхи; всичко, което може да окаже ефект на ниво душа, се нарича кама; всичко, което може да има физически ефект, се нарича прана. Будхи, кама и прана са трите начина за оказване на ефект. Те са от един и същи вид, но на различни нива.

Сега трябва да осъзнаем, че ефектите винаги биха били флуидни, неопределени, ако не се самоопределяха. Ако например кама трябва да се случи по определен начин, тя трябва да си постави граници. Следователно Будхи, кама и прана трябва да си поставят граници, ако трябва да бъдат дефинирани влияния или ефекти. В теософската литература тези граници се наричат „шарира“, което означава „съд, черупка, обвивка“. Ако будхи си постави граница, това се нарича „карана шарира“; ако кама го направи, това е „линга шарира“, а с прана е „стхула шарира“. Тези

шарира са следователно границите, външните форми, които трите вида ефекти си поставят.
Сега може да се случи следното (фиг. 10, започвайки отдолу).

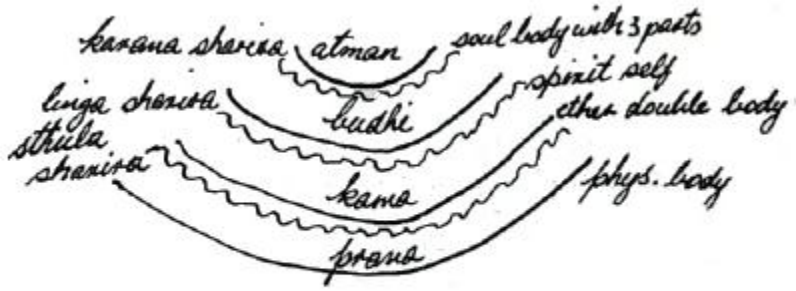

Фиг. 10

Първо, имаме прана в действие; след това праната си поставя граница отвън – стхула шарира. По този начин праната си поставя граница в едната посока, но остава извита и отворена в другата. Праната сега се присъединява към кама, поставяйки си граница тук – линга шарира. Тогава праната вече не е извита и отворена и от тази страна, защото кама с границата си е пробила път навътре. Кама от своя страна остава отворена от другата страна. След това идва будхи и се ограничава от кама и получавате карана шарира. По този начин трите принципа имат междинни слоеве. Ако това е дух, самосъзнанието също трябва да живее в тези три принципа и техните интерфейси – това е известно като „атман“.
Човешкото същество се състои от трите принципа, интерфейсите и самосъзнанието или атман. Всеки от тях може да има свои собствени подразделения. Ако го приемем по този начин, получаваме състава на човешкото същество като такова. Тук, в човешкото същество (фиг. 10), физическото тяло е външната обвивка, а атман почива вътре. Разбира се, подредбата може да бъде и много различна. [За планетарния дух] ситуацията е например такава, че праната първоначално се проявява като активна, поставяйки си граница, във вътрешна посока. (фиг. 11)

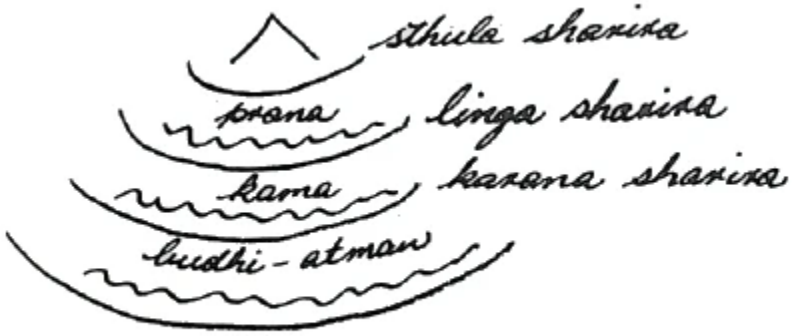

Фиг. 11

Праната тогава е ограничена отвътре от стхула шарира, кама от линга шарира и будхи от карана шарира. По този начин бихме имали същност, където атман е отвън, след това будхи, след това кама и накрая прана. Атман тогава би се появил като изцяло разширен в периферията [кълбо], а стхула шарира би била точка в центъра. (Фиг. 12)

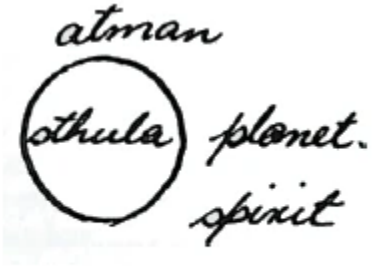

Фиг. 12

Такъв дух би бил дхян чохан, планетарен дух, който трябва да се прояви по начин, обратен на човешкия. В човешкото същество стхула шарира е отвън, в дхян чоханите е атман; след това идва будхи и така нататък.
Можем да добием ясна представа за това, ако вземем следния пример. Ако затворим очи, засега е тъмно; щом ги отворим отново, виждаме светлината. Виждаме светлината обаче само защото имаме вътрешно усещане за нея и следователно сме способни да я приемем. Тя обаче първо трябва да е там, ако искаме да я приемем. И както трябва да сме там, за да усетим светлината, така трябва да има някакво същество, което разкрива светлина. Ние сме приемници на светлина; навън трябва да има дарители на светлина, разкриватели на светлина. И както ние сме способни да усещаме светлина само защото имаме кама, астралното тяло, в себе си, така и планетарният дух трябва да има кама, която позволява на

светлината да свети. Следователно Кама е активна към центъра тук и в радиуса на кръга там. (Фиг. 13)

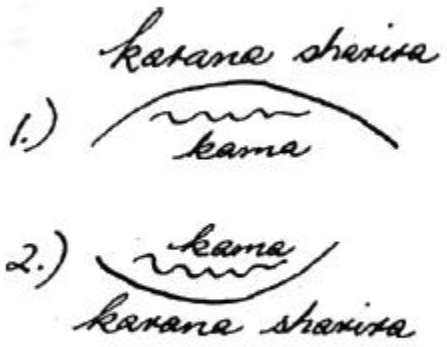

Фиг. 13

Кръгът, който е изпъкнал нагоре, е за нас, за нашата съзнание, за този, който получава, принципът, движещ се към даващия. Кръгът, който е изпъкнал надолу, е камата на дхианичния дух. Камата на откровението по този начин действа надолу – карана шарира. Докато човешкото същество има кама, която се стреми да се движи към центъра, така че планетарният дух има кама, която се стреми да се движи навън, към периферията, разкривайки светлина, докато камата на човешкото същество получава светлина. Два вида духове, природи, които се допълват взаимно, винаги вървят заедно. Единият дух трябва да има желанието – да получава; друг трябва да може да дава – да дава. Човешката желаеща кама предполага, че има даваща кама, камата на любовта.

Човешкият будхи посредничи за прозрение. Такова прозрение, което получаваме за нещата, идва чрез нашия будхи. Следователно планетарният дух трябва да бъде даващ мисли, а човешкият будхи - приемник. По този начин планетарният дух действа по напълно обратния начин, допълвайки човешкия дух.

Всяко едно нещо в света съществува само в контекста на цялото; то е част от цялото. Като част то принадлежи на целия планетарен земен дух. По този начин тази маса тук се състои от материя, което я прави обект, с който се сблъскваме в пространството; второ, тя има енергия, защото оказва съпротивление, иначе не би съществувала за нас; трето, тази енергия не се проявява произволно, а според специфични закони (природни закони).

Какво е енергията? Какво прави живота възможен в нас? Това е енергия, която поема нещата, поддържайки живота. Човешката жизнена енергия служи за задържане на материята, която е в човешкото същество. Поради това материята и нейната енергия в човешкото същество са насочени навътре, изграждайки човешкото същество отвътре. Без това не бихме могли да бъдем възприемани като живи човешки същества. Масата, от друга страна, има материя, която е насочена

навън, и тя функционира съгласно закон. Материята като такава не може да бъде възприета, а само нейните свойства и качества като цветове, звуци и т.н. Самата материя е напълно отвъд сетивното възприятие. Праната в материята се оттегля напълно от сетивното възприятие, но се отдава, за да се разкрие. Ние също така имаме прозрение за закона, който се крие в материята, и за мисълта, която се изразява в нея.
Будхи се проявява външно в естествения свят. Всяко тяло, което дава външен израз на планетарния дух, непрекъснато излъчва навън; неговият будхи по този начин е насочен навън. Той се превръща в светлина, която сетивата възприемат. Будхи се крие в свойствата и качествата на нещата, във външния аспект. Законът трябва да се разкрие чрез карана шарира. Разкритият манас е закон. Бидейки светещо, тялото ни изпраща будхи. Мисълта, изразяваща духа, чрез която ни изпраща будхи, е карана шарира. Планетарният дух пази кама за себе си, отдръпвайки я от сетивното възприятие. Неговата материя... [Бележки на Мари Щайнер-фон Сиверс показват празнина тук.] От друга страна, той разкрива космическите мисли, които човешките същества трябва да проумеят дълбоко в себе си. Принципът, който планетарният дух разкри изцяло на повърхността, е неговият будхи.
В Библията се казва, че планетарният дух първо се е разкрил като светлина. По този начин духът разкрива будхи качества (светлина) на първо ниво. Будхи качествата (светлината) се разкриват от духа на първо ниво. Тези древни свещени учения за полярността между човешкото същество и планетарния дух са представени най-красиво в езотеричното християнско учение. В кабалистични термини будхи качествата, които се разкриват, се наричат „сили“. По този начин силите на светлината и тъмнината са се разкрили първи. Отново можем да приемем Битие буквално.
По този начин духът разкрива качествата на будхи на първо ниво. На второ ниво той разкрива своята карана шарира; той подрежда нещата според закони. Нещо, което е изпъкнало в макрокосмоса, е вдлъбнато в микрокосмоса. Нещо, което човешкото същество възприема последно, идва първо в макрокосмоса; микрокосмосът най-накрая стига до възприемането и разбирането на сетивния опит в макрокосмоса.
Възниква въпросът дали има преходен етап между двете – между човешкото същество и планетарния дух. Представете си същество с *едно* съзнателно осъзнаване. Това е човешкото същество. То има различни части, но те споделят общо осъзнаване. (Борба между патриции и плебеи.)[77]Можем да го покажем горе-долу така (фиг. 14).

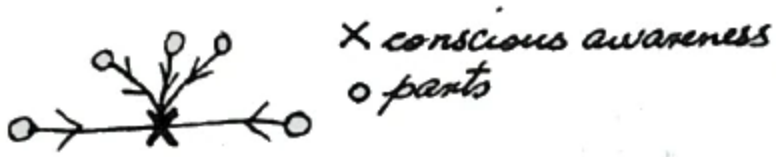

Фиг. 14

Отделните части се излъчват към общото съзнание. Ако приемем последното за енергия, както и частите, можем да кажем, че общото съзнание е преобладаващо, влияейки върху всички останали. Сега си помислете за множество същества, функциониращи по този начин (фиг. 15).

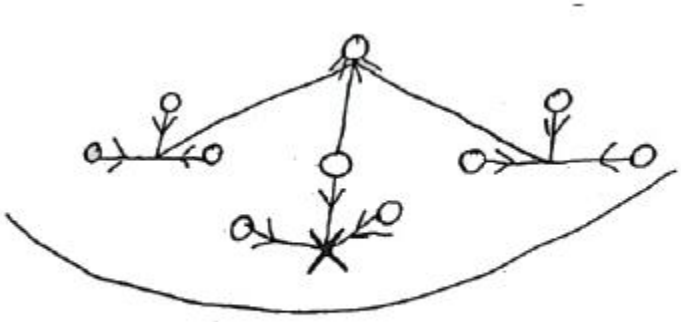

Фиг. 15

Всеки има свое собствено съществуване. Чрез [общия идеал] той може да свърже своите с тези на другите. Различните съзнателни умове създават общ фокус; те се стремят да постигнат специфичен общ идеал. След това той живее в различните съзнателни умове като общ духовен идеал. Ако достигнат точката, в която техният духовен идеал е по-ценен за тях от самите тях, те ще бъдат привлечени към него, точно както преди са привличали частите от съзнателното си съзнание към себе си. Докато преди са били фокус или център за тези различни сфери, общият идеал ще бъде централен фокус за голямата сфера. Тогава отделните същества стават части от общо същество, отказвайки се от отделните си съществувания и живеейки в общия идеал. Те престават да бъдат център и си дават общ център. Тогава от отделните хора се развива братска ложа. Ако общият идеал е толкова мощен, че привлича всички отделни съзнателни умове към него, тези хора образуват тяло, което има душа от по-висш вид. Тогава братска ложа се развива с напълно общ дух. Това е ново същество. Душата никога не би могла да слезе в човешкото същество, ако то не се беше превърнало в дом за нея с различни части. Никога не е възможно един по-висш принцип да слезе, освен ако индивидуалните умове не се превърнат

в жизненоважни части, формата за по-висш вид дом, така че общото осъзнаване да може да се изрази в него.
Това ни дава прехода. Създава се друг център. Човешкото развитие е инверсия, преобръщане на всички принципи. Когато човешките същества се изразяват по седем начина, ние получаваме не един, а седем центъра. Това ще бъдат седемте елохими, питрите за следващата планета.
Така човекът се развива от дух, който възприема околния свят, до дух, който се разкрива. Двете напълно противоположни природи – човешкото същество и елохим или дхян – са просто форми на една същностна природа. В бъдещ момент човешкото същество вече няма да бъде такова, каквото е сега; то ще бъде дхян-коханичен дух. В езотерични термини това се нарича „тайната на човека да стане бог“.
Когато индивидуалните съзнателни умове се обърнат към един център, като всичко външно се превърне в атман, вътре ще има само едно ядро от стхула шарира, което е единство на най-високото му ниво.

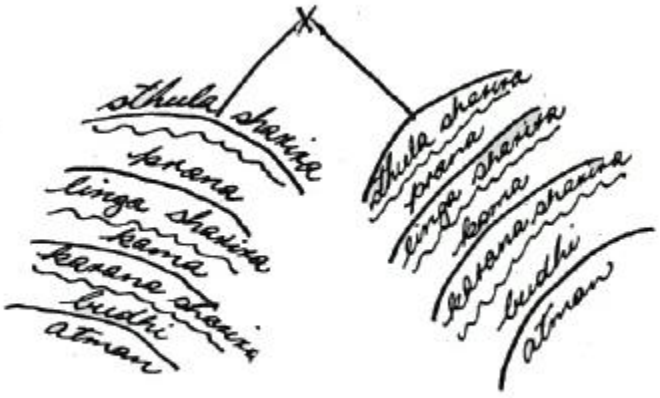

Фиг. 16

Такова единство не може да бъде постигнато на Земята; за да се създаде то, са били необходими седем възвишени духа. Това е Логосът, с атман в периферията. В кабала „царството“, единството, увенчава всичко. Това е и принципът, върху който е основана Църквата, като всички човешки същества участват в едно съзнателно осъзнаване.
Законът на формата е раждането и смъртта. Законът на живота е прераждането. Законът на духа е кармата. Животът преминава през раждане и смърт, появявайки се в нови форми през цялото време. Формата е преходна по природа, животът се повтаря, духът не загива, той е вечен.

Планетарна еволюция XII

Днес ще се опитаме да добием по-ясна представа за прехода от Логоса към нова система, ново творение.

Хората обикновено питат първо: Как е възникнало всичко това? Това е може би най-трудният въпрос, но и често задаван. Всичко, което човек може да направи, е да даде приблизителна представа. Преди всичко трябва да сме наясно, че именно нашият рационален ум пита как са възникнали нещата, получавайки повече или по-малко правдоподобна представа за това как човек би създал света, ако е бил създателят. Рационалният ум обаче е едно от нещата, които произлизат от Логоса, и е ясно, че Логосът има далеч по-голямо съзнателно осъзнаване. Следователно не можем да съдим Логоса с нашия рационален човешки ум и да формулираме въпроса така: Защо светът е трябвало да възникне от Логоса? Всичко, което можем да попитаме, е как е протичало възникването на света от Логоса, как са възникнали нещата. Не можем да питаме защо, защото „защо“ би означавало принуда. Процесът трябва да бъде действие, което Логосът е извършил свободно, а не нещо, извършено по необходимост.

Творческият принцип на Логоса може да бъде даден само в образна форма.[78]Представяме си едно същество и неговия огледален образ. Трябва да си кажем: Огледалният образ съдържа всичко, което може да се намери и в този дух. Той изглежда абсолютно същият, но не е жив; не включва принципа на живота. Ще бъде възможно да разберем как огледалният образ може да расте подобно на духа само ако вземем предвид, че духът дава живота си, съществуването си, на огледалния образ. Следователно трябва да вземем предвид, че духът дава живота си на своя огледален образ. Това е идеята на първата жертва. Да се откажеш от собственото си съществуване, да прехвърлиш собствения си живот на огледалния образ – това е първоначалната жертва.

Точно така е и с Логоса. Първият Логос се отнася към втория, сякаш стоим пред огледалния си образ и решаваме да дадем собствения си живот на огледалния образ. Даването на живота е първоначалната жертва, направена в свобода. Това е дело на първия Логос. Вторият Логос е точно същият като първия Логос, с изключение на това, че му е дадено съществуване чрез жертва. Ако изучим дейността на втория Логос, ще открием, че неговата природа е такава, че отразява същностната природа на първия Логос обратно към този първи Логос. Вторият Логос по този начин е отражение на първия Логос, на който е даден животът, произтичащ от първия Логос.

Първият Логос създава отражение и след това дава живота си на огледалния образ. В първия Логос всичко е насочено навън, като съществуването му влияе върху външното. Вторият Логос има 1) съществуването, което е получил, и 2) способността да позволи на съдържанието си да блести обратно към първия Логос. По този начин

имаме двойственост във втория Логос. Неговият живот и съдържание са две неща. Съдържанието е същото като при първия Логос, но животът му е донякъде различен от този на първия Логос (фиг. 17).

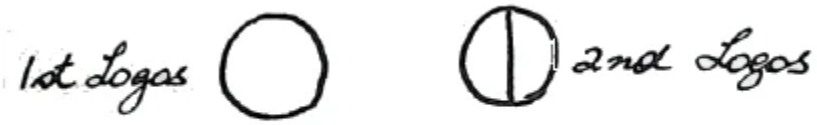

Фиг. 17

Линията по средата на втория кръг показва, че във втория Логос животът и съдържанието са две неща, че са разделени. Но що се отнася до съдържанието, образът и огледалният образ са едно и също нещо и в двата случая, докато животът е две неща.
Това все още не би могло да даде космическа система, защото всичко, което човек би имал, би било връзката на единия Логос с другия; няма да има множественост. Това можеше да дойде само с по-нататъшна жертва. Трябваше да дойде допълнителен процес на огледално отражение, в който връзката на двамата също се отразява.
Първо, първият Логос е отразен отново, след което огледалното отражение е било повторено. Това е създало третия Логос като отражение на другите два Логоса. По този начин третият Логос съдържа:

1. огледалният образ на първия Логос
2. огледалният образ на това, което първият Логос е сътворил във втория, който е неговият живот
3. огледалният образ на съдържанието, което вторият Логос отразява обратно към първия.

Нека сега визуализираме това (фиг. 18). Първият Логос е отразен в а). Ако първият Логос е творческа дейност, насочена навън, неговият огледален образ в третия Логос е точно обратното на действието на първия Логос. В първия Логос, а) е най-възвишената светлина на света; в третия Логос е най-крайната духовна тъмнина.
б) във втория Логос е животът, който вторият Логос е получил от първия. Не животът се жертва, а животът, който е бил приет. Животът, който се жертва в първия Логос, е любовта. Противоположността на това в третия Логос е абсолютното желание, копнеж, стремеж към Логос. В третия Логос, б) е следователно абсолютно желание.
в) във втория Логос е огледалният образ на първия Логос, отразен от втория Логос.

Фиг. 18

собствения си огледален образ ние разграничаваме

1. образът, който блестеше и се връщаше от тъмнината
2. това, което сме дали, се връща като желание
3. самият образ, който ние самите сме

Това съответства на трите части в третия Логос:

a. духовна тъмнина = тамас
b. абсолютно желание = раджас
c. простият огледален образ на първото Лого = сатва.

Тамас, раджас и сатва са трите гуни, трите части на третия Логос.[79]
Първо, има а), б) и в). а) само по себе си е тамас. Ако а) - духовна тъмнина или тамас - се комбинира с б) - раджас, абсолютно желание - тъмнината се комбинира с желание и имаме стремеж към първия Логос. Ако а) и в) - тамас и сатва - са комбинирани, имаме образа на първия Логос, създаден от тъмнината. Можем също да комбинираме б) и в). Всяко от тях може да се появи самостоятелно или да се комбинира с някое от другите. И трите в комбинация са това, което е самият първи Логос. Имаме седем възможни комбинации от трите гуни (фиг. 19).

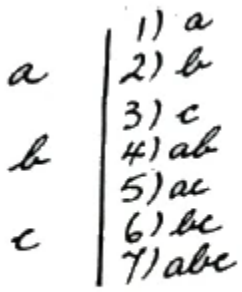

Фиг. 19

Това са седемте различни комбинации от гуни. Мислете за тези седем възможни комбинации като за следващия светотворчески принцип, който може да възникне от трите гуни. Тези седем духа наистина съществуват. Те са „седемте творчески духа пред трона“, седемте творчески сили, които идват след трите Логоса (фиг. 20).

Фиг. 20

Тези седем творчески сили пораждат това, което наричаме „праджапати“. Тъй като всяка от тях е способна да повтаря това точно на подчинени нива на съзнателно осъзнаване, живот и форма, ние винаги имаме три: три пъти a, три пъти b, три пъти c, три пъти ab, три пъти ac, три пъти be, три пъти abc, което прави заедно три пъти седем = 21 праджапати. Всеки от тях действа като оригинален Логос. Това ни дава 21 създатели на специфична слънчева система.

Следователно, първата концепция, с която се сблъскваме, е тази за жертвоприношение, извършено в съвършена свобода. След като я придобием, въпросът „защо“ престава да има значение. Човешкият прогрес се състои в това вече да не се задава този въпрос, а да се премине към концепцията за творческия Логос.

С механичен инструмент, например часовник или машина, можем да предвидим как ще се държи. Това е малко по-малко валидно за природните процеси, макар че до известна степен е приложимо. Така може да се изчисли времето на слънчево затъмнение. В този случай можем да говорим за „необходимост“. При растението също ще е възможно да се каже какво ще направи то при определени условия. Колкото по-високо обаче се издигаме в естествения свят, толкова по-невъзможно става да се каже какво ще направи дадено същество в дадена ситуация. Колкото по-високо е човек по отношение на дарбите и съдържанието, толкова по-малко ще е възможно да се предвидят действията му, защото не можем да разберем неговите причини и мотиви. В този случай всичко, което можем да направим, е да чакаме и да видим какво ще направи в дадена ситуация.

По същия начин трябва да приемем сътворението на света като акт, извършен от Логоса в свобода. Прогресът се състои в това да знаем, че когато става въпрос за вселената, ние не питаме защо и че въпросът за основанието или причината не е оправдан. Всички, които са разбирали това, никога не са говорили за основание или причина. Якоб Бьоме е говорил за „източник и произход“ на света.[80]За да напреднем към прозрение за светотворческата сила, можем да стигнем само до точката, в която знаем, че нашата собствена еволюция трябва да е била целта,

защото именно там някога е стоял създателят. Създателят трябва да притежава всичко, което ние притежаваме, но обратното. Атман е най-ниската точка в нас. Създателят има атман като множество точки в своята периферия. Когато слънчевата система е била в своето зараждане, светотворният Логос е притежавал качествата, които открихме, че са целта на нашата еволюция – атман, будхи, карана шарира или манас, кама, линга шарира, прана, стхула шарира – всички като част от неговата същностна природа.
Трябва да сме наясно *къде* може да се намира дейността на този творчески Логос. Затова първо ще проучим къде ни отвеждат различните метаморфози. Една метаморфоза на формата е физическа, две са астрални, две ментални и две арупични, което прави общо седем. Когато сме достигнали висотата на менталния план, ние сме станали карана шарира отвън; след това ставаме будхи и накрая атман (фиг. 21, вляво). Когато Земята достигне целта си, ще бъдем активни на по-висшия ментален план. Тогава започва преходът, който ни отвежда към следващата планета. За целта трябва да имаме атман отвън. Това означава, че карана шарира и будхи също трябва да изчезнат навън (фиг. 21, вдясно).

Фиг. 21

Следствието е, че не бива да мислим, че нищо не се случва при прехода към нова планета – пралая не е бездействие и сън – а карана шарира и будхи се изхвърлят. Трябва да се отървем от карана шарира на ниво будхи и от самия будхи на ниво нирвана.
Следователно еволюцията се превръща в това (фиг. 22).

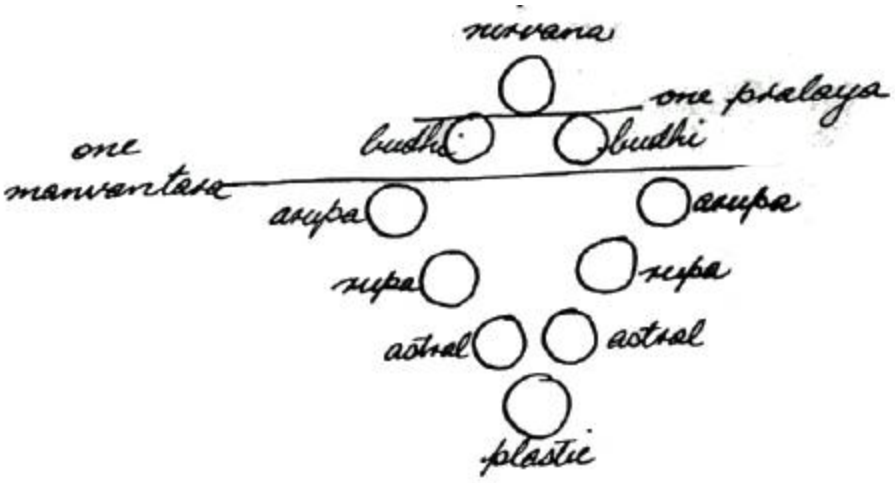

Фиг. 22

Пралая е много различен вид дейност от тази, която се случва по време на манвантара. За да конфигурира нова планетарна верига, духът трябва да е преминал през равнините будхи и нирвана от другата страна. Значението на тези равнини е, че на тях духовете преминават през абсолютно същия процес между планетите, както човешките същества в девачан. Съществуват и велики пралаи - маха пралаи. Ако проследим метаморфозите на съзнателното осъзнаване от една планета на друга, получаваме дневно съзнателно осъзнаване на Земята, сънно съзнание на Луната и така нататък (фиг. 23).

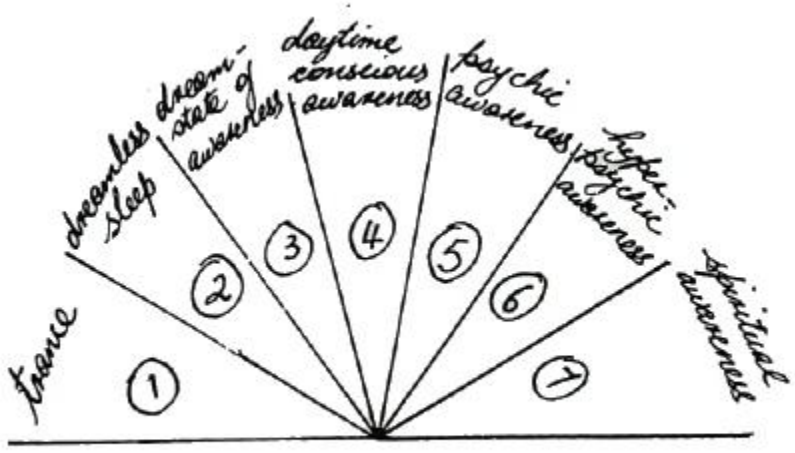

Фиг. 23

Необходимо е да се премине през равнината на нирвана между един вид съзнателно осъзнаване и друг. Когато се достигне най-висшето състояние на

съзнателно осъзнаване и атман се освободи от всички одежди, ставайки наистина всеобхватен, той ще бъде способен да създаде нова слънчева система. За целта първо трябва да премине през още две равнини на съзнателно осъзнаване. Дотогава той е придобил един вид всевиждане и ще може да има поглед върху цялата космическа система.
Нашето съзнателно осъзнаване през деня може да има общ поглед върху минералния свят, психичното съзнание може да обхване живота, интелектуалното съзнателно осъзнаване - върху чувствителността, а духовното съзнателно осъзнаване на всичко, което е. Тогава Атман е достигнал най-високото си ниво. Атман е всеосъзнатост.
Ако атман иска да блести, той първо трябва да развие способността да дава всичко; трябва да бъде креативен. Той прави това, като се облича в будхи и манас. След това може да започне нова космическа система на равнината арупа. Когато съзнателното осъзнаване достигне крайното ниво, то все още ще трябва да премине през две други равнини. Първата равнина е тази, където не се отлепва от будхи, а се добавя; това се нарича равнина „пара нирвана“. Равнината, на която съществото се спуска отново, за да може да бъде активно на равнината арупа, се нарича „равнина махапара нирвана“. Две равнини, които са в противоположни позиции, съответстват една на друга. Най-ниската е физическата, нейната противоположна нирвана. (Фиг. 24)

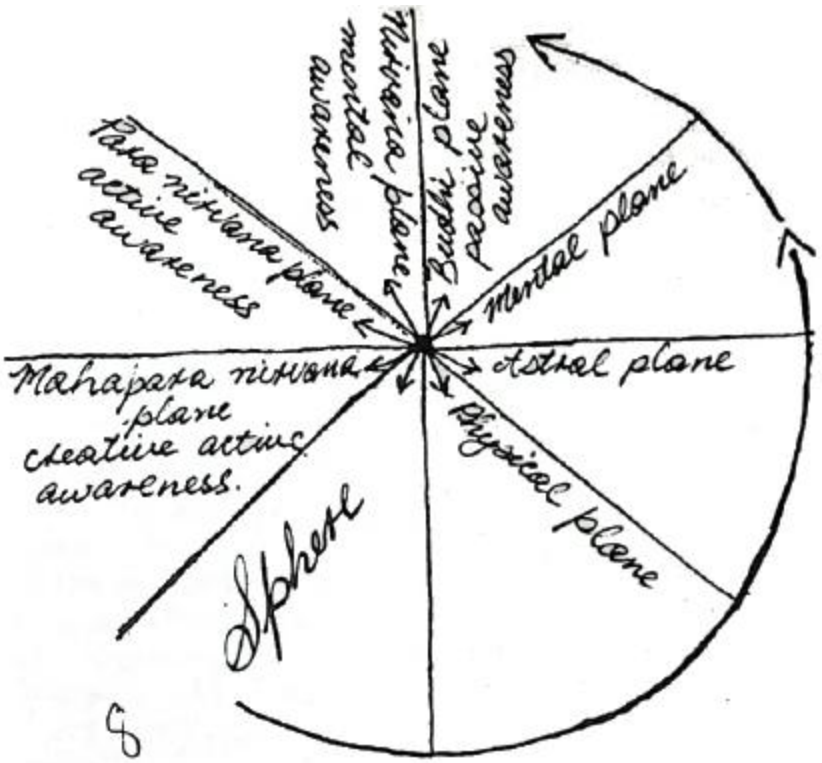

Фиг. 24

На астралния план властва желанието, на паранирвана план - любовта, будхи. На менталния план властва възприятието, приемането на мисълта; на махапара нирвана план властва творческата мисъл. Планът будхи е абсолютна, любяща отдаденост на божественото. Неговата противоположност е състояние на пълно отвръщане от всичко божествено. Където планът будхи е блажен, неговата противоположност има абсолютно нещастие. Това е осмият план, осмата сфера. Представете си, че дадено същество е обърнало гръб на еволюцията на някое или друго ниво, тръгвайки по свой собствен път. То би попаднало в осмата сфера и би трябвало да чака там, докато цялата еволюция завърши. То би могло да бъде отнесено отново, като най-ниско същество, само в следващата еволюция. Тази космическа „роза на компаса“ (фиг. 24) показва много добре противоположностите. Когато сме пристигнали на нивото на нирвана, съществото ще е достигнало точката, в която неговият атман е напълно отвън. Тогава си имаме работа с вида Логос, който нарекохме „седемте“. Това са седемте творчески духа, поради което имаме и седем различни раси [„коренните раси“, със седем подраси всяка].
Седемте различни духа принадлежат към равнината на нирвана. Преминавайки през равнината пара нирвана и равнината манапара нирвана, стигаме до първия и втория Логос. Вторият възниква на равнината пара нирвана, първият - на равнината махапара нирвана. На равнината на нирвана космическата система се завършва

чрез 7 пъти 3 = 21 праджапати. Последният от тях е abc, самият трети Логос. Само първият Логос е способен да поеме отново всичко, което е паднало в осмата сфера. Той го взема заедно с космическия прах. Да бъдеш изхвърлен от еволюцията означава да свържеш живота си с нещо, което неумолимо остава назад, без изключение, и да чакаш, докато еволюцията отново съвпадне с въпросното състояние. Роден в нецивилизовано диво място с душата на такъв местен е относително щастлив; но представете си по-високо развит дух в тялото на такъв местен или дори куче - това е наистина изгнание. По-висшата душа е поела по пътя към по-нисша проява. Да „отидеш в осмата сфера“ наистина означава вече да не се развиваш в съответствие с еволюцията, да не можеш да участваш в еволюцията на останалите, а да бъдеш върнат на по-ниско ниво.
Съзнателното осъзнаване е възприятие до нивото на нирвана. От този момент нататък то вече не е просто възприятие, а вътрешна дейност. На нивото на пара нирвана това е дейност, насочена навън. На нивото на махапара нирвана това е творческият съзнателен ум на Логоса. Той се движи оттам през осмата сфера и нататък към физическото ниво, където се превръща в творческите сили на природата. В действителност те дават израз на божествени мисли, които ни се струват като сили или сили, защото нямаме общ поглед.

Част II: Уводни бележки

В последната лекция от Част 1, Рудолф Щайнер описва сътворението на света като тройно проявление на Логоса, божествения дух, излят в света. За неговата аудитория по това време това се отнася до две от току-що появилите се негови книги: „ *Мистицизъм в зората на модерната епоха*“ (GA 7, публикувана през 1901 г. и базирана на поредица от лекции, изнесени през зимата на 1900/01 г.; прев. К. Е. Цимер; Блаувелт: Steinerbooks 1980) и *„Християнството като мистичен факт*“ (GA 8, публикувана през 1902 г. и базирана на поредица от лекции, изнесени през зимата на 1901/02 г.; прев. А. Уелбърн; Хъдсън: Антропософски прес 1997).
В първата от тях велики средновековни мистици са дадени като примери, за да покажат как истинското прозрение за света или Бога може да се постигне само чрез мистичен, т.е. вътрешен, опит. Във втората книга четем как пътят за постигането на това е бил търсен в мистериите на древността. Мистикът, който е трябвало да бъде посветен, желаейки да намери пътя си към божественото, е трябвало да преживее космическата драма на сътворението, с Логоса, световната душа, разпъната върху световното тяло под формата на кръст. Тогава Логосът, който е бил излят в света, е могъл да възкръсне в душата, раждайки се в духа в нея. Това става исторически факт, когато в началото на нашата ера Логосът се въплъщава в човешкото същество, наречено Исус. Той е трябвало да преразгледа космическия световен процес, докато съществува в плът, да бъде прикован на кръста и да възкръсне от смъртта. Логосът, станал човек, е трябвало да премине през това като исторически факт, за да може победата над смъртта да е валидна за цялото човечество, а не само за избраните индивиди. „Християнството като мистичен факт е етап от човешката еволюция; и събитията в древните мистерии са били подготовка за този мистичен факт.“ (глава за християнството и езическата мъдрост).
Тези две книги, основани на мистичния начин за постигане на прозрение и логософията на древните мистерии, поставиха основите на христология, основана на духовно-научната космология, която Рудолф Щайнер започна да представя през 1903 г.
Публиката от онова време се интересувала силно от учението на Логоса за древните мистерии, тъй като те били високо класирани в литературата на Теософското общество още преди Рудолф Щайнер.* Той обаче скоро сметнал за необходимо да предупреди хората да не бъдат твърде абстрактни, когато говорят за Логоса. Бележките по лекция, изнесена в Берлинския клон на 2 февруари 1904 г., за съжаление твърде неадекватна за публикуване, включват следното: „Толкова е изкушаващо да се говори за първия, втория и третия Логос в общи линии. Начинаещите особено обичат да говорят за Логоса веднага, искайки да обсъдят

целия свят, като установят мисиите на тримата Логоси. Това обаче не е, което искаме.“ Той продължил, казвайки, че смята за важно да покаже мисията на отделните духове в еволюцията на света. Нещо, което Рудолф Щайнер често подчертавал, било, че духовното изследване не се основава на спекулации, а на истински преживявания в духа. Съвсем логично, следователно четем в лекция, изнесена в Берлин на 18 декември 1906 г. [на немски] в GA 266/1: „Никой не може наистина да има представа за трите Логоса, освен ако в него не се е събудило висше съзнание. Можем обаче да подготвим душата за правилно виждане в бъдеще, като извикаме правилните образи.“ „Правилните образи“ несъмнено означават образи на етапите на развитие на Логоса, излят в света. От 1903 г. нататък те са представяни все повече и повече в реални термини и най-накрая са представени на света в „ *Окултна наука“* през 1910 г.

Част II: 1. Първото, второто и третото синовство на Бога

Първото синовство на Бога, първото отражение на същността, в мисъл, име и желание, не провъзгласяващо нищо друго освен самата божественост, като по този начин не бидещо нищо друго освен единствено провъзгласител на Всеобщото .[81]Все още няма нищо от диференциация и индивидуализация. Във всяка точка от тази безкрайност, която е светеща сама по себе си, всичко, което можем да възприемем, е Единната божественост.

Космическо осъзнаване : Осъзнаването на Всичкото има това Всичко за свое знание.

Второ синовство на Бога, второ отражение на същността, проникващо във всичко с воля за съществуване и позволяващо на изначалния дух да блести от единичните същности. Тази воля за съществуване е единна. Тя е изначалният дух и не само е, но и желае себе си. Желаейки себе си като мисъл, например, тя желае себе си като индивидуална мисъл. Мисълта се провъзгласява, но се провъзгласява като мисъл, като част от Бога.

[Все едно ръката казва за себе си: Аз съм ръката, но съм само част от организма.]

Всичкото Едно се провъзгласява по много различни начини.

Многообразието от същности има Вселената като божествено единство за своето съзнателно осъзнаване.

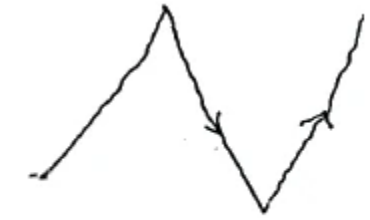

Фиг. 25

Трето синовство на Бога, третото отражение на същността, която прониква във всичко с единична воля и пази изначалния дух скрит в състоянието на сингулярност. Волята за съществуване е многообразна. Това е изначалният дух, който не просто е и не просто желае себе си, а желае всяко същество. Активната воля на изначалния дух става осезаема в отделното същество, т.е. отделното същество възприема волевото намерение като свое собствено волево намерение.

Стоновете на сътвореното.

Еволюцията като изкупление чрез единния дух, носещ се над многообразието на волята.

Духът, това е третият син. Многообразните същности имат многообразието в своето съзнание.

В низходящ ред на първо място са джива, махат и фохат. Цялото Съзнание се проявява чрез трите елемента.
Фундаментална преценка [Всичко е Всичко]
Многообразието възниква чрез провъзгласяване.
Спускайки се по-нататък, многообразието провъзгласява божественото единство по многобройни начини.
Аз съм Всичко
Спускайки се по-нататък, всяко многообразно нещо се провъзгласява.
[Аз съм аз]
С по-нататъшното спускане, прокламацията се превръща в обективна реалност
[природата е аз]
Сетивните усещания и рационалните идеи са I.
Тук стигаме до нашето човешко същество в преживяването.
психика манас прана
В процеса на възходящо развитие на душата, първоначално точковото „аз“ става многообразно.
[интуиции са I.]
словесни: са - витарка
безмълвна интуиция: нир - витарка
Преминаваме през III
Издигайки се по-нататък, ние затваряме индивидуалното си съзнание; това индивидуално съзнание (като субект) по този начин не позволява на единичното съзнание да царува, а чрез своята пасивност, на Цялостното съзнание. То приема интуициите директно като самите тях. Сега, във възходящата еволюция, те постепенно показват собствения си живот, вече не като мисъл, а като същност.
Преминаваме през II
При по-нататъшно издигане, в многообразието на интуициите се разкрива единството на тяхната реалност.
Приближаваме се към И.

Част II: 2. Божеството се разкрива като Цялата Душа и Цялата Живот

Божеството се разкрива като:
Цялата Душа и целият Живот.
Цялостната Душа прониква в Целия Живот отгоре и дава на универсалната материя нейния произход. След това Цялостната Душа прониква в тази универсална материя още веднъж, което води до по-плътна степен на материя. Това продължава надолу до най-плътната материя, позната на човечеството, която е физическата материя .
Полярно противоположният процес е, че Целият Живот прониква в Цялата Душа; това поражда форма, която в тази първоначална форма съставлява манасичната сфера. Този вид Цяла Форма може да се нарече и Цял Дух. Ако Целият Дух слезе в универсалната материя, за да я оплоди, възникват форми, които са с една степен по-ниско ниво и така нататък, до формирането на физическата материя. Това са преходните форми.
Когато това формиране премине през трите елементарни свята чак до минералния свят, Целият Живот ще слезе директно към тях, без първо да преминава през материята, както в 1). Това дава началото на живите форми на растителния свят. Ако този живот във Форма е достигнал определено ниво, Цялостната Душа се излива, превръщайки оживените форми в одушевени форми. Това поражда животинския свят. Всички тези форми са все още преходни , те стават вечни, когато Цялата Форма прониква в одушевените форми като Цялостния Дух. Самите форми стават вечни. Такъв е случаят в човешкия свят.
Когато Цялата Форма се прояви, индивидуалната форма изчезва напълно минерално
Когато Целият Живот се прояви, индивидуалната форма изчезва заедно с рода: растение
Когато Цялата Душа се прояви, индивидуалната форма умира заедно с наследствените черти: животински
Когато Целият Дух се прояви, индивидуалната форма най-накрая вече не отминава : човешкото същество
Така можем да кажем, че
Духът на човека първоначално е на физически план.
Животното , неговият дух първоначално е на астралния план
Растението първоначално заселва своя дух на рупично-манастичния план
Минералът , неговият дух, първоначално е на арупично-манасическото ниво
Когато духът се издигне до нивото на будхи, ние имаме третия елементален свят.
Когато духът се премести в равнината на нирвана, ние имаме втория елементален свят.
Ако духът се премести в паранирвана равнината, имаме първия елементален свят.

Накрая, основата на всичко е всеобхватният дух на нивото на нирвана махапара.

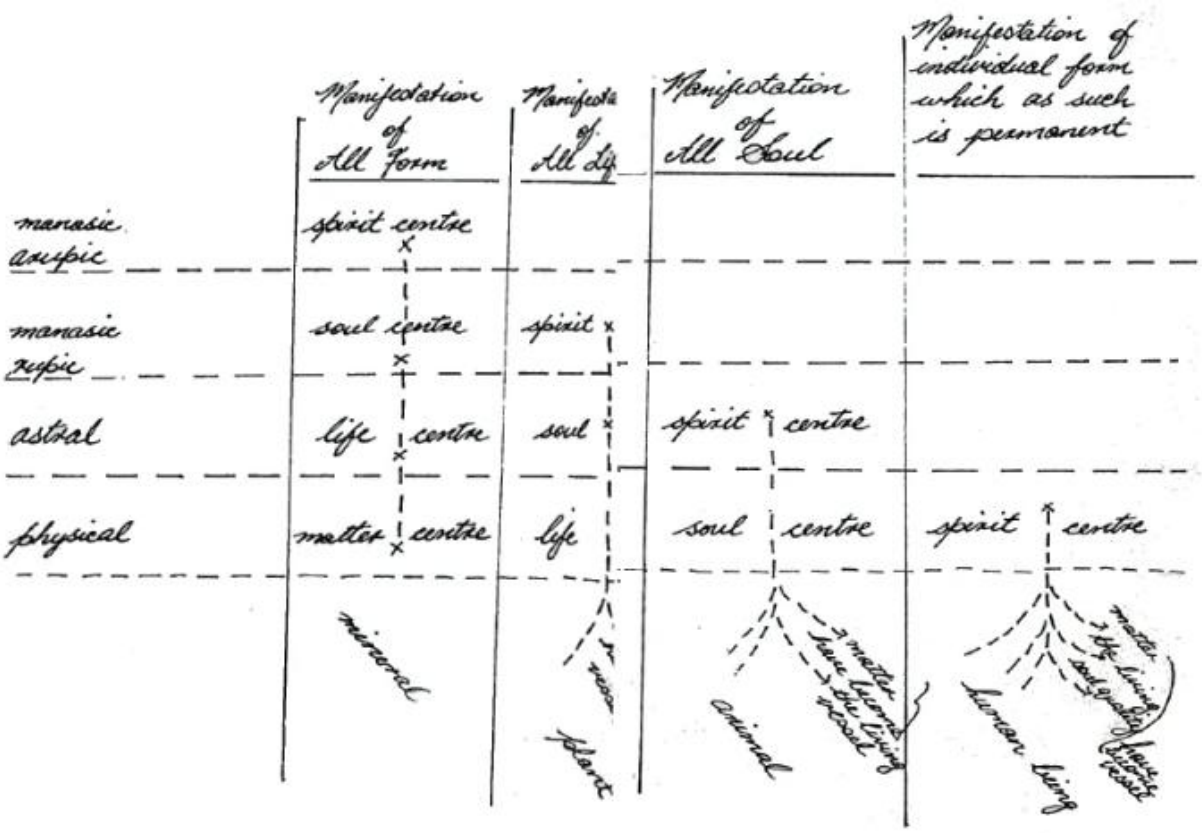

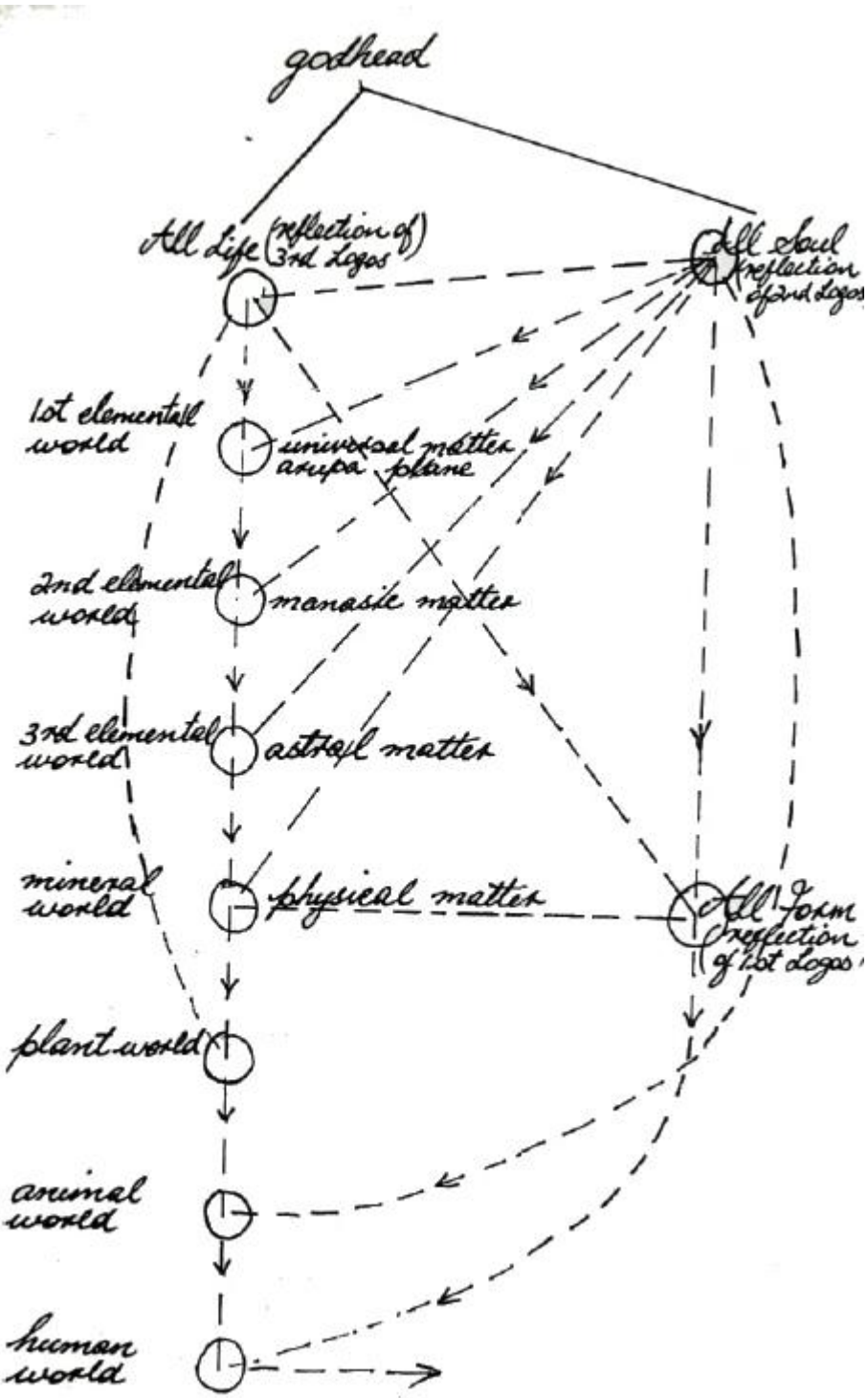
godhead
All Life (reflection of 3rd Logos)
All Soul (reflection of 2nd Logos)
1st elemental world
universal matter anupa plane
2nd elemental world
manasic matter
3rd elemental world
astral matter
mineral world
physical matter
All Form (reflection of 1st Logos)
plant world
animal world
human world

Тук отражението на Първия Логос се трансформира в реалност, т.е. божественото човешко същество се ражда от тройната майя (живот, душа, форма), първоначално на физически план, след това се одушевява отвътре на астрален план, т.е. прави и Втория Логос реалност, и накрая, на манасичен план, душата се пробужда за живот, като отражението на Третия Логос също се трансформира в реалност.

човешко същество	трансформатор на мая от Първия Логос
чела	трансформатор на мая от Втория Логос
майстор	трансформатор на мая от Третия Логос

Следва преходът към планетарно божество от следващия ред, което отново се въвлича в три илюзии (маи) – живот, душа, форма, а след това еволюира и трите.

Част II: 3. Знаци и еволюция на Трите Логоса в човешката раса

Устройството на света се основава на троичността. В системата на човешката еволюция, от първото начало на човешкия генезис до пълното развитие на този потенциал, трябва да разграничим
три състояния на съзнанието като първа троица.
Първото от тези състояния на съзнанието е повече или по-малко смътно (подобно на сън), защото „Аз-ът“ все още не е роден. На това ниво човешкото същество все още е било част от „Аз“ от по-висш вид; то е било ясновидско, но не е било в състояние да сметне съдържанието на виденията си за свое собствено.
Второто състояние на съзнанието е породено от раждането на „Аз-а“. Това висше състояние е възникнало, защото ясновидството е било изгубено. Започнало е видение на външен свят.
Третото състояние на съзнанието възниква поради повторното появяване на ясновидството в „Аз-а“, като човешкото същество става ясновидец в самосъзнанието.
В окултните писания първото състояние на съзнателна осъзнатост е обозначено с ⊙ , т.е. съзнанието блести от абсолюта = • заливайки света ◯ кръг).
След това трябва да разграничим три поднива за всяко от трите състояния на съзнанието, ето така:

Първо ниво на съзнание	1) подниво I 2) подниво II 3) подниво III
Второ ниво на съзнание	1) подниво IV 2) подниво V 3) подниво VI
Трето ниво на съзнание	1) подниво VII 2) подниво VIII 3) подниво IX

Първото ниво на съзнание е изцяло субективно, т.е. човешкото същество не приема нищо отвън, а само нещата, които божеството му внушава. Това ниво на съзнание преминава през трите поднива, показани по-горе в първата епоха, а знакът за това е

Третото ниво на съзнание е изцяло обективно, т.е. човешкото същество ще възприема целия свят като божествен:

Следователно средното ниво има знака

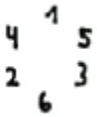

Първото ниво постепенно преминава във второ, както и второто в трето; в резултат на това поднива III и IV, както и VI и VII се припокриват, което ни дава следната картина:

Първо ниво	1 - во подниво	Второ ниво		1*
	2 -ро подниво			2*
	3 -то подниво		1 - во подниво	3*
			2 -ро подниво	4*
Трето ниво	1 - во подниво		3 -то подниво	5*
	2 -ро подниво			6*
	3 -то подниво			7*

Така деветката става седем .
Тези седем нива на съзнание се преминават, както следва:
1* на Сатурн
2* на Слънцето
3* на Луната
4* на Земята
5* на Юпитер
6* на Венера
7* на Вулкан

Човечеството в момента е в 4*. Виждаме, че това е било предшествано от 3*, съставено от две поднива, и че ще бъде последвано от 5*, отново сливане на две поднива. Ако обозначим чистото лунно ниво на съзнателно осъзнаване като III, а чистото земно ниво като V, между тях се намира нещо, което трябва да наречем ниво на съзнателно осъзнаване на Марс. Това е така, защото Земята е имала среща с Марс, преди да се отдели от Луната и Слънцето. Подобна среща се е случила с Меркурий ; VI е нивото на съзнателно осъзнаване на Меркурий.

Вземете сбора от нивата на съзнателна осъзнатост, през които човешкото същество е преминало досега. Има V от тях до земното ниво на съзнание. Оттук и знакът:

Фиг. 26

То е завършено само по себе си, защото човешкото същество би се втвърдило вътрешно, ако съзнанието на Меркурий не се появи. Ако не се довери на божествения водач (Меркурий) на това ниво, еволюцията му би стигнала до задънена улица.
Всяко от 7-те състояния на съзнанието трябва да премине през седем етапа на живот. Това означава следното:
В теософската литература те досега са наричани „кръгове“:
Сатурн 7 състояния на живот
Слънце 7 състояния на живот
Луна 7 състояния на живот
Земя 7 състояния на живот
Юпитер 7 състояния на живот
Венера 7 състояния на живот
Вулкан 7 състояния на живот
Това означава 7 пъти 7 състояния на живот в рамките на цялата човешка еволюция:
7 X 7 = 49
Сега трябва да вземем предвид, че в ранните състояния на съзнателно осъзнаване принципът, който е бил човешкото семе, все още не е бил способен да разгърне свой собствен живот. Животът, останал от по-ранните еволюции, все още би бил там, бавно отшумяващ, за да бъде заменен от чисто човешки живот. Това може да се покаже по следния начин:

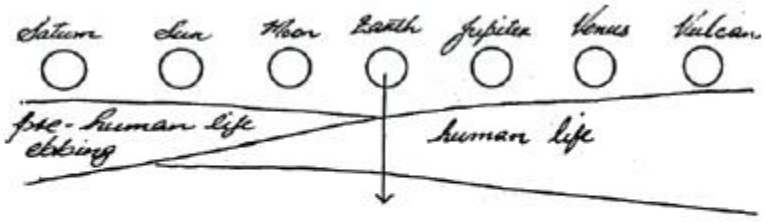

Фиг. 27

Това е моментът, в който предчовешкият живот е напълно преодолян и чисто човешкият живот се превръща в живот на човешката еволюция.
Следователно в човешката еволюция съществува момент, в който в рамките на цялата планетарна система, тази система[82]собственият живот зае мястото на всичко, което е дошло от по-ранна система. В историята този момент е идването на *Христос*.
В това отношение това е средната точка в човешката еволюция.
Състоянията на живота преминават през състояния на форма; всяко от 49-те състояния на живота трябва да премине през седем състояния на форма, така че за цялата еволюция имаме
49 x 7 = 343 нива = 7 x 7 x 7.
Състоянията на формата също не са собствени на човечеството. Те са заимствани от по-ранна система. Всичко, свързано със състоянията на формата, които по този начин произлизат от по-ранна система, се нарича макрокосмос .
Формите, които човекът сам създава, съставляват микрокосмоса . Можем да говорим за микрокосмос само когато човешкият дух активно създава форма, докато преди това божественият дух (космическият дух) е създавал форма.
Преходът е световната душа – божественият дух, който бавно се индивидуализира.
В християнските езотерични термини състоянията на съзнанието се наричат
състояния на съзнанието като Отец А
състоянията на живота като Син или Слово Б
състоянията на формата като Свети Дух В
В теософията се говори за:
А първи Логос
Б втори
В трети
Общият преглед на еволюцията е следният, ако вземем предвид и това:
Първият Логос се проявява в човека като атман, Вторият Логос се проявява в човека като будхи, а Третият Логос се проявява в човека като манас.

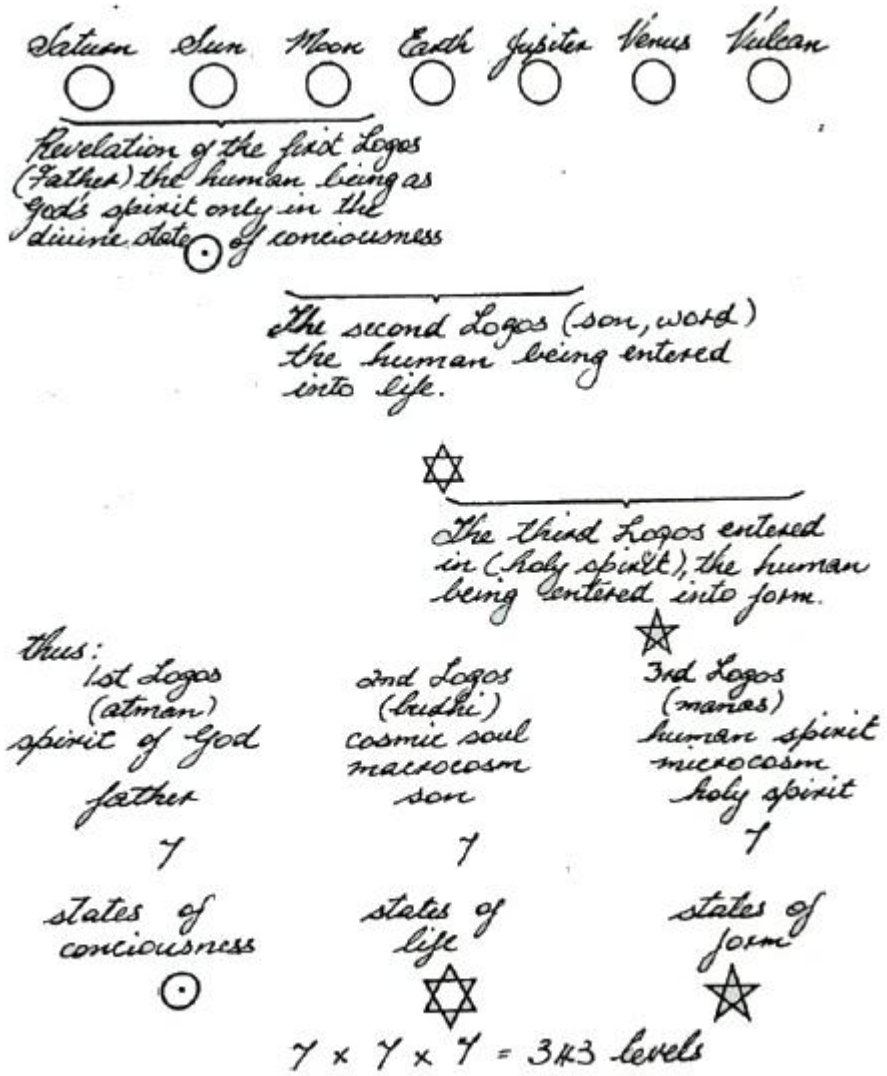

Фиг. 28

Когато 666 = 6 X 6 x 6 = 216 от тези 343 = 7 x 7 X 7 ще са преминали, тоест след 5 планети (Сатурн, Слънце, Луна, Земя, Юпитер) във Венера,
когато 5 състояния на живот ще са преминали в това, т.е. в 6-то състояние на живот във Венера и
В 6-то състояние на тази 6-та форма на живот, всичко, което е дошло от Земната еволюция и не може да достигне съвършенство, ще е било премахнато; числото 666 = 216 е следователно критичното число на еволюцията (Откровението).[83]
Критично състояние (макар и в по-малка степен, отколкото в споменатия момент) ще се случи и в други случаи, когато еволюционната ситуация е 666,
например в 6-та коренна раса на 6-та планета, като се броят и Марс и Меркурий, така че възниква следният цикъл:

1) Сатурн
2) Слънце
3) Луна
4) Марс
5) Земя
6) Меркурий - това влияние ще бъде основно дори в следващата 6-та подраса.

По този начин човечеството определено ще достигне критична точка в своята еволюция по това време.

Част II: 4. Първият, Вторият и Третият Логос

[Първата част от текста липсва.]

Когато безкористният поток в две циклични излияния се върне към началната си точка и материята се разтвори отново, нищо не се е случило, освен че е обогатен, докато се връща към своя произход. Само чрез поемане и преодоляване на егоистичния поток, безкористният поток ще развие такава мощна, жизнена сила, че ще трябва да излезе отвъд себе си, тоест отвъд космическия кръг, който е първата среща на двата потока. Нещо ново ще се роди, когато безкористността се разпадне, нова област, извикана от него: пара нирвана, която е негативна материя, защото, за разлика от материята, която се задържа в космическия кръг поради привличане, тя се разпространява извън него. Полезно е да се разбере процесът, ако си представите люлеене на махалото. Махалото, люлеейки се напред, веднага ще се залюлее обратно и освен ако няма препятствия по пътя му, то ще се залюлее толкова силно, че ще излезе отвъд началната си точка, точно както количка, движеща се напред, не може да спре внезапно, а трябва да продължи да се търкаля известно разстояние.

След тази подготовка и еволюцията на материята на етапи, материалните съставки за създаването на планетите щяха да бъдат произведени, но планетарният живот все още не можеше да възникне. По този начин Логосът не можеше да остане в пара нирвана; той трябваше да се върне и по пътя обратно създаде областта махапара нирвана. Оттук Логосът трябваше да направи жертва и да започне отново цикъла през материята, за да може да възникне друг живот - отделен от себе си, но от себе си.

Целият живот в многообразни форми е възникнал от единството, единствения Логос. Многообразието лежи скрито в него, все още неразделено, недиференцирано. Когато Логосът стане разпознаваем, възприемайки себе си като себе си, той излиза от абсолюта, от състоянието на недиференциация и създава не-аз-а, своя огледален образ, втория Логос. Той одушевява това огледално отражение и му дава живот; той е неговият трети аспект, третият Логос.

Първият Логос, недиференцираният, с живот и форма в единство в него, следователно би трябвало да се разглежда като Отец. Времето е започнало със своето съществуване; то е отделило огледалното си отражение, формата, женското начало, което е изпълнило с живота си - вторият Логос; и това одушевление е дало началото на третия Логос като Син, оживена форма. Така всички религии са мислили за своя бог в тройна форма - като баща, майка и син. Така Уран и Гея, майчината земя; Хронос, времето, са дошли от утробата ѝ като син; Озирис, Изида и Хор и така нататък.

Жертвата на Логоса е: Духът слиза в материята, одушевява огледалното си отражение и с това светът на живите форми получава своето съществуване, като

всички те живеят отделни съществувания и преминават през цикъла на еволюция, за да бъдат отново в едно с Логоса като индивидуални същности, достигнали най-високото ниво на развитие, като Логосът получава богатствата на опита чрез тях. Ако той не се беше излял, за да даде живот на всички тези форми, нямаше да има независим растеж и развитие. Всяко движение, целият генезис, нямаше да има собствен живот; той просто щеше да се движи и раздвижва според указанията на бога.
Точно както човек се интересува само от това, което му е непознато, от индивидуалния аспект на човешкото същество, докато всичко, което е способен да изчисли и разбере, го оставя безразличен, така и Логосът може да се наслаждава само на живот, който се развива самостоятелно, живот, който произлиза от него, за който той се жертва и отдава.
Започнал е процесът на еволюция на материята, в който качествата на същността се отразяват и действат, докато тези огледални отражения не започнат собствената си дейност като отделни форми, постепенно правейки материята все по-духовна и одушевена, докато тя отново не стане едно цяло с атман, будхи, манас... [празнина]
Преди всичко, космическата основа е създадена, когато двете качества - егоизмът и безкористността на първия Логос - се съединяват. Чрез втория поток в това, водена от хармония, е създадена атомистична същност. Тя се обгръща в майчината субстанция, която вече е съществувала, и последва създаването на атомите.[84]Тези атоми, с външните си обвивки с различна плътност, стъпка по стъпка създавали материята, която след това могла да служи на втория Логос, огледалното отражение на първия, като среда, за да му предаде огледалното си отражение. Вторият Логос след това се вливал в тази материя, която на първото си, нирвана ниво, била толкова фина по консистенция, че можела да протича през нея безпрепятствено и без да се променя. След това навлязъл в областта будхи; тук бил спрян и въпреки че безкористността е толкова силна в тази област, че не се стреми да задържи Логоса здраво в неговото царство, той предявява претенции към него за целия му космос. Тук започнала жертвата на Логоса; гласът, звукът излязъл от него: той искал да оживи материята със своя дух, мислите му да съществуват като независими форми. Тази област, където божествената мисъл се превърнала в звук и глас,[85]В сферата на будхи се намираше божественото царство на Средновековието. Обгърнат от будхи, Логосът след това се вливаше в менталната област, която се състояше от нивата арупа и рупа; светът на божествената мисъл се изливаше, с примерни идеи, които се издигаха и смесваха. Тук се създаваше примерната идея за това, което по-късно щеше да бъде отделна същност, все още почиваща в Логоса в сферата на будхи. Това ниво арупа на менталната сфера беше светът на идеите на Платон, светът на средновековната рационалност. На ниво арупа тези идеи приеха първите си конфигурации. Като божествени гении те започнаха своето отделно съществуване,

все още носейки се и проникваики, бидейки същности от подобен вид. Това беше средновековното царство на небето.
След това тези духовни същности навлезли в астралната сфера; тук, обгърнати от по-плътна материя, усещането се пробудило от допир; едва сега те се почувствали отделни същности, усещайки разделението. Това бил елементалният свят. След спускането си в етерната сфера това усещане било избутано отвътре навън, то се надуло, разширило и пораснало благодарение на етерната растителна сила, а след това било обградено от физическата материя и кристализирано, защото тук егоистичният принцип все още се стремял с цялата си мощ да бъде ограничен. Така чувството е затворено в минералния свят, а божествените идеи спят във възвишен мир в девствената скала. Камък - замръзнала божествена мисъл: „Камъните са неми. Вложих в тях вечното слово на създателя, за да може да лежи скрито; девствено и срамежливо го държат затворено в себе си.“[86]Това е древна друидска поговорка, молитва. В средновековието етерът и физическият свят или минералният свят са били наричани микрокосмос или малък свят.
Вливайки се навътре, Логосът се обгражда с все по-плътни одежди, докато не се научава здраво да определя границите си в скалата. Камъните обаче са неми, неспособни да разкрият вечното слово на създателя. Твърдата физическа обвивка трябвало да бъде отхвърлена отново; тя оставала в своя свят, докато кристалните форми в меката си етерна одежда могли да се разширяват, растяйки отвътре, тоест да живеят. Защото животът бил растеж; камъкът станал растение. Въздигайки се по-нататък, Логосът също отхвърлял тази етерна одежда и стигнал до сферата на астралното усещане. Тук активността се развивала чрез взаимодействие между докосването и сетивното възприятие; съзнателното животинско съществуване се конфигурирало по жив начин от съзнателност и активна воля. След това то постепенно развивало своите органи на възприятие, като импулсът отвън действал навътре като усещане. Типовете еволюирали. При прехода в менталната сфера тази съзнателност възприемала себе си и било достигнато човешкото ниво със самосъзнание.
От космическа гледна точка, Логосът би се спуснал най-дълбоко в материята, вливайки се в минералния свят, и би започнал своето издигане, като отхвърли първата външна одежда. От човешка, антропософоцентрична гледна точка, която древните друиди са спазвали, наред с други, духът, почиващ в целомъдрената скала, би бил възвишено ниво на съществуване. Неопетнен от егоистични намерения, камъкът се подчинява само на закона за причинно-следствената връзка. За човешките същества на по-ниското умствено ниво на развитие, където сме сега, скалата би била символ на по-висше развитие. Преминавайки през по-нисши камически страсти и грешки, ние бихме се развили до етерно растително съществуване, живеейки и растяйки отвътре по безкористен, самоочевиден начин, по-късно за да живеем в нашето причинно тяло, недокоснати от нищо външно,

почивайки в себе си, чист дух, точно както кристализиралият дух почива затворен в скалата.
Вторият Логос, като двигател и ускорител на материята, в която е затворен, е стигнал само до нисшата ментална сфера. Разумното животно е достигнало в самосъзнанието си човешкото ниво на съществуване. То е способно да свърже външния свят със своята индивидуална природа, възприемайки себе си. Дотук природата е водила и насочвала човешкото същество; тук тя го оставя на мира и на свобода. По-нататъшното развитие на човешкото същество сега зависи единствено от неговата воля. Той трябва да направи себе си съд, като се освободи от външната одежда на нисшата ментална сфера, за да може сега да получи притока на първия Логос, точно както семето се отваря и чака импрегнацията, без която няма да може да расте и да дава плод.
Първият Логос е вечният принцип във вселената, непроменимият закон, според който небесните тела се движат по своите орбити; той е основата на всички неща. Отделните форми са подвластни на унищожение и промяна. Чрез способността си да виждаме, ние възприемаме цветове, които могат да изглеждат различно при различна способност за виждане. Твърдият външен обект, задържан в специфичната си форма от частите си, може да изчезне при определена степен на нагряване. Частите му могат да се разтворят, но законът, според който е възникнал, ще остане; той е вечен. Така цялата вселена се движи според вечни закони. Първият Логос тече в него, разпространява се. Човешкото същество трябва да се издигне до него с волята си. Той трябва да развие безкористния нисш вътрешен сетивен орган (антахкарана) в себе си. В чисто съзерцание той трябва да възприеме този вечен, непроменим закон във всичко преходно, трябва да се научи да различава всичко преходно, приело определена форма, от ядрото на своето същество, трябва да приеме видяното в себе си като мисъл и да го пази. Така той постепенно опознава нереалната природа на света на явленията. Мисълта става реална за него, той постепенно се издига до нивото арупа, живеейки в света на чистата мисъл. Множеството се разтваря за него, сливайки се в единство, той се чувства в едно цяло с вселената. Тогава той ще се е издигнал толкова високо, че ще може да приема директно входящия първи Логос, като интуиция. Не е била обаче една-единствена душа, която е дошла по този начин при отделния индивид. Не, това е била Цялостната Душа, душата на Платон и други, в които той е имал част, достигайки едно цяло с тях в мислите си. Стъпка по стъпка висшето човешко същество еволюира от камичното.
В повратната точка, където човешкото същество е трябвало да се възнесе свободно, използвайки волята си, то се е нуждаело от напътствие. В третата раса на четвъртия кръг, в Лемурийската епоха, синовете на манаса се спуснали, позволявайки си да се въплътят, за да служат като водачи. Простият процес на броене, на разбиране на

числата, е дал начало на умственото развитие, като по този начин е отделил мислещото човешко същество от животното, което е било просто съзнателно.

Част II: 5. Логосите

Когато видим нещо, ние се питаме как се е появило то, предполагайки нещо друго, от което е възникнало. Приложимо само за неща, които се случват във физическия свят. Трябва да предположим нещо, където вече не питаме откъде е възникнало. Това е Логосът. Нито пък бива да се задава въпросът: кога е възникнал Логосът, защото да се каже, че е [възникнал] по-рано или по-късно, би му наложило ограничения. Всички понятия за време престават да имат значение по отношение на Логоса. Това, което казваме сега за Логоса, важи, както е важало преди безброй хилядолетия. Логосът не е *във* времето, а *преди* всяко време.

Ще разработим някои концепции.

Ако се отнасяме към нещо, което е абсолютно само по себе си, което не притежава нито едно от нещата, които познаваме, като към нещо отвъд съществуването, ние сме установили абстрактна концепция за това, което смятаме за Логос – абсолютен, установен, завършен, почиващ в себе си. Първи Логос - сат - Отец.

Ако този Логос бъде приет сам по себе си, той почива в себе си, там и не там, отвъд съществуването, никога невъзприемчив, тъй като е отвъд всяко възприятие, отвъд съществуването. От това следва, че този Логос е абсолютно окултният, скрит принцип, бидейки отвъд всяко откровение. Ако не е окулт, той трябва да се разкрие. Тогава имаме неговия огледален образ, с разкрит Логос. Ако разгледаме това, веднага ще видим, че в това понятие има две понятия и по този начин имаме нещо тройно, защото в разкриващия трябва да има дейност на саморазкриване:

1-ви Логос: разкриващ
2-ри Логос: откровение, дейност
3-ти Логос: разкрит огледален образ
[индийски] сат, ананда, чит
[християнски] троица на
1) Отец
2) Син, Слово
3) Свети Дух

Първоначално тези три са толкова възвишени, че всичко, което наричаме очевидно или възприемаемо в обичайния смисъл, трябва да ги наречем окултно.

Следователно три окултни принципа. Те трябва първо да бъдат разкрити. Има само три и затова те могат да се разкрият само един на друг:

Отецът се разкрива на Словото,
Словото се разкрива на Светия Дух,
Светият Дух се разкрива обратно на Отца.

Това са три начина на откровение. Ние ги разглеждаме като приложени към три принципа, така че дейността на тези три принципа се състои в това, че те поемат задачата да преведат това. Трите могат да влизат в различни взаимоотношения:

Възможно е Отецът да се скрие в Словото, разкривайки се в това скрито състояние. Принципът на Отца се забулва в Словото и се разкрива на Духа.
Възможно е също Словото да се забулва в Светия Дух и по този начин забулено да се разкрие на Отца.
Възможно е също така Светият Дух да се забулва в Отца и да се разкрие на Словото.
Единствената оставаща възможност е принципът на Отца да се забулва и в Словото, и в Духа, и да се разкрива на самия себе си.
Това, което имаме – 1-во, 2-ро, 3-то, 4-то, 5-то, 6-то, 7-мо – ние мислим, че съществува по същество; това присъщо качество, [седемте] взаимоотношения между трите Логоса, по този начин възниква в седем съществени форми.[87]
Първа връзка — Всемогъщ: Принципът на Отца се разкрива на Словото.
Втора връзка — Цялата Мъдрост: Словото се разкрива на Духа.
3-та връзка — Цялата любов: Светият Дух се разкрива на Отца.
4-та връзка — Цялата справедливост: Принципът на Отца се забулва в Словото и се разкрива на Духа.
5-та връзка — Цялостно изкупление: Словото се забулва в Духа и се разкрива на Отца.
6-та връзка — Освещаване на цялото: Светият Дух се забулва в принципа на Отца и се разкрива на Словото.
7-ма връзка — Цялостна Хармония: Принципът на Отца се забулва в Слово и Дух и се разкрива на себе си.
Така принципите са възникнали във взаимно оплодяване. Това са седемте владетели, седемте сили, които стоят пред трона [на Бога], и това са техните качества. Качествата произтичат от взаимоотношенията на трите Логоса. Само седем са възможни.
Цялата Могъщност се състои в това, че принципът на Отца се разкрива на Словото. Това е известно като първосътворение или хаос.
Когато Всемощността беше свършила работата си, Цялата Мъдрост царуваше, подреждайки всичко според мярката и числото.
Когато Цялата Мъдрост беше свършила своята работа, Цялата Любов царуваше, носейки елемента на симпатия и антипатия в цялото творение.
Когато Цялата Любов си свърши работата, дойде Цялата Справедливост; тя царува, носейки карма, което означава раждане и смърт.
Когато Цялата Справедливост е свършила работата си, Всичкото Изкупление започва своята работа, носейки изкупление на всичко, което е Страшният съд.
Когато Страшният съд свърши своята работа, All Hallowing ще започне своята работа и тогава ще започне All Harmony [блаженство].
Нека помислим за това разпределение между седем планети. Всъщност, всичките седем присъстват, но една от тях винаги има силата (другите заемат по-малки постове).

Ако вземем четвъртата сфера, тя е наша. Следователно, методът за нас е: Принципът на Отца се забулва в Словото и се разкрива на Духа. И това е християнството.
С този херувим имаме ключовата дума и следователно и значението на християнството.
Чудото на Петдесетница...
Всичко е създадено чрез Словото, което от една страна съдържа Отца в инволюция; следователно Йоан: [В началото бе Словото и Словото беше у Бога и Словото беше Бог. Той беше в началото у Бога. Чрез Него всичко е възникнало и без Него нищо не е възникнало.' Превод на Калмия Битълстоун]
Задачата за следващата планета, Меркурий, 5) Цялостно Изкупление – Словото се забулва в Духа и се разкрива на Отца. Когато Словото, Христос, което е в нашата еволюция, се забулва и се разкрива на Отца, то е следващото...
Синът никога няма да може да дойде при теб, освен чрез мен, Духа. Ако той, Духът, иска да живее, да се разпространява, да се развива на следващата планета, Словото трябва да се облече в Духа.
Елементът, който ще зададе тона на следващата планета, трябва да бъде подготвен на тази. Словото трябва да премине в инволюция, за да се подготви за Светия Дух. Това обаче означава смърт тук. Мисията може да бъде изпълнена само ако Словото се забулва в смъртта и това е смисълът на смъртта на кръста.
Стигнахме дотам, че да разберем, че той е бил разпнат на кръст...
Това е смисълът на централната християнска мистерия. ... В Библията Исус казва: Аз не противореча на книгата на закона в смисъла на Мелхиседек.[88]Мелхиседек е Ангелът на орбиталния период на Земята.
В следващата планетарна еволюция Синът по този начин ще осигури на Отца това, което той след това ще е събрал чрез Духа.

From notebook with archive No. NB 117

Father

Word

Spirit

The Father principle reveals itself to the Word

The Word reveals itself to the Spirit

The Spirit reveals itself to the Father

The Father principle veils itself in the Son and reveals itself to the Spirit

The Son principle veils itself in the Spirit and reveals itself to the Father

The Spirit veils itself in the Father and reveals itself to the Son

The Father principle reveals itself

Част II: 6. Еволюция и инволюция

Аз	II	III	IV	B	VI	VII
1						
2	2					
3	3	3				
4	4	4	4			
5	5	5	5	5		
6	6	6	6	6	6	
7	7	7	7	7	7	7
		8	8	8	8	8
			9	9	9	9
				10	10	10
					11	11
					12	12
						13

Когато размишляваме за еволюцията на една планетарна система, трябва да вземем предвид следното. Еволюцията протича по такъв начин, че за всяко същество винаги се редуват два процеса - еволюция и инволюция.[89]Следователно трябва да мислим за седемте като преминаващи през еволюция и инволюция.
На следващата планета всяко от правилата трябва да се издигне с едно ниво. 8 е еволюиралата 7. При по-нататъшното си развитие те преминават в другото. Когато се достигне 7-мото ниво, процесът не може да продължи. Ако 7 стане 8, процесът щеше да е съществувал преди, той щеше да е само повторение на първото или 7 на друго ниво. Докато се движим напред, виждаме, че самите лидери се променят.

След това имаме 12 регенти и 13-ти, който е излишен. Този 13-ти отвежда цялата планета до състояние, което е както в началото, само че на по-високо ниво. Трябва да завършим с 12. Във всяка планетарна верижна система следователно имаме не 7, а 12 възвишени водещи духа. Сред тях само 8-ият не действа в първия и така нататък. (Нашите понятия принадлежат към рупическия ментален свят, тези духове са отвъд способността ни да си представим; следователно говорим не за едно, произтичащо от друго, а за взаимоотношения - вечни).
Тези духове са били признавани за регенти в символи, например в зодиака, като слънцето се движи през тях. Повишаването на съзнателната осъзнатост в микрокосмическата еволюция също съответства на етапите в макрокосмоса. Така че числото 12 винаги е било важно и винаги е имало 12 водещи духа навсякъде: 12 племена на Израел, 12 апостоли, 12 рицари на Граала. Както макрокосмически, така и микрокосмически, 12 е свещеното число, на което се основава всичко. 7 са в действие, 5 имат друга работа за вършене. За физическата планета се взема предвид само 7, поради което се преподават само 7 от 12-те принципа на човешкото същество.[90]
Ментално произлизане от духове, които лежат отвъд менталното.
Най-добре можем да добием представа как еволюцията се свързва с инволюцията, ако разгледаме някои аспекти на историята.
Еволюцията и инволюцията винаги вървят ръка за ръка като противоположности. Да разгледаме гръцката скулптура. Формата е била извадена наяве; присъщата същност е останала вътре. Нека сега разгледаме ренесансовата живопис. В гръцката скулптура имахме инволюция на цвета, еволюция на формата. Когато позволим на живописта да се развие от скулптурата, имаме форма в инволюция, цвят в еволюция. Нещо, което преди е било инволюция, по-късно се е променило, за да се превърне в еволюция.
16-ти век бележи началото на личностното умствено и свързано със знанието развитие. То е предшествано от ерата на живописта (от Чимабуе нататък) през Високия Ренесанс. В творчеството на Микеланджело личният кама-манасичен елемент е в инволюция, цветът и скулптурната форма, от друга страна, в еволюция. Принципът кама-манас се прилага, но не чрез себе си; той е в инволюция. С напредването на развитието кама-манас, интелигентността, е трябвало да еволюира в настоящата епоха. Следователно виждаме, че елементът, който се нарича „наука“, е поел превес над живописта. Хората са слизали от картините, така да се каже, и са казвали нещата сами. Художниците са предвиждали бъдещето, така да се каже, но във форма и цвят. Хората [от модерната епоха] са трансформирали в наука това, което е било в инволюция. Ако позволим на Микеланджело да се издигне отново, имаме Галилей [1546–1642]. По този начин рационалният ум еволюира, докато мъдростта е ангажирала; тя еволюира в творческото писане. Творческото писане се

е превърнало в пазител на изцяло изпълненото с мъдрост. Последният елемент по този начин беше даден не с посветен в теорията, а в творческото писане. [Гьоте?] Следователно, който знае своята мисия в настоящата епоха, трябва да трансформира мъдростта, която е в инволюцията, в мъдрост, която е мисъл. Това са редуващите се периоди на инволюция и еволюция. Можем да разгледаме правилно дадено явление само ако вземем предвид не само това, което е еволюирало, но и това, което е преминало през инволюция.

Всяко еволюционно състояние на планетите, което следва, означава състояние на еволюция, което го е предшествало. Всичко, което е рационален ум на Земята днес, е било инволюция на предходната планета. Елементът, който днес е изхвърлен и надолу, от друга страна, е в еволюция; кама рупа [астрално или тяло на желанията], сетивно възприеманата природа, е играла същата роля тогава, каквато играе кама манас [рационален ум] днес.

Не всички питри са достигнали нормално състояние. Следователно, техният най-висш принцип е кама рупа и днес и те се стремят преди всичко да я повишат. Следователно, ако нашата цел или идеал е да повишим кама манас до най-високия му връх, не можем да кажем, че тази цел идва от този свят; тя само се развива от нас. Всичко от този свят е кама рупа; то е дадено. Кама манас е идеалът. Идеалът на тези, които смятат кама рупа за идеал, е от този свят.

Така на тази Земя има две неща, отделно от всичко останало: човешкото същество, чийто идеал не е от този свят. За него изкусителите са тези, които казват: Останете с удоволствията на този свят. Тези духове, чиято най-висша природа е свързана с нашата най-нисша, се наричат „Сатана“ или „нечестивият принц на този свят“ на християнския езотеричен език. Ако някой, който [се представя] като водач, някой, наричан още „този, който върви със Слънцето“, наистина иска да покаже идеала, той трябва изцяло да победи изкусителя. Оттук идва и алегоричното указание, че преодоляването на последния еволюционен етап е представено от изкушението. Духът, който си проправя път от инволюцията към еволюцията, винаги ще се бори с този, който вече се е развил – рицар и дракон, Зигфрид и драконът.

Част II: 7. Съществуване, живот и съзнателно осъзнаване I

Това, което трябва да разберем точно, са връзките между понятията за съществуване, живот и съзнателно осъзнаване. Какво представляват те в мистични термини? Нека си представим дете, което се учи да пише, и всички ситуации, свързани с процеса, всяка отделно – учителят, приготвените материали, без детето да присъства. Ако мислим за това като за първото нещо, което е част от писането, имаме първия аспект на съществуването. Сега [нека разгледаме] самостоятелно всички дейности, движенията на ръката, които детето учи – животът, видян отделно от съществуването. След това оставяме настрана първия и втория аспект и вземаме този, който имаме, когато детето е приключило с тези дейности. Всичко, което разглеждаме сега, е това, което е дало на детето силата да пише – съзнателно осъзнаване. Винаги имаме трите аспекта на съществуване, живот и съзнателно осъзнаване.

Нека дефинираме точно тези термини, защото погрешни идеи са склонни да се прокрадват, когато хората говорят за съществуване (форма), живот и съзнателно осъзнаване в теософията. Става въпрос за съществуване, което взаимодейства с живота, което води до съзнателно осъзнаване. Нека сега приложим термините, които открихме във вчерашния урок [еволюция, инволюция]. Ако разгледаме взаимодействието между съществуване и живот, ще открием, че съществуването се слива с живота, животът го поема в себе си. Всичко, което е взето в съществуване по този начин, отново се забулва в инволюция, сливайки се със съзнателно осъзнаване. По този начин можем да кажем, че всяко съзнателно осъзнаване е еволюция на живота и съществуването, които са в инволюция. Ако сме способни да изследваме съзнателния ум, ние се питаме: Какъв вид живот е в инволюция в това съзнателно осъзнаване и какъв вид съществуване в този живот?

Нека сега вземем нашето съзнателно осъзнаване, осъзнаването, което имаме сега – самосъзнанието. Ако го изследваме, ще го характеризираме по начина, по който се опитах да го направя в книгата [Теософия], възприемайки мисълта на Жан Пол: самосъзнанието е – аз съм аз.[91]

Нека сега потърсим нещо, което е в инволюция в това. Животът на това съзнателно осъзнаване трябва да е в инволюция. Това съзнателно осъзнаване, което сега е самосъзнание, по-рано трябва да е било живот в осъзнаване и този живот в осъзнаване е в инволюция там. Ако оставим настрана „Аз съм Аз“ – „Аз“, тогава този съзнателен ум не казва: „Аз“ [съм съзнателен ум], а „Аз съм живот“. Съзнателният ум е еволюирал само от него. На ниво самосъзнание имаме осъзнато съзнателно осъзнаване, а не живо осъзнаване. Преди имахме съществуващото съзнателно осъзнаване: Аз съм съществуване.

Нека направим правилен превод на това.

„Аз съм Азът“ е лесно за превод: дадената ситуация, която човешкото същество преживява.
„Аз съм живот“ е нещо, върху което трябва да се вгледаме по-отблизо. Правейки това, ще открием, че отиваме отвъд простото „Аз“ към основата и трябва да се запитаме как се е развило „Аз съм живот“. Трябва да има взаимодействие между съществуването и живота. Съществуването е в инволюция в живота. Ако разгледаме това, получаваме концепция за самото човешко същество, защото именно човешкото същество, преди да стане Аз, живее в концепцията „Аз съм живот“. „Човешко“ е общо, „Аз“ е специфично. Човешкото същество е в инволюция в Аза, то стига до еволюция в „Аз“. Изричайки думите на това по-ниско ниво [„Аз съм живот“], трябва да кажем: „Аз съм човешко същество“. Когато казваме тези думи, ние изваждаме от най-вътрешната част това, което е било вплетено в нея по окултен начин, и разбираме какво вече не сме, а някога сме били, и какво се съдържа в нас в състояние на инволюция.
Трето твърдение: „Аз съм съществуването“. Като вземем това предвид, трябва да сме наясно, че това е сбор от външни обстоятелства, които сега са се изплъзнали изцяло навътре, като най-съкровеното ядро, третия слой, който е скрит дълбоко в нас.
Аз съм Аз = това, което е дадено днес; Аз съм животът = [празнина]; Аз съм съзнателният ум: ние се обръщаме към целия външен свят на нивото на съзнателния ум; ние имаме нашата същност като такава, която е нашата основа, защото преди не е имало съзнателен ум и живот, а условия, условия, които са се събрали и са се превърнали в нашата най-съкровена същност. Тогава трябва да променим думите на „Аз съм елемент“. Защото това е елемента.
По този начин имаме три нива на съзнателна осъзнатост, които можем да проследим в себе си:
1) Аз съм Аз
2) Аз съм човешко същество
3) Аз съм елемент.
Ако продължим по-нататък, нишката на нашите три понятия ще ни напусне, но тя се повтаря през цялото време. Тя отново се превръща в „съществуване“ чрез свързване с другите.
Четвъртото, следователно, е единството. Така, движейки се по-нагоре, стигаме до думите: Аз съм в единство. Тогава Аз-ът е като по-ранните дадени ситуации, които са се обединили, за да намерят своя път в живота. Аз-осъзнаването по този начин отново се възприема като съществуване. По същия начин съществуването е било съзнателно осъзнаване преди. Така че първото съществуване вече е имало по-ранно състояние на съзнание в инволюция в себе си. Ако сега се върнем от думите „Аз съм съществуване, елемент“, стигаме до „Аз съм пред-осъзнаване“. Това може да се

изрази и като „Аз съм дхян чохан“. На християнски езотеричен език това се изразява така:
Аз съм бог,
аз съм слава (елемент),
аз съм могъщество (човешко същество),
аз съм сила (княжество).
По-рано наричахме това
Цялостното осъзнаване (сега пред-осъзнаване)
Осъзнаване на живота (или осъзнаване на растенията, т.е. елементарното)
Осъзнаване на човека и животните или съзнание за сънища (аз съм човек, осъзнаване на човечеството)
(сега достигнато) интелектуално осъзнаване: (самоосъзнаване).
Така отново имаме микрокосмоса във веригата му.
Нека приемем, че сега пробива следващото ниво. В единството, азът отново се превръща в елемент.
Аз съм дхян чохан = предосъзнаване.
Аз съм елемент = съществуване.
Аз съм човешко същество = живот.
Аз съм Аз = осъзнатост - самоосъзнаване.
Съществуване = психическо осъзнаване
Живот = хиперпсихично осъзнаване
Съзнателно осъзнаване = духовно осъзнаване
Сега самосъзнанието се издига до съществуване. Това, което схващаме в мисленето си днес, се превръща в съществуване, така че един ден ще имаме осъзнаване за цялото човечество, като правим така, че азът да обхваща всички човешки същества. Това се нарича психическо осъзнаване. Следващото ниво ще бъде това, където азът на всеки друг индивид оживява в нас - хиперпсихично осъзнаване. На най-високото ниво от всички ние приемаме целия свят в нашето съзнателно осъзнаване: всичко е в нас - духовно осъзнаване. (Всичко, което е отвън, вече е вътре - божествено осъзнаване.)
Нека си представим [демонстрирайки с лист хартия], че хартията е предсъзнаването. Сега то се стеснява:
1) Аз съм елемент
Сега се свежда до нещо по-малко от това:
2) Аз съм човек
След това:
3) Аз съм аз
1) Тогава самото Аз става
2) съществуване и излиза навън.
3) То също така свети над живота.

4) То свети над цялото елементарно съществуване и след това отново излиза в това, което е било преди.
Преразглеждайки, откриваме, че в Аз-а се крие инволюция, която е толкова голяма, колкото можем да си представим, така че тя съдържа пълната триада в инволюцията; нейната същностна природа държи това Аз напълно скрито в тъмнината. Ако разгледаме какво е влязло в този тъмен елемент, откриваме, че това е бил живот; той е донесъл светлина в тъмнината, светил е в нея. А преди това съществуването е светило в живота, а в съществуването предсъзнаването е било в инволюцията. Откровението на предсъзнаването е отново Словото. Така можем да кажем: „В началото беше Словото и Словото беше у Бога, и Словото беше Бог. То беше в началото у Бога. Чрез Него всичко е възникнало и без Него нищо не е възникнало. Това, което е съществувало, е бил живот в Него и животът на светлината на човечеството. И светлината свети в тъмнината, но тъмнината не я е обзела.“
Азът трябва да позволи на това, което е вътрешно, окултното, да изблесне. Нищо отвън не трябва да навреди на Аза, Азът трябва да стане силен. Това, което има вътре, трябва да се прояви във външна сила. Какво намира? Изкусителя, змията, която е еволюирала по-рано и се извива и обръща там навън. Азът трябва да победи змията и сега трябва да разберем, че това е знакът, че някой е родил живия Христос в себе си, побеждавайки смъртоносното, изкусителя, смъртта, княза на този свят.
Марк 16:17-18. Онези, които повярват, ще имат знамения, които ще ги придружават. В Мое име ще изгонват демони и ще говорят на нови езици. Ще хващат змии и ако изпият отрова, със сигурност няма да им навреди. Ще полагат ръце на болни и те ще оздравяват.
Ако окото ти е чисто, цялото ти тяло ще бъде изпълнено със светлина. (То ще пропуска светлината.) Ако обаче си нечестивец, в теб ще има тъмнина. Ако има тъмнина в теб, колко голяма тогава трябва да бъде цялата тъмнина.[92]

Състояние преди 30-та година:
Аз - свръхчовек Аз - Христос
Аз - човешки чела Аз - Исус: Палестина
Аз - човешки чела Аз - Йоан евангелист: Александрия
Състояние след 30-та година: Христос в Исус; Исус в Йоан

Част II: 8. Съществуване, живот и съзнателно осъзнаване II

От казаното за еволюцията и инволюцията може да се види, че за всяко явление е възможно да се зададе въпросът: Какво е еволюирало? [Какво е в инволюцията?] Поглеждайки към физическата Земя, ще открием различни агрегатни състояния – твърдо, течно, газообразно и етерноподобно. Физическите вещества са възприемаеми за човешките [сетива] само отвън; те имат и вътрешен аспект, който е в инволюция. Външният, който е еволюирал, е възприемаем за сетивата.
Вземайки предвид огъня, въздуха и водата, можем да кажем, че те са представителни за трите нива, за които говорихме:

огън - ниво на съществуване
въздух - ниво на живот
вода - ниво на съзнателна осъзнатост.

Начинът, по който го казваме, е да кажем, че водата по някакъв начин е свързана със съзнателното осъзнаване, тъй като за физическото човешко същество астралът е принципът, чрез който той осъзнава себе си в чувствеността.
Когато отидем на Земята, ние сме достигнали нивото на съществуване; когато той [човешкото същество] стане земен, той придобива самосъзнание. Тези четири състояния на агрегация представляват четири състояния в човешкото същество: съществуване, живот, съзнателно осъзнаване и след това отново съществуване.
Нека се върнем към състоянието, в което човешкото същество е било по начина, който е бил описван толкова често: като медуза или гел, все още не е достигнало етапа на използване на въздуха като такъв в себе си. То е било водно човешко същество. Очевидно е, че органът, използван за поемане на въздух, тогава не би служил за никаква цел. Всъщност той не е [съществувал] и [следователно] не са съществували и съществата на въздуха, птиците. Бяхме в процес на подготовка за белодробното човешко същество и съществата, които са възникнали вследствие на това.
Човешкото същество се е подготвяло да поеме въздух, което е можело да се направи само чрез... подготовката на външна форма за себе си, в която съответният безформен принцип би могъл да живее. Белият дроб не е нищо друго освен еволюцията на принципа, който е в инволюция във въздуха. Белият дроб е следователно еволюцията на живота [въздух].
Нека си спомним: Човекът еволюира от животно без бели дробове до животно с бели дробове, той създаде форма за себе си и животът успя да влезе във формата. Съпътстващ е бил птичият свят. Гелеобразното човешко същество се втвърди, поемайки в себе си хаотична материя, подобна на прах по онова време, и паралелно с това усвояване на материята се случи и усвояването на въздуха.

Случиха се две неща: усвояване на земния прах и усвояване на принципа на живота с въздуха. Той стана жив отвътре, в душата.
Трябва да отбележим и следното. Птичият свят е нещо, което остава като вечен символ на живата човешка душа. Оттук и фениксът, вечно възкръсващ от пепелта в обновление и загиващ в пламъците.
Процес като създаването на форма чрез принцип трябва да се разглежда като нещо типично.
Преди въздухът като такъв е бил външната обвивка на жизнения принцип, съдържащ се в него, а сега белият дроб [който] е външната обвивка на жизнения принцип, съдържащ се в човешкото същество.
Връзката между макрокосмическия живот и въздуха е подобна на връзката между микрокосмическия човешки живот и белите дробове.
За пореден път Библията може да се приеме буквално: съчетаване на земния прах и живия човек.
Ако разгледаме цялата еволюция, всяко минерално състояние на живота е предшествано от три по-ранни състояния, а след това има още три. Нека се запитаме каква е връзката между тези седем състояния? В средното имаме специфична връзка между съществуване, живот и съзнателно осъзнаване. Тя е горе-долу в баланс. Ако си представим, че са равномерно разпределени, получаваме средната планета, баланс:
съществуване на тяло (a), живот или душа (b), дух или съзнателен ум (c). Планетата е в средното си състояние:, живот или душа, дух или съзнателен умПланетата е в средното си състояние:
$$a = b = c$$

Възможни са и други зависимости (равностойни, преобладаващи):равен,преобладаващ):
$$a = b > c$$ $$a > b = c$$ $$4a > b > c$$

Други не са възможни.
Когато съществуването е грубо преобладаващо над другите състояния, така че животът и съзнателното осъзнаване са подобни на семе, имаме състоянието арупа.
Ако позволим на живота да бъде такъв, че да съдържа съществуване, имаме форма, рупа. Ако съзнателното осъзнаване преобладава... [празнина], имаме астралното. Когато са равни, [имаме] физическото.
В състояние арупа имаме съществуване в еволюция, живот и съзнателно осъзнаване в инволюция. Състояние Рупа: съществуване и живот еволюирали, съзнателно осъзнаване в инволюция. Астрално състояние: и трите са еволюирали, но съществуването и животът са по-големи от съзнателното осъзнаване. Във физическото, приблизително равенство на пропорциите.

Сега се опитахме да подходим към тези неща от различни гледни точки, като запазим гъвкавостта на концепциите си, докато ги свързваме с тях.
Важна окултна максима е да виждаме всяка форма на разбиране просто като облекло за същностната природа. Това трябва да живее в нас. Ние през цялото време трябва да създаваме дрехи и облекла от природата на нещото в нас, но да сме наясно, че природата на нещото не е в тези одежди и облекла. В момента, в който сме намерили форма, която изразява вътрешната природа на нещото, ние сме направили езотеричното екзотерично. Следователно езотеричното никога не може да бъде разказано по друг начин освен в екзотерична форма.
Създавайте форми на разбиране през цялото време, но също така винаги преодолявайте формите на разбиране, които сте създали за себе си. Първо, това сте вие, второ, това са формите на разбиране, които сте създали, трето, това сте отново вие, след като сте направили тези форми свои и сте ги преодолели. Това означава, че първо вие сте съществуване, след това живот във формите, които сте създали, и трето, съзнателно осъзнаване във формите на живот, които сте асимилирали. Или: вие сте вие и трябва да еволюирате във формите си, за да можете след това да позволите на еволюиралите форми да преминат през инволюция във вас. Човешкото разбиране е следователно и съществуване, живот и съзнателно осъзнаване.
Невъзможно е да се види цялата истина в една догма или учение; догмата е само вторият елемент. Трябва да я преодолеем; тогава сме видели истината на нещата сами. Оттук идва и важната максима:
Човешките същества трябва да бъдат догматични, за да възприемат истината, но никога не бива да смятат догмата за истина.
И това ни дава живота на някой, който търси истината; той може да преобрази догмата в огъня на концепцията.
Следователно окултистите работят с догмата по възможно най-свободния начин. Това прозрение, този удар в света на понятията и след това отново контраудар, се нарича „диалектика“, докато здравото придържане към понятията се нарича „логика“. Следователно диалектиката е животът на логиката и този, който разбира духа на диалектиката, ще превърне мъртвите, твърди понятия в живи, когато стигне до по-висшите области на перцептивното прозрение, тоест ще ги припише на конкретни хора. Той ще превърне логиката в диалог. Така Платон превърна логиката в диалектика, трансформирайки я в диалог.
Зелената змия на Гьоте:
Бог - мъдрост
Светлина - форма, в която мъдростта се проявява
Какво е по-славно от светлината? Диалог![93]
Заключение на „Единадесет европейски мистика“ на Рудолф Щайнер , Ангелус Силезиус:

Приятелю, добре е така. В случай, че искаш да прочетеш повече, бъди себе си сценарият, себе си същността.[94]

Част II: 9. За Логосите

Първото, от което е възникнало всичко останало, е било непроявената божественост. От него е възникнало второто, което е животът или също непроявената творческа субстанция. Този живот е преминал през най-разнообразните форми и е бил наречен акаша или махат във формите. Тази акаша или махат съдържа всичко, което съществува в света под формата на форми на живот. Всички йерархии – Тронове, Херувими, Серафими, Кириотети, Динами, Сили, Сили на произхода, Архангели и Ангели – са се появили чрез живота и са създали формите, под които се появява този единствен живот.
Първата сила, непроявената божественост, се нарича още Отец; втората сила е Синът, бидейки едновременно живот и творческа субстанция; и третата сила е Духът. Заедно тези сили на произход се проявяват като Отец, Син и Дух, като съзнателно осъзнаване, живот и форма. Силата на живота е под ръководството на Михаил, този, който принадлежи на Слънцето; силата на формата е под ръководството на Самаел, който принадлежи на Вулкан, където целият живот ще е бил трансформиран в живи форми. Силата на съзнателното осъзнаване е под ръководството на Анаел, който обхваща всичко, което съществува. Така горните три са:

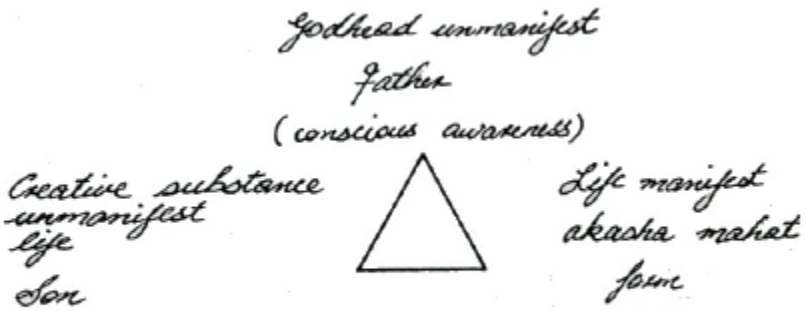

Фиг. 29

Тези три са отразени във висшата триада на човешкото същество

	духовно човешко същество атман	
жизнен дух будхи		Манас на Духовния Аз

Атман е частта от човешкото същество, до която то трябва да достигне чрез еволюция. В нея жизненият дух се отразява в две отражения в неговия дух – като рационална душа и съзнателна душа. А Духовното Аз се отразява в душата му в

астралния свят като съзнателно тяло и етерно двойно тяло. Накрая, атман се отразява в него като неговото физическо тяло.
Отражение на висшите три е и в човешкото същество, но като елемент, който отива под действителното физическо ниво, неговата по-нисша природа, в него.

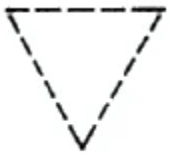

Фиг. 30

Спускането на човека наистина стигна до четвъртата планета, четвъртия кръг, четвъртата сфера и четвъртата коренна раса. След това човечеството се беше спуснало толкова ниско във формата си, че беше дошъл подходящият момент за издигане, за да се изрази и възходящата еволюция във формата. Но човешкото физическо тяло надхвърли тази най-ниска точка на спускане и развитието, което последва след това време във физическото човешко същество, беше наистина под нивото на действителното физическо човешко същество. Това са нисшите сили, които дърпат човешкото същество надолу и му пречат да се движи напред. Тези сили, управляващи в човека като нисша триада, обаче съдържат отражението на най-висшата триада, но тяхното използване отвежда човек по пътя на черната магия. Това са силите, които са отвели първоначалните туранци.[95] към погибел. Те също започват да бъдат познати отново в наше време, като отвеждат хората по черния път. Белият магьосник използва само висши сили, каквито човешкото същество има в главата си. Чрез седемте порти в главата си той е свързан със седемте отражения на космическите сили [дясно и ляво око, дясно и ляво ухо, дясна и лява ноздра, уста = 7]. Чрез орган нагоре в горната част на главата, който все още не е отворен, човешкото същество е свързано с атман; през дясното око в него се влива жизненият дух, будхи; през лявото око в него се влива Духът Аз, манас. Будхи се отразява в духа му като рационална и сетивна душа. С дясното ухо той е свързан с всичко, което протича през света като мисъл; през лявото ухо усещанията на света се вливат в него. Манас се отразява в душата му като сетивно тяло и етерно двойно тяло.
Чрез дясната ноздра той е свързан с хранителните сили на космическия живот, които се вливат в неговото чувствено тяло; през лявата ноздра той е свързан със силите на растежа в света, които се вливат в неговото етерно двойно тяло. Чрез устата си човешкото същество е свързано с духовния човек – атман. Чрез устата му се изразява най-висшето, което е в него. Поради това думите трябва да бъдат свещени за човешките същества и те не трябва да говорят безцелно, а само когато искат да изразят мисли. Те трябва да свикнат с целомъдрието на думите.

Ако човекът проникне вътрешно в значението на своите сетивни органи, той може да се свърже с космическите сили чрез тях. Всичко, което е под нивото на физическата еволюция, трябва да бъде отхвърлено. Истинският човек е този, който живее в главата си и е свързан със силите на космоса чрез седемте порти на главата си.

Част II: Приложение

Забележка:

Бележките върху инструкциите, дадени върху Логосите (последната лекция в Част 1 и Част 2), не обхващаха концепцията за „сътворение от нищото“, която е съществена част от нея. Откъсите от други лекции, които следват, са предназначени да компенсират това.*

От лекция в Берлин на 30 октомври 1905 г.[96]

Световната еволюция може да се разглежда като три етапа – съзнателно осъзнаване, живот и форма. Различните видове съзнателно осъзнаване се изразяват в седемте планети: Сатурн, Слънце, Луна, Земя, Юпитер, Венера и Вулкан. На всяка планета преминават седем свята на живот, а всеки от тях на свой ред – седем състояния на форма.

Нашата физическа Земя е такова формално състояние, четвъртото формално състояние или кълбо в четвъртия жизнен свят на четвъртата планета или състояние на съзнанието. Нека сега помислим за Земята такава, каквато е днес, и да се запитаме: Какво правим тук? Взимаме предмети от света около нас, преди всичко от минералния свят, и ги превръщаме в артефакти. Правим комбинации, създавайки цяло от отделни неща. Това е творческа работа във формата. Нещо ново може да възникне и по друг начин, подобно на начина, по който стъблата, листата и цветовете възникват от корена на растението. Цветето не се сглобява като машина, където нещата се комбинират, а трябва да расте от нещо, което вече е там, в процес, който е част от живота. Нещо ново се създава от нещо, което вече е там. При третия начин за създаване на нещо, който е от съзнателния ум, процесът е такъв, че можем да кажем: По същество там нямаше нищо, наистина – нищо.

Нека се върнем към самото начало на такава планетарна еволюция, самото начало на еволюцията на Сатурн. Какво наблюдаваме там? Все още не е съществувала физическа планета, дори в най-фината арупа форма, и все още не е дошъл моментът, в който Сатурн съществува в първите си начала. Все още нищо не е съществувало от нашата планетарна верига, но целият плод на предходната планетарна верига е бил там. По-скоро е като да се събудиш сутрин, когато все още не сме направили нищо и всичко, което имаме в ума си, е споменът за това, което сме направили предния ден. Връщайки се към самото начало на еволюцията на Сатурн, ние по този начин имаме спомена за по-ранна планетарна верига, за това, което е било преди това, в духовете, които тогава са се проявявали. Нека сега отидем до края на планетарната верига, до времето, когато етапът на Вулкана ще приключи. В хода на планетарната верига потенциалът, който е бил там в началото, постепенно се е появил като творение. Следователно в началото е изтекло съзнателното осъзнаване; от съдържанието на това, което е било преди това, от паметта, съзнателното осъзнаване е създало нещо ново. Така накрая ще има нещо,

което не е било там в началото, и това е всичко, което е било научено. Потенциалът, който е бил там в началото, се е разлял във всякакви неща и същности. В края е възникнало ново съзнателно съзнание с ново съдържание – ново съдържание на съзнателния ум. То е нещо, което е възникнало от нищото, от научените уроци. Ако разгледаме обновлението в живота, трябва да кажем, че трябва да има зародиш, за да направи всичко възможно. Но новото съдържание на съзнателното съзнание в края на планетарната еволюция наистина е възникнало от нищото, от научените уроци. Това не се нуждае от основи, то създава нещо, което възниква от нищото. Не можем да кажем, че когато някой погледне някой друг, че е отнел нещо от този друг човек, когато след това пази спомен за него. Този спомен е възникнал от нищото. Това е третият начин на сътворение – от нищото. Трите начина на сътворение са следните.

Комбиниране на съществуващи елементи (форма)

Да се възникнат нови структури с ново жизнено съдържание от съществуващите основи (живот)

Създаване от нищото (съзнателно осъзнаване).

Това са три определения за духове, които пораждат планетарна верига, намират се в задната част на планетарна верига. Те се наричат трите Логоса. Третият Логос произвежда чрез комбиниране. Когато нещо друго възниква от дадена субстанция, нещо с нов живот, вторият Логос е зад него. И когато нещо възниква от нищото, имаме първия Логос. Следователно първият Логос често се нарича „нещо, което се крие в самите неща“, вторият Логос „субстанцията, спяща в нещата, която създава живи същества от живи същества“, а третият Логос „този, който комбинира всичко, което е, сглобявайки света от тези неща“.

Трите Логоса винаги се движат един през друг и в друг в света. Първият Логос също така се учи на вътрешната мъдрост и на волята. Творческата дейност на първия Логос е учене от опита, тоест събиране на мисли от нищото и след това отново творческа работа, основана на мислите, дошли от нищото. Създаването от нищото обаче не означава, че там не би имало абсолютно нищо. Това означава, че нещата са били научени от опита в хода на еволюцията и че нови неща са били създадени в хода на еволюцията, като нещо, което съществува, сякаш се стопява, и нещо ново се създава от опита.

Сътворението се случва по следния начин, ако използваме аналогия: Някой поглежда друг човек и си спомня образа. Ако притежаваше творческите дарби на първия Логос, той би могъл да си каже: „Добре, видях N и също така познавам идеята за N в обратна посока. Мога също така да създам негов негатив, с черно там, където има бяло и обратно.“ По този начин той се е поучил от обекта и неговия негатив и е създал нещо съвсем ново. Той би могъл да му вдъхне живот. Това би била нова структура, която не е съществувала преди. Нека сега предположим, че

нещо прави това с много хора и тези много хора ще загинат. Тогава наблюдателят би могъл да създаде нов свят въз основа на наученото.
Ако изучаваме света, винаги ще виждаме как трите Логоса взаимодействат. Нека си представим начина, по който трите Логоса работят по отношение на човешкото същество в нашата планетарна система. Нека си представим точка в началото на еволюцията на Сатурн, когато нищо още не е съществувало. Какво се е случило там? На всичко, което е съществувало преди, е било позволено да излезе капка по капка, така да се каже. Това, което е възникнало там, би било първото изливане на материята от сбора на наученото от по-ранните преживявания. Всичко, което е било прието преди това, е било накарано да изтече под формата на материя. Това включва и материята, от която по-късно ще се появи човечеството. Първоначално тази материя е съществувала просто като материя. Изтичането е трябвало непрекъснато да се изгражда и събира чрез комбиниране. Комбинирането на изтеклата материя е било ново творение. Първоначално е било дело на третия Логос; след като материята е изтекла, тя следователно е дело на третия Логос. Какво значение имаше това за човешкото същество? Означаваше, че на първо място всички части бяха събрани заедно, които след това щяха да съставят неговото физическо тяло. По онова време, на Сатурн, човешкото същество беше в голяма степен автомат. Ако му бяхте казали дума, той щеше да я каже отново. Създаваха се форми на същества. Това се нарича „работа на третия Логос“. Продължи и в Слънчевия период на еволюция, когато човешкото същество получи и своето етерно тяло, живот. Това беше работата на втория Логос. Нека сега продължим към Земния период. Там на самото човешко същество беше дадено съзнателно съзнание, тоест възможността да се учи от опит от нищото. Това беше работата на първия Логос. Сатурновият човек получи принципа, който е форма в него. Слънчевият човек получи принципа, който е живот в него, от втория Логос. Земният човек получи принципа, който ще се развие в съзнателно съзнание в него, от първия Логос. Трябва да получим по-ясно разбиране на концепцията за съзнателно съзнание. За целта трябва да получим пълна представа за тази концепция на специфично ниво. Човешките същества са съзнателни, но трябва да знаем къде се намира тяхното съзнателно съзнание. Днес, когато говорим за будно съзнание, човешките същества са съзнателни на физическия план. Това обаче може да бъде и на астралния план. Същество, което живее на физическия план, а съзнателното си съзнание е на астралния план, е животно.
При човешкото същество съзнателното осъзнаване е локализирано в главата. В случая с животно, например тигър, съзнателното осъзнаване е на астралния план. То създава фокус за себе си извън главата и оттам влияе на тигъра. Когато тигърът чувства болка, болката също преминава към астралния план. Органът за това е пред главата на тигъра, където човешките същества имат челото си. При човешките същества фокусът е затворен в главата и е запълнен с предния мозък; съзнателното

осъзнаване е обхванато от мозъка и челния череп и следователно е на физическия план. При тигъра, и при всички животни като цяло, фокусната точка на съзнанието се намира пред главата, в астрала; оттам то отива в астралния свят. С растенията е различно. Ако можехме да проследим тяхното съзнателно осъзнаване, ние, вървейки отгоре надолу, винаги щяхме да стигнем до върха на корена. Следвайки линията на растеж, тогава щяхме да стигнем до центъра на земята. Това е точката, където всички усещания на растенията се събират, където се абсорбира съзнателното осъзнаване на растенията. Той е в пряка връзка с менталния свят. Целият растителен свят има своето съзнателно осъзнаване в менталната сфера. Съзнателното осъзнаване за целия минерален свят е в най-висшите сфери на менталния свят, на равнината арупа. Съзнателното осъзнаване за камъните е такова, че ако искаме да намерим фокуса, бихме го открили като един вид слънчева атмосфера. Когато работим върху минералния свят тук, на Земята, чупейки камъни, всяко едно действие се свързва по специфичен начин с тази слънчева атмосфера. По този начин имаме редица същности на физическия план, но тяхното съзнателно осъзнаване е на различни планове.

От лекция, изнесена в Щутгарт на 15 септември 1907 г. [97]

Нека първо да изследваме значението на инволюцията и еволюцията. Нека разгледаме растение, напълно развито растение с корен, листа, стъбла, цвят и плод, накратко с всички части, които едно растение може да има. Това е едното нещо. А след това да разгледаме мъничкото семе, от което растението може да възникне отново. Гледайки семето, виждаме само малко зрънце, но цялото растение вече е вътре в него, обгърнато в него, така да се каже. Защо е там? Защото семето е взето от растението и растението е вложило всичките си сили в него. Следователно в окултизма се прави разлика между два процеса. Единият е, че семето се развива и се развива в цяло растение - еволюция; другият, че растението се сгъва, структурата му се промъква в семето, така да се каже - инволюция. Така че, ако една жизнена форма, която има много органи, се развива по такъв начин, че нищо повече не се вижда от тези органи, че те са се свили заедно в семето, това се нарича „инволюция“, а разделянето, разгъването се нарича „еволюция“. Тази двойственост се редува навсякъде в живота, но винаги само в сферата на проявеното. Можете да видите това не само в растенията; така е и във висшите сфери на живота. Можете например да проследите еволюцията в съзнанието си на европейския културен живот от Августин до Калвин, отвъд Средновековието. Ако разгледате културния живот от онова време, ще откриете известна мистична вътрешност в самия Августин. Не можете да четете неговите произведения, особено неговите *„Изповеди“* , без да добиете представа за вътрешността на чувствата на този човек. Ако след това продължим във времето, стигаме до чудната фигура на Йоан Скот Еригена, монах, който първоначално е дошъл от Шотландия и затова е бил наричан още Йоан Шотландец и е живял в двора на Чарлз Плешивия. Той не се

е справил толкова добре в Църквата. Легендата разказва за братята, които са го измъчвали до смърт с перата си. Това обаче не бива да се приема буквално. Вярно е обаче, че е бил мъченически убит. Йоан е написал великолепна книга „ *De Divisione Naturae“* (за разделенията на природата), която показва голяма дълбочина. След това стигаме до мистиците на Пфафенгасе,[98]където тази вътрешна чувственост се разпространяваше сред големи маси от хора. Това бяха не само водещите духовници, но и населението; хора, които работеха на полето или в ковачницата - всички бяха обзети от тази вътрешна чувственост, която беше черта на това време. Продължавайки нататък, стигаме до Николай Кузански, който е живял от 1401 до 1464 г. Можем да продължим така до края на Средновековието; винаги ще откриваме тази дълбочина на чувството, вътрешна чувственост, която се разпространяваше през всички нива на обществото. Ако сравним този период с последвалия, започващ през 16-ти век и продължаващ до нашето време, ще забележим огромна разлика. Като начало, имаше Коперник, който имаше всеобхватна мисъл, донесла обновление в културния живот; той я направи толкова част от човешкото мислене, че всеки, който вярва в нещо различно днес, ще бъде смятан за глупак. Стигаме до Галилей, който откри законите, които управляват люлеенето на махалото, наблюдавайки движението на лампа в църква. По този начин можем да проследим хода на времето стъпка по стъпка и винаги бихме открили пълната противоположност на Средновековието. Чувствата намалявали все повече и повече, вътрешността изчезвала; рационалният ум, интелектът, се появявали все повече и повече, като хората ставали все по-умни и по-интелигентни. Така имаме два периода от време, които били напълно противоположни по характер. Духовната наука ни дава обяснението за това. Съществува окултен закон, който казва, че трябва да е така. Периодът от Августин до Калвин е период на мистична еволюция и интелектуална инволюция; оттогава живеем в период на интелектуална еволюция и мистична инволюция. Какво означава това? От Августин до 16-ти век е време, когато мистичен живот се е разгръщал във външния свят. По това време е съществувало нещо друго, което е било само семе - интелектуален живот. Той е бил като семе, скрито в почвата на ума, което след това постепенно се е разгръщало след 16-ти век. Интелектуалният живот е бил в инволюция по това време, точно както растението лежи в семето си. Нищо не може да възникне в света, което първо не е било в такава инволюция. От 16-ти век нататък интелектуалното мислене е в еволюция, а мистичният живот е отишъл на заден план; той е в инволюция. Сега е дошло времето, когато този мистичен живот трябва да се появи отново. Теософското движение трябва да му помогне да се разгърне отново, да еволюира.

Инволюцията и еволюцията по този начин винаги се редуват в живота в сферата на проявеното. Ако обаче спрем дотук, ние гледаме само външното. За да видим цялото, трябва да има трети принцип, който стои зад тези два. Какъв е този трети

принцип? Представете си, че се сблъсквате с феномен във външния свят и размишлявате върху него. Вие сте там, външният свят е там и вашите мисли възникват във вас. Тези мисли не са били там преди. Ако развиете идеята за роза, например, тя ще възникне само в момента, в който се свържете с розата; вие сте били там, розата е била там; и когато мисълта, образът на розата възникне във вас, се появява нещо съвсем ново, което не е било там преди. Това важи и за други сфери на живота. Помислете за Микеланджело по време на работа. Той почти никога не е използвал модели. Нека си представим обаче, че е събрал група модели. Микеланджело е бил там, моделите са били там. Но образът на групата в душата на Микеланджело е нещо ново; това е съвсем ново творение. Това няма нищо общо с инволюцията и еволюцията. Това е нещо съвсем ново, което възниква във връзката между същество, способно да получава, и същество, способно да дава. Нови творения като това винаги възникват, когато същността се свързва със същността. Те са начало. Спомнете си как вчера разглеждахме начина, по който мислите са креативни, как те могат да облагородят душата и по-късно дори ще работят върху формирането на тялото. Нещо, което някое същество мисли, създаването на мисъл, идея, ще работи върху и ще продължи да има ефект. Това е ново творение и също така начало, но има последствия. Ако имате добри мисли днес, тези мисли ще дадат плодове в далечното бъдеще, защото душата ви следва своя собствен път в света на духа. Тялото ви ще се върне отново в елементите, ще се разложи. Но дори всичко, от което е възникнала мисълта, да изчезне, мисълта ще продължи да работи. Нека отново вземем примера с Микеланджело. Неговите великолепни произведения са повдигнали сърцата и умовете на милиони хора, но един ден ще се превърнат в прах. Ще има поколения, които вече няма да видят нито едно от неговите творения. Това, което е живяло в душата на Микеланджело, преди неговите образи да приемат физическа форма, нещо, което е било преди всичко ново творение в душата му – това ще продължи да живее. То ще остане и ще се появи на по-късни етапи от еволюцията и ще приеме форма. Знаете ли защо днес имаме облаци и звезди? Защото в далечното минало е имало същества, които са имали мисълта за облаци и звезди. Всичко възниква от мисловни творения, а мисълта е ново творение. Всичко е възникнало от мисли и най-великите неща в света са дошли от мислите на божеството.

Ето го и третият принцип. В сферата на проявеното, нещата се редуват между еволюция и инволюция. Но зад това, дълбоко скрит, се крие третият принцип и единствено той дава пълнотата, едно творение, което е изцяло ново, възникнало от нищото. Следователно, трябва да има три неща – творение от нищото и след това, когато това се прояви и продължи във времето, то приема формите на проявеното: еволюция и инволюция.

От лекция, изнесена в Берлин на 17 юни 1909 г. [99]

В християнския езотеричен език, създаването от даденото се нарича „да бъдеш креативен в духа“, а създаването от дадени ситуации, които са правилни, красиви и изпълнени с добродетел, се нарича Свети Дух. Светият Дух е блаженство за човешкото същество, когато то успее да създаде нещо правилно или истинско, красиво и добро от нищото. За да могат човешките същества да творят в смисъла на този Свети Дух, първо трябваше да им бъде дадена основата за това, както за всяко творение от нищото. Тази основа им беше дадена, когато Христос дойде в нашата еволюция. Когато човешките същества на Земята станаха способни да преживеят живо събитието на Христос, те също така успяха да се издигнат до това да бъдат креативни в Светия Дух. По този начин самият Христос създава най-изявената, най-дълбока основа. Ако човешките същества станат такива, че да стоят здраво на основата на Христовото преживяване, че Христовото преживяване е средството, в което те влизат, за да могат да се развиват по-нататък, тогава Христос им изпраща Светия Дух и те стават способни да създават това, което е правилно, красиво и добро по отношение на по-нататъшната еволюция.
Следователно виждаме как събитието Христос дойде на Земята като окончателен завършек, така да се каже, на това, което е било внушено на човека чрез Сатурн, Слънце и Луна. То даде на човечеството най-възвишения принцип, който ще му позволи да живее с перспективата на бъдещето и да бъде все по-креативно извън дадените ситуации, извън нещо, което не е на това или на онова място, а зависи от това как човешките същества се отнасят към реалностите, които ги заобикалят, а именно Светият Дух в най-обхватния смисъл. Това е отново такъв аспект на християнското езотерично мислене. То се отнася до най-дълбоката мисъл, която можем да имаме относно цялата еволюция, мисълта за сътворението от нищото. Поради това никоя истинска теория на еволюцията не може да изключи идеята за сътворение от нищото. Нека приемем, че е имало само еволюция и инволюция. Това би било безкрайно повторение, както го виждаме при растенията. Всичко, което би имало тогава на Вулкан, би било това, което е започнало на Сатурн. Но освен еволюцията и инволюцията, мисълта за сътворение от нищото се е появила по средата на нашата еволюция. Когато Сатурн, Слънцето и Луната са преминали, Христос е дошъл на Земята като елемент на голямо обогатяване, така че на Вулкан ще има нещо изцяло ново, нещо, което все още не е съществувало на Сатурн. Някой, който говори само за еволюция и инволюция, ще говори за процеса на еволюция, сякаш всичко просто се повтаря, като цикъл. Такива цикли обаче никога не могат наистина да обяснят световната еволюция. Трябва да добавим това сътворение от нищото към еволюцията и инволюцията, нещо, което внася нещо ново в съществуващите ситуации. Това ни дава истинско разбиране за света.

Относно Кабала

Видяхме, че Библията може да бъде разбирана все по-дълбоко, колкото повече прониквате в теософското учение. Днес обаче ще видите как теософията, теософската мъдрост, е съществувала в продължение на хилядолетия, просто е имала различни имена, думи и т.н. в различните времена. Днешният кратък очерк ще бъде за нещо, което е било преподавано сред евреите в древността. Днес Кабала...[100]е нещо, чиято дълбока мъдрост е малко разбирана дори сред евреите. Понякога тя ще се появи там, където най-малко бихте я очаквали. Ако срещнете учен евреин, идващ от най-далечна Галисия, който не се грижи много за външния си вид, за да изглежда отблъскващ за цивилизованите хора, може да откриете, че той все още знае нещо от кабалистичната мъдрост. В Австрия тези хора се наричат „чудотворни равини“, защото имат известни познания за магическите изкуства, като са способни да използват внушението много по-ефективно от нашите съвременни лекари например. Те също така са посветени до известна степен.

Нека първо кажа нещо за написаното в Кабала. В моята *„Теософия“* ще намерите казано , че окултното учение в Кабала е в съответствие с нещата, преподавани в теософията.

Кабала разграничава дванадесет принципа в света, първият и последният от които остават тайни, защото изобщо не могат да бъдат изразени с думи.[101]Само останалите десет са изразени с думи. Те са разделени на три групи. Първо, „духовният свят“, светът на чисто духовните същности, второ, светът на душата, и трето, светът на телесната природа.

Кабалистът веднага ще каже на всеки от своите ученици: „Никога няма да видите нито един от тези три свята с очите си, защото по всяко време можете да видите само „царството“.“ „Царството“ е нашият собствен свят около нас.[102]„Виждам човек“, ще каже ученикът по Кабала, „но това, което виждам, е в „царството“. В действителност това човешко същество е в тройния свят. То има тяло, душа и дух. Чрез тялото диша и се храни; чрез душата чувства, а чрез духа мисли. Всичко това ни се представя като цяло, като „царството“. Това е десетият от принципите. Този десети принцип е нещо, в което останалите девет се съчетават по много различни начини.

Първо, светът на телесния принцип. Той също има три части. Всяко тяло е само по себе си. Ако не беше само по себе си, то изобщо нямаше да съществува. Ако се сблъскате с него, възприемате неговото твърдо състояние. Ако то се изправи пред вас, възприемате неговия външен вид. Така се прави разлика между фундамент, твърдост, външен вид. Това са трите сефирота.[103]от телесна природа. Сега имаме четири сефирота:

царство 10

солидност 9

фундамент 8
външен вид 7
Второ: душевният свят. Отново три сефирота. Първият е това, което сега наричаме съчувствие в теософията; Кабала го нарича любов. Любовта е това, което душевното тяло излъчва, когато е свързано с друго. Точно както твърдостта идва при мен от друго тяло, така и любовта е това, което аз излъчвам. 6
Втората от тези сефироти е благодатта. Тя не е просто раздаване, както любовта; тя е по-скоро задържана; не се отдава по начина, по който го прави любовта, а дава нещо отвътре навън.
Третият сефирот е справедливостта, която просто балансира 4 неща.
Това са трите сефирота на душата.
А сега за сефиротите на духовния свят. Те са принципът, който е истински активен.
Първият се нарича „световен ум“ в Кабала 3
Втората е „световната мисъл“, умът, който има 2 мисълта
Третият е основният сефирот, наричан от кабалистите „височина“ или „корона“ (кетер - височината).
Това са десетте сефироти. След това кабалистът казва на своя ученик: ти имаш част от всеки от тези святове в себе си. От телесния свят имаш растителна душа (нефеш), растителна душа, етерно двойно тяло. От душевния свят имаш душата на страстта, сетивната душа (руах), а от духовния свят имаш мислещата душа (нешама).
Това са голите основи на еврейското окултно учение.*

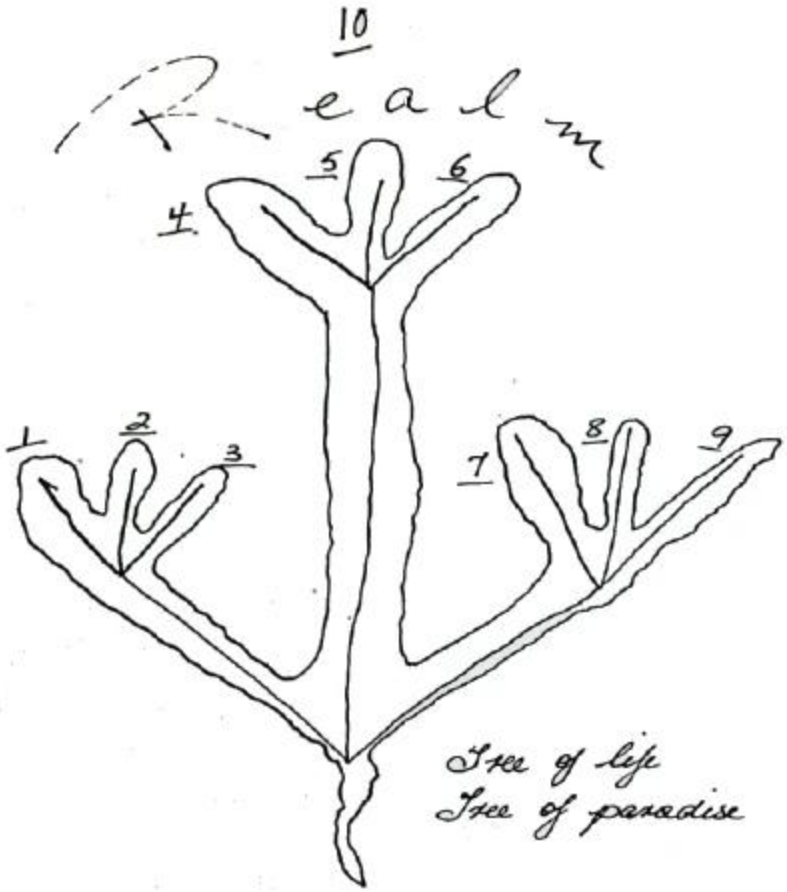

10 sephiroth are the nine branches together with the Realm in paradise.

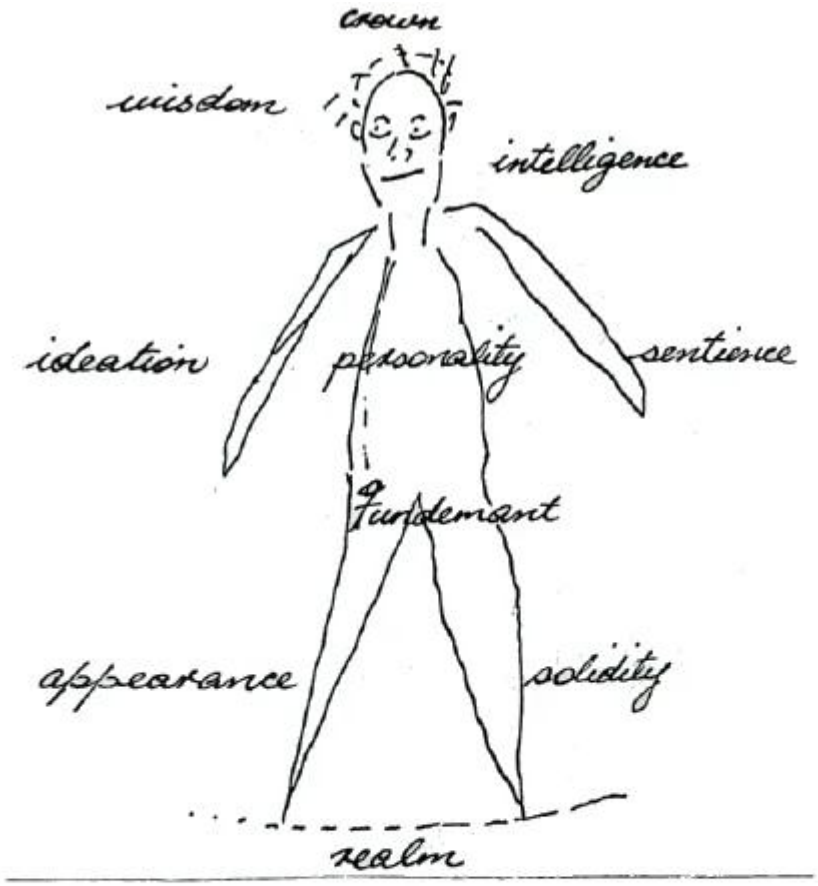

The tree of life is the sum of sephiroths, i.e.

Adam Cadmon / Rom Bull Twins

⊙ ⊗ ÷

The tree of life is the sum of sephiroths, i.e.

Adam Cadmon / Ram Bull Twins
⊙ ⊗ ÷

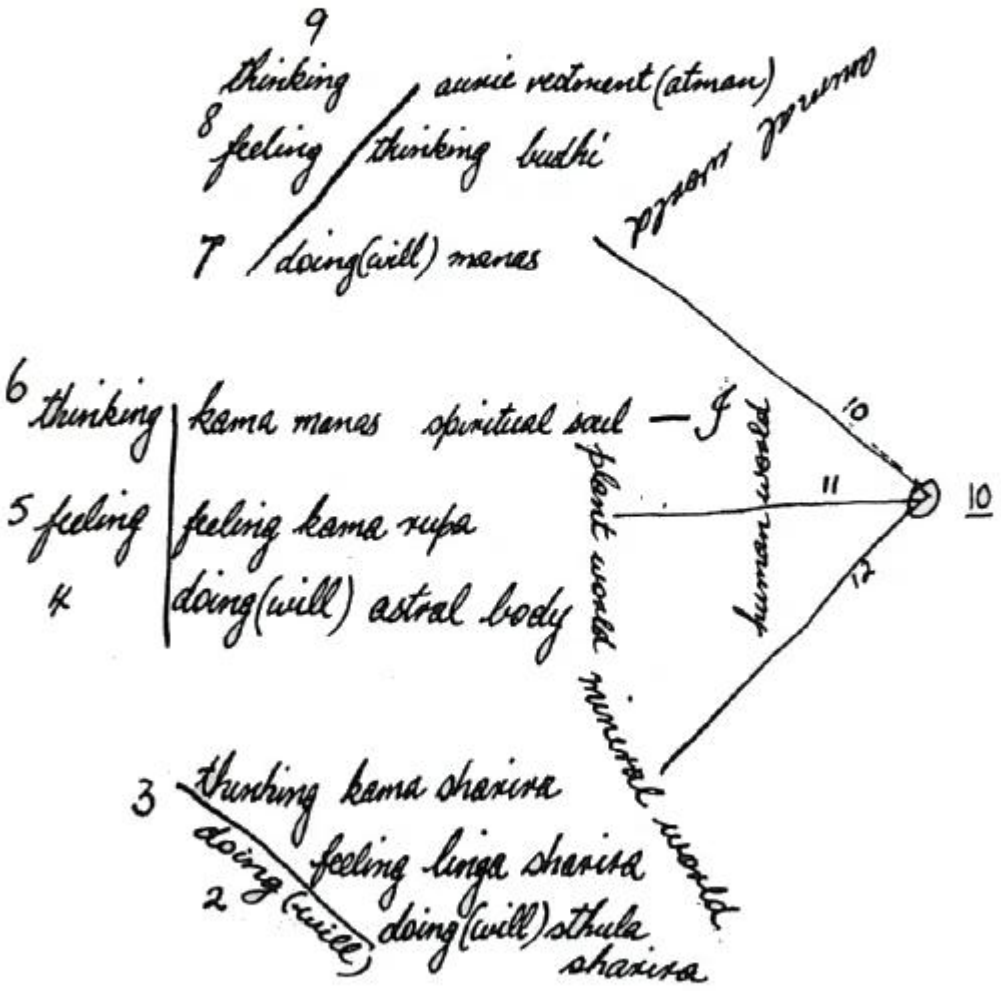

10 sephirots 12 apostles

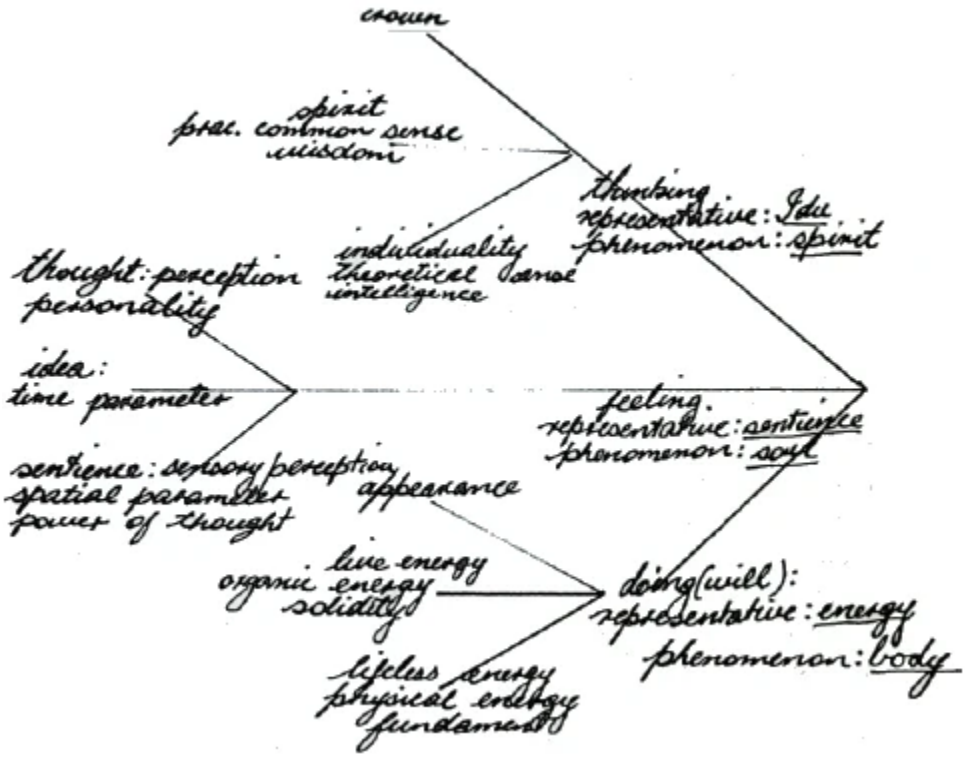
crown
spirit
prac. common sense
wisdom
thinking
representative: Idea
phenomenon: spirit
individuality
theoretical sense
intelligence
thought: perception
personality
idea:
time parameter
feeling
representative: sentience
phenomenon: soul
sentience: sensory perception
spatial parameter
power of thought
appearance
live energy
organic energy
solidity
doing (will):
representative: energy
phenomenon: body
lifeless energy
physical energy
fundamental

Символи, отразяващи изначалната мъдрост

В предишната сесия[104]Говорих за еволюцията на петата коренна раса. В мое отсъствие ще имате възможност да чуете за атлантската коренна раса, която е била преди нея.

„Окултното учение“, както се нарича, винаги е изразявало това, което е имало да каже, чрез специфични образи и символи, защото някои истини е трудно да се изразят с думи на нашия обикновен език. Погрешно е да се мисли, че винаги е било възможно да се изразяват истини ясно, защото истината е много по-стара от нашия език. Речта се е развила едва в основната епоха, предхождаща нашето време, в Атлантида. Атлантите са живели на континент, който вече не съществува, и при напълно различни обстоятелства от тези, които познаваме днес. Климатичните условия, въздухът и водата са били много различни тогава. Първите наченки на речта могат да бъдат открити в периода, предхождащ атлантската епоха, която е била лемурийската епоха. Тогава това не е била реч, а просто начин за появата на отделни звуци.

Истината, мъдростта, са съществували преди да има човешка реч. Тъй като е млада, човешката реч не може да изрази с думи изначалните и вечни истини, които са създали света и все още вършат творческа работа върху него. Преподаването на тази мъдрост винаги е било тайно. Тя е била разказвана на учениците едва когато са научили езика на символичните знаци, чрез които тези тайни са били представени.[105]Трудно е да се преведат тези знаци на нашия език. За някои неща все още трябва да използваме символични знаци и образи, защото те се изразяват по-добре с образи, отколкото с думи.

Много е трудно да се разбере преходът от човешка форма, която все още не е имала два пола, към днешната човешка форма. Човешкото тяло се е променило много в дългия процес на еволюция. В лемурийската епоха тялото е било вид огнена мъгла, като огнен облак. Тогава не е имало и твърда земя. Човешкото тяло е имало същия вид материя, както днес, но тя е била газообразна. То бързо е претърпяло редица метаморфози. Волята му е определяла израза на формата му. Когато е искал нещо, не е можел да го достигне с ръка, тъй като е нямал такава; той си е оформил ръка, която би му позволила да достигне. Днес това звучи невероятно. Каква е нашата настояща история? Знаем само няколко хилядолетия на Земята. Нищо не е записано писмено за най-ранните времена в еволюцията на Земята, защото нищо не се е втвърдило до камък и затова не е било възможно да се направят отпечатъци върху камъка. Материалът, от който сега са изградени нещата във външния свят и нашето собствено човешко тяло, се е променил напълно от онези най-древни времена. Не можем да изследваме тези условия физически. Само окултното изследване ни позволява да научим нещо за тях и за това имаме акашовата хроника. Тя съдържа всичко, което се случва в света на духа, и тъй като

физическото е изтичане на духовното, тя съдържа всичко, което някога се е случвало и се случва.
Човешките същества събират впечатления през целия ден и ги усвояват вътрешно. Астралното тяло съдържа всички ехота от деня, всичко, което човек е чувствал, желал и мислил вътрешно. Това астрално тяло живее в астралното пространство и всичко, което се случва в него, се отпечатва в астралния свят като отражение, подобно на вълни, и остава живо. В това състояние, което е освободено от физическия живот на деня, човекът записва във висшите светове това, през което е преминал, и това остава. В съня си човекът по този начин работи за вечността. Когато спи, душата и духовните му тела са извън физическото и етерното тяло, но той не осъзнава това. Само ясновидец може да види как това, което е било записано в акашовата хроника, е преминало през човешката душа.
Колкото по-назад в миналото се връщаме, толкова повече трябва да зависим от акашовите записи, и колкото по-назад се връщаме, толкова по-чисти стават те. Най-лесно е да се четат в земни състояния, които се намират много, много назад, преди Земята да стане физическа. Много по-трудно е да се четат в атлантската епоха и най-трудно в следатлантските времена. Защото читателят трябва внимателно да изтрие от душата си всичко, което знае за тези времена, за да не се опетни записът. Следователно е по-лесно да се изследва нещо, което се простира много назад, когато все още не е съществувало сетивно възприемаемо изображение.
Голямо объркване ще възникне и ако някой не е съвсем сигурен как да разчете тези знаци. Ако например някой е живял по римско време – нека предположим, че е Вергилий.[106]Когато възприемаме Вергилий в акашовата хроника, той е като жив образ, като истински живот; това е като пресъздаване на самия живот. Можете да видите как животът на Вергилий отново поема по своя път; това е истинско възпроизвеждане на случилото се по онова време. Ако зададете въпрос на този образ, той ще ви отговори по начина, по който Вергилий евентуално би могъл да отговори. Сведенборг[107]разговарял с този акаша образ на Вергилий.[108]Самият Вергилий е преминал през различно по-нататъшно развитие. Някой, който не е способен да прави ясни разграничения, може да обърка тези неща.
Сега бих искал да говоря за алегориите[109]които винаги са били използвани в окултизма, за да обозначат периода на преход от двуполово към еднополово човешко същество, до разделянето на половете в лемурийската епоха. Използвани са три символа.[110]
Първият символ: на човека са дадени първоначалните му доспехи и двуостър меч.
Вторият символ са седемте дървета.
Третият символ е книгата от десет страници.
Бронята се отнася до първоначалната връзка между твърдите части на Земята и твърдите части на нашето физическо тяло. Това тяло, което е свързано с твърдата част на Земята, е първото състояние или условие на човешката природа. Не винаги

е било така. Земята е била много различна в по-ранни времена. Днешната твърда част е била в различно състояние тогава, смесена с нещо от много различна субстанция, което оттогава е отделено. Това би могло да се опише горе-долу така: $Ph+S$= Физическо тяло + Дух. С тази формула хората се научиха да гледат на начина, по който духът е изградил тялото. Наистина можем да се удивим на прекрасния начин, по който подпорите са разположени в бедрената кост. Най-мъдрият архитект не би могъл да намери по-добро решение на проблема [да се справим] с най-малкото количество материя [за да поддържаме цялото тяло]. Или ако разгледаме анатомията на сърцето, което функционира цял живот по такъв прекрасен начин, въпреки всички щети, които хората причиняват от липса на разум, консумирайки отрови като алкохол, кафе и т.н. Ако мислим за този дух като за ефективна, активна сила, смесена с материята, имаме двете състояния, в които тялото е способно да съществува. В първоначалното си облекло духът все още е бил активен, като го е проникнал и конфигурирал директно и изцяло. След това се е отделил от него.

Вторият принцип е нещо, което човешките същества имат общо с растенията – растеж, репродуктивни сили, тоест жизнена енергия. $V_e + w$ =жизненоважна енергия+вода. Както физическият принцип е свързан с духа, така и жизнената енергия е свързана с водата. Окултистът вижда водата като живот. Всичко, което живее, е подуване и немислимо без вода. Третият принцип, който възниква в човешкото същество, е способността да се желае. Първоначално това е било свързано с огъня като духовна сила. Страстта, кама, възниква в човешките същества от тази способност да се желае. В кама човешкото същество е било съединено с огъня. $P_w + f$ =силата да желаеш+огън.

В още по-ранни времена човешкото Аз все още не е било обвързано с една-единствена същност. То е било център в бурното море от тези елементи, които са обграждали човешкото същество. Можете да видите дегенерирано ехо на духа, създаващ форма, сред материалността в развитието на кристалите. Физическото тяло е било кристално и сияйно по това време. То е абсорбирало жизнена енергия и е оставяло водата зад себе си. След това човешкото същество е абсорбирало огъня и е станало топлокръвно.
След това му бил даден двуостриият меч, който бил Азът. Той можел да действа отвън навътре и отвътре навън. Имал власт над елементите земя, вода и огън, които му били подчинени. Когато кама била свързана с огъня, водата с жизнената енергия, материята с духа, човешкото същество развило своята броня, получило своя двуостър меч.
Седемте дървета са седем начина, по които човешкото същество може да бъде себе си. Тук имаме миналото, настоящето и бъдещето на човека. Първо е физическото облекло (стхула шарира), след това етерното тяло (прана), с активни в него сили за размножаване, хранене и растеж, трето, частта от същностната човешка природа, в която са активни импулсите и страстите, астралното тяло. Едва след това идва най-централният принцип, четвъртият, човешкото самосъзнание. Човекът е получил

своята четворна природа несъзнателно, без сам да допринася за това. Веднага щом е придобил самосъзнание, той е започнал да работи върху себе си и да организира астралното си тяло. Сега той постепенно проблясва през астралното си тяло отвътре. Тази работа ще приключи в края на нашия следатлантски период, когато астралното тяло ще бъде потопено в манас.
Има седем етапа:

1. Дървото на физическото съществуване – човешкото същество развива физическото си тяло
2. Дървото на растежа
3. Дървото на взаимоотношенията – човекът развива симпатия и антипатия към обкръжението си
4. Дървото на познаването на доброто и злото – човекът се затваря от външния свят
5. Дървото на живота – човешкото същество започва да внася живот в астралното си тяло; преход от кама тяло към манас
6. Дървото на словото – човешкото същество е способно да чуе „вътрешното слово“, постигайки мистично прозрение.
7. Дървото на това да бъдеш в хармония с Бога – човешкото същество почива в хармония с Бога във вселената.

Следващият път ще кажа нещо за книгата от десет страници. Великите учители на човечеството биха чели тази книга така, както хората пишат думите днес.

In the 6th round the human being will live everything that is his out into the world.
The human being will then be new in a more subtle, air-like form of physical matter.
The word will have become matter.
This has been anticipated in the Christ event
The word has become flesh.

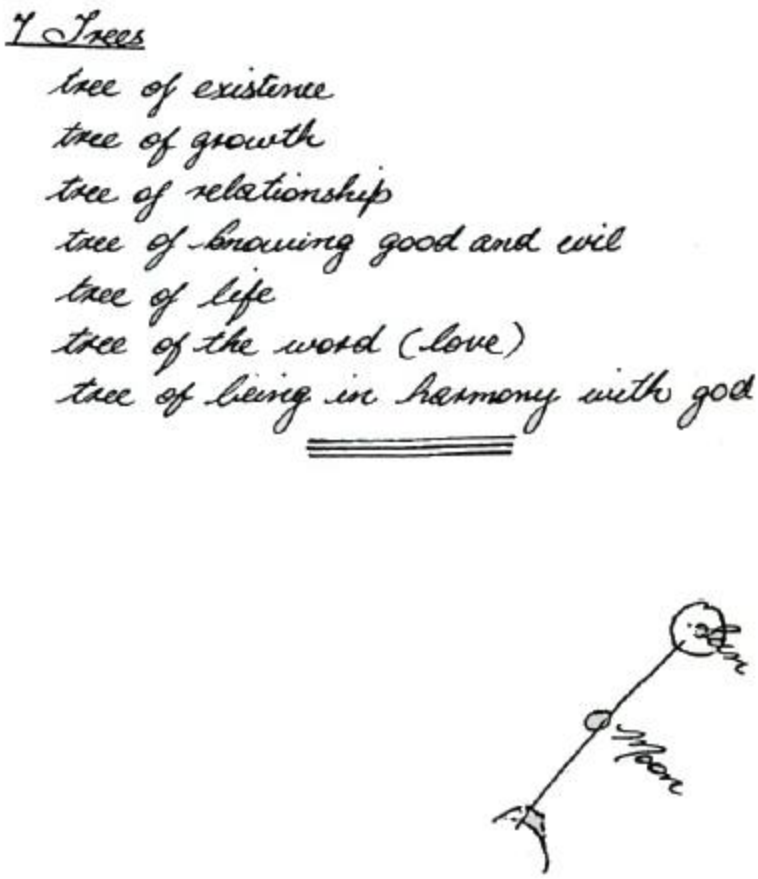

Архив на страницата от бележника NB 105

Относно книгата от десет страници

Последния път, когато се срещнахме, ти казах, че трябва да използваме алегория, ако искаме да обясним нещата в окултизма.[111]Светът, който ни заобикаля, е такъв само за сравнително кратък период от време. Нашите предци са живели при съвсем различни условия по времето на Атлантида и Лемурия. Днес хората не могат да имат никаква представа за това. Ако обаче искаме да разберем правилно днешния свят, трябва да се издигнем до понятията и идеите... [празнина в бележките]. Речта и езикът не са много стари; те са се развили едва по времето на Атлантида. Нашите лемурийски предци не са имали реч, те са имали вид пеене, издаващо звуци с голяма магическа сила. Те може би звучат неартикулирано за хората днес, но са надминавали всичко, което можем да открием при най-висшите животни днес, що се отнася до красотата и мелодичността. Тези звуци са можели да накарат цветята да растат по-бързо, например, или да задвижат мъртви предмети. Не можем да ги сравним с обикновената ни реч днес. Следователно не сме в състояние да говорим на нашия език за нещо, което е сред най-възвишените неща.

Следователно в окултните школи хората винаги са използвали алегоричен език и азбука. Тези алегорични знаци са правилни формули, които човек първо трябва да се научи да разбира. Една формула, например, е книгата от десет страници. Какво представлява тази книга от десет страници?
Книгата от десет страници е нещо много реално. Съдържанието ѝ е велико, а формулите само изглеждат прости. Тя е нещо много реално за окултния ученик, но се чете по различен начин от другите книги, където човешкото същество, с обикновеното си разбиране, трябва да създаде дума от букви и изречение от думи. Окултният изследовател мисли различно. Мисленето му обхваща цялости, получавайки пълен преглед на основните комплекси; това е емпиричен житейски опит, визия за висши реалности. Хората развиват обща идея въз основа на отделни детайли. Окултният изследовател получава интуитивна идея наведнъж от вътрешен опит и не е нужно да разчита на изучаването на много отделни детайли. Това е просто начинът, по който някой може да има „идеята за лъв“, след като е видял лъв, например.
По този начин окултният изследовател също така получава едновременно концепцията за астрални и ментални духове, защото вижда тези неща заедно. Съществуват архетипи за всички неща на духа. Точно както един художник може да има определен интуитивен образ в главата си и е способен да нарисува сто картини въз основа на него, така има архетипни образи за всички неща на по-висшите планове и ясновидците ги виждат. Четенето на архетипите на нещата, в духовната им основа и произход, в окултни термини се нарича „четене в книгата от десет страници“. Хората са могли да четат в тази книга от десет страници във всяка окултна школа; всеки е можел да чете в нея дори по времето, когато човечеството все още не е имало облеклото на физическо тяло.
Нека се върнем към лемурийските времена, когато човешкото същество се е обличало във физическа материя. Тогава то е живяло в идеи, които са били изцяло образи. То не ги е виждало отвън, а вътре в себе си; например е усещало известна топлина или ярки цветни образи, възникващи в душата му, когато се е приближавало до друго човешко същество. Беше като оживен сън, в образи, но несъзнателно. Само учителите и водачите на човечеството са имали реална представа за нещата, които другите са усещали само да се движат нагоре-надолу в сумрачна душа. Тяхното зрение не е било ограничено, всичко е било разпръснато пред тях като в картина; те са трябвало само да насочат вниманието си към него. Това е идеята за всеобхватното единство, което се е представяло пред посветения и окултния ученик. Днес не можем да видим всичко наведнъж, защото използваме сетивата си като инструменти за възприятие. Хората по онова време например не биха видели разлика между Ню Йорк и Берлин. Всеки, който вижда неща извън физическото си тяло, открива, че пространствените различия се проявяват само чрез сетивата. Цялата съвременна наука се състои от отделни детайли, които са

събрани заедно. Всичко, което се случва в света на духа, не се открива постепенно. След като се постигне определено ниво на по-висше прозрение, всичко е открито пред човек.
Има десет нива и те са десетте страници на книгата. Нека ви дам представа за тях. Какво пише на първата страница? Има много, но то трябва да се придобие чрез житейски опит. Помислете за цвете. Ако го посадим тази година, ще видим, че е пуснало корен, и че се развиват стъблото, клоните, листата и цветовете, и накрая семето, което отново поставяме в почвата. Не виждаме нищо от растението в семето, но то е там вътре в него, свито в точка. Вижте лалето, как е свито в точка и след това отново се разпростира. Виждаме как същностната природа на лалето се редува между огромно разширяване и свиване в точкова природа, сякаш е стисната заедно, за да направи нищо. Това е нещо, което можем да видим навсякъде по света, в природата и в човешкото същество. Цяла слънчева система също ще се разгърне, ще премине през състояние на сън и след това ще се събуди отново. В теософията наричаме двете състояния манвантара = разширяване и пралая = свиване до точка. Няма разлика за външното възприятие между семето на слънчевата система и на цветето; в този случай те не съществуват. Нашата настояща космическа система също ще се свие до такава точка един ден; но целият живот ще се сгъсти в това и ще извире отново от него. Ако навлезем в умовете си в този многообразен живот на космоса, сгъстен до точка, ще имаме представа за божествената творческа сила, която създава от нищото. Всеки, който желае да проникне в тайните на вселената, трябва да се научи да концентрира мислите си в точка, не мъртва, а жива точка, която е нищо и всичко едновременно. Не е лесно да се влезе в това общо спящо състояние на природата, което е нулев живот и едновременно с това и целият живот; човек трябва да го е почувствал, помислил и пожелал. Човек трябва да е обмислил това, преди да може да прочете останалите страници.
Четенето на първата страница е начин да схванете това единство на времето, пространството и енергията и да се потопите в него. Наистина прекрасно описание е дадено в стих от книгата Дзиан.[112]
Втората страница ни показва дуалността навсякъде по света. Ще я откриете, където и да отидете в естествения свят – светлина и сянка, положително и отрицателно, мъжко и женско, ляво и дясно, право и неправо, добро и зло. Дуалността е дълбоко вкоренена в природата на цялата еволюция и всеки, който желае да разбере природата, трябва да е много наясно с тази дуалност. Ние разбираме света само когато видим дуалността в собствения си живот. Окултният ученик трябва да си постави за задължение да се научи да мисли в такива дуалности. Той никога не трябва да мисли само за едното, а винаги за двете заедно. Ако мисли за връзката си с божествения принцип, например: „божествен Аз живее в мен“, това е само едно

нещо, а към него принадлежи и второ: „и аз живея в божествения Аз“. И двете са верни. Окултният ученик трябва да си каже:
„Човешкото същество е чувствена природа, но ще бъде духовно същество; аз някога бях духовно същество и трябваше да стана чувствено.“
Можем да възприемем цялата истина само ако си поставим за вътрешно задължение никога да не мислим само за едно, а винаги за две. Хората, които се научават да мислят в такива двойственности, мислят по правилния, обективен начин. Това е втората страница от книгата от десет страници. Ще откриете тази двойственост, представена многократно в митологията на древните германски богове, както и в гностически произведения.[113]Някои груби идеи имат... [празнина в бележките], виждайки преди всичко дуалността между мъжкия и женския принцип и приписвайки всичко на него. В действителност обаче мъжкият и женският принцип са просто частен случай на много по-висша дуалност. Да превърнеш този специален случай в обяснение за всичко е да си завържеш очите, да затвориш духовната реалност и да се вкопчиш в най-нисшия аспект.
Третата страница представя триадата. Тройните идеи могат да бъдат открити навсякъде. Човешкото същество е тройно, състоящо се от тяло, душа и дух. Гностиците говорят за Отец, Слово и Дух. В египетската култура имаме трите божества Озирис, Изида и Хор. Триадата крие важна тайна. Всеки, който си създаде навика да превежда дуалността в триадата, печели нещо, което води до разбиране на целия свят. Да осмислиш света в неговата тройна природа означава да го проникнеш с мъдрост.
Четвърта страница. Питагорейски квадрат. Възприемам човешкото същество като четиричленно, състоящо се от тяло, душа и дух, с четвъртия принцип, самосъзнанието, обитаващ в тях. Питагор следователно е казал... [празнина в бележките]. Човешката природа, която е на по-ниско ниво, развива висша природа от себе си. Това е тайната на четирите, развиващи се от трите. Ние откриваме тази четиричленна природа във всички същности. За всеобхватното око на великия посветен, който наблюдава всички периоди от време, всички същности са еднакви. Човешкото същество е четиричленно същество, живеещо на физическия план. Лъвът не живее на физическия план с четиричленната си природа; тук той има само своята тричленна природа - физическо тяло, етерно тяло и астрално тяло; неговият Аз, като четвърти принцип, живее в света на духа.
Висшата природа се проявява като чувствена природа само на по-ниско ниво. Когато човешките същества бъдат способни да управляват физическите си тела във всяка фибра, те ще бъдат атман; когато управляват етерното тяло, те ще бъдат будхи; когато управляват астралното тяло, манас. Това е четворна природа: трите принципа на нисшата природа, които един ден ще се трансформират във висша природа. Четворността може да се открие във всички същества, съществуващи в

този свят. За окото на великия посветен, който наблюдава всички периоди от време, всички същества си приличат, само че се различават от [празнина в бележките].
По какво се различава лъвът от човека? За човешкото око лъвът е по-нисш от човека и това е така, защото човешките същества имат ограничено зрение. Днес те живеят на физически план, докато лъвът е оставил духа си в менталната, а душата си в астралната сфера.

Човешко същество	**Лъв**
4 психически	4 Аз (идвам от света на духа)
3 астрални	3 астрални
2 етерични	2 етерични
1 физическо	1 физическо

Растенията и минералите също имат четворна природа. Растението има само физическо тяло и етерно тяло на физическия план. Растенията и минералите имат останалите части на своята четворна природа в духовния свят. Но хората, животните, растенията и минералите имат четворна природа. Изучаващият окултизма винаги трябва да живее това вътрешно, ако иска да прочете четвъртата страница. Пета страница.
При прочитане на петата страница, всичко, което човек проектира в света като сянка, става очевидно. Това е повече от просто четворност. Той започва да почита. Това се нарича „идолопоклонство“. Човекът е способен да мисли и да формира идеи. Когато започне да размишлява върху нещата, той им приписва божествени причини. Възникват митове, в които човекът свързва свръхсетивното с разумното. Светът на митовете и легендите представя древните култури по много различни начини. Целият процес е открит пред посветения и настъпва моментът, в който той започва да възприема нишката, която преминава през всички митове.
Конят, например. Какво е значението му? Той е същество, което е останало назад на определено ниво, докато физическият човек е отишъл отвъд това в своята еволюция. Имало е обаче момент в хиперборейските времена, когато човешкото същество е трябвало първо да развие потенциала си за интелигентност. Потенциалите се развиват много предварително. Казах ви, че всяко по-висше развитие има цена и тя е, че нещо друго остава назад. Ако някой иска да се издигне, друг трябва да слезе. По онова време, когато човешкото същество е развило потенциала си за интелигентност, това е било възможно само защото човешката природа е елиминирала нещо, което по-късно е развило конската природа. Конят е еволюирал в атлантските времена и човешките същества инстинктивно са знаели,

че еволюцията им е свързана с коня. По-късно този инстинкт се е превърнал в мит. Атлантите са имали инстинктивно съзнание, че интелигентността им е свързана с коня и затова конят е бил почитан като символ на интелигентността през първия следатлантски период. Интелигентността е трябвало да еволюира в ранните следатлантски периоди. В Откровението конете се появяват следователно, когато седемте печата са били премахнати. Одисей изобретил дървен кон.

Три неща са необходими, ако искаме да разберем митовете. Първо, митът трябва да се приема буквално, второ, трябва да се приема в алегоричен смисъл – което се случва в религиите – и трето, трябва да ги приемем отново буквално в по-висш смисъл. Когато тази чудна връзка се представи пред интуитивното око, това се нарича „четене на петата страница“.

Шеста страница. Тя съдържа тайните на това, което човешките същества възприемат като свръхсетивно и което търсят. Идеалите, които човешките същества създават от собствената си природа, се появяват на тази шеста страница, например великите идеали за свобода, равенство и братство. На тази шеста страница човешката природа се съчетава с нещо, което все още не съществува, нещо, за което човешките същества трябва да се борят да постигнат – да надхвърлят себе си в своята дейност и активна воля. „Обичам този, който иска невъзможното.“ Човек се учи да гледа към бъдещите състояния на човечеството, да вижда семената на бъдещето в настоящето. Посветеният може да чете шестата страница по начина, по който Йоан е описал бъдещите състояния на човечеството в Откровение.

Седма страница. Ученикът разбира тайната и значението на числото седем. Нещата се развиват на седем етапа, защото тройката, на която се основава седморката, се повтаря и самите те са седмото. Човешкото същество трябва да се научи да си казва: „Аз съм троичен, от тази тройка трябва да възникне по-висша тройка; това е шестицата.“ Започвайки от тройката, той се връща към по-висша тройка, която е шестицата. Самият той е седмият. За да се разбере този процес, е необходимо да се прочете седмата страница.

Ще говорим за осмата, деветата и десетата страница следващия път.[114]

Книгата от десет страници е алегория, обобщаваща с няколко думи това, което иначе би се нуждаело от много думи, за да бъде описано. Принципът на всеобхватния живот, съкратен.
Парацелз е казал, че лекарят трябва да прочете цялата природа, трябва да премине през нейното изследване, откривайки думата от отделните букви, а не да черпи мъдрост само от книги.[115]
В наше време духовният принцип трябваше да се премести на заден план; това трябваше да стане, за да бъдат възможни великите завоевания на физическия план и да се постигне съвършенство в контролирането на света, възприеман чрез сетивата. Сега наближава времето, когато човечеството трябва отново да се задълбочи в духовното. В момента човешките същества се стремят към етап на физическия план, който не би могъл да бъде понесен, ако духовният живот не се развие отново. Образ на това колко е необходимо човечеството да задълбочи своята духовност: Знаете огромния напредък, постигнат например в теорията на електричеството. В тези енергии живее огромна сила и това означава, че има възможност човечеството да злоупотреби с тях. Човечеството ще овладее ужасни сили, които ще бъдат приложени на физическия план, и това в не толкова далечно бъдеще.[116]Те ще могат например да предизвикват детонации, експлозии с дистанционно управление, без никой да може да определи автора. Човечеството ще има сила. Горко обаче, ако не са достигнали високо морално ниво и не използват тези ужасни сили за други, не само добри цели! Учителите, които ръководят човечеството, са предвидили, че това време ще дойде. Мисията на теософското учение е да подготви сърцата и умовете за това, което предстои, да ги предупреди и да им покаже пътя и целта.

Източници

Част I

Фрагмент: ръкопис, написан на ръка от Рудолф Щайнер (вижте увода на редактора „За този том“). Думите, изписани в курсив, са подчертани в оригиналния ръкопис.
Еволюция на Земята: Ръкописни бележки, приложени към писмо, написано до Мари фон Сиверс (Мари Щайнер от декември 1914 г.) от 6 януари 1906 г. Писмото вече не съществува. Допълнителните коментари са взети от писмото, написано на 7 януари 1906 г. (в *Correspondence and Documents* (GA 262), прев. C. v. Arnim, Лондон/Ню Йорк: Rudolf Steiner Press/Anthroposophic Press 1988).

Малко преди това той ѝ изпраща описанието си на еволюцията на Луната с писмо от 19 ноември 1905 г. Този ръкопис вече не е запазен. Коментар в писмото: „Ще трябва да поработя още малко по него за *„Луцифер* ““ предполага, че подобно на други от онези ранни дни, ръкописът след това е бил съхраняван от печатницата.
Природата на Христос: Откъс от ръкописно писмо до Мари фон Сиверс от 13 януари 1906 г. (от GA 262 - както по-горе).
Имена на дните от седмицата и човешка еволюция: Ръкописен материал, приложен към недатирано писмо [Нюрнберг, 25 ноември 1905 г.] до Мари фон Сиверс (от GA 262 - както по-горе).
Три лекции по космология: бележки, направени от Франц Зайлер и Валтер Вегелан.
Планетарна еволюция: Ръкописни бележки на Матилд Шол и Мари фон Сиверс.

Част II

Първото, второто и третото синовство на Бог: две ръкописни страници от тетрадка (Архивен № NZ 471/72), без дата, около 1903/04 г., вероятно написани за Мари фон Сиверс.
Божеството, разкрито като Цялата Душа и Цял Живот: Ръкописно копие на оригинала на Рудолф Щайнер от Ян Пилен. Оригиналът вече не съществува. Написано по молба на Пилен в Кьолн на 27 април 1905 г.
Знаци и еволюция на трите Логоса в човечеството: Написано на ръка от Рудолф Щайнер за Едуар Шуре. Заглавие, добавено в почерка на последния. Вероятно написано по време на посещението му при Шуре в Бар/Елзас през септември 1906 г. Шуре вероятно е поискал това, тъй като е планирал да докладва за 18-те лекции, които Рудолф Щайнер е изнесъл в Париж през май 1906 г. (в „ *Езотерична космология*“ , Spring Valley: St George Publications 1978), където трите Логоса са били обсъдени в лекцията, изнесена на 9 юни 1906 г.
Бележки от частни уроци: През лятото на 1903 и 1904 г. Рудолф Щайнер дава редица частни уроци за Мари фон Сиверс, сестра ѝ Олга и нейната приятелка Мария фон Щраух-Спетини в апартамента на Мари фон Сиверс в Берлин-Шлахтензее. Мари фон Сиверс си е направила кратки бележки. Относно Логосите: Тези бележки, без посочена дата или място, са от Матилде Шол, вероятно от частен урок, който е получила.

Част III

За кабалата: Бележки, водени от Франц Зайлер и Мари фон Сиверс.
Символи, отразяващи оригиналната мъдрост: Бележки, направени от Мари фон Сиверс, Валтер Вегелан и Камила Вандри.
Книгата от десет страници: Бележки, водени от Валтер Вегелан, Мари фон Сиверс, Камила Вандрей и неизвестно лице. Те самите са отбелязали по-големите празнини при воденето на бележки (...).

Скиците

В „Бележки“ скиците са факсимилета на копия, направени по скиците на Рудолф Щайнер.
Скиците в лекциите за планетарната еволюция са факсимилета на оригиналните скици на Матилде Шол. Трябва да се отбележи, че те са копирани от черната дъска, така че не могат да бъдат изключени малки вариации.
Бележките на Мари фон Сиверс не включват скици.

По-ранни публикации

От част I

Еволюция на Земята / Природата на Христос като макрокосмически човек в обратна посока / Имена на дните от седмицата и човешка еволюция: в *Кореспонденция и документи* (GA 262), прев. C. v. Arnim, Лондон/Ню Йорк: Rudolf Steiner Press/Anthroposophic Press 1988).
Планетарната еволюция: в *Beiträge zur Rudolf Steiner Gesamtausgabe* Nr. 67/68, Nr. 69/70, Nr. 71/72, Nr. 78. Английски машинописен превод R 73, библиотека на Рудолф Щайнер, Лондон.

От част II

Берлин, 2, 3, 4, 7 юли 1904 г.: в *Beiträge zur Rudolf Steiner Gesamtausgabe* Nr. 67/68.
Schlachtensee лято 1903: в *Über die astrale Welt und das Devachan* , GA 88.

От част III

Берлин, 18 март 1904 г. и Берлин 3 април 1905 г.: в *Beiträge zur Rudolf Steiner Gesamtausgabe* Nr. 29 и 32 респ.

Заглавия

Томът получи заглавието си от редакторите.
Заглавия на текстовете в Част I: „Еволюция на Земята“ и „Имена на дните от седмицата и човешка еволюция“ от Рудолф Щайнер; заглавия на двата лекционни курса от водещите на записките; останалите от редакторите на този том.
Заглавия на текстовете в части II и III: Заглавието на материала, записан за Едуар Шуре, е добавено от последния; заглавията, дадени на лекционните бележки, са от тези, които са водили бележките; останалите са от редакторите на този том.

Относно проектодоговора на издателя за тома, предназначен да продължи „Теософията“

На 9 юни 1904 г. Рудолф Щайнер обявява пред берлинския клон, че книгата му „Теософия“, която трябва да се появи след няколко дни, ще бъде последвана от втори том, посветен на космологията. Този втори том е обсъден и на среща с издателя му, Макс Алтман от Лайпциг. След това Алтман изпраща проект на договор. Заглавието на книгата е дадено там като „Die Geheimlehre“ (тайната доктрина). Това очевидно е било работно заглавие, тъй като по това време теософското и космологичното знание се е отъждествявало с основното произведение на Х. П. Блаватска, основателката на теософското движение,

озаглавено „ *Тайната доктрина*“ (том 1: Космогенеза). Така например френският писател Едуар Шур попитал Мари фон Сиверс, с която бил познат, дали дискусията за лемурийската епоха в есетата на Щайнер „От акашовите записи“ (по-късно публикувани като *„Космична памет* “) е взета от *„Тайната доктрина* “ на г-жа Блаватска , „което ми се струва, че е така. Във всеки случай, въпросът е придобил голяма яснота, както е представен от перото на г-н Щайнер.“ Отговорът на Мари фон Сиверс на 16 юни 1905 г. бил:

Бих искал да отговоря и на един от вашите въпроси. Г-н Щайнер няма нужда да заимства от „Тайната доктрина“, за да ни разкаже за акашовите записи. Живият източник, който тече през него, е много по-изобилен от всичко, което е налично досега. [...] Неговата съдба е да ни помогне да получим яснота относно съдържанието на *„Тайната доктрина“* , да я допълним и да я развием по-нататък.

През ноември 1905 г. новото произведение за първи път получава истинското си заглавие в известие: „Скоро ще излезе „Geheimwissenschaft“ { *Окултна наука*). От д-р Рудолф Щайнер (Лайпциг, М. Алтман)“. Повтаряно многократно, известието от лятото на 1907 г. гласи следното: „Продължението на тази книга „Теософия“ ще се появи много скоро под заглавието „Окултна наука“. Дългото забавяне се дължи единствено на непрестанната лекционна дейност на автора. Публикуването обаче вече е предстоящо, независимо от обстоятелствата.“ (в GA 34). То е завършено до края на 1909 г. и се появява в началото на 1910 г.

Специална бележка върху еволюционните метаморфози, основани на принципа на числото

За да завършим съдържанието на този том, можем да се позовем на някои допълнителни важни препратки, които Рудолф Щайнер прави към космическата азбука, с помощта на която е възможно да се чете космосът, великата книга на природата.

В лекция, изнесена в Дорнах на 1 август 1924 г.[a]Той си спомняше как за него от самото начало е имало един вид шиболет (тестова дума, мото) за антропософското движение, което да дава възможност на хората да прочетат отново великата „книга на природата“ в духа, да открият отново духовния фон на света на природата. Защото това, каза той, е един от най-важните импулси за новата епоха на Михаил, която е започнала през 1879 г. Той показа как човек може да чете книгата на природата, като я сравни с печатни книги. Те включват определен брой букви, както и писането в книгата на природата, само че там буквите са категории, архетипи, космически мисли. Те съставляват азбуката на космическата азбука. Точно както някой, който вижда само отделните букви – a, b, c и т.н. – и не знае как да ги комбинира правилно, не е в състояние да оцени величието на *„Фауст“* на Гьоте например, така, казва Щайнер, всичко, което е активно и движещо се в космоса, и начинът, по който човешкото същество е свързано с това, може да бъде разчетено само от някой, който знае как да комбинира буквите на космическата азбука.

В същия смисъл той веднъж казал по отношение на *окултната наука* : „Какво всъщност казва тази окултна наука? [...] В нея са записани мисли, но това не са обикновени мисли. Това са мислите, които вършат творческа работа във външния свят. [...] Мога да нарека силите, които съм описал в нея, световно-творчески сили или космически мисли.“ (Дорнах, 24 март 1922 г., [на немски] в GA 211.)
Можем да разберем, че буквите на космическата азбука не могат да бъдат открити с логически или философски заключения, а се получават от виждане в духа. В хода на човешката еволюция хората отново и отново са се стремели да четат великата книга на природата. Ето защо съществуват различни азбуки, или по-скоро различни имена, дадени на отделните букви в космическата азбука. Рудолф Щайнер категорично посочва десетте категории на Аристотел и десетте сефироти на еврейската кабала като такива азбуки. (Дорнах, 10 май 1924 г.).[6]Същото важи и за книгата от десет страници, на която френският философ Сен Мартен се позовава още през 18 век.
Розенкройцерите познават и десетбуквена космическа азбука. (Виж немския текст за десетте метаморфози на Слънчевия Логос според розенкройцерската хроника в GA 88; също и обсъждането на розенкройцерските думи „Този, който е способен да разбере добре работата на числата, ще види как е устроен неговият свят...“, [на немски] в esoterische Stunden, Берлин, 12 февруари 1908 г., GA 266/1.) В доклада си за теософския конгрес в Мюнхен през 1907 г. Рудолф Щайнер се позовава, очевидно не без причина, на факта, че буквите EDN—1. CM—PSSR в програмата са „десетте начални букви на думите, изразяващи целта на истинското розенкройцерство: *ex deo nascimur, in Christo morimur, per spirituatn sanctum reviviscimus* “.
Редица твърдения на Рудолф Щайнер показват, че резултатите от неговите духовно-научни изследвания се дължат и на способността му да чете космическата азбука. Той каза това най-ясно в лекция, изнесена в Дорнах на 22 април 1924 г. (в GA 233a).[в]Разглеждайки категориите на Аристотел, той казва: „По принцип всичко, което антропософията ни е дала и някога ще може да ни даде, се преживява по начина, по който всичко, прочетено във „Фауст“, се преживява от буквите [в книгата]. Защото всички тайни на физическия и духовния свят се съдържат в тези прости идеи, които съставляват космическата азбука. [...] Така че виждате как в десет понятия вътрешната сила на светлината и влиянието трябва да бъде разкрита отново, човек е имал това, което в продължение на хилядолетия е било огромно, инстинктивно откровение на мъдростта.“
20 години по-рано, в лекцията си за Кабала (Берлин, 18 март 1904 г., в този том), той е съвсем конкретен по този въпрос: „В моята *Теософия* ще намерите казано , че окултното учение [в Кабала] е в съответствие с нещата, преподавани в теософията.“ Той го е формулирал още по-категорично в лекция, изнесена в Дорнах на 19 септември 1922 г. ([на немски] в GA 344): „Ако разгледаме цялото човешко

същество, както съм го представил в моята *„Теософия“* , в нейните девет части, ще открием, че отгоре надолу те са духовен човек, жизнен дух, Дух-Аз, духовна душа, рационална душа, сетивна душа, сетивно тяло, етерно тяло и физическо тяло. Това са девет. Те не биха се свързали по правилния начин със земния живот, ако нямаше и синтез, който е десетият. Това ни дава десет и те също се появяват в сефиротите от предхристиянските времена, макар и във форма, която е била подходяща за онова време, когато аз-съзнанието все още не е съществувало изцяло.“ Вижте също двете недатирани скици на Рудолф Щайнер (архивни номера 685 и 712), които следват по-долу.

Тъй като деветката се превръща в седемте, които определят цялата еволюция, и тъй като в крайна сметка всичко се връща към трите, които от своя страна трябва да се разглеждат като двете и едното – тъй като всичко може да се прояви само в полярности, с едното като единство зад тях – всичко това може да се види от бележките, направени за Дж. Пилен и Е. Шуре (в този том).

Един поглед върху неговите космологични изследвания, свързани с тайната на числата, позволи да се каже следното в лекция, изнесена в Щутгарт на 29 август 1906 г.: „Следователно има седем

планети със седем пъти по седем състояния всяка, което се записва като 777 в окултната литература. В окултната литература числото седем в позицията на единица показва глобусите, 7 в десетките са кръговете, а единицата в стотиците са планетите. Тези числа трябва да се умножат едно с друго. Така нашата планетарна система трябва да премине през $7 \times 7 \times 7 = 343$ трансформации." След това той се позова на „странен пасаж" в „*Тайната доктрина*" на Блаватска , чието съдържание според Щайнер е до голяма степен вдъхновено от една от най-възвишените духовни фигури: „Но великите посветени винаги са се изразявали с голяма предпазливост; те са давали само насоки. Преди всичко те винаги са оставяли хората да вършат някаква работа сами. Следователно пасажът е пълен със загадки. Ейприл Б. е знаел това. Учителят не е говорил за последователни превъплъщения, той просто е казал: Научете се да решавате загадката на 777 въплъщения. Той искаше човек да научи, че това са 343 [състояния на трансформация]. Задачата е дадена в „*Тайната доктрина*" , а не решението. То е открито съвсем наскоро.

Решението очевидно е намерено от самия Рудолф Щайнер. То може да се намери във фрагмента, написан през 1903/04 г., където той използва напълно оригинални немски термини за 7-те метаморфози, през които преминават съзнателното осъзнаване, животът и формата. В лекциите за планетарната еволюция (в този том) той също така посочва, че сборът от цифрите в тези 343 състояния в цялата еволюция е 10. Какво означава числото 10?

Десет е числото, давано за основа на космическия ред дори в окултното познание на древността. Питагорейците го смятали за всеобхватната, всеограничаваща майка, защото е сборът от първите четири числа: $1 + 2 + 3 + 4 = 10$ А числото четири е знак на космоса или на сътворението, тъй като Земята е в своето четвърто въплъщение – всичко, което откриваме на нашата Земя, включително четвъртия принцип в човешкото същество, зависи от факта, че това творение е в четвъртото състояние на своята планетарна еволюция (Щутгарт, 15 септември 1907 г., в GA 101).[д] Тъй като сборът от четирите е десет, говорим за десет творчески или космически мисли.[*]

От представения в този том материал е видно, че духовно-научната азбука на Рудолф Щайнер е диференцирана на три и седем букви, като трите основни букви са съзнателно осъзнаване - форма на живот, в теософски термини - първи, втори и трети Логос, в християнски термини - Отец, Син и Дух, и техните възможни взаимовръзки, от които има само седем. В 12 -та лекция за планетарната еволюция в този том Рудолф Щайнер добавя термините, използвани във философията санкхя, основана от индийския мъдрец Капил: сатва, раджас, тамас, трите гуни, както и седем възможни начина за комбинирането им. Те са основата на системата санкхя (шанкхя = число). Тук е поучително да се прочете какво е казал Рудолф Щайнер в лекциите, които е изнесъл в края на 1912 г., когато е основано Антропософското общество (GA 142).[ф]

През 1924 г., последната година от лекторската му работа, Рудолф Щайнер е помолен от свещениците на Християнската общност да им говори за Откровението. За пореден път фундаменталното значение на принципа на числата в окултните изследвания се очертава в голям мащаб. Това завършва една голяма поредица, започнала с „*Християнството като мистичен факт*" през 1902 г.[г] В главата за Откровението той показва пътя, така да се каже, който трябва да следва, за да разкрие „космическите мисли, които са основата на всички неща, „фундаменталните идеи на сътворението". Веднага след това – през 1903 г. – той започва да работи

върху разкриването на тези космически мисли, като пише *„Теософия“* и духовно-научната космология, която остава фрагмент, като постепенно развива темата все по-силно.
HW

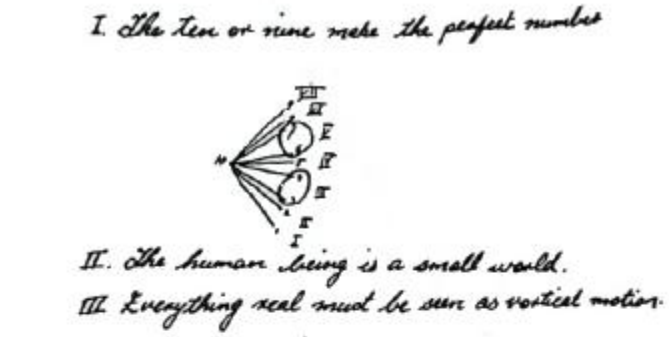

Notebook page Archive No. NZ 712 (scaled down)

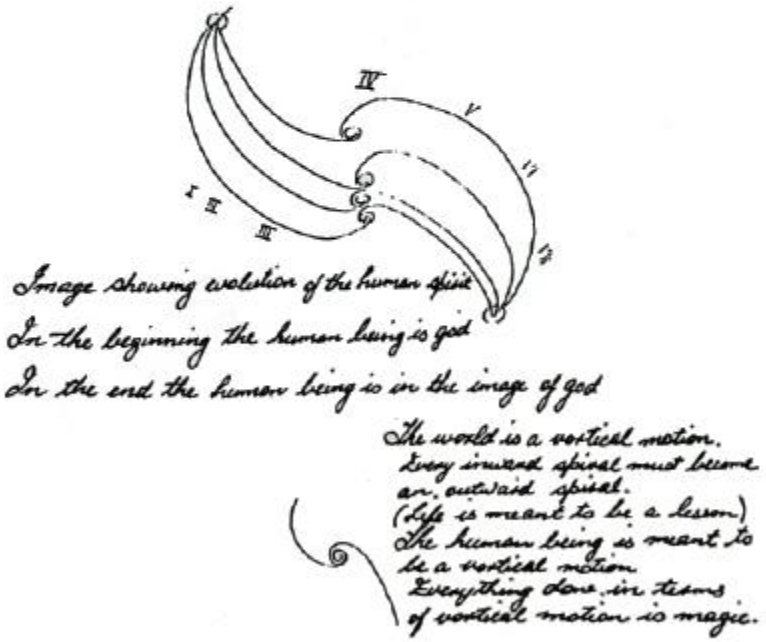

Архив на страница от тетрадка NZ 685